

ԱՄՈՒՍՏԵԿԱԳԻՐ

ՄԱՐԻՆԱ ԲՐՐՈՎՍԿԱՅԱ

ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՄՏԱԿՈՐ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ և ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ
ԿԱՊԻՏԱԼԻԶԱՑԻԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՌԱԶՄԱԿԱՐԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄՏԱԿՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՇՆԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
(ՈՐՍՊԱՏԵՆՏ)

«ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՇՆԱՅԻՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ»
ԴԱՇՆԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՍԴԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

BULLETIN OF FEDERAL
INSTITUTE
OF INDUSTRIAL PROPERTY

2024

Հ. 3 № 4 (10)

ՄՏԱԿՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՇՆԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ (ՌՈՍՊԱՏԵՆՏ)
Դաշնային պետական բյուջետային հաստատություն
«Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ»

ISSN 2782-5086 (Print)
ISSN 2949-2432 (Online)
ԱՍԴԻ տեղեկագիր
Հ. 3 № 4 (10)
Մոսկվա 2024

Գրանցված է՝
Կապի, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և
զանգվածային լրատվամիջոցների վերահսկման
Դաշնային ծառայությունում (ՊԻ № ՖՍ77—85468;
սերիա էլ № ՖՍ77—85469 13 հունիսի 2023 թ.):

Տարածման գոտիներ՝ Ռուսաստան (բոլոր գոտիները),
ԱՊՀ երկրներ, մերձավոր և հեռավոր արտերկրներ:

Հրատարակության հաճախականություն՝
Տարեկան 4 համար՝ լրացուցիչ հատուկ թողարկումների
հնարավորությամբ:

Բաժանորդագրման դասիչ՝ 85599

«ԱՍԴԻ տեղեկագիր» հիմնադրվել է
2022 թվականին մտավոր սեփականության ոլորտում
գիտական գործունեության արդյունքները լուսաբանելու
համար գիտության հետևյալ ոլորտներում՝ Պետություն
և իրավունք, Իրավաբանական գիտություններ,
Տնտեսություն, Տնտեսագիտական գիտություններ,
Արտոնագրային իրավունք: Գյուտատարություն,
Ռացիոնալացում, Բնական գիտություններ: Ընդհանուր և
համալիր խնդիրներ, Վիճակագրություն, Կիբեռնետիկա:

Ընթերցող խարան՝
մասնագետներ մտավոր սեփականության ոլորտում,
արտոնագրային հավատարմատարներ, իրավաբաններ,
փաստաբաններ, ղեկավարներ, ասպիրանտներ,
ուսանողներ, գյուտարարներ և այլ ընթերցողներ:

**«ԱՍԴԻ տեղեկագիր» տրամադրում է անմիջական
բաց հասանելիություն իր բովանդակությանը
էլեկտրոնային սկզբունքից՝** ազատ բաց
հասանելիություն հետազոտության արդյունքներին
նպաստում է գիտելիքների համակողմանի
փոխանակման մեծացմանը:
Ամսագրի համարները տեղադրված են ԱՍԴԻ կայքի
էլեկտրոնային ռեսուրսում www.vestnikfips.ru (ամսագրի
էլեկտրոնային տարբերակ):

**Բոլոր նյութերը հասանելի են օգտատերերին
հրապարակումից անմիջապես հետո:**
Էմբարգոյի ժամանակահատվածը նախատեսված չէ:
Նյութերին անվճար հասանելիություն ստանալու համար
ամսագրի կայքում գրանցում չի պահանջվում:
Հրապարակումն անվճար է բոլոր հեղինակների համար:

**Հանդիսանում է բաց մուտքի ամսագիր (open
access),** այսինքն՝ ողջ բովանդակությունն գտնվում է
օգտատերերի համար անվճար ազատ հասանելիության
մեջ՝ բաց հասանելիության սահմանման
համապատասխան:

**Խմբագրություն ներկայացված նյութերը անցնում
են կրկնակի կույր գրախոսման գործընթաց**
Գրախոսումն իրականացվում է անկախ
փորձագետների կողմից և էթիկայի սկզբունքներին
համապատասխան:

Ամսագրի էլեկտրոնային արխիվը
հասանելի է հրապարակումից հետո հետևյալ ազգային
շտեմարաններում՝
«Գիտական էլեկտրոնային գրադարան»
«Ռուսաստանի գիտության մեջբերման ինդեքս»
(ՌԻՆՑ) մատենագիտական տվյալների բազայի
շրջանակներում՝ գրանցված օգտատերերի համար
(գրանցումը համակարգում և մուտքը ամսագիր
անվճար է) .
«Կիբեռնետիկա»՝ անվճար է բոլոր ընթերցողների
համար առանց գրանցման:

**«ԱՍԴԻ Տեղեկագիր» ամսագրի հիմնադրի,
խմբագրության և հրատարակչի հասցեն՝**
125993, Մոսկվա, Գ-59, ԳՍՊ-3,
Բերեժկովսկայա ափ. , շ. 30, մ. 1

Ամսագրի էլեկտրոնային փոստ՝
Vestnik_FIPS@rupto.ru:
Կայք՝ vestnikfips.ru

Federal Service for Intellectual Property (Rospatent)
Federal State Budgetary Institution
«Federal Institute of Industrial Property»

ISSN 2782-5086 (Print)
ISSN 2949-2432 (Online)
Bulletin of Federal Institute of Industrial Property
Vol. 3 No. 3 (9)
Moscow 2024

Registered with the Federal Service for
Supervision in the Sphere of Communications,
Information Technology and Mass
Communications (PI No. FS77-85468;
EI series No. FS77-85469 of June 13, 2023)

Coverage: Russia (all regions), CIS states,
near and far abroad countries

Publication frequency:
4 issues per year with the possibility
of additional special issues

Subscription index – 85599

Bulletin of Federal Institute of Industrial Property
was founded in 2022 to highlight the results
of scientific activities in the field of intellectual
property on the following scientific disciplines
(fields of science):
State and Law. Juridical Sciences
Economics. Economic Sciences
Patent Law. Inventive Activities.
Innovative Activities Natural Sciences.
General and Complex Problems
Statistics Cybernetics

Readership:
professionals in the field of intellectual property, patent
attorneys, lawyers, advocates, managers, graduate
students, students, inventors and others.

**The Bulletin of Federal Institute of Industrial
Property provides direct open access to its content,
based on the following principle:**
free open access to research results contributes
to an increase in the global exchange of knowledge.
The issues of this journal are posted on the electronic
resource of the FIPS website www.vestnikfips.ru
(electronic version of the journal).

**All materials are available to users
immediately after publication.**
There is no embargo period.
No registration on the journal's website is
required to get free access to the materials.
Publication is free for all authors.

It is an open access journal,
i. e. all content is freely available
at no charge to users in accordance with the
definition of open access Initiative.

**All materials submitted to the
editorial office undergo a double
blind peer review procedure.**
Reviewing is made by independent experts
and in accordance with the ethical principles
of the Publication Ethics Committee.

The electronic back issues of the journal
are available after publication in the following
national repositories: «Scientific Electronic Library»
within the framework of the Russian
Index of Science Citation (RINTs)
bibliographic database – for registered users
(registration in the system and access to
the jour nal are free); «CyberLeninka» –
free of charge for all readers,
without registration.

**Address of the founder, editorial office and
publisher of the Bulletin of FIPS:**
Berezhkovskaya nab., 30, bldg. 1,
Moscow, G-59, GSP-3, 125993.

Journal email:
Vestnik_FIPS@rupto.ru.
Website: vestnikfips.ru

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈՆԵԳԻԱ

Գլխավոր խմբագիր՝ ՆԵՐԵՏԻՆ Օլեգ Պյոտրի

Տնտեսական գիտությունների դոկտոր, Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտի (ԱՄԴԻ) տնօրեն, Մոսկվա

ԶՈՒԲՈՎ Յուրի Սերգեյի

մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայության ղեկավար, Մոսկվա

ԻՎԼԻԵՎ Գրիգորի Պյոտրի

գլխավոր խմբագրի տեղակալ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, Եվրասիական արտոնագրային գերատեսչության նախագահ, ԱՄԴԻ գիտական ղեկավար, Մոսկվա

ԳՈՐՈՒՇԿԻՆԱ Սվետլանա Նիկոլայի

գլխավոր խմբագրի տեղակալ, սոցիալական գիտությունների թեկնածու, ԱՄԴԻ գիտական քարտուղար, Մոսկվա

ԱԲԱՆԿԻՆԱ Տատյանա Կսենտինոյի

տնտեսական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր, ՏԲԴ ԱՀՀ Քաղաքային և տարածաշրջանային զարգացման ֆակուլտետի ստեղծարար տնտեսության կենտրոնի տնօրեն, Մոսկվա

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎԱ Աննա Վլադիմիրի

տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, առաջատար գիտաշխատող՝ ԱՄԴԻ վերլուծական կենտրոնի ղեկավար, Մոսկվա

ԱԼԵՔՍԵԵՎԱ Օլգա Լեոնարի

իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ԱՄԴԻ որակի մոնիթորինգի կենտրոնի ղեկավար, Մոսկվա

ԲԼԻՋՆԵՑ Իվան Անատոլիի

իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, իրավագիտության ֆակուլտետի ղեկան, Մոսկվայի համալսարանի մտավոր սեփականության ամբիոնի վարիչ Ա. Ս. Գրիբոեդովա, Մոսկվա

ԲՈՐՈՎՍԿԱՅԱ Մարինա Ալեքսանդրի

տնտեսական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի կրթության ակադեմիայի թղթակից անդամ, Հարավային դաշնային համալսարանի նախագահ, Դոնի Ռոստով

ԲԻՉԿՈՎ Դմիտրի Վլադիմիրի

ֆիզ-մաթ. գիտությունների թեկնածու, ԵԱԱԳ փորձագիտական բաժնի մեխանիկայի, ֆիզիկայի և էլեկտրատեխնիկայի ամբիոնի գլխավոր փորձագետ, Մոսկվա

ԳԼԱԶԻԵՎ Սերգեյ Յուրիի

տնտեսագիտության գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս, ՌԳԱ Եվրասիական տնտեսական ինտեգրման, արդիականացման և կայուն զարգացման համալիր խնդիրների գիտական խորհրդի նախագահ, Մոսկվա

ԳՐԻԲ Վլադիսլավ Վալերիի

իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՌԴ վաստակավոր իրավաբան, ՌԴ կրթության ակադեմիայի ակադեմիկոս, Ա. Ս. Գրիբոեդովի անվ. Մոսկվայի համալսարանի ռեկտոր Ռուսաստանի պրոֆեսորադասախոսական ժողովի նախագահ, Մոսկվա

ԵՆԱ Օլեգ Վալերիի

ԱՄԴԻ «Արտոնագրային վերլուծություն» գիտական ուղղության ղեկավար, Մոսկվա

ԺՌԻՎԱԼԵՎ Անդրեյ Լևի

իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ԱՄԴԻ միջազգային կոոպերացիայի կենտրոնի ղեկավար, Մոսկվա

ԶՈՒՆՏԻՆ Նատալյա Իվանի

տնտեսական գիտությունների թեկնածու, «Օպորա Ռոսսիի» փոքր և միջին ձեռնարկատիրության համառուսաստանյան հասարակական կազմակերպության փոխնախագահ, Մոսկվա

ԻՎԱՆՈՎԱ Մարինա Գերմանի

սոցիալական գիտությունների դոկտոր, տնտեսական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, ԱՄԴԻ Գիտակրթական կենտրոնի առաջատար գիտաշխատող, Մոսկվա

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief՝ Oleg P. NERETIN

Dr. Sci. (Economics), Director of the Federal Institute of Industrial Property (FIPS), Moscow

Yury S. ZUBOV

Cand. Sci. (Pedagogy), Head of the Federal Service for Intellectual Property, Moscow

Grigory P. IVLIEV

Deputy Editor-in-Chief, Cand. Sci. (Law), President of the Eurasian Patent Office, FIPS Research Advisor, Moscow

Svetlana N. GORUSHKINA

Deputy Editor-in-Chief, Cand. Sci. (Sociology), Scientific Secretary of FIPS, Moscow

Tatiana V. ABANKINA

Cand. Sci. (Economics), Professor, Director of the Center of Creative Economy of the Faculty of Urban and Regional Development of NRU HSE, Moscow

Anna V. ALEKSANDROVA

Cand. Sci. (Technical Sciences), Associate Professor, Leading Researcher– Head of the FIPS Analytical Center, Moscow

Olga L. ALEKSEEVA

Cand. Sci. (Law), Head of the FIPS Quality Monitoring Center, Moscow

Ivan A. BLIZNETS

Dr. Sci. (Law), Professor, Dean of the Faculty of Law, Head of the Department of Intellectual Property of the Griboedov Moscow University, Moscow

Marina A. BOROVSKAIA

Dr. Sci. (Economics), Professor, Corresponding Member of the Russian Academy of Education, President of the Southern Federal University, Rostov-on-Don

Dmitry V. BYCHKOV

Cand. Sci. (Physics and Mathematics), chief expert of the Department of Mechanics, Physics and Electrical Engineering of the Examination Department of the Eurasian Patent Office, Moscow

Sergey Yu. GLAZIEV

Dr. Sci. (Economics), Member of the Russian Academy of Sciences, Chairman of the Scientific Council of the Russian Academy of Sciences on complex issues of Eurasian economic integration, modernization and sustainable development, Moscow

Vladislav V. GRIB

Dr. Sci. (Law), Professor, Honored Lawyer of the Russian Federation, Member of the Russian Academy of Education, Rector of the Educational pivate institution of higher education “Moscow University named after A.S. Griboyedov”, Chairman of the Russian Professorial Assembly, Moscow

Oleg V. ENA

Head of Scientific Research on Patent Analytics FIPS, Moscow

Andrey L. ZHURAVLEV

Cand. Sci. (Law), Head of the FIPS International Cooperation Center, Moscow

Natalia I. ZOLOTYKH

Cand. Sci. (Economics), Vice President of the All-Russian Non-Government Organization of Small and Medium Business “Opora Russia”, Moscow

Marina G. IVANOVA

Dr. Sci. (Sociology), Cand. Sci. (Economics), Associate Professor, Leading Researcher of the FIPS Scientific Educational Center, Moscow

Roman A. IVANOV

PhD in Molecular Immunology, Director of the Scientific Center for Translational Medicine, Scientific Director of the medical biotechnology field, Sochi

Irina E. ILYINA

Dr. Sci. (Economics), Associate Professor, Director of the Russian Research Institute of Economics, Politics and Law in the scientific and technical field, Moscow

Vitaly O. KALYATIN

Cand. Sci. (Law), Associate Professor, Professor of the Department of Intellectual Rights, Consultant of the Department of Intellectual Rights Law of the Private Law Research Centre under the President of the Russian Federation named after S. S. Alexeev, Moscow

Vladimir V. KLIMANOV

Dr. Sci. (Economics), Cand. Sci. (Geography) Assoc. Prof., Director of NGO «Institute for Public Finance Reform», Moscow

Tatiana V. KUZNETSOVA

Dr. Sci. (Pedagogy), Professor, Head of the “All-Russian Patent and Technical Library” Center, FIPS, Moscow

Natalia V. LOPATINA

Dr. Sci. (Pedagogy), Professor, Leading Researcher of the FIPS Scientific Educational Center, Moscow

Nikolai B. LYSKOV

Head of the FIPS Center for Chemistry, Biology and Medicine, Moscow

Stanislav E. PROKOFIEV

Dr. Sci. (Economics), Professor, Rector of the Financial University under the Government of the Russian Federation, Moscow

Mikhail Yu. SALNIKOV

Head of the FIPS Center for Physics and Applied Mechanics, Moscow

Vladimir O. SIROTYUK

Dr. Sci. (Technical Sciences), Associate Professor, Leading Researcher of the Institute of Control Sciences of the Russian Academy of Sciences, Moscow

Mikhail B. SMIRNOV

Cand. Sci. (Physics and Mathematics), chief expert of the Department of Mechanics, Physics and Electrical Engineering of the Examination Department of the Eurasian Patent Office, Moscow

Alexander V. SUKONKIN

Cand. Sci. (Technical Sciences), Chief Scientific Researcher of FIPS, Moscow

Sergey Yu. FABRICHNY

Dr. Sci. (Law), Professor, Director of the Federal State Budgetary Institution «Federal Agency for Legal Protection of the Results of Intellectual Activity for Military, Special and Dual-Use», Moscow

Mikhail A. FEDOTOV

Dr. Sci. (Law), Professor, Director of the International Research and Educational Center «UNESCO Chair on Copyright, Neighboring, Cultural and Information Rights» NRU HSE, Moscow

Oleg N. SHORIN

Cand. Sci. (Technical Sciences), Moscow

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Գլխավոր խմբագրի սյունակ
Editorial

Օ. Պ. Ներետին
336

1. Մտավոր սեփականության
իրավունքների պահպանության
և պաշտպանության հարցեր
Issues of intellectual property rights
protection and enforcement

Ա. Ա. Պոլյակովա,
Ն. Բ. Լիսկով,
Ն. Վ. Ջարյանով
Մարկուշի կառույցներ պարունակող գյուտերի հայտերի
քննարկման առանձնահատկությունները՝ հաշվի առնելով
օտարերկրյա իրավասությունների փորձը (մաս 2)
A. A. Polyakova,
N. B. Lyskov,
N. V. Zaryanov
Features of invention application consideration containing
Markush structures in the light of experience of foreign
jurisdictions (part 2)

Ս. Յու. Տուզովա,
Մ. Ի. Սկուդրո
Մտավոր սեփականության ապահովագրություն, որի
հիմքում ընկած են տեխնիկական զարգացումները
օտարերկրյա իրավասություններում
S. Yu. Tuzova,
M. I. Skudro
Insurance of intellectual property underlying technical
developments in foreign legal systems

Յու. Ս. Ջուբով,
Ս. Ա. Ռենժին,
Մ. Ի. Եվդոկիմովա
Ռուսաստանի Դաշնությունում ապրանքանիշերի
ինստիտուտի հետազոտության և կարգավորման
հեռանկարային ուղղություններ
Yu. S. Zubov,
S. A. Renzhin,
M. I. Evdokimova
Trends in the development and regulation of trademarks in
the Russian Federation

364

Ն. Կ. Նիկոլաենկո
Գյուտերի պարտադիր
լիցենզավորման իրավական
կարգավորումը և
դեղագործության ոլորտում
օրենքի կիրառման որոշ
ասպեկտներ
N. K. Nikolaenko
Legal regulation of compulsory
licensing of inventions and some
aspects of enforcement in the field
of pharmaceuticals

374

2. Մտավոր
սեփականության
տնտեսագիտություն
Economy of
intellectual property

Մ. Ա. Բորովսկայա,
Ա. Ա. Աֆանասև,
Ա. Յու. Նիկիտաևա,
Տ. Վ. Ֆեդոսովա,
Ա. Վ. Կոնոնենկո
Գիտակրթական
կազմակերպություններում
մտավոր սեփականության
և գիտելիքների
կապիտալիզացման
կառավարման ռազմավարական
մոտեցումները
M. A. Borovskaya,
A. A. Afanasyev,
A. Yu. Nikitaeva,
T. V. Fedosova,
A. V. Kononenko
Strategic approaches to intellectual
property management and
knowledge capitalization in scientific
and educational organizations

384

CONTENT

3. Տարածաշրջանային
տնտեսություն
եվ մտավոր
սեփականություն
Regional economy and
intellectual property

Օ. Պ. Ներետին,
Վ. Վ. Կլիմանով,
Ս. Ն. Գորուշկինա
Տարածաշրջանային բրենդի
արտադրանքը քաղաքացիական
շրջանառության մեջ ներգրավելուն
ուղղված աջակցության միջոցառումների
համակարգման մոտեցումներ
O. P. Neretin,
V. V. Klimanov,
S. N. Gorushkina
Approaches to systematization of support
measures aimed at involving products
under a regional brand in the civil turnover

394

4. X-ֆայլեր ՀՄՏԳ
VPTB X-Files

406

5. Արտոնագրային գործի
ընդհանուր հարցեր:
Գյուտարարություն
General issues of patent
practice. Invention activities

Տ. Վ. Կուզնեցովա,
Օ. Վ. Ջեզինա
Ընտանեկան գյուտի ավանդույթները
Ռուսաստանում
T. V. Kuznetsova,
O. V. Zezina
Family invention traditions in Russia

408

6. Գրադարակ
Bookshelf

Ա. Ե. Սիչև,
Յու. Վ. Տուրչինա
«Աշխարհագրական
նշումների հայտարարված
տեղանունների
փորձաքննության
առանձնահատկությունները»
A. E. Sychev,
Yu. V. Turchina
“Features of the examination
of designations declared as
geographical indications”

418

Օ. Ի. Թերեշչենկո
Рецензия на методическое
пособие А. Е. Сычева,
Ю. В. Турчиной «Особенности
экспертизы обозначений,
заявленных в качестве
географических указаний»
O. I. Tereshchenko
Review of the methodological
manual by A. E. Sychev,
Yu.V. Turchina “Features
of the examination of
designationsdeclared as
geographical indications”

419

Գլխավոր խմբագրի սյունակ

Հարգելի՛ ընթերցողներ, գործընկերներ, ընկերներ!:

Ձեր առջևում է «ԱՄԴԻ տեղեկագիր» ամսագրի տասներորդ համարն է:

Ամսագրի ինը հրատարակությունների էջերում մենք հրապարակեցինք մտավոր սեփականության ոլորտի առաջատար փորձագետների հոդվածներ, բացահայտեցինք բացառիկ վիճակագրական տվյալներ, խոսեցինք թվայնացման և արհեստական ինտելլեկտի հետ աշխատանքի մասին, հրապարակեցինք հոդվածներ՝ հիմնվելով ԱՄԴԻ հետազոտական աշխատանքի վրա, բացահայտելով քննության առանձնահատկությունները, իրավական կարգավորման ասպեկտները և վերլուծությունը Ռուսաստանի ինտելլեկտի ոլորտում ազգային մոտեցման վերաբերյալ արտոնագրային հայտերի քննությունը, եվրասիական տարածքում արտոնագրային գործունեության վերլուծական ակնարկները:

ԱՄԴԻ գիտական ուղղությունների մշակման համատեքստում յոթերորդ թողարկումը նվիրեցինք առանցքայիններից մեկին՝ արտոնագրային վերլուծությանը:

Ամսագրի հեղինակների թվում են ԱՄԴԻ առաջատար մասնագետներ, արտոնագրային իրավաբաններ և հետազոտողներ կրթական և գիտական կազմակերպություններից:

Տարածաշրջանի գիտատեխնոլոգիական և նորարարական

զարգացման ուղղված միջոցառումների համակարգի համապարփակ վերլուծությունը տրվել է Ռոսպատենտի ղեկավար Յու. Յու. Ս. Ջուբովի և Մորդովիայի Հանրապետության ղեկավար Ա. Ջոլունովի կողմից:

Ամսագրի էջերում հրապարակվել է Ղաշնային խորհրդի գիտության, կրթության և մշակույթի կոմիտեի նախագահ Լ. Ս. Գումերովի հոդվածը, ով կարծիք է հայտնել, որ «սոցիալ-տնտեսական իրականության ցանկացած ոլորտ, ցանկացած ազգային նախագիծ հաջողվում է միայն մտավոր գործունեության արդյունքների վրա հիմնված նոր տեխնոլոգիաների արդյունավետ կիրառման դեպքում»:

Տասներորդ համարում մենք սկսում ենք «ՀԱՏԳ X-ֆայլեր» նոր բաժինը, որտեղ ձեզ կպատմենք Համառուսաստանյան արտոնագրային-տեխնիկական գրադարանի հավաքածուներից եզակի նյութերի մասին:

Ավանդական «Մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանություն և պաշտպանություն» բաժինը ներկայացնում է Ռուսաստանի, Ճապոնիայի, Կորեայի Հանրապետության և Չինաստանի արտոնագրային գերատեսչությունների կողմից Մարկուշի կառույցների հայտերի առնչությամբ փորձաքննության մոտեցումների վերլուծությունը: Հարավային Ղաշնային համալսարանի գործընկերներն առաջարկում են իրենց հրապարակման մեջ մտավոր սեփականության կառավարման արդյունավետ մեխանիզմներ գտնելու միջպետական փորձը: Աշխատանքում ներկայացված են տվյալներ գիտական հրապարակումների մատենաչափական և գիտաչափական վերլուծությունից:

Այսօրվա ամենահրատապ թեմաներից մեկը՝ տարածաշրջանային բրենդերը, բացահայտվում է երկու ասպեկտով՝ Ռուսաստանում ապրանքանիշերի ինստիտուտի իրավահարաբերությունների զարգացման և կարգավորման հեռանկարային ոլորտների, ինչպես նաև կայուն տնտեսական աճի ապահովման և տարածաշրջանային բրենդերի և ծառայությունների մրցունակության բարձրացման վրա ազդող արդյունավետ

մեխանիզմների բացահայտման համատեքստում:

Ժամանակակից տնտեսության պայմաններում ոչ նյութական ակտիվները բիզնեսի ռազմավարական մասն են կազմում, իսկ մտավոր սեփականությունը շուկայում ընկերության բոլոր հնարավոր հնարավորությունների սկիզբն է: ԱՄԴԻ մասնագետները պատրաստել են շուկա նոր տեխնոլոգիական արտադրանքի ներդրման հետ կապված ռիսկերի ակնարկ, ինչպես նաև համակարգել են տեղեկատվությունը արտերկրում մտավոր սեփականության ապահովագրության կազմակերպման ոլորտում:

Մենք համոզված ենք, որ մտավոր սեփականությունը նոր պայմաններ է ստեղծում տնտեսական աճի համար և հիմք է հանդիսանում բնակչության կարիքները բավարարող հայրենական արտադրանքի արտադրության և երկրի տնտեսական զարգացման համար: Ռոսպատենտը և ԱՄԴԻ՝ որպես Եվրասիական տարածքում մտավոր սեփականության ոլորտում մեթոդական կենտրոն՝ մտավոր գործունեության արդյունքների և անհատականացման միջոցների փորձաքննության, իրավական պաշտպանության, օգտագործման և պաշտպանության հարցերի շուրջ, կշարունակեն համակողմանի և արդյունավետ լուծել երկրի տեխնոլոգիական առաջնորդության և մտավոր ինքնիշխանության ամրապնդման խնդիրները:

Աշխատելով յուրաքանչյուր համարի վրա՝ մենք ձգտում ենք լինել ոչ միայն հետաքրքիր, այլև օգտակար:

Հարգանքներով՝ Օ. Պ. Ներետին, ամսագրի գլխավոր խմբագիր, տնտեսագիտական գիտությունների դոկտոր

EDN <https://elibrary.ru/cskmzc>

Editorial

Dear readers, colleagues, friends!

Here is the 10th issue of the “FIPS Bulletin”.

On the pages of nine issues of the journal, we published articles by leading experts in the field of intellectual property, disclosed exclusive statistical data, told about digitalization and work with artificial intelligence, published articles based on the results of FIPS research work, disclosing the features of examination, aspects of legal regulation and analytics of the development of the intellectual property sphere in the regions of Russia, posted materials on the approaches of national patent offices to the examination of patent applications, analytical materials on patent activity in the Eurasian space.

In the context of the development of scientific areas of FIPS, we dedicated the seventh issue to the one of the key areas, namely patent analytics.

Among the authors of the journal are the leading specialists of FIPS, patent attorneys, researchers from educational and scientific organizations.

A comprehensive analysis of the system of measures aimed at scientific, technological and innovative development of the region was given by Yu. Zubov, head of Rospatent, and A. Zdunov, head of the Republic of Mordovia.

The journal published an article by L. Gumerova, Chairperson of the Federation Council Committee on Science, Education and Culture, who expressed the opinion that “any sphere of socio-economic reality, any

national project are successful only in the case of effective use of new technologies based on the results of intellectual activity”.

In the tenth issue, we are starting a new section “VPTB X-files”, where we will tell about unique materials from the collections of the All-Russian Patent and Technical Library.

The traditional section “Issues of Intellectual Property Rights Protection and Enforcement” gives an analysis of approaches of patent offices of Russia, Japan, China and the Republic of Korea to examination of applications with Markush structures. The cross-country experience in searching for efficient mechanisms for intellectual property management is offered in the publication by the colleagues from the Southern Federal University. The article gives the data of a bibliometric and scientometric analysis of scientific publications.

One of the most relevant topics today, namely regional brands, is disclosed in two directions: in the context of promising areas of development and regulation of legal relations of the institute of trademarks in Russia; as well as in the context of identifying efficient mechanisms that have an impact on sustainable economic growth and increase of the competitiveness of regional goods and services through the development of regional brands.

In the conditions of modern economy, intangible assets constitute a strategic part of business, and intellectual property is the beginning of all potential opportunities of a company in the market. FIPS specialists

prepared a review of risks when introducing new technological products to the market, and systematized information in the field of organizing intellectual property insurance abroad.

We are convinced that intellectual property creates new conditions for economic growth, forms the basis for the production of domestic products that meet the needs of the population, the economic development of the country. Rospatent and FIPS as a methodological center in the field of intellectual property in the Eurasian space on the issues of examination, legal protection, use and protection of the results of intellectual activity and means of individualization will continue to comprehensively and effectively solve the problems of strengthening the technological leadership and intellectual sovereignty of the country.

Working on each issue, we always strive to be not just interesting, but also useful.

Best regards, Oleg Neretin,
Editor-in-Chief,
Dr. Sci. (Economics)

1 ՄՏԱԿՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ամփոփ հոդված

Review

ՌԻՏԴ 347.771

EDN <https://elibrary.ru/dttiaf>

Մարկուշի կառույցներ պարունակող գյուտերի հայտերի քննարկման առանձնահատկությունները՝ հաշվի առնելով օտարերկրյա իրավասությունների փորձը (մաս 2)

Աննա Անատոլիի Պոլյակովա[✉], Նիկոլայ Բորիսի Լիսկով, Նիկոլայ Վադիմի Զարյանով

Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ

[✉]apolyakova@rupto.ru

Անոտացիա՝ Ազգային արտոնագրային գերատեսչությունները տարբեր մոտեցումներ ունեն Մարկուշի կառույցների հետ գյուտի արտոնագիր տրամադրելու հայտերը քննելու համար, ինչը պահանջում է արտոնագրային գերատեսչությունների գործունեության ներդաշնակեցում։ Հետազոտության նպատակն է՝ վերլուծել մոտեցումները Ռուսաստանի Դաշնության, Ճապոնիայի, Կորեայի և Չինաստանի արտոնագրային գերատեսչությունների՝ Մարկուշի կառույցների հետ կապված հայտերի առնչությամբ, ինչպես նաև վերլուծել նման հայտերի փորձաքննության որոշակի դեպքեր։ Վերլուծելով Մարկուշի կառույցների հետ հայտերի գործավարության վերլուծության միջոցով, պարզվեց, տարբեր արտոնագրային գերատեսչություններում Մարկուշի կառույցների կողմից արտահայտված գյուտերի բացահայտման, արտոնագրման, հստակության և միասնության գնահատման տարբեր գործիքները հանգեցնում են հայտատուի կողմից ստացված իրավունքների տարբեր ծավալների։ Բացահայտվել են դեպքեր, երբ տարբեր ազգային գերատեսչություններում արձանագրում են տարբեր խախտումներ նույն սկզբնական բանաձևով։ Ցուցադրվում է ազգային գերատեսչությունների փորձագետների գործողություններում միատեսակության հասնելու անհրաժեշտությունը և հայտերի քննության համընդհանուր առաջարկությունների ստեղծման անհրաժեշտությունը՝ Մարկուշի կառույցների հետ հայտերի վերաբերյալ նմանատիպ որոշումներ կայացնելու համար։

Բանալի բառեր՝ Մարկուշի կառույցվածք, արտոնագիր, հայտ, գյուտ, արտոնագրելիություն, բացահայտման բավարարություն, միասնություն, մտավոր իրավունք, պահանջների ծավալ։

Մեջբերման համար՝ Պոլյակովա, Ա. Ա. Մարկուշի կառույցներ պարունակող գյուտերի հայտերի քննարկման առանձնահատկությունները՝ հաշվի առնելով օտարերկրյա իրավասությունների փորձը (մաս 2) / Ա. Ա. Պոլյակովա, Ն. Բ. Լիսկով, Ն. Վ. Զարյանով // ԱՄԴԻ Տեղեկագիր։ 2024։ Հ. 3, № 4 (10)։ Էջ 338–347։

Հնորհակալագրեր՝ հոդվածը պատրաստվել է ԱՄԴԻ գիտահետազոտական աշխատանքի նյութերի հիման վրա «Գյուտերը և օգտակար մոդելները բնութագրելիս ընդհանուր հայեցակարգով կամ պարամետրերի քանակական արժեքների միջակայքով արտահայտված հատկանիշների օգտագործման մեթոդաբանության մշակում»։

Features of invention application consideration containing Markush structures in the light of experience of foreign jurisdictions (part 2)

Anna A. Polyakova[✉], Nikolay B. Lyskov, Nikolay V. Zaryanov

Federal Institute of Industrial Property

[✉]apolyakova@rupto.ru

Abastact: national patent offices have different approaches to examining applications with Markush structures, which raise the need to harmonize the activities of patent offices. The purpose of the study is to analyze approaches to the examination of patent offices of the Russian Federation, Japan, Korea and China in relation to applications with Markush structures, as well as to analyze specific cases of examination of applications. It has been established that different tools for assessing the sufficiency of disclosure, patentability, clarity and unity of claims with Markush structures in different patent offices lead to different scope of rights received by the applicant. Cases have been identified in which different national patent offices record different violations in the same initial claims. The need to achieve uniformity in the actions of experts from national offices is shown in order to make similar decisions on applications with Markush structures.

Keywords: Markush structure, patent, application, invention, patentability, sufficiency of disclosure, unity, intellectual law, scope of claims.

For citation: Polyakova, A. A. Features of invention application consideration containing Markush structures in the light of experience of foreign jurisdictions (part 2) / A. A. Polyakova, N. B. Lyskov, N. V. Zaryanov // Bulletin of Federal institute of industrial property. 2024. Vol. 3, № 4 (10). P. 338–347.

Acknowledgements: the article is based on the materials of the research work of FIPS «Development of a methodology for using the features expressed by a general concept or an interval of quantitative parameter values in the characterization of inventions and utility models».

Ներածություն

Գյուտի բանաձևը կազմելիս հայտատուն պետք է ներկայացնի գյուտի բոլոր էական հատկանիշները, որոնք հնարավորություն են տալիս հասնել նշված տեխնիկական արդյունքին, համառոտ և միևնույն ժամանակ տարողունակ ձևաչափով։ Քիմիայի և դեղագործության ոլորտում արտոնագրերը հաճախ պարունակում են գյուտերի պահանջներ, որոնք պարունակում են նոր նյութերի առանձին քիմիական բանաձևեր, դրանց վրա հիմնված բաղադրություններ կամ դրանց արտադրության կամ օգտագործման մեթոդներ։ Այնուամենայնիվ, եթե արտոնագիրը պարունակում է մի շարք նոր միացություններ, ապա յուրաքանչյուր կոնկրետ կառույցի նկարագրության հետ կապված հայտի առանձնահատկությունների ներկայացումը կարող է դժվարություններ առաջացնել հայցվող գյուտի արտոնագրելիությունը գնահատելիս ինչպես հայտատուի համար, այնպես էլ հայտատուի համար։

Հոդվածի առաջին մասում վերլուծվել են Մարկուշի կառույցների օգտագործման առավելություններն ու թերությունները՝ որպես քիմիական միացությունների կառուցվածքը բնութագրող բանաձևի առանձնահատկությունները արտահայտելու ամենահարմար և լայնորեն օգտագործվող ձևը։ Մարկուշի կառույցի տեսքով գյուտի բանաձևը ենթադրում է այլընտրանքային հատկանիշների մի շարք բանաձևի մեկ կետում ներկայացում, որից, օգտագործելով կոմբինատորիկայի մեթոդը, կատարվում է հատկանիշների ընտրություն՝ գյուտի իրականացման հատուկ տարբերակներ ստանալու համար [1]։ Ինչպես ցույց է տրվել հոդվածի առաջին մասում, գյուտի առանձնահատկությունները արտահայտելու այս մեթոդը զգալիորեն պարզեցնում է դրա մասին տեղեկատվության ներկայացումը և ունի մի շարք այլ առավելություններ, բայց միևնույն ժամանակ որոշակի դժվարություններ է առաջացնում

Ազգային փուլ մտնելիս հաճախ անհրաժեշտ է լինում ճշգրտել գյուտի բանաձևը։

Ինչպես տեղեկատվության որոնման, այնպես էլ հայտերի ըստ էության քննության արդյունքների հիման վրա որոշում կայացնելու հարցում

Մարկուշի բանաձևը ընդունվել է շատ երկրներում, սակայն Մարկուշի կառույցները պարունակող հայտերի հետազոտման մեթոդաբանությունը կարող է տարբեր լինել տարբեր արտոնագրային գերատեսչություններում։ Հետևաբար, ինչպես ցույց է տալիս միջազգային հայտերի վրա հիմնված պրակտիկան, ազգային փուլ մտնելիս հաճախ անհրաժեշտ է լինում ճշգրտել գյուտի բանաձևը։ Սա մեծացնում է վարույթի տևողությունը և հանգեցնում է նրան, որ հայտատուի մոտ բնական հարց է առաջանում. ինչո՞ւ, հիմնվելով նույն մուտքային տվյալների վրա (նախնական հայտի փաստաթղթերը, տեխնոլոգիական նորությունները և արտոնագիր ստանալու նույն պայմանները), նրան արտոնագիր է տրվում մի երկրում, մինչդեռ մյուսում պահանջում են իրավունքների նույն շրջանակի հետ կապված լրացուցիչ տվյալներ կամ սահմանափակումներ։

Յուրաքանչյուր հատուկ ազգային արտոնագրային գերատեսչությունների հետ արտոնագրային հայտի գործընթացի ընթացքում հայտատուի փոխադրեցության արդյունքները կարող են տարբեր լինել, ինչը անխուսափելիորեն հանգեցնում է տարբեր երկրների տարածքում նույն մուտքային տվյալներով տրամադրվող իրավական պաշտպանության շրջանակի տարբերություններին, մասնավորապես՝ նախնական հայտի

փաստաթղթերը և տեխնիկայի վիճակը: Ակնհայտ է Մարկուշի բանաձևը պարունակող հայտերի քննարկման միատարրության խնդիրը, և անհրաժեշտ է լուծմանը մոտենալ համապարփակ՝ հաշվի առնելով ազգային գերատեսչությունների գործավարական աշխատանքի առանձնահատկությունները:

Սույն աշխատանքի նպատակն է վերլուծել Ռուսաստանի Դաշնության, Չինաստանի, Ճապոնիայի և Կորեայի Հանրապետության արտոնագրային գերատեսչությունների Մարկուշի կառույցների տեսքով արտահայտված գյուտերի հայտերի հետ կապված փորձաքննության մոտեցումները, ինչպես նաև վերլուծել գործավարական աշխատանքի արդյունքները և տարբեր երկրների արտոնագրային գերատեսչություններում նման հայտերը դիտարկելու մեթոդոլոգիաները՝ օգտագործելով հատուկ հայտերը որպես օրինակ:

Հետազոտության նյութեր և մեթոդներ

Հայտերի էական քննություն անցկացնելու վերաբերյալ առաջարկությունների և հրահանգների վերլուծությունն իրականացվել է Ռուսաստանի Դաշնության, Ճապոնիայի, Կորեայի Հանրապետության և Չինաստանի ազգային արտոնագրային գերատեսչությունների պաշտոնական կայքերում առկա էական փորձաքննության ուղեցույցները ուսումնասիրությամբ: Հայտերի նույնականացումը Մարկուշի կառույցների հետ, ինչպես նաև այդ հաժվեվածների գրառումների վերլուծությունն իրականացվել է Espacenet և Patent Centre որոնման համակարգերի միջոցով:

Փորձաքննության հիմնական սկզբունքն այն է, որ ըստ էության փորձաքննությունն իրականացվում է յուրաքանչյուր այլընտրանքի առնչությամբ առանձին:

Ուսումնասիրության արդյունքներ

Մարկուշի բանաձևերի օգտագործումը, ինչպես մանրամասնորեն ցույց է տրված առաջին մասում, ունի մի շարք առավելություններ, ինչպիսիք են գյուտի բանաձևի հակիրճ և ծավալուն շարադրանքը, իրավական պաշտպանության լայն շրջանակը, հայտատուին մրցակիցներից պաշտպանելու հնարավորությունը շարքի ամենաարդյունավետ համակցությունը փնտրելու փուլում, նորարարության խթան և այլն: [2, 3, 4, 5]: Սակայն, ներկայացման նման ձևի օգտագործումն ունի նաև թերություններ, ինչպիսիք են պահանջների ծավալի անհիմն լինելը գյուտի մարմնավորումների բանաձևում հայտնվելու պատճառով, որոնց համար փորձնական տվյալներ չեն ստացվել, պահանջվող գյուտը հաստատելու համար բավարար քանակությամբ փորձարարական տվյալների որոշման հստակ սահմանի բացակայություն, տեղեկատվության որոնման դժվարություն, մտավոր սեփականության պաշտպանության ժամկետների չհիմնավորված երկարաձգում ավելի «նեղ» հայտեր ներկայացնելիս և այլն [6, 7, 8, 9, 10]:

Հոդվածի առաջին մասում ներկայացված են ԱՄՆ արտոնագրային գերատեսչության, ինչպես նաև Եվրասիական և Եվրոպական արտոնագրային գերատեսչությունների

արժանապատվության վերաբերյալ հայտերի փորձաքննության մոտեցումները:

Երկրորդ մասում վերլուծվել են Ռուսաստանի Դաշնությունում, Չինաստանում, Ճապոնիայում և Կորեայի Հանրապետությունում Մարկուշի կառույցներ պարունակող հայտերի փորձաքննության մոտեցումները: Վերը թվարկված բոլոր իրավասությունների ներքին կարգավորող փաստաթղթերը ուղեցույցներ են՝ գյուտերի հայտերի որոնումների և փորձաքննության անցկացման համար

Ռուսաստանի Դաշնություն

Ռուսաստանի Դաշնության օրենսդրությունը չի պարունակում «Մարկուշի բանաձև» կամ «Մարկուշի կառույց» տերմինը բացահայտ ձևով, սակայն հատկանիշների արտահայտությունը Մարկուշի բանաձևով առաջարկվող ձևով թույլատրվում է գործող օրենսդրության շրջանակներում:

Ընդ որում փորձաքննության հիմնական սկզբունքն այն է, որ ըստ էության փորձաքննությունն իրականացվում է յուրաքանչյուր այլընտրանքի առնչությամբ առանձին, այսինքն՝ ըստ էության փորձաքննության բոլոր փուլերը պետք է իրականացվեն հատկանիշների իրականացման յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքի համար, այդ թվում՝ Մարկուշի բանաձևի տեսքով սահմանվածները¹: Քանի որ Մարկուշի բանաձևում ներառված միացությունները համարվում են գյուտի այլընտրանքային մարմնավորումներ, ապա հայցվող գյուտի էության բացահայտման բավարարության շրջանակներում, եթե գյուտը բնութագրվում է բանաձևում՝ օգտագործելով գյուտի իրականացման կամ կիրառման տարբերակները բնութագրող այլընտրանքային հատկանիշներ, անհրաժեշտ է տրամադրել գյուտի կատարման օրինակներ յուրաքանչյուր տարբերակում, որը ցույց է տալիս տեխնիկական արդյունք ստանալու հնարավորությունը՝ նման հատկանիշների բնութագրերի բոլոր համակցություններով²:

Ընդ որում, եթե բանաձևը վերաբերում է քիմիական միացությանը, ապա տրված է հայտնի մեթոդներով ապացուցված կառուցվածքային բանաձևը, ֆիզիկաքիմիական հաստատունները, նկարագրված է միացության ստացման մեթոդը և ցուցադրվում է գյուտը նշված նպատակով օգտագործելու հնարավորությունը³:

Ինչ վերաբերում է քիմիական միացություններին, ապա նշվում է նաև, որ եթե գյուտը վերաբերում է ընդհանուր կառուցվածքային բանաձևով նկարագրված քիմիական միացությունների խմբին (շարքին), ապա խմբի (շարքի) բոլոր միացությունների ստացման հնարավորությունը հաստատվում է՝ տրամադրելով ստացման մեթոդի ընդհանուր սխեման, ինչպես նաև խմբի (շարքի) կոնկրետ միացության ստացման օրինակ, և եթե խումբը (շարքը) ներառում է տարբեր քիմիական բնույթի ռադիկալներով միացություններ, օրինակներ, որոնք բավարար են այդ տարբեր ռադիկալներով

¹ Փաստաթղթերի մշակման, ներկայացման և վերանայման կանոններ, որոնք հիմք են հանդիսանում գյուտերի պետական գրանցման համար իրավական նշանակալի գործողություններ կատարելու համար և դրանց ձևերը, որոնք հաստատվել են Ռուսաստանի տնտեսական զարգացման նախարարության 21.02.2023 №107, կ. 47 հրամանով // Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայություն, կայք: URL: <https://rospatent.gov.ru/ru/documents/prikaz-min-ekonomrazvitiya-107-21022023#1> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.08.2024)

² Փաստաթղթերի մշակման, ներկայացման և վերանայման կանոններ, որոնք հիմք են հանդիսանում գյուտերի պետական գրանցման համար իրավական նշանակալի գործողություններ կատարելու համար և դրանց ձևերը, որոնք հաստատվել են Ռուսաստանի տնտեսական զարգացման նախարարության 21.02.2023 №107, կ. 53 հրամանով // Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայություն, կայք:

³ Նույն տեղում, կ. 55:

միացություններ ստանալու հնարավորությունը հաստատելու համար:

Ինչ վերաբերում է արտոնագրման ստուգմանը, ապա Ռուսաստանի օրենսդրությունը պարունակում է քիմիական միացությունների առանձին հրահանգներ

- մորույթը ստուգելիս քիմիական միացությունը, որը պատկանում է հայտնի միացությունների խմբի ընդհանուր կառուցվածքային բանաձևին կամ դրա վրա հիմնված բաղադրությանը, ճանաչվում է որպես նորության պայման, եթե քիմիական միացությունը որպես այդպիսին անհայտ է տեխնոլոգիայի մակարդակից և չկա տեղեկատվություն բնօրինակ միացությունների, դրա արտադրության եղանակի և դրա հատկությունների մասին, որոնք հանրությանը հասանելի են դարձել աշխարհում մինչև գյուտի առաջնահերթության ամսաթիվը⁴.
- համապատասխանում է քիմիական միացության մակարդակին, որը պատկանում է հայտնի միացությունների խմբի ընդհանուր կառուցվածքային բանաձևին, բայց չի նկարագրվում որպես հատուկ ստացված և ուսումնասիրված և միևնույն ժամանակ ցուցադրում է այս խմբին անհայտ նոր հատկություններ որակական կամ քանակական առումով (ընտրովի գյուտ)⁵:

Ընդ որում, իրավական պաշտպանության այլ օբյեկտների համար, որոնք կարող են արտահայտվել Մարկուշի բանաձևի տեսքով, ստուգման առանձին ալգորիթմներ չեն տրամադրվում: Գյուտի միասնությունը ստուգելու համար Մարկուշի բանաձևի վերաբերյալ առանձին տեղեկություններ նույնպես նախատեսված չեն :

Բանաձևի ընդհանուր պահանջը, որը ներառում է Մարկուշի բանաձևը, արտահայտվում է հետևյալ կերպ՝ հատկանիշը կարող է արտահայտվել որպես այլընտրանք, այն պայմանով, որ նշված այլընտրանքով թույլատրված ցանկացած ընտրություն, գյուտի բանաձևում ներառված այլ հատկանիշների հետ համատեղ, ապահովում է նույն տեխնիկական արդյունքը⁶: Տվյալ արտահայտությունը «ընդհանուր բնույթ» հասկացության մի տեսակ անալոգ է Մարկուշի բանաձևի համար, որը սահմանված է Եվրոպական արտոնագրային գերատեսչության (ԵԱԳ) և Միացյալ Նահանգների արտոնագրային և ապրանքային նշանների գերատեսչության (USPTO) ուղեցույցներում:

Բանաձևի անորոշության պահանջը, ինչպես սահմանված է USPTO և EPO ուղեցույցներում, կապված այլընտրանքների «շատ մեծ» քանակի հետ, նախատեսված չէ Ռուսաստանի օրենսդրության շրջանակներում:

Ճապոնիա

Ճապոնիայի արտոնագրային գերատեսչության (JPO) ուղեցույցում նկարագրված Մարկուշի միասնության պահանջը ստուգելու ընթացակարգերը նույնն են, ինչ նկարագրված են EPO համար⁷:

⁴ Փաստաթղթերի կազմման, ներկայացման և վերանայման կանոններ... կ. 73:

⁵ Նույն տեղում, կ. 84

⁶ Փաստաթղթերի պատրաստման, ներկայացման և վերանայման պահանջներ... կ. 63

⁷ Examination Guidelines for Patent and Utility Model in Japan (Provisional Translation), 2015, Chapter 6.2 // Japan Patent Office: կայք: URL: https://www.jpo.go.jp/e/system/laws/rule/guideline/patent/tukujitu_kijun/ (հարցման ամսաթիվ՝ 11.08.2024):

Մարկուշա բանաձևի համար թույլատրվում է բացառել այլընտրանքները կամ հարմարեցնել դրանք, եթե հատկանիշների նոր համակցությունը բացահայտված է հայտի բնօրինակ փաստաթղթերում⁸:

Կան դեպքեր, երբ հայտը ներառում է այլընտրանքներ, որոնք արտահայտված են Մարկուշի կառույցի միջոցով, որոնցից միայն որոշները նշված են նկարագրության մեջ: Հիմքեր կան ենթադրելու, որ տեխնիկայի հմուտ անձը չի կարողանա կիրառել նկարագրության մեջ չնշված այլ այլընտրանքներ, ինչպես նաև ընդհանուր առմամբ հայտնի տեղեկատվությունը հայտը ներկայացնելու պահին: Այս դեպքում նկարագրությունը չի բավարարում բացահայտման բավարարության պահանջը: Հարկ է նշել, որ փորձերի և վերլուծությունների անցկացման մեթոդները կարող են ներառվել հանրային տիրույթում հայտը ներկայացնելու պահին⁹: Օրինակ, գյուտի հայցվող առարկան պարանիտրո-փոխարինված բենզոլի արտադրության մեթոդ է սկզբնական փոխարինված բենզոլի նիտրացման միջոցով, որում փոխարինող խումբը (X) նշված է այլընտրանքային ձևով՝ որպես CH₃, OH կամ COOH: Նկարագրության մեջ որպես աշխատանքային օրինակ տրված է միայն այն դեպքը, երբ սկզբնական միացությունը տոլուոլն է, այսինքն՝ X-ը CH₃: Եթե կարելի է հաստատել ռացիոնալ հիմնավորում, որ նման մեթոդը պիտանի չէ, երբ մեկնարկային միացությունը բենզոլյական թթու է, այսինքն՝ X հանդիսանում է COOH՝ հաշվի առնելով այն տեխնիկական փաստը, որ օրինակ, եթե CH₃ և COOH միջև կողմնորոշման էական տարբերություն կա, ապա նկարագրության օրինակները չեն բավարարում բացահայտման բավարարության պահանջը:

Չինաստան

Չինաստանի Մտավոր սեփականության ազգային վարչության (CNIPA) ուղեցույցը պարունակում է տեղեկատվություն Մարկուշի բանաձևի ստուգման ալգորիթմի վերաբերյալ միասնության պահանջը գնահատելիս¹⁰, որը նույնն է, ինչ ստուգման ալգորիթմը, որը սահմանված է EPO ուղեցույցում:

Մարկուշի բանաձևի հետ կապված արտոնագրման ստուգումը լրացուցիչ չի կարգավորվում CNIPA ուղեցույցների շրջանակներում և իրականացվում է այլընտրանքային հատկանիշներ և ընդհանուր հասկացություններ պարունակող բանաձևերի ընդհանուր պահանջներին և առաջարկություններին համապատասխան:

Կորեայի Հանրապետություն

Կորեայի մտավոր սեփականության գրասենյակի (KIPO) ուղեցույցը պարունակում է նաև ալգորիթմներ Մարկուշի բանաձևը ստուգելու համար:

Ինչ վերաբերում է բացահայտման բավարարությանը, եթե գյուտի նկարագրությունը չի բացահայտում պահանջներում հայտարարված Մարկուշի կառույցների այլընտրանքների իրականացման բոլոր տարբերակները, այլ միայն որոշ տարբերակներ, այսինքն՝ տեխնոլոգիայի այս ոլորտի մասնագետը

⁸ Նույն տեղում, Chapters 2, 4 (2.1.2, 3.3.1):

⁹ Նույն տեղում, Chapters 1, 2, 4 (2.1.2, 3.3.1):

¹⁰ Guidelines for examination, 2006, Chapter 8.1 // CNIPA: կայք: URL: <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/cn/cn192en.pdf> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.08.2024):

չի կարող գործնականում կիրառել գյուտը, ապա փորձագետը պետք է մերժի արտոնագիր տալուց¹¹:

Եթե հայտում ներկայացված պահանջի առանձնահատկությունները պարունակում են այլընտրանքներ, և եթե գյուտի բոլոր այլընտրանքային տարբերակներն ունեն նմանատիպ հատկություն կամ գործառույթ, ապա պահանջը անհասկանալի չէ¹²:

Եթե այլընտրանքային հատկանիշները սահմանված են Մարկուշի բանաձևում մեկ պահանջով և ունեն համապատասխան նույնական որակներ կամ գործառույթներ, ապա պահպանվում է գյուտերի միասնությունը: Անկախ նրանից, թե գյուտի մի քանի անկախ պնդումներում բացահայտված են ավելի քան երկու այլընտրանքային հատկանիշներ, թե դրանք բացահայտված են գյուտի միայն մեկ հայցում (Մարկուշի բանաձև), գյուտերի միասնությունը որոշելու չափանիշները պետք է լինեն նույնը: Հենց պարզվի, որ Մարկուշի խմբի այլընտրանքներից առնվազն մեկ այլընտրանքային հատկանիշ նորություն չունի տեխնոլոգիայի հայտնի մակարդակի համեմատ, փորձագետը պետք է ստուգի գյուտերի միասնությունը¹³:

Եթե մեկ կամ մի քանի գյուտեր նկարագրված են գյուտի բանաձևում, օրինակ՝ Մարկուշի բանաձևում, ապա մերժումը կարող է ընդունվել այն հիմնավորմամբ, որ առնվազն մեկ գյուտ չունի նորություն և գյուտարարության մակարդակ¹⁴:

Եթե ապացուցվի, որ Մարկուշի տիպի հայտի կամ հայտի համար, որտեղ նշված են մի քանի այլընտրանքային տեխնիկական հատկանիշներ, առնվազն մեկ գյուտ Մարկուշի այլընտրանքներից չունի գյուտարարական մակարդակ՝ հիմնված տեխնիկայի մակարդակի վրա, հայտատուն կարող է ծանուցվել այդ մասին: Այս դեպքում հայտատուն կարող է հաղթահարել մերժման հիմքերը՝ բացառելով Մարկուշի այլընտրանքները, որոնք գյուտարարական մակարդակ չեն պարունակում: Մյուս կողմից, Մարկուսի բանաձևի կամ բանաձևի գյուտարարական քայլը որոշելիս, որտեղ ներկայացված են մի քանի այլընտրանքային տեխնիկական հատկանիշներ, պետք է ուշադրություն դարձնել, որպեսզի այլընտրանքներից մեկի ազդեցությունը չտարածվի ողջ հայտարարված գյուտի վրա: Օրինակ, եթե հայտարարված գյուտը վերաբերում է նեյրոպաշտպանիչ քրոմանոլ միացություններին, ներառյալ տարբեր քիմիական միացությունները՝ որպես ընտրովի տարրեր, ապա բոլոր քիմիական միացությունները պետք է զգալի ազդեցություն ունենան տեխնիկայի նախորդ մակարդակի մեկ կամ մի քանի աղբյուրների վրա, որպեսզի հայտարարվող գյուտը արտոնագրելի լինի: Այսպիսով, քննիչը չի կարող որոշել արտոնագիր տրամադրել միայն մեկ այլընտրանքային միացության համեմատական փորձարկման տվյալների հիման վրա (նկարագրության մեջ բացահայտված բանաձևի միացությունը որպես զգալիորեն արդյունավետ)¹⁵:

Ընդ որում փորձաքննության հիմնական սկզբունքն այն է, որ ըստ էության փորձաքննությունն իրականացվում է յուրաքանչյուր այլընտրանքի առնչությամբ առանձին, այսինքն՝ ըստ էության

փորձաքննության բոլոր փուլերը պետք է իրականացվեն հատկանիշների իրականացման յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքի համար, այդ թվում՝ Մարկուշի բանաձևի տեսքով սահմանվածները¹⁶:

Փորձագետի աշխատանքի ընդհանուր ալգորիթմ Մարկուշի բանաձևեր պարունակող հավելվածները վերլուծելիս

Տարբեր արտոնագրային գերատեսչություններում Մարկուշի բանաձևերով հայտերի ուսումնասիրության ուղեցույցները վերլուծելիս կարելի է եզրակացնել, որ գերատեսչությունների մեծ մասում Մարկուշի կառույցները դիտվում են ոչ թե որպես ընդհանուր հասկացություն, այլ որպես գյուտի այլընտրանքային հատկանիշների արտահայտման ձև: Հետևաբար, հայտը քննարկելիս Մարկուշի բանաձևի իրականացման յուրաքանչյուր տարբերակ ընդունվում է առանձին, և ստուգման ալգորիթմներն այնուհետև կիրառվում են յուրաքանչյուր առանձին տարբերակի վրա՝ հիմնվելով հայտի փաստաթղթերում ներկայացված տեղեկատվության վրա:

Հիմնվելով արտոնագրային գրասենյակների մոտեցումների և ՄԱՀԿ առաջարկությունների վրա՝ կան հայտերի ուսումնասիրման առանձին ալգորիթմներ, որոնց բանաձևն արտահայտված է Մարկուշի կառուցվածքի տեսքով: Մարկուշի բանաձևը ստուգելիս քննություն անցկացնելու ուղեցույցներում առանձին նկարագրված հիմնական փուլերն են՝

- միասնության պահանջի ստուգում,
- բացահայտման բավարարության ստուգում,
- բանաձևի հստակության և որոշակիության ստուգում,
- արտոնագրման պայմաններին համապատասխանության ստուգում, այդ թվում՝ ընտրովի գյուտերի հետ կապված,
- բանաձևը կարգավորելիս հայտի էական փոփոխության ստուգում:

Մարկուշի բանաձևով հայտերի փորձաքննության դժվարություններ

Մարկուշի կառույցի հետ կապված գյուտերի հայտերի քննության առանցքային կետը քննողների կողմից իրականացվող տեղեկատվության որոնման ծավալն է: Միացությունների ներկայացումը այլընտրանքների տեսքով, որոնք կապված են մեկ ֆունկցիոնալ (կառուցվածքային) միջուկով, հանգեցնում է նրան, որ նման հայտերի որոնումը ներառում է զգալի աշխատուժի ծախսեր, և երբեմն լիովին իրագործելի չէ (օրինակ, ռադիկալներ արտահայտելիս՝ օգտագործելով ընդհանուր հասկացությունները՝ հետերոցիկլի, հետերոարիլ և այլն): Ելնելով վերը նշվածից, յուրաքանչյուր արտոնագրային գերատեսչություն լուծում է վերը նշված խնդիրները հայտի վերանայման տարբեր փուլերում:

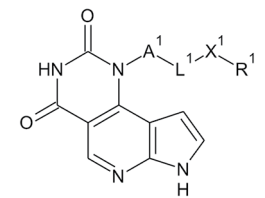
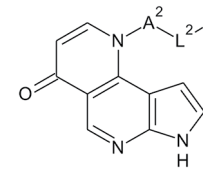
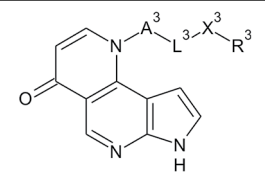
Մասնավորապես, USPTO ձգտում է նվազեցնել միասնության պահանջի շրջանակներում դիտարկվող այլընտրանքների թիվը: Ներքին պրակտիկան հիմնականում հիմնված է բացահայտման բավարարության շրջանակներում այլընտրանքների սահմանափակման վրա:

Ամեն դեպքում, փորձաքննության հիմնական պոստուլատն այն է, որ տրամադրված նկարագրական տեղեկատվության ծավալը, որը հաստատում է նպատակի իրականացումը և տեխնիկական արդյունքի ձեռքբերումը, պետք է համապատասխանի հայտատուի պահանջների ծավալին գյուտի բանաձևի համաձայն:

¹⁶ Նույն տեղում Chapter 2. 1

Աղյուսակ 1:

EPO (EP 3144309 B1), USPTO (US 9890165 B2), RUPTO (RU 2674262 C2) WO 2015174376 A1 Մարկուշի բանաձևեր պարունակող հայտի քննարկումից հետո տրված արտոնագրերի իրավական պաշտպանության շրջանակի համեմատություն:

Միջազգային հայտ	EPO	USPTO	RUPTO
 (I)	A¹: a C3-7-cycloalkylene group, L¹: C1-6 alkylene group, X¹: O or NH		
R¹: a cyano C1-6 haloalkyl group or a cyano C1-6 alkyl group	R¹: cyano C1-4 haloalkyl group	Տրված արտոնագրի բանաձևից բացակայում է միացությունը (I):	R¹: ցիանո-C1-6 հալոգենալկիլ խումբ կամ ցիանո-C1-6 ալկիլ խումբ
 (II)	A²: C3-7 cycloalkylene group, L²: C1-6 alkylene group		
R²: a 5 to 10-membered aromatic heterocyclic group (the heterocyclic group is one selected from the group consisting of a halogen atom, a C1-4 alkyl group, and a C1-4 haloalkyl group, either independently or differently; Which may be substituted with two substituents)	R²: a 5 to 10-membered aromatic heterocyclic group (the heterocyclic group may be substituted with one or two identical or different substituents independently selected from the group consisting of halogen atoms, C1-4 alkyl groups and C1-4 haloalkyl groups)	В формуле выданного патента соединение (II) отсутствует	R²: հնգանդամ հետերոարոմատիկ խումբ, որը պարունակում է երկու ազոտի ատոմ օղակում (հետերոցիկլիկ խումբը կարող է փոխարինվել մեկ կամ երկու նույնական կամ տարբեր փոխարինիչներով, որոնք անկախ ընտրված են հալոգենի ատոմներից, C1-4 ալկիլ խմբերից և C1-4 հալոալկիլ խմբերից բաղկացած խմբից)
 (III)	A³: C3-7 cycloalkylene group, L³: C1-6 alkylene group, X³: O, R³: a C1-6 haloalkyl group, a cyano C1-6 haloalkyl group, or a cyano C1-6 alkyl group, X³: NH, R¹: cyano C1-6 haloalkyl group or a cyano C1-6 alkyl group		

Կազմվել է հեղինակների կողմից

Ինչպե՞ս գնահատել «միատեսակ կառուցվածքային նմանությունը» (ԱՄՆ), որն է «ամալոգային բնույթը» (EPO), որ ռադիկալները դասակարգվում են որպես «տարբեր քիմիական բնույթի ռադիկալներ» (ՌԴ), ինչպես ապացուցել, որ «տեխնոլոգիայի այս ոլորտի մասնագետը չի կարողանա կիրառել այլ այլընտրանքներ» (JPO), ինչպես պարզել «զգալի ազդեցություն մեկ կամ մի քանի աղբյուրների վրա, թե ինչու չկան նախկինում կիրառվող փորձաքննության ուղեցույցներ»՝ հայտերի փորձաքննության ուղեցույցում այս հարցերի պատասխանները չկան, ինչի պատճառով տարբեր գերատեսչություններում առարկայական քննություններ անցկացնելիս մոտեցումների որոշակի երկիմաստություն և անհամապատասխանություն կա:

Մարկուշի բանաձևով հայտերի քննարկման միասնականության բացակայության հետևանք

Մարկուշի բանաձևերով հայտ ներկայացրած հայտատուներն արդեն բախվել են վերը նշված խնդիրներին: Գոյություն ունեն մեծ թվով միջազգային հայտեր, որոնք ներկայացված են PCT

ընթացակարգով, որոնք ստացել են իրավական պաշտպանության տարբեր մակարդակներ տարբեր ազգային գրասենյակներում՝ հիմնվելով Մարկուշի բանաձևի վրա հիմնված հայտերի քննության տարբեր մոտեցումների վրա: Գործավարության փորձագետները տարբեր ձևերով գնահատում են տարբեր նյութեր առաջնային նյութերի և լրացուցիչ նամակագրության շրջանակներում և արդյունքում սահմանում են տարբեր խախտումներ և արտոնագիր տրամադրելուց հրաժարվելու հիմքեր: Ստորև բերված են նման հայտերի մի քանի օրինակ:

WO 2015174376 A1 հայտի համար, որը ներկայացված է PCT ընթացակարգով, Միացյալ Նահանգների (ԱՄՆ 9890165 B2), Եվրոպայի (EP 3144309 B1) և Ռուսաստանի Դաշնության (RU 2674262 C2) արտոնագրային գերատեսչություններն որոշումներ են կայացրել արտոնագրեր տրամադրելու մասին, սակայն արտոնագրերի ծավալը օրինական է: Տվյալ հայտը վերաբերում է քիմիական միացություններին, որտեղ հայտավորված միացությունների երեք պնդումները ներկայացված են Մարկուշի կառույցներով: Փորձագետների կողմից հայտատուին ուղարկված փաստաթղթերը կարող են վերլուծվել առկա

¹¹ Patent Examination Guidelines, 2023, Chapter 2.4 // KIPO: կայք: URL: https://www.kipo.go.kr/en/HtmlApp?c=92006&catmenu=ek03_06_01 (հարցման ամսաթիվ՝ 11.08.2024):

¹² Նույն տեղում Chapter 4:

¹³ Նույն տեղում Chapter 7:

¹⁴ Նույն տեղում Chapter 4. 4:

¹⁵ Նույն տեղում Chapter 9:

Աղյուսակ 2:

EPO (EP 3418275 B1), USPTO (US 10442796 B2), RUPTO (RU 2724957 C2) WO 2017142325 A1 հայտի քննարկումից հետո տրված արտոնագրերի իրավական պաշտպանության ծավալի համեմատություն, որը պարունակում է Մարկուշի բանաձևը

Международная заявка	EPO	USPTO	RUPTO
Քիմիական բանաձև 1 (Մարկուշի կառույց)	Բացակայում է	Բացակայում է	Բացակայում է
Քիմիական բանաձև 1a (Մարկուշի կառույց)	Փոփոխություններով	Առանց փոփոխությունների	Որոշակի միացությունների ցանկով փոխարինում
Դեղագործական բաղադրություն, որը հիմնված է հայտարարված միացությունների վրա՝ հիվանդության բուժման, կանխարգելման կամ մեղմացման համար	Առանց փոփոխությունների	Փոփոխություններով (հատուկ հիվանդությունների պարզաբանում)	Դեղագործական բաղադրություն, որը հիմնված է պահանջվող միացությունների վրա, որոնք արգելակող ակտիվություն են ցուցաբերում թիրախի նկատմամբ
Հայտարարված միացությունների ստացման եղանակը	Առանց փոփոխությունների	Առանց փոփոխությունների	Առանց փոփոխությունների
Բացակայում է	Բացակայում է	Հիվանդության բուժման, կանխարգելման կամ մեղմացման մեթոդ	Բացակայում է

Կազմվել է հեղինակների կողմից

աղբյուրներից: Այսպիսով, այս դեպքում, USPTO բնօրինակ նամակագրությունը պարունակում էր բավարարության բացահայտման պահանջի խախտման ցուցումներ, սակայն արտոնագրման վերաբերյալ մեկնաբանություններ չկային: Միևնույն ժամանակ, նախնական փորձաքննության ընթացքում EPO չի բացահայտել որևէ մեկնաբանություն բացահայտման բավարարության վերաբերյալ, սակայն հայտնաբերել է նորության պայմաններին չհամապատասխանելը և գյուտարարական մակարդակը: ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի և Եվրոպայի օրենքներով վարույթի ընթացքում հայտատուն նպատակահարմար է համարել գյուտի բանաձևը ճշգրտել՝ հիմնվելով փորձագետների մեկնաբանությունների վրա: Թեև արտոնագիրը տրվել է բոլոր երեք գերատեսչություններում, իրավական պաշտպանության ծավալը տարբեր է (տե՛ս աղյուսակ 1): Համաձայն EPO և Ռոսպատենտի (RUPTO) փորձաքննության արդյունքների, գյուտի հայցերը պարունակում են միայն ամնշան փոփոխություններ՝ համեմատած սկզբնական PCT հավելվածի հետ, մինչդեռ USPTO փորձաքննության արդյունքների համաձայն, երեք Մարկուշի կառույցներից երկուսը հանվել են գյուտի հայցերից:

WO 2017146116 A1 հայտով, որը ներկայացվել է PCT ընթացակարգով և պարունակում է նաև Մարկուշի հայցեր, նկատվում է նմանատիպ իրավիճակ, երբ հայտատուին տրվել են US 10807986 B2, EP 3269370 B1 և RU 2770727 C2 արտոնագրերը, սակայն իրավական պաշտպանության ծավալը էականորեն տարբերվում է: Նախնական վերանայման ժամանակ ԱՄՆ և Ռուսաստանի արտոնագրային գերատեսչությունները հայտատուին ծանուցել են բացահայտման բավարարության պահանջի խախտման մասին, մինչդեռ USPTO արտոնագրելիության վերաբերյալ որևէ մեկնաբանություն չի նշել, իսկ RUPTO նշել է, որ չի բավարարել նորության պահանջը: Եվրոպական արտոնագրային գերատեսչությունը որևէ առարկություն չի գտել բացահայտման բավարարության կամ նորության կամ գյուտարարական մակարդակի պայմաններին չհամապատասխանելու վերաբերյալ: Մարկուշի բանաձևեր

պարունակող հայտերի մշակման այս արտոնագրային գերատեսչությունների ուղեցույցների տարբերությունը հանգեցրեց նրան, որ արտոնագիրը տրվեց EPO, որը պարունակում էր պահանջներ, որոնք վերաբերում էին քիմիական միացությունների երկու խմբերին, որոնք արտահայտված են որպես Մարկուշի կառույցներ, ինչպես նաև այս միացություններ պարունակող բաղադրություններին և այս միացությունների արգելակող հատկություններին տարբեր թիրախների նկատմամբ: Մինչդեռ USPTO կողմից տրված արտոնագիրը պարունակում է միայն կետեր, որոնք վերաբերում են հիվանդության բուժման մեթոդին՝ օգտագործելով միացությունների միայն մեկ խումբ, որոնք միավորված են Մարուշի կառույցով կամ դրանց վրա հիմնված բաղադրություններով: Ռուսաստանի արտոնագրային գերատեսչությունում գյուտի բանաձևը վերաբերում է թիրախի արգելակման մեթոդին, հիվանդության բուժման մեթոդին, օգտագործելով Մարկուշի կառույցով միավորված միացությունների առաջին խումբը, ինչպես նաև այդ միացությունների օգտագործումը որպես որոշակի թիրախի ընտրովի արգելիչներ, այս թիրախը արգելակելու, հատուկ նպատակով դեղամիջոց ձեռք բերելու և վերը նշված թիրախի գործունեության հետ կապված հիվանդության կանխարգելման և բուժման համար: Բացի այդ, ՌԴ արտոնագիրը պարունակում է պահանջներ, որոնք վերաբերում են Մարկուշի կառույցով միավորված միացությունների երկրորդ խմբին, թիրախի նկատմամբ դրանց արգելակող հատկություններին, դրանց վրա հիմնված դեղագործական բաղադրությանը, այդ միացությունների օգտագործմամբ հիվանդության կանխարգելման և բուժման մեթոդին, թիրախը արգելակելու և այս խմբի միացությունների՝ որպես թիրախի ընտրովի ինհիբիտորներ օգտագործելու, այս թիրախը արգելակելու, դեղամիջոց ստանալու և թիրախի գործունեության հետ կապված հիվանդության կանխարգելման և բուժման մեթոդ: Իր կողմից Մարկուշի բանաձևերը նույնպես փոփոխվել են հայտատուի կողմից՝ գերատեսչությունների առաջարկություններին համապատասխան:

ԱՄՆ (US 10442796 B2), Եվրոպայի (EP 3418275 B1) և ՌԴ (RU 2724957 C2) արտոնագրային գերատեսչություններում WO 2017142325 A1 հայտերով տրված արտոնագրերում իրավական պաշտպանության ծավալը նույնպես զգալիորեն տարբերվում է: Ընդ որում առաջին հերթին USPTO և RUPTO նախ ծանուցել են հայտատուին բացահայտման բավարարության պահանջի խախտման մասին, USPTO լրացուցիչ ծանուցել է նորույթի պահանջին չհամապատասխանելու մասին, իսկ RUPTO՝ գյուտարարական մակարդակի պահանջին չհամապատասխանելու մասին: EPO, ինչպես RUPTO, հայտնաբերել է գյուտարարական մակարդակի պահանջի անհամապատասխանություն, սակայն կրկին որևէ մեկնաբանություն չի արել բացահայտման բավարարության վերաբերյալ: ԱՄՆ և Եվրոպայի արտոնագրերում սկզբնական հայտում առկա երկու Մարկուշի բանաձևերից մեկը բացառվել է, իսկ EPO արտոնագրում մնացած բանաձևի որոշ փոխարինողներ նույնպես բացառվել են: ՌԴ տրված արտոնագիրը ընդհանրապես չի պարունակում Մարկուշի սկզբնական բանաձևերը, իսկ իրավական պաշտպանության ծավալը սահմանափակվում է միայն թվարկված կոնկրետ միացություններով: EPO, USPTO և RUPTO արտոնագրերի պահանջների այլ հիմնական տարբերությունները արտացոլված են Աղյուսակ 2-ում:

Ռուսաստանի Դաշնության, Ճապոնիայի, Կորեայի Հանրապետության և Չինաստանի արտոնագրային գերատեսչությունները տարբեր գործիքներ ունեն՝ գնահատելու Մարկուշի կառույց պարունակող հայտերի բացահայտման, արտոնագրման, հստակության և միասնության բավարարությունը

Այս օրինակները հստակ ցույց են տալիս համաշխարհային պրակտիկայում Մարկուշի բանաձևը պարունակող հայտերի քննության տարբեր մոտեցումների կիրառման արդյունքները: Արդյունքում, տարբեր երկրներում հայտատուն ստանում է տարբեր չափերի իրավական պաշտպանություն արտոնագրի տրամադրման դեպքում՝ ինչպես Մարկուշի կառույցի կողմից արտահայտված այլընտրանքների շարքի, այնպես էլ նկարագրված կառույցները կամ դրանց հղումները պարունակող այլ անկախ կետերի առնչությամբ:

Ազգային գերատեսչությունների բովանդակային փորձաքննության մարմինների այս տարբեր որոշումները հաստատում են ավելի վաղ նկարագրված խնդիրների առկայությունը՝ բացահայտման բավարարության, պահանջների հստակության և արտոնագրման հնարավորության հետ կապված արտոնագրի տրամադրման թվացյալ համաման հիմնարար պայմանների տարբեր մեկնաբանությունների պատճառով: Սա ապակողմնորոշում է հայտատուին, թե ինչպես պետք է կազմվի հայտը, քանի օրինակ և փորձաքննություն պետք է տրամադրվի հայտի նյութերում արտոնագիր ստանալու համար

և ինչ ծավալի պաշտպանություն կարող է ստանալ հայտատուն հայտում բացահայտված տեղեկատվության դիմաց:

Եզրահանգում

Ռուսաստանի Դաշնության, Ճապոնիայի, Կորեայի Հանրապետության և Չինաստանի արտոնագրային գերատեսչությունները տարբեր գործիքներ ունեն՝ գնահատելու Մարկուշի կառույց պարունակող հայտերի բացահայտման, արտոնագրման, հստակության և միասնության բավարարությունը: Վերոնշյալ երկրներում, ինչպես նաև ԱՄՆ-ում և Եվրասիական և Եվրոպական արտոնագրային գերատեսչություններում փորձաքննության մոտեցումների վերլուծությունը ցույց է տվել, որ, չնայած Մարկուշի կառույցների օգտագործման բոլոր առավելություններին, այլընտրանքային հատկանիշների արտահայտման այս ձևը կապված է մի շարք խնդիրների հետ՝ ըստ էության գյուտերի հայտերի փորձաքննության: PCT ընթացակարգով ներկայացված հայտատուների օրինակներից, որոնցում քիմիական միացությունների վերաբերյալ անկախ պնդումներ են արվում Մարկուշի կառույցների տեսքով, պարզ է դառնում, որ տարբեր ազգային գերատեսչություններ բացահայտում են նույն գյուտի բանաձևի տարբեր խախտումներ և փորձարարական տվյալների նույն ծավալը: Բացի այդ, նույնիսկ մեկ պահանջի շրջանակներում, ինչպիսին է բացահայտման բավարար լինելը, տարբեր արտոնագրային գերատեսչություններում տարբեր կերպ են սահմանափակվում պաշտպանության ծավալը: Այսպիսով, առարկայական փորձաքննության փուլում Մարկուշի բանաձևի ստուգման միասնական մեթոդաբանություն չկա, որը թույլ կտա ներդաշնակեցնել ազգային գերատեսչությունների փորձագետների գործողությունները՝ Մարկուշի կառույցների հետ հայտերի վերաբերյալ նմանատիպ որոշումներ կայացնելու համար: Այս իրավիճակը պահանջում է ազգային արտոնագրային գերատեսչությունների միջև հետագա համատեղ աշխատանք այս ուղղությամբ:

Իր հերթին, գյուտարարներին խրախուսվում է հաշվի առնել տարբեր պահանջները կիրառական նյութերի նախագծման և տարբեր երկրներում քիմիական կառուցվածքների արտոնագրելիությունը գնահատելու համար՝ արտերկրում հաջող արտոնագրման համար: Բացի այդ, գյուտարարները հնարավորություն ունեն վերլուծելու համապատասխան մեթոդաբանական առաջարկություններ՝ այն արտոնագրային գերատեսչությունների, որոնց կներկայացվեն հայտերը, որպեսզի հասկանան, թե ինչպես է անցկացվելու հայտի քննությունը, և անհրաժեշտության դեպքում նախօրոք նախապատրաստել լրացուցիչ նյութեր կամ շտկված հայտի փաստաթղթեր: Բացի այդ, գրականությունը պարունակում է առաջարկություններ Մարկուշի բանաձևը պարունակող հայտերի կազմման վերաբերյալ, որոնք հայտատուները կարող են օգտագործել և կիրառել որպես հիմնավորում իրենց փաստարկների համար, եթե փորձագետը մեկնաբանություններ է ներկայացնում այս մասում [11, 12]:

Ինչ վերաբերում է փորձարարական տվյալների քանակին, որոնք պետք է պարունակեն հայտի նյութերը, որպեսզի համարվեն բացահայտման բավարար պայմաններին համապատասխան, պետք է նշել հետևյալը: Իդեալական դեպքն, իհարկե, այն է, երբ օրինակ է տրվում կիրառական նյութերի այլընտրանքային հատկանիշների յուրաքանչյուր համակցության համար: Այնուամենայնիվ, այս տարբերակը հաճախ գործնականում չի կարող իրականացվել: Այս առումով

Նույնիսկ մեկ պահանջի շրջանակներում, ինչպիսին է բացահայտման բավարար լինելը, տարբեր արտոնագրային գերատեսչություններ տարբեր կերպ են սահմանափակում պաշտպանության ծավալը:

ամենաօպտիմալ դեպքն այն է, երբ յուրաքանչյուր այլընտրանքի համար ներկայացվում է գյուտի իրականացման օրինակ կամ որոշ օբյեկտիվ տեսական հիմնավորումներ, օրինակ՝ օգտագործելով արդի տեղեկատվությունը, որը թույլ է տալիս հաստատել գյուտի իրականացման հնարավորությունը տեխնիկական արդյունքի հասնելով, և այլընտրանքների մի շարք օրինակներ հիմնված են վերը նշված տվյալների վրա: Սակայն այս դեպքում պետք է հաշվի առնվեն նաև գյուտերի որոշակի օբյեկտների, ինչպիսիք են քիմիական միացությունները, լրացուցիչ պահանջները, որոնք սահմանում են նաև գյուտի իրականացման օրինակներ ներկայացնելու որոշակի կանոններ:

Գրականության ցանկ

- WIPO, Summary: further study on the sufficiency of disclosure (Part II), 16-20 October 2023 // ՄՍՀԿ՝ կայք: – URL: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/scp/en/scp_35/scp_35_5_summ.pdf (հարցման ամսաթիվ՝ 11.08.2024):
- Wagner, S. Mapping Markush / S. Wagner, C. Sternitzke, S. Walter // Research Policy. – 2022. – Vol. 51, № 10. – P. 1-14.
- Holman, C. M. In Defense of Secondary Pharmaceutical Patents: A Response to the UN's Guidelines for Pharmaceutical Patent Examination / C. M. Holman // Indiana Law Review. – 2017. – Vol. 50, № 3. – P. 1-56.
- Զալետով, Ա. Վ. Ռուսաստանում դեղագործության ոլորտում արտոնագրային իրավունքների պաշտպանության առանձնահատկությունները / Ա. Վ. Զալետով // Մտավոր սեփականության իրավունքներ. 21-րդ դարի մարտահրավերները. միջազգային կոնֆերանսի նյութեր, Տոմսկ, նոյեմբերի 14-16, 2019թ. / Խմբագրել է Է. Պ. Գավրիլովա, Ս. Վ. Բուտենկո. – Տոմսկ: Տոմսկի պետական համալսարանի հրատարակչություն, 2019. – էջ 52–65: – DOI 10.17223/9785946218559/8:
- Մարկուշի բանաձևերի կիրառումը ժամանակակից քիմիական տեղեկատվական համակարգերում. Մեթոդական և ծրագրային-տեխնոլոգիական գործիքներ/ Ա. Վ. Մարտիրոսով, Դ. Ի. Գոնչարենկո, Վ. Մ. Զաքեպին, Վ. Ա. Իվանչենկո // Գիտական-տեխնիկական տեղեկատվություն: Սերիա 2. – 2004. – № 4. – էջ 21-33:
- Wang, P. – H. Intelligent pharmaceutical patent search on a near term gate based quantum computer / P.-H. Wang, J.-H. Chen, Y.J Tseng // Scientific Reports. – 2022. – Vol. 12, № 175. – P. 1-8.
- Հայտնի նյութերի ածանցյալներին վերաբերող գյուտերի հայտերը. նոր հայացք / Վ. Գ. Գավրիլովա, Ն. Բ. Լիսկով, Ա. Ա. Պոլյակովա, Տ. Ե. Կրիվորուչկո //

Արտոնագրեր և լիցենզիաներ: Մտավոր իրավունքներ: – 2019. – № 8. – էջ 24–37:

- Օսիպով, Վ. Վ. Ռուսաստանում դեղերի արտոնագրային պաշտպանության ժամկետի երկարացում (օրենսդրական փոփոխությունների ակնարկ) / Վ. Վ. Օսիպով // Դեղամիջոցների մշակում և զրանցում. – 2016. – No 2. – էջ 216–220:
- Մեշչերյակով, Վ. Ա. Ռուսաստանի արտոնագրային իրավունքի ձգնաժամը դեղագործության ոլորտում / Վ. Ա. Մեշչերյակով // Մտավոր սեփականության իրավունքների դատարանի ամսագիր. – 2016. – № 13. – էջ 30–37:
- Լեոնիդով, Ն. Բ. Քիմիական նյութերի արտոնագրային պաշտպանության առանձնահատկությունները / Ն. Բ. Լեոնիդով, Ն. Վ. Միխեևա // Ռուսական քիմիական ամսագիր. – 2000. – Հ. XLIV, № 5. – էջ 34–41:
- Քիմիայի և բժշկության բնագավառում գյուտի համապատասխանությունը արտոնագրման պայմաններին գնահատելու համար հայտի նյութերում ներկայացված տեղեկատվության բավարարությունը. մեթոդ. առաջարկություններ / Ա. Ա. Պոլյակովա, Ե. Ա. Ուտկինա – Մոսկվա՝ ԳՀԿՀ «Պատենտ», 2007. – 44 էջ
- Օրգանական միացությունների հետ կապված գյուտերի արտոնագրելիության որոշման առանձնահատկությունները / Ե. Ն.Լուբյանկո և ուրիշներ, Տեղեկ.-Ռոսպատենտի հրատ. կենտրոն. – Մոսկվա: Ռոսպատենտի Տեղեկ.-հրատ. կենտրոն, ՏԳՀԿ 2004. – 50 էջ:

Տեղեկատվություն հեղինակների մասին

Աննա Անատոլիի Պոլյակովա, «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ» ԴՊԲՀ փոխտնօրեն (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., շ. 30, մ. 1); apolyakova@rupto.ru:
Նիկոլայ Բորիսի Լիսկով, «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ» ԴՊԲՀ քիմիայի, կենսատեխնոլոգիայի և բժշկության կենտրոնի ղեկավար (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., շ. 30, մ. 1); otd1463@rupto.ru

Նիկոլայ Վադիմի Զարյանով, «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ» ԴՊԲՀ մտավոր սեփականության առաջատար պետական փորձագետ (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., շ. 30, մ. 1); nikolai.zarianov@rupto.ru

Համահեղինակների հայտարարված ներդրումը

Բոլոր համահեղինակները զգալի ներդրում են ունեցել գաղափարի մշակման, ուսումնասիրության անցկացման և հոդվածի պատրաստման գործում, և մինչև հրապարակումը կարդացել և հաստատել են վերջնական տարբերակը:

Ա. Ա. Պոլյակովա՝ արդյունքների ուսումնասիրության և մշակման պլանի և հայեցակարգի մշակում:

Ն.Բ.Լիսկով՝ հետազոտության և արդյունքների մշակման պլանի և հայեցակարգի մշակում:

Ն. Վ. Զարյանով՝ տեղեկատվության որոնման իրականացում, գյուտերի հայտերի փորձաքննության և արդյունքների մշակման գերատեսչությունների աշխատանքների փաստաթղթերի վերլուծություն:

References

- WIPO (2023), Summary: further study on the sufficiency of disclosure (Part II), 16–20 October, available at: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/scp/en/scp_35/scp_35_5_summ.pdf (Accessed: 11 August 2024).
- Wagner, S., Sternitzke, C. and Walter, S. (2022), “Mapping Markush”, Research Policy, vol. 51, no 10. pp.1–14.
- Holman, C.M. (2017) “In Defense of Secondary Pharmaceutical Patents: A Response to the UN's Guidelines for Pharmaceutical Patent Examination”, *Indiana Law Review*, vol. 50, no 3, pp. 1–56.
- Zalesov, A.V. (2019), “Features of patent protection in the field of pharmaceuticals in Russia”, *Proceedings of the International Conference “Intellectual Property Rights: Challenges of the 21st Century”*, Tomsk, Publishing House of Tomsk State University, pp. 52–65. DOI 10.17223/9785946218559/8.
- Martirosov, A. A. Martirosov, A. K., Goncharenko, D. I., Zachepin, V. M. and Ivanchenko, V. A. (2004), “Application of Markush formulas in modern chemical information systems: methodological and software-technological tools”, *Sci. – Tech. I. Series 2*. Information processes and systems, no 4, pp. 21–33.
- Wang, P. – H., Chen, J. – H. and Tseng, Y.J. (2022), “Intelligent pharmaceutical patent search on a near term gate based quantum computer”, *Scientific Reports*, vol. 12, no 175, pp. 1–8.
- Galkowskaya, V.G., Lyskov, N.B., Polyakova, A.A. and Krivoruchko, T.E. (2019), “Applications for inventions relating to derivatives of known substances: a new perspective”, *Patent and licensies. IP rights*, no 8, pp. 24–37.
- Osipov, K.V. (2016), “Extension of the validity period of patent protection of medicines in Russia (review of legislative changes)”, *Razrabotka i registraciya lekarstvennyh sredstv*, no 2, pp. 216–220.
- Meshcheryakov, V.A. (2016), “Crisis of russian patent law in pharmaceutical sphere”, *IPC Magazine*, no 13, pp. 30–37.
- Leonidov, N.B. and Miheeva, N.V. (2000), “Features of patent protection of chemicals”, *Rossiiskij himicheskij zhurnal* [Russian Chemical Journal], no. 5, pp. 34–40.
- Polyakova, A. A. and Utkina, E. A. (2007), *Dostatochnost svedenij, predstavlyaemyh v materialah zayavki*,

dlya ocenki sootvetstviya izobreteniya v oblasti himii i mediciny usloviyam patentosposobnosti: metodicheskije rekomendacii [Sufficiency of the information provided in the application materials to assess the compliance of an invention in the field of chemistry and medicine with the conditions of patentability: methodological recommendations], INIC “Patent”, Moscow, Russia.

- Lubjanko, E. N. et al. (2004), *Osobennosti opredeleniya patentosposobnosti izobretenij, otnosyashchihsy k organicheskim soedineniyam* [Features of determining the patentability of inventions related to organic compounds], Inform. – izd. centr Rospatenta INIC, Moscow, Russia

Information about the authors

Anna A. Polyakova, Deputy Director of the Federal Institute of Industrial Property (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30 bld. 1); apolyakova@rupto.ru

Nikolay B. Lyskov, Head of the Center for Chemistry, Biotechnology and Medicine of the Federal Institute of Industrial Property (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30 bld. 1); otd1463@rupto.ru
Nikolay V. Zaryanov, Leading State Expert on Intellectual Property of the Federal Institute of Industrial Property (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30 bld. 1); nikolai.zarianov@rupto.ru

Contribution of the authors

All the authors made a significant contribution to the development of the concept, research and preparation of the article, read and approved the final version before publication.

A. A. Polyakova – development of the research plan and concept and processing of the results.

N. B. Lyskov – development of the research plan and concept and processing of the results.

N. V. Zaryanov – carrying out informational search, analyzing examination documents of applications and processing the results.

Հեղինակները հայտարարում են շահերի բախման բացակայության մասին:

The authors declare no conflict of interests.

Ստացվել է խմբագրություն 14. 08. 2024

Վերանայվել է գրախոսությունից հետո 27.09.2024

Ընդունված է հրապարակման 01. 10. 2024

Ամփոփ հոդված

Review

ՌԻՏԴ 347.77:368

EDN <https://elibrary.ru/gaywfg>

Մտավոր սեփականության ապահովագրություն, որի հիմքում ընկած են տեխնիկական զարգացումները օտարերկրյա իրավասություններում

Սվետլանա Յուրիի Տուզովա[®], Մարինա Իվանի Սկուդրո

Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ

[®]svetlana.tuzova@rupto.ru

Անտաղիա՝ ժամանակակից տնտեսության պայմաններում ոչ նյութական ակտիվները բիզնեսի ռազմավարական մասն են կազմում, իսկ մտավոր սեփականությունը շուկայում ընկերության բոլոր հնարավոր հնարավորությունների սկիզբն է։ Միևնույն ժամանակ, ընկերությունը, որի մտավոր սեփականությունը ենթակա է դատական գործընթացի, կարող է խոցելի լինել մտավոր սեփականության վերաբերյալ ժամանակատար և ծախսատար դատավարությունների համար։ Մտավոր սեփականության ապահովագրության արդիականությունը պայմանավորված է նրանով, որ այս աջակցության միջոցը լուծում է մտավոր սեփականության ոլորտում դատավարության ռիսկերը կառավարելու համար՝ մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանության հետ կապված ֆինանսական ծախսերը/բեռը կամ ապահովել դատարանի որոշման կատարումը նվազեցնելով։ Մտավոր սեփականության ապահովագրական պոլիսները ծածկում են ընկերության մտավոր սեփականության իրավունքների խախտման հետ կապված իրավական ծախսերը, անկախ նրանից՝ դուք հետապնդում եք խախտողին, թե պաշտպանում եք մեկ այլ ընկերության հայցից։ Ուսումնասիրության նպատակն է վերանայել նոր տեխնոլոգիական ապրանքների շուկա ներմուծման հետ կապված ռիսկերը, ինչպես նաև համակարգել մտավոր սեփականության ապահովագրության կազմակերպման ոլորտում տեղեկատվությունը, մասնավորապես՝ տեխնոլոգիական զարգացումները ինչպես պետական մակարդակով, այնպես էլ ապահովագրական ընկերությունների մակարդակով օտարերկրյա իրավական համակարգերում։ Աշխատանքում օգտագործվել են գիտահետազոտական ուղղորդված և համակարգված որոնման ընդհանուր մեթոդներ՝ ֆորմալ-տրամաբանական, համեմատական և համակարգային վերլուծություն, համակարգում և դասակարգում։ Տեղեկատվության որոնումն իրականացվել է տեղեկատվության բաց աղբյուրների միջոցով։ Նյութերի վերջնական ընտրությունն իրականացվել է փորձագիտական գնահատման մեթոդով՝ ԱՄԴԻ աշխատակիցների կողմից։ Հեղինակների աշխատանքի արդյունքը եղավ օտարերկրյա պետական կայքերում և ապահովագրական կազմակերպությունների կայքերում ներկայացված տեղեկատվության համակարգվածությունը՝ կապված մտավոր սեփականության ապահովագրության ոլորտների և այդ գործընթացի կազմակերպման տարբերակների հետ։ Ամենից նպատակահարմարը, հեղինակների կարծիքով, մտավոր սեփականության ապահովագրության ներդրումն է բարձր տեխնոլոգիական ներքին արտադրանք արտահանողների նկատմամբ՝ արտաքին շուկաներ նման ապրանքների ներմուծման բարձր ֆինանսական ռիսկերի պատճառով։ Ռուսաստանում ապահովագրության այս ձևի չկիրառման պատճառով տրամադրված տեղեկատվությունը մեզ թույլ կտա գնահատել բիզնեսի աջակցության այս միջոցի ներդրման հեռանկարները ինչպես պետական մակարդակով, այնպես էլ ապահովագրական կազմակերպությունների կողմից։

Բանալի բառեր՝ արտոնագիր, մտավոր սեփականություն, մտավոր սեփականության դատարան, դատական հայց, մտավոր սեփականության ապահովագրություն

Մեջբերման համար՝ Տուզովա, Ս. Յու. Մտավոր սեփականության ապահովագրություն, որի հիմքում ընկած են տեխնիկական զարգացումները օտարերկրյա իրավասություններում / Ս. Յու. Տուզովա, Մ. Ի. Սկուդրո // ԱՄԴԻ Տեղեկագիր – 2024. – Հ. 3, № 4 (10). – Էջ 348–362:

Insurance of intellectual property underlying technical developments in foreign legal systems

Svetlana Yu. Tuzova[®], Marina I. Skudro

Federal Institute of Industrial Property

[®]svetlana.tuzova@rupto.ru

Abstract: currently, when intangible assets form a strategic part of a business, the intellectual property is the beginning of all potential market opportunities for a company. At the same time, a company whose intellectual property has been sued may be vulnerable to time-consuming and costly intellectual property litigation. The relevance of intellectual property insurance stems from the fact that it is an intellectual property litigation risk management solution that helps to mitigate the exorbitant financial costs/burdens associated with intellectual property infringement litigation or enforcing a court judgement. Intellectual property insurance policies cover the legal costs associated with the infringement of a company's intellectual property, both in the case of prosecuting infringers and defending against claims brought by another company. The purpose of the study was to review the risks of bringing new technological products to the market, as well as to systematise information in the field of intellectual property insurance, namely technological innovations, both at the state level and at the level of insurance companies in foreign legal systems. In the work general scientific methods of research – methods of directed and systematised search, formal-logical, comparative and system analysis, systematisation and classification – were used. Information search was carried out using open sources of information. The final selection of materials was carried out by the method of expert evaluation by FIPS employees. The result of the work is a systematisation of information presented on foreign governmental sites and on the sites of insurance organisations regarding the directions of intellectual property insurance and options of organisation of this process. In our opinion, the most appropriate is the introduction of IP insurance for exporters of high-tech domestic products due to the high financial risks of introducing Russian goods to foreign markets. Due to the fact that IP insurance is not practically used in Russia yet, the above information will allow us to assess the prospects of introducing this measure of business support in our country both at the state level and on the part of insurance organisations.

Keywords: patent, intellectual property, IP, intellectual property court, lawsuit, intellectual property insurance, IP insurance.

For citation: Tuzova S. Yu. Insurance of intellectual property underlying technical developments in foreign legal systems / S. Yu. Tuzova, M. I. Skudro // Bulletin of Federal institute of industrial property. – 2024. – Vol. 3, № 4 (10). – P. 348–362.

Ներածություն

Այսօր ընկերության մտավոր սեփականությունը նրա ամենաարժեքավոր ակտիվն է և ռազմավարական արդյունավետ բիզնեսի զարգացման պայմանը։ Ռուսաստանի և համաշխարհային տնտեսության առաջընթացի վեկտորը հստակ ցույց է տալիս, որ ոչ նյութական ակտիվների արժեքը ինչպես առանձին ընկերությունների, այնպես էլ ցանկացած պետության տնտեսության համար տարեցտարի աճում է^{1, 2} [1–5]:

Այսպիսով, 1995-ից 2015 թթ. աշխարհում ոչ նյութական ակտիվների շուկայական արժեքի մասնաբաժինը 68%-ից հասել է 84%: Այսօր ամերիկյան առաջատար ընկերությունների (S&P 500) արժեքի 90% կազմված է ոչ նյութական ակտիվներից։ Այս միտումը շարունակվում է եվրոպական առաջատար

Հաշվի առնելով ոչ նյութական ակտիվների անընդհատ աճող դերը բիզնեսի զարգացման և աճի մեջ, ՄԱ վեճերի թիվը նույնպես աճում է ամբողջ աշխարհում:

ընկերությունների համար (S&P Europe 350 ինդեքս), թեև ավելի փոքր չափով, 2015 թ. 71%-ից 2020-ին հասնելով 74%^{3, 4}: Իր հերթին, նմանատիպ իրավիճակ կարող է նկատվել Ռուսաստանի Դաշնությունում՝ 2017-2021 թթ. ընդհանուր աճ է նկատվում նաև ոչ նյութական ակտիվների գծով 49,9%-ով [6]: Հարկ է հատկապես նշել, որ համաճարակից հետո տնտեսության վերականգնումը մեծապես պայմանավորված է տեխնոլոգիական սկսնակ ընկերություններով, որոնց

¹ Juetten, M. Pay Attention To Innovation And Intangibles – They're More Than 80 % Of Your Business' Value // Forbes: կայք: URL: <https://www.forbes.com/sites/maryjuetten/2014/10/02/pay-attention-to-innovation-and-intangibles-more-than-80-of-your-business-value/?sh=110a50c51a67> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

² EPO and EUIPO. Intellectual property rights and firm performance in the European Union, 2021. // European Union Intellectual Property Office: կայք: URL: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/IPContributionStudy/IPR_firm_performance_in_EU/2021_IP_Rights_and_firm_performance_in_the_EU_en.pdf (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

³ Hopkins Joseph K. Empowering Business Growth Through Intellectual Property Financing // Forbes: կայք: URL: <https://www.forbes.com/sites/forbesfinancecouncil/2023/09/08/empowering-business-growth-through-intellectual-property-financing/?sh=79b57e243131> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴ Ocean Tomo. Отчет «Intangible Asset Market Value Study», 2022 // Ocean Tomo: կայք: URL: <https://oceantomo.com/intangible-asset-market-value-study/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

Շնորհիվ ոչ նյութական ակտիվների կորստի ֆինանսական ռիսկերի իրազեկման՝ ՄՍ ապահովագրական պոլիսների թիվը վերջին տասնամյակների ընթացքում աճել է ավելի քան 300%-ով:

գործունեությունը հիմնված է բարձր տեխնոլոգիական նորարարական արտադրանքի վրա, և, հետևաբար, մտավոր սեփականության (ՄՍ) ազդեցությունը տնտեսության վրա վերջին տարիներին զգալիորեն աճել է^{5, 6}:

Հաշվի առնելով ոչ նյութական ակտիվների անընդիստ աճող դերը բիզնեսի զարգացման և աճի մեջ, ՄՍ վեճերի թիվը նույնպես աճում է ամբողջ աշխարհում: Միջին հաշվով, արտոնագրերի 1%-ը դառնում է դատավարության առարկա իրենց կյանքի ընթացքում, սակայն արտոնագրային դատավարության

Քիչ ընկերություններ ունեն դրամական միջոցներ դատական գործի դեմ պայքարելու համար:

հավանականությունը տարբեր ոլորտներում տարբեր է: Օրինակ, դեղագործական արտոնագրերի համար այն կազմում է 25%, հիմնական տեխնոլոգիաները երկրորդ տեղում են՝ 10%: Նշենք, որ վերջին շրջանում նկատվում է մտավոր սեփականության ոլորտում դատական վեճերի զգալի աճ. ասպես, օրինակ՝ ավտոմոբիլային արդյունաբերության ոլորտում դատական հայցերի աճը 2019-ից մինչև 2022 թվականը աճել է 150%-ով^{7, 8}. Այս ոլորտներում դատական գործընթացների մեծ հավանականությունը պայմանավորված է նոր ապրանքներից ստացվող բարձր շահույթով, ինչպես նաև դրանց սեփականատերերի կողմից արտոնագրերի ակտիվ «կանաչապատմամբ»՝ ապրանքների վրա իրենց մենաշնորհը երկարացնելու նպատակով, ինչը հակասում է շուկայի այլ մասնակիցների շահերին⁹: Տարեցտարի ավելանում է տեխնոլոգիական կազմակերպությունների դեմ արտոնագրային հայցերի հաճախականությունը: 2015 թվականին ՄՍ գործերը

⁵ Berkan Altun Yusuf. Pandemic Fuels Global Growth Of Entrepreneurship And Startup Frenzy // Forbes: կայք: URL: <https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2021/04/09/pandemic-fuels-global-growth-of-entrepreneurship-and-startup-frenzy/?sh=66e9d5e37308> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁶ Schneider Howard. Insight: Soaring U. S. business starts in pandemic show new normal evolving // Reuters: կայք: URL: <https://www.reuters.com/business/soaring-us-business-starts-pandemic-show-new-normal-evolving-2021-10-28/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁷ Intellectual Property Insurance: Everything You Need to Know // UpCounsel: կայք: URL: <https://www.upcounsel.com/intellectual-property-insurance> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁸ Aon's proprietary review and Stanford Law School, 2023 // Aon: կայք: URL: <https://www.aon.com/en/insights/articles/how-current-ip-patent-litigation-trends-are-changing-risk-exposures> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁹ Intellectual Property Insurance: Everything You Need to Know // UpCounsel: կայք:

կազմում էին ԱՄՆ-ում բոլոր դատական գործերի միայն 35%, 2021 թվականին դրանք կազմում էին բոլոր գործերի 45%, իսկ միայն 2023 թվականի առաջին կիսամյակում տեխնոլոգիական ընկերությունների դեմ արտոնագրային հայցերը կազմում էին ներկայացված հայցերի 42%^{10, 11}: Այս առումով, հարկ է ընդգծել, որ մեծ թվով ՄՍ գործեր հարուցվել են ոչ գործող կազմակերպությունների (NPE) կողմից, որոնք սովորաբար կոչվում են արտոնագրային տրոլներ: Օրինակ, 2022 թվականին NPE ներկայացրել են պահանջների 63%-ը, իսկ 2023 թվականի առաջին կիսամյակում՝ 51% ՄՍ հայտերի ոլորտում¹².

Ընդհանրապես, ՄՍ հայցերը, և, մասնավորապես, արտոնագրված բարձր տեխնոլոգիական զարգացումների հետ կապված հայցերը, հիմնականում այն ընկերությունների արդյունքն են, որոնք փորձում են առավելություններ ձեռք բերել շուկայում իրենց մրցակիցների նկատմամբ^{13, 14, 15, 16}: Մյուս կողմից, որոշ հայցեր միշտ չէ, որ հիմնված են փաստերի վրա. խոշոր ընկերությունները առավելություն են ստանում պարզապես դատական գործընթացում ներգրավելով ավելի փոքր ընկերության, որն ի վիճակի չէ ֆինանսավորել իր շահերի պաշտպանությունը դատարանում: Դատավարությունը՝ չափազանց ծախսատար ընթացակարգ է ցանկացած ընկերության համար, որը բարդանում է պարտվող կողմին դատարանի կողմից նշանակված տուգանքների և փոխհատուցման չափերով:

Ապահովագրությունը կարող է կանխարգելիչ լինել նրանց համար, ովքեր կարծում են, որ ընկերությունը կարող է ռեսուրս չունենալ ՄՍ խախտման վերաբերյալ հայց ներկայացնելու համար (հատկապես արտոնագրային տրոլների դեմ):

Որպես օրինակ բերենք ծախսերի մի քանի օրինակներ, որոնք կապված են ՄՍ խախտման խոշոր դեպքերի հետ. Honeywell ընդդեմ Litton՝ 1,2 միլիարդ դոլար, Polaroid ընդդեմ Kodak՝ 900 մլն դոլար, Honeywell ընդդեմ Minolta՝ 128 մլն դոլար, Fonar

¹⁰ Aon's proprietary review and Stanford Law School, 2023 // Aon: կայք:

¹¹ Aon. Patent Litigation Trends Report, 2021 // Aon: կայք: URL: [https://www.aon.com/en/capabilities/intellectual-property/intellectual-property-liability-insurance#:~:text=Intellectual%20property%20\(IP\)%20insurance%20typically,infringement%20claims%20brought%20against%20them](https://www.aon.com/en/capabilities/intellectual-property/intellectual-property-liability-insurance#:~:text=Intellectual%20property%20(IP)%20insurance%20typically,infringement%20claims%20brought%20against%20them) (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

¹² Aon's proprietary review and Stanford Law School, 2023 // Aon: կայք:

¹³ Հարկ է նշել, որ մի շարք ՄՍ վեճեր ծագում են նաև միաձուլումների և ձեռքբերումների ժամանակ, քանի որ ցանկացած միաձուլման և ձեռքբերման գործարքի մեծ մասը պետք է ՄՍ իրավունքների շուրջ:

¹⁴ Merger & acquisition risk reduction insurance // Intellectual Property Insurance Services Corporation: կայք: URL: <https://ipisc.com/solutions/merger-acquisition-risk-reduction-insurance/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

¹⁵ Չենին, Ի. Ա. Մտավոր սեփականության իրավունք (11-րդ հրատ. . խմբ. և լրաց.)՝ դասագիրք / Ի. Ա. Չենին – Մոսկվա, Յուրայտ 2023. – 557 էջ – ISBN 978–5–534–15292–0:

¹⁶ AIPLA (American Intellectual Propety Law Association). Report of the Economic Survey, 2023 // American Intellectual Property Law Association: կայք: URL: <https://www.aipla.org/home/news-publications/economic-survey/2023-report-of-the-economic-survey> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

ՄՍ համար ապահովագրական պոլիս ունենալը ամրապնդում է ընկերության դիրքերը շուկայում:

ընդդեմ General Electric՝ 128 մլն դոլար, DCS Communications ընդդեմ General Instruments՝ 140 մլն դոլար, Stac Electronics-ն ընդդեմ Microsoft՝ 120 միլիոն դոլար, Nintendo ընդդեմ iLife՝ 10 մլն դոլար, Octane ընդդեմ Icon՝ 1,7 մլն դոլար, Hoover ընդդեմ Dyson՝ 4 մլն ֆունտ ստերլինգ, Electrical Appliance Manufacturing՝ 9,1 մլն յուան (800 հազար ֆունտ ստերլինգ)^{17, 18, 19, 20, 21, 22}:

Ծածկույթ ապահովելու համար RPS թեստը պետք է ցույց տա, որ հայցը հաջողությամբ ապահովելու հնարավորությունները գերազանցում են 50–60%:

Ընդհանուր առմամբ, ՄՍ դատավարության արժեքը դատարանում արգելիչ է ընկերությունների մեծամասնության համար (օրինակ՝ Մեծ Բրիտանիայում ավելի քան 350,000 ֆունտ ստերլինգ²³, մինչդեռ ԱՄՆ-ում գործերի միջին արժեքը տատանվում է 50 հազ. դոլար մինչև 3 մլն դոլար²⁴): Քիչ ընկերություններ ունեն դրամական միջոցներ դատական գործի դեմ պայքարելու համար: Հաշվի առնելով գործընթացի երկարությունը և դատավարության բարձր արժեքը՝ նրանք, ովքեր ավելի շատ փող ունեն, առավելություն ունեն, մինչդեռ նրանք, ովքեր չունեն, կարող են անպաշտպան մնալ իրենց ՄՍ վրա «հարձակման» դեմ:

Այսպիսով, ՄՍ աջակցության տարբեր միջոցառումների շարքում [7] ավելի կարևոր է դառնում ռուս արտադրողների և հատկապես արտահանողների աջակցությունը իրենց IP-ի պաշտպանության ոլորտում, որը հիմք է հանդիսանում տեխնոլոգիական նորարարական արտադրանքի հիմքում, դատական գործընթացների դեպքում:

¹⁷ Intellectual Property Insurance: Everything You Need to Know // UpCounsel: կայք:

¹⁸ Intellectual Property Insurance // Founder Shield from the Baldwin Group: կայք: URL: <https://foundersshield.com/coverage/intellectual-property-insurance/#nintendo-vs-illife> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

¹⁹ Intellectual Property Court // Supreme Court USA: կայք: URL: https://www.supremecourt.gov/opinions/20pdf/18-956_d18f.pdf (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²⁰ Hoover taken to cleaners in £4m Dyson case // The Guardian: կայք: URL: <https://www.theguardian.com/uk/2002/oct/04/claredyer> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²¹ Selby Jonathan. Top 5 Legal Risks for SaaS Companies in 2024 // Founder Shield from the Baldwin Group: կայք: URL: <https://foundersshield.com/blog/legal-risks-for-saas-companies/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²² Britton Nick. Protecting IP in China // GB.Growth Business: կայք: URL: <https://growthbusiness.co.uk/protecting-ip-in-china-6890/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²³ IP Insurance. Assurance, fi nancial backing and support, peace of mind // BloomIP Leeds: կայք: URL: <https://www.bloomip.co.uk/patent-insurance> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²⁴ Intellectual Property Insurance: Everything You Need to Know // UpCounsel: կայք:

Աջակցության արդյունավետ միջոցը, որն իրեն ապացուցել է օտարերկրյա դատավարություններում, ՄՍ ապահովագրությունն է:

Ընդհանուր տեղեկություններ մտավոր սեփականության ապահովագրության մասին

ՄՍ ապահովագրությունը հատուկ նախագծված է պաշտպանելու այն ընկերություններին, որոնք ունեն արտոնագրեր և ապրանքային նշաններ, այսինքն՝ նրանց, որոնք խոցելի են կոնկրետ դատական հայցերի համար (արտոնագրային խախտման ապահովագրությունը ակնհայտ գերակշռում է):

Ապահովագրական ոլորտում մասնագիտացած Aon²⁵ միջազգային խորհրդատվական ընկերության և Ponemon Institute²⁶ անկախ կազմակերպության կողմից կատարված հետազոտությունը, որը կենտրոնացած է տեղեկատվական անվտանգության ոլորտում խնդիրների և միտումների ուսումնասիրության վրա, 2019 թվականին պարզվել է, որ միջին հաշվով ընկերությունները ապահովագրում են իրենց հիմնական միջոցների 59% (PP&E) և իրենց ոչ նյութական ակտիվների 18%²⁷: Միևնույն ժամանակ, ոչ նյութական ակտիվներն ունեն ավելի մեծ պոտենցիալ կորուստ բիզնեսի համար, քան նյութական ակտիվները:

Շնորհիվ ոչ նյութական ակտիվների կորստի ֆինանսական ռիսկերի իրազեկման՝ ՄՍ ապահովագրական պոլիսների թիվը վերջին տասնամյակների ընթացքում աճել է ավելի քան 300%²⁸:

ՄՍ ապահովագրություն ձեռք բերելու հիմնական պատճառներն են՝

- սեփական շուկայի մասնաբաժնի պաշտպանություն.
- պաշտպանություն անհիմն հայցերից, ներառյալ արտոնագրային տրոլները.
- պոտենցիալ ֆինանսական կորուստների մեղմում պոտենցիալ դատական հայցերի դեպքում՝ բարձր մրցակցային միջավայրում նոր արտադրանքի շուկա ներմուծելիս.
- ՄՍ իրավունքների գործընկերոջ հետ գործարքի հուսալիության հաստատում լիցենզային պայմանագիր կնքելիս կամ արտոնագիր օտարելիս (մի շարք ձեռքբերող ընկերությունների պահանջ).
- ՄՍ իրավունքների գործընկերոջ հետ գործարքի հուսալիության հաստատում մատակարարների հետ պայմանագիր կնքելիս (ընկերությունների ձեռքբերման պահանջ մատակարարներին):

Քանի որ ՄՍ ապահովագրությունը ծածկում է դատավարության ծախսերը, այն կարող է հատկապես օգտակար լինել փոքր ընկերությունների համար, որոնք չունեն իրավական և ֆինանսական ռեսուրսներ ավելի մեծ ընկերությունների

²⁵ Aon՝ ընկերության կայք <https://www.aon.com> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²⁶ Ponemon Institute՝ ընկերության կայք <https://www.ponemon.org/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²⁷ Aon, Ponemon Institute // «Intangible Assets Financial Statement Impact Comparison Report» գեկույց, 2019 // Aon: կայք: URL: <https://www.aon.com/getmedia/52401ebe-c9e7-4fe0-a2f0-f77a210aac6b/2019-Intangible-Assets-Financial-Statement-Impact-Comparison-Report.aspx> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²⁸ Intellectual Property Insurance // Founder Shield: կայք: URL: <https://foundersshield.com/coverage/intellectual-property-insurance/#nintendo-vs-illife> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

Ընկերության մտավոր սեփականության կայունության վրա ազդում են ինչպես արտաքին գործոնները (երկրի քաղաքական և տնտեսական պայմանները, մրցակցային պայմանները որոշակի ոլորտում, արդյունաբերության միտումների առկայությունը և այլն), այնպես էլ ընկերության ներքին գործոնները (նրա գիտական և տեխնիկական մակարդակը, բիզնես ռազմավարությունը, նոր արտադրանքի թողարկման փորձը և այլն):

հարձակումներից պայքարելու համար: Ապահովագրությունը կարող է կանխարգելիչ լինել նրանց համար, ովքեր կարծում են, որ ընկերությունը կարող է ռեսուրս չունենալ ՄՍ խախտման վերաբերյալ հայց ներկայացնելու համար (հատկապես արտոնագրային տրոլների դեմ):

ՄՍ ապահովագրությունը պաշտպանում է արտոնագրատիրոջը երեք ուղղություններով՝ պաշտպանության պոլիսով՝ ընկերության կողմից այլ ընկերության ՄՍ իրավունքների խախտման համար. հետապնդման պոլիսով՝ եթե ընկերությունը պետք է դատի տա ինչ-որ մեկին իր ՄՍ իրավունքները խախտելու համար. գործարքի համաձայնագրի պոլիսով՝ պաշտպանություն գործարքի համաձայնագրի համատեքստում տրամադրված ՄՍ ներկայացման խախտումից կամ անձշտությունից^{29, 30}.

Հարկ է նշել, որ ապահովագրական պոլիսները օգնում են լուսաբանել ինչպես դատական որոշումները, այնպես էլ վեճերի խաղաղ կարգավորումը: Բացի այդ, ՄՍ ապահովագրական պոլիս ունենալը ամրապնդում է ընկերության դիրքերը շուկայում (եթե ընկերությունը մարքեթինգային գրականության մեջ կամ կայքերում նշում է, որ իր ՄՍ ապահովագրված է, դա զգուշացնում է մրցակիցներին ընկերության դեմ դատական հայցեր ներկայացնելու սպառնալիքի մասին), բարելավում է ընկերության դիրքերը բանակցություններում՝ իրավախախտի գիտակցության պատճառով, որ ընկերությունը կարող է հայց ներկայացնել, կարող է թույլ տալ ներդրումներ կատարել և օգտագործել ընկերության ՄՍ որպես գրավ (ապահովագրությունը կարող է վստահեցնել ներդրողներին և պարտատերերին, որ ՄՍ արժեքը չի կորելու իրավախախտների դեմ պայքարելու ընկերության ֆինանսական կարողությունների բացակայության պատճառով). հնարավոր լիցենզավորված անձինք նույնպես

կիմանան, որ անհրաժեշտության դեպքում ընկերությունը կարող է դիմել դատարան և փոխհատուցում ստանալ.

ՄՍ ապահովագրության ծածկույթի ոլորտները

ՄՍ ապահովագրության հոդվածները տարբեր են տարբեր երկրներում և տարբեր ապահովագրական ընկերություններում: Ընդհանուր առմամբ, տեղեկատվություն կա ապահովագրության հետևյալ կետերի վերաբերյալ. ՄՍ արտոնագրման իրավունքի հետարտոնագրային վերանայում (դատավարություն ԱՄՆ արտոնագրային և ապրանքային նշանների գրասենյակի արտոնագրային դատարանում և բողոքարկման խորհրդում), մեդիացիայի ծախսերը³¹ [8] և միջնորդի վճարը. հաշվարկային պայմանագրի ծախսեր (փաստաբանի վճարներ, փոխհատուցման վճարումներ). իրավաբանական խորհրդատուի վճար, փաստաբանական վճարներ, անհրաժեշտ փորձագիտական ցուցմունքների վճարում, ՄՍ իրավունքների խախտման տեխնիկական վերլուծություն և նախագծային աշխատանքներ, որոնք անհրաժեշտ են ՄՍ իրավունքների³² (չ)խախտումն ապացուցելու համար. իրավական ծախսեր, արտոնագրի վերաթողարկման ծախսերը (եթե դա անհրաժեշտ է ապահովագրողի արտոնագրային պահանջները հաստատելու համար). ճանապարհածախսը, կեցության և սննդի ծախսերը, որոնք ապահովագրված անձին կրել է դատական հայցին պատասխանելու աշխատանքի հետ կապված, ընդհատումներ բիզնեսում (ժամանակավոր/մշտական արգելքներ, ապրանքներից/ծառայություններից եկամտի հոսքերի կորուստ). երրորդ կողմի փոխհատուցում,

ՄՍ ապահովագրական պոլիսի արժեքը կարող է մեծապես տարբերվել՝ կախված մի շարք գործոններից, ներառյալ երկիրը, ՄՍ տեսակը, բիզնեսի չափը, ոլորտի ռիսկերը, աշխարհագրական դիրքը և ընտրված ծածկույթի պայմանները:

որը ծածկում է ընկերության մատակարարման շղթայում գտնվող բիզնեսի դեմ հայցադիմումի հետապնդման կամ պաշտպանության հետ կապված ծախսերը. պահանջներ, որոնք

³¹ Մեդիացիա՝ վեճերի այլընտրանքային լուծման (ADR) տեսակ է, առանց դատարան դիմելու վեճերը լուծելու միջոց: Մեդիացիայի արժեքն ավելի ցածր է, և վեճերի լուծման արագությունը ավելի բարձր է, քան դատավարությունը: Որոշ դեպքերում, դատաքննությունն սկսելուց հետո, դատարանը կարող է հայցվորին և պատասխանողին ուղարկել մեդիացիայի համար վեճը լուծելու անկախ անձի՝ հավատարմագրված հաշտարարի միջոցով: Մեդիատորի դերը ոչ թե վեճի վերաբերյալ որոշում կայացնելն է, այլ օգնել գտնել երկու կողմերի համար ընդունելի լուծում: Այդ նպատակով որոշ արտոնագրային գերատեսչությունները հիմնել են միջնորդական ծառայություններ, օրինակ՝ Մեծ Բրիտանիայում՝ <https://www.gov.uk/guidance/intellectual-property-mediation> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

³² Նման վերլուծության արժեքը, օրինակ, ԱՄՆ-ում կազմում է մոտ 13 000 դոլար:

Հաշվի առնելով արտասահմանյան դատական պրակտիկան՝ մշակվել են ընկերության առևտրային գաղտնիքների չարտոնված բացահայտման ապահովագրական պոլիսներ:

բխում են պայմանագրային երաշխիքից կամ պայմանագրի մյուս կողմին ՄՍ պահանջի հետ կապված պաշտպանելու և փոխհատուցելու պարտավորությունից (կարող է առաջանալ մի շարք տարբեր տեսակի պայմանագրերից, ինչպիսիք են վաճառքը, լիցենզավորումը կամ առևտրային կազմակերպությունների միջև համագործակցությունը). պայմանագրի խախտման հետ կապված ծախսեր, ինչպիսիք են հիմնական կետերը կամ հոնորարների չվճարումը (ռոյալթի). ՄՍ խախտման կամ չարտոնված օգտագործման հետևանքով առաջացած վնասների փոխհատուցում (կորցրած շահույթ, բրենդի հեղինակության վնաս և շուկայում ընկերության դիրքի վերականգնման հետ կապված ծախսեր). կորցրած եկամուտը ընկերության կողմից իր ՄՍ իրավունքները կորցնելու հետևանքով (կապված չէ նախորդ կետի հետ. Տիտղասային ապահովագրությունն ուղղված է արտոնագրերի/սերտիֆիկատների դադարեցման դեպքում ծախսերի ծածկմանը, ինչը նախատեսված է ռուսական օրենսդրությամբ ՌԴ ՔՕ 1252, 1398, 1404, 1441, 1512, 1513, 1535, 1536, 1549 հոդվածով և այլն), բողոքարկման և հակընդդեմ հայցերի ծախսերը. հեղինակային իրավունքի խախտման պահանջի կորստի դեպքում վճարման ենթակա վնասները. բիզնեսի ընդհատում (ԳՀՄԱ ծախսեր՝ վիճարկվող արտադրանքի բարելավման հանձնարարականից հետո, որը կորցրել է իր առևտրային առավելությունը (արտոնագրի խախտումից խուսափելու համար արտադրանքի վերամշակման անհրաժեշտություն, կամ արտոնագիրը խախտող ալգորիթմը վերածրագրավորելու համար ավելի շատ անձնակազմ վարձելու կարիք). արտադրության վերակառուցման ծախսեր), ընկերությունների միաձուլման կամ ձեռքբերման ժամանակ ՄՍ շրջանակներում պայմանագրային պարտավորությունների գծով կորուստներ. ընկերության ՄՍ հիմքերը հաստատելու

Ապահովագրական ընկերությունը, կնքելով համապատասխան ապահովագրական պոլիս, կարող է ապահովագրական պատասխանատվություն կրել արտոնագրային հայտի ներկայացման ընթացքում ծագած ռիսկերի համար (արտոնագիր տրամադրելուց հրաժարվելու և արտոնագրման հայտատուի օրինական իրավունքների խախտման վտանգը հայտ ներկայացնելու ընթացքում):

համար լիցենզիան անվավեր ճանաչելու, չեղյալ համարելու կամ չեղյալ համարելու ընթացակարգերը. ծածկում է վնասները տարբեր կիբեր միջադեպերից, ներառյալ ՄՍ խախտումները (պոլիսի սակագները տատանվում են տարեկան 1 հազ. մինչև 1,5 հազար դոլար ապահովագրական ծածկույթով); վնասը գովազդից³³, որը կարող է ընկնել ՄՍ ազդեցության տակ (բիզնես գործընթացների խախտում, հեղինակային իրավունքի խախտում և ապրանքանիշի խախտում՝ կապված գովազդային բովանդակության հետ (պոլիսի դրույքաչափերը կազմում են տարեկան մոտ 500 դոլար))^{34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49} [9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17]:

Հարկ է նշել, որ ապահովագրական ընկերությունները մի փոքր այլ պահանջներ ունեն իրավաբանների նկատմամբ վեճեր/պահանջներ կազմակերպելու համար: Որոշ դեպքերում, ապահովագրական դեպքի առաջանալուց հետո պոլիսի ուժի

³³ Արտասահմանյան մի շարք երկրներում (օրինակ՝ ԱՄՆ-ում և Չինաստանում) բիզնես գործընթացները արտոնագրվում են:

³⁴ Intellectual Property Insurance: Everything You Need to Know // UpCounsel: կայք:

³⁵ Jones A. What types of intellectual property insurance are available // Anthony Jones Insurance Brokers: կայք: URL: <https://anthonyjones.com/types-of-intellectual-property-insurance/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

³⁶ Kimberlee L. What Is Intellectual Property Insurance? // business.com: կայք: URL: <https://www.business.com/insurance/intellectual-property/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

³⁷ Alan Boswell Group. Guide to intellectual property rights insurance // Alan Boswell Group: կայք: URL: <https://www.alanboswell.com/news/what-is-intellectual-property-rights-insurance/#What%20is%20intellectual%20property%20rights%20insurance?> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

³⁸ Intellectual property insurance: How to Insure Your Intellectual Property and Cover Your // FasterCapital: կայք: URL: <https://fastercapital.com/content/Intellectual-property-insurance-How-to-Insure-Your-Intellectual-Property-and-Cover-Your-Losses.html> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

³⁹ Multi-Peril (business interruption) IP insurance // Intellectual Property Insurance Services Corporation: կայք: URL: <https://ipisc.com/solutions/multi-peril-business-interruption-insurance/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴⁰ Trademark Infringement: Everything You Need to Know // UpCounsel: կայք: URL: <https://www.upcounsel.com/trademark-infringement> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴¹ Singapore's New IP Insurance Initiative To Support Innovative Enterprises Enter Global Markets // Conventus Law: կայք: URL: <https://conventuslaw.com/report/singapores-new-ip-insurance-initiative-to-support/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴² The State of IP and Innovation in Insurance Industry // GreyB: կայք: URL: <https://www.greyb.com/blog/innovation-insurance-industry-patent-perspective/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴³ Recent Developments in IP Protection in China // JD Supra: կայք: URL: <https://www.jdsupra.com/legalnews/recent-developments-in-ip-protectionin-15735/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴⁴ Intellectual property insurance // Մեծ Բրիտանիայի պետական ծառայությունների պաշտոնական կայք՝ կայք: URL: <https://www.gov.uk/guidance/intellectual-property-insurance> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴⁵ Ծանուցում 2022 թվականին Պեկինում արտասահմանյան մտավոր սեփականության վեճերի ապահովագրության վերաբերյալ փորձական աշխատանքի մասին // Beijing Municipal Intellectual Property Office: կայք: URL: <https://zscqj.beijing.gov.cn/zscqj/zwgk/tzgg/325843492/index.html> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴⁶ Intellectual Property Insurance // Gallagher: կայք: URL: <https://www.ajg.com/uk/corporate-insurance/intellectual-property-insurance/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴⁷ New Progress Made in the Application of Data IP Rights in China // Unitalen: կայք: URL: <https://www.unitalen.com/html/report/23061518-1.htm> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴⁸ Hao Zeng. Intellectual Property Insurance Developing Steadily // Lexology: կայք: URL: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=ef9db4a1-2dc8-49bf-b218-46590557cea3> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁴⁹ Safa Omid. An Overview of Intellectual Property Insurance Issues // JD Supra: կայք: URL: <https://www.jdsupra.com/legalnews/an-overview-of-intellectual-property-82800/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

²⁹ Intellectual property insurance/Financier Worldwide Magazine. October 2022 // Financier Worldwide: կայք: URL: <https://www.financierworldwide.com/intellectual-property-insurance> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

³⁰ Skidmore Micah. Intellectual Property Insurance Coverage: Seven Tips That Every Purchaser Of Defensive IP Coverage Should Know // Haynes Boone: կայք: URL: <https://www.haynesboone.com/news/alerts/intellectual-property-insurance-coverage-seven-tips> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

մեջ մտնելու համար ապահովագրողները պահանջում են հատուկ իրավաբանի/արտոնագրային հավատարմատարի/ապահովագրողի փորձագիտական խմբի անդամի ներգրավումը (առնվազն սկզբնական փուլում): Որոշ ապահովագրողներ, օրինակ, նախընտրում են պահպանել իրավաբանական ընկերությունների ցուցակը, որոնց հետ նրանք կբանակցեն շահավետ ժամային դրույքաչափերով:

Այլ դեպքերում, պոլիսը թույլ է տալիս ընկերությանն օգտագործել իր սեփական իրավաբանին, սակայն ապահովագրողն իրավունք է վերապահում ապահովել, որ ընկերության ընտրած իրավաբանն ունենա անհրաժեշտ հմտություններ և գիտելիքներ՝ ընկերությունը դատարանում կամ բանակցություններում ներկայացնելու համար: Այսպիսով, վերջին դեպքում իրավաբանները պետք է հաստատվեն նաև ապահովագրողի կողմից:

ՄՍ ապահովագրության ռիսկերի գնահատում

Ապահովագրական պոլիսի գրանցման նախնական փուլը ապահովագրական ընկերության կողմից ՄՍ ապահովագրության ռիսկերի գնահատումն է: Նման գնահատումը բարդ գործընթաց է, որը ներառում է ՄՍ հետ կապված հնարավոր սպառնալիքների և հնարավոր կորուստների վերլուծություն: Գնահատվող հիմնական ասպեկտներն են՝

1. Իրավական ռիսկեր՝ ՄՍ իրավունքների խախտման հիմնարար հնարավորություն՝ գյուտի բանաձևում խոցելի ձևակերպումների առկայության, արտադրանքի տեխնիկական հնացման կամ շուկայում ուժեղ մրցակցության պատճառով:
2. Ֆինանսական ռիսկեր, որոնք ներառում են պոտենցիալ ֆինանսական կորուստներ՝ կապված սեփական խախտված ՄՍ իրավունքների պաշտպանության կամ ուրիշի մտավոր սեփականության իրավունքների վիճարկման հետ (վեճերի խաղաղ կարգավորման միջոցով կամ իրավական ծախսերի պատճառով):

Տարբեր ուսումնասիրություններ են անցկացվում վերը նշված ռիսկերի գնահատման համար: Հիմնականներն են (բնորոշ ապահովագրական ընկերությունների և ֆոնդերի համար)՝ «հաջողության ողջամիտ հեռանկարի» ուսումնասիրություն («RPS թեստ»⁵⁰ արտոնագրային պաշտպանության խոցելիության ուսումնասիրություն), որը տրամադրվում է ապահովագրական ընկերության արտոնագրային գերատեսչության կողմից, ընկերության պատմությունը, շուկայի պայմանները և մրցակցության մակարդակը (արտոնագրային և շուկայավարման հետազոտություն): Հարկ է նշել, որ ապահովագրության տրամադրման համար RPS թեստը պետք է ցույց տա, որ պահանջը հաջողությամբ ապահովելու հնարավորությունները գերազանցում են 50–60%:

ՄՍ ապահովագրության արժեքի վրա ազդող գործոններ

Ընկերության մտավոր սեփականության կայունության վրա ազդում են ինչպես արտաքին գործոնները (երկրի քաղաքական և տնտեսական պայմանները, մրցակցային պայմանները որոշակի ոլորտում, արդյունաբերության միտումների առկայությունը և այլն),

այնպես էլ ընկերության ներքին գործոնները (նրա գիտական և տեխնիկական մակարդակը, բիզնես ռազմավարությունը, նոր արտադրանքի թողարկման փորձը և այլն): Ապահովագրական ընկերությունների, հիմնադրամների կամ ապահովագրություն տրամադրող պետական գործակալությունների կողմից ապահովագրական պոլիսի տրամադրման դեպքում, անցկացվում մի շարք գործոնների ուսումնասիրություն, որոնք ազդում են ինչպես ՄՍ ապահովագրության արժեքի, այնպես էլ, ի վերջո, ապահովագրական վճարի վրա:

1. *Արտոնագրման ռազմավարությունը բնութագրող գործոններ*՝
 - ՄՍ օբյեկտի նկատմամբ իրավունքներ ունենալու փաստը.
 - ՄՍ օբյեկտի նկատմամբ իրավունքների խախտման ռիսկերի առկայությունը.
 - ՄՍ օբյեկտի բնութագրերը, գործառույթները, առավելությունները, սահմանափակումները, նպատակը և օգտագործումը (օրինակ՝ առևտրային, կրթական կամ անձնական նպատակներով).
 - արտոնագրային պաշտպանության տարածքային շրջանակը. ՄՍ մշակման/ծեռքբերման/փոխանցման պատմությունը, ներառյալ ամսաթվերը, ծախսերը և ներգրավված կողմերը.
 - արտոնագրային արժեքը (գնահատված՝ օգտագործելով շուկայի վերլուծությունը, եկամտի մեթոդը, ծախսերի մեթոդը կամ ռոյալթիի մեթոդը).
 - արտոնագրի ժամկետի ավարտի տվյալները, լիցենզավորված արտոնագրի առկայություն.
 - ՄՍ օբյեկտի նկատմամբ իրավունքների օտարման փաստը. արտոնագրային տարեկան եկամուտների շրջանակը. ՄՍ հետ կապված դատական վեճերի, բողոքների կամ պահանջների առկայությունը և յուրաքանչյուր գործի կարգավիճակը, արդյունքը և լուծումը.
 - այլ գրանցված ՄՍ օբյեկտների առկայությունը (և դրանց օգտագործումը)՝ այսինքն արտոնագրային պորտֆելի ծավալն ու բարդությունը:
2. *Ընկերությունը և արդյունաբերությունը բնութագրող գործոններ*՝
 - ընկերության չափը,
 - ընկերության աշխատակիցների որակավորում,
 - ընկերության զարգացման փուլը (ընկերության գոյության տևողությունը, նրա դիրքը շուկայում),
 - ընկերության տարեկան եկամուտ,
 - ընկերության մենեջերի ոլորտում փորձը,
 - ռիսկի ենթարկվածություն (դատավարության մեջ ընկերության ներգրավվածության հավանականության և մրցակցության շուկայական պայմանների գնահատում),
 - ընկերության պրակտիկա. տեսակետներ անվտանգության, համապատասխանության (ներառյալ ռիսկերի կառավարման) վերաբերյալ.
 - ֆրանշիզային չափը,
 - ընկերության պատրաստակամությունը ավելի մեծ ռիսկեր ստանձնելու համար,
 - ընկերության դեմ պահանջների պատմությունը, ներառյալ ՄՍ պահանջները, ընկերության դեմ նախորդ պահանջների տեսակը և չափը,
 - արտահանման գործառնությունների քանակը,
 - արտոնագրատիրոջ գործունեության արդյունաբերական հատվածը (արդյունաբերությունը) (շուկայական պայմաններ),

- ոլորտի ստանդարտների առկայություն,
 - բիզնեսի ապահովագրության այլ ձևերի առկայություն:
3. *Ապահովագրության ռազմավարությունը բնութագրող գործոններ*՝
- ապահովագրության տեսակը (ինչ ծախսերը պետք է ծածկվեն ապահովագրությամբ),
 - ծածկույթի լայնությունը (օրինակ՝ ամբողջ աշխարհում ծածկույթը կամ ծածկույթը որոշակի իրավասության տարածքում, ապահովագրություն ընկերության ողջ մտավոր սեփականության կամ միայն որոշների համար).
 - *Ծ ա ծ կ ու յ թ ի ֆ ի ն ա ն ս ա կ ա ն մ ա կ ա ր ղ ա կ ը* (ապահովագրության վճար):
- Թվարկված գործոնները կարող են տարբեր լինել՝ կախված ապահովագրական ընկերությունից և կոնկրետ պոլիսի տեսակից: ՄՍ ապահովագրությունն աշխատում է շատ առումներով, ինչպես ապահովագրության այլ տեսակներ:

Հիմը որոշելիս, որը համադրելի հանգամանքներում սովորաբար գանձվում է մտավոր գործունեության արդյունքի կամ անհատականացման միջոցների օրինական օգտագործման համար, պետք է հաշվի առնել, որ հայցվորը պետք է ներկայացնի գանձվող գումարի հաշվարկ և հիմնավորում, ինչպես նաև օգտագործման իրավունքի արժեքը հաստատող փաստաթղթեր: Նշված պահանջները չկատարելու դեպքում դատարանն իրավունք ունի որոշում կայացնել համապատասխան հայցադիմումն առանց գործողությունների թողնելու մասին (№ 10 որոշման 61-րդ կետի երկրորդ պարբ. .):

Օրինակ, ապահովագրավճարները կլինեն ավելի ցածր կամ ավելի բարձր՝ կախված ռիսկի ընկալվող մակարդակից: Եթե ընկերությունը գործում է մի ոլորտում, որտեղ տեխնոլոգիաները բարդ են կամ շուկան բարձր մրցունակ է, ռիսկերը կարող են ավելի մեծ լինել: Այս ոլորտներում ընկերությունները պետք է ակնկալեն, որ ավելի շատ կվճարեն պոլիսի համար, և որոշ տեխնոլոգիական ոլորտներ կարող են անընդունելի ռիսկեր լինել ապահովագրողների համար:

ՄՍ ապահովագրական պոլիսի արժեքը

ՄՍ ապահովագրական պոլիսի արժեքը կարող է մեծապես տարբերվել՝ կախված մի շարք գործոններից, ներառյալ երկիրը, ՄՍ տեսակը, բիզնեսի չափը, ոլորտի ռիսկերը, աշխարհագրական դիրքը և ընտրված ծածկույթի պայմանները:

Օրինակ, Մեծ Բրիտանիայում, որպես կոպիտ ուղեցույց, 100 հազար ֆունտ ստերլինգ ապահովագրական ծածկույթը կարող է արժենալ մոտ 1,500 հազար ֆունտ արտոնագրերի համար (և ավելի քիչ ՄՍ այլ տեսակների համար): Ապահովագրավճարները հաճախ կարելի է վճարել մասնակի⁵¹.

ԱՄՆ-ում ընկերությունները, որոնց միայն ապահովագրական պոլիս է անհրաժեշտ, կարող են ակնկալել տարեկան վճարել 2,5 հազ . -ից մինչև 3,5 հազար դոլար: Ապահովագրական պոլիս և փոխհատուցում պահանջող ավելի մեծ ընկերությունները, տարեկան վճարումներ ունեն 3 հազ . -ից մինչև 20 հազ . դոլար: Այլ ապահովագրական պոլիսները կախված են պոլիսի գործողության ժամկետից և տատանվում են ընդհանուր ապահովագրական ծածկույթի 2%-ից մինչև 5%-ի սահմաններում⁵²: Հարկ է նշել, որ ԱՄՆ մի շարք ապահովագրական ընկերություններ վնասների փոխհատուցում չեն տրամադրում, երբ ապահովագրողը պարտվում է գործը, իսկ երբ ապահովագրվածը շահում է, ապահովագրական ընկերությունը ստանում է ապահովագրվածի վնասի հավելյալ 25% [18]:

Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրական պոլիսի ներքո սահմանափակ ծածկույթով փոքր բիզնեսը կարող է ակնկալել տարեկան 500 դոլար վճարել մոտ 1 միլիոն դոլարի սահմանաչափի համար: Այնուամենայնիվ, հատուկ ռիսկերից պաշտպանվելու համար նախատեսված մասնագիտացված պոլիսը տարեկան արժե տասնյակ հազարավոր դոլարներ^{53, 54, 55}. Նշենք, որ Չինաստանում ՄՍ ապահովագրության պիլոտային նախագծի իրականացման ընթացքում յուրաքանչյուր ձեռնարկություն իրավունք ունի սուբսիդավորել ապահովագրավճարները մեկ ապահովագրական պոլիսի համար ապահովագրավճարի գումարի մինչև 80% չափով, որը չի գերազանցում 800 հազար յուանը (1,2 միլիոն – 6 միլիոն յուան ծածկույթի սահմանաչափով): Ընդ որում ապահովագրական հատուցում վճարելիս կատարվում է նվազեցում՝ առաջին, երկրորդ և երրորդ պատահարների դեպքում վնասի չափի համապատասխանաբար 10%, 20% և 30%⁵⁶:

Նոու-հաու ապահովագրություն

Արտոնագրերի և ապրանքային նշանների խախտման հետ մեկտեղ առկա է նաև առևտրային գաղտնիքի խախտման վերաբերյալ իրավաբանական գործերի լայն պրակտիկա:

- 1999թ.-ին Sears, Roebuck ստորագրել են չբացահայտման պայմանագիր RRK Holding կոչվող փոքր գործիքային ընկերության հետ: RRK ուներ նոր տեսակի պտավող սղոց, որը ցանկանում էր արտադրել Sears-ին վաճառելու համար: Բանակցությունները ձախողվեցին, բայց 2001

⁵¹ Intellectual property insurance // Մեծ Բրիտանիայի պետական ծառայությունների պաշտոնական կայք:

⁵² Intellectual Property Insurance: Everything You Need to Know // UpCounsel: կայք:

⁵³ Kimberlee L. What Is Intellectual Property Insurance? // business.com: կայք:

⁵⁴ Intellectual Property Insurance: The Ultimate Guide // East Insurance Group: կայք: URL: <https://eastinsurancegroup.com/intellectual-property-insurance/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁵⁵ Niedbala C. Intellectual Property Insurance – What Startups Need to Know // Founder Shield from the Baldwin Group: կայք: URL: <https://foundershield.com/blog/intellectual-property-insurance-startups-need-know/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):

⁵⁶ Շանուցում 2022 թվականին Պեկինում արտասահմանյան մտավոր սեփականության վեճերի ապահովագրության վերաբերյալ փորձնական աշխատանքի մասին // Beijing Municipal Intellectual Property Office: կայք:

⁵⁰ Մեծ Բրիտանիայում RPS թեստի արժեքը մոտ 200 ֆունտ ստերլինգ է:

թվականին RRK գործարկեց ոլորման սղոց՝ բարելավված բնութագրերով։ Երկու շաբաթ անց Sears-ը նույնպես թողարկեց նմանատիպ ոլորման սղոց իր Craftsman բրենդի ներքո։ Որպես օրինաչափ հետևանք, RRK հայց ներկայացրեց Sears-ի դեմ՝ պնդելով, որ այդքան կարճ ժամանակում RRK գործիքի նման գործիքի մշակումն ու թողարկումը հնարավոր է եղել միայն Sears-ին տրամադրած գաղտնի տեղեկատվության շնորհիվ։ Դաշնային դատարանը համաձայնեց և 2008 թվականին փոխհատուցեց RRK 25 միլիոն դոլարի փոխհատուցում⁵⁷.

Ազգային ստանդարտի ստեղծումը և ներդրումը ցույց է տալիս Ռուսաստանում ՄՄ ապահովագրության նախնական իրավական հիմքի առաջացումը։

- 2020 թվականին ԱՄՆ մարտկոցների Celgard, LLC ընկերությունը արգելք է տվել չինական Shenzhen Senior Technology Material Co, Ltd ընկերության դեմ՝ Մեծ Բրիտանիայում լիթիում-իոնային մարտկոցներում օգտագործելու համար բաժանարարների վաճառքից։ Celgard պնդում էր, որ Seniors մարտկոցային բաժանիչները մշակվել են գաղտնի տեղեկատվության (առևտրային գաղտնիքների) միջոցով, որոնք յուրացվել են Celgard նախկին աշխատակից Սյաոմին Չժանգի (Xiaomin Zhang) կողմից։ Shenzhen Senior Technology Material ընկերություն աշխատանքի անցնելիս, նա իր նոր գործատուին փոխանցեց Celgard առևտրային գաղտնիքները՝ կապված բարձր տեխնոլոգիաների տարանջատիչների հետ։ Դատարանը բավարարեց Celgard պահանջները⁵⁸ [19]։ Հաշվի առնելով արտասահմանյան դատական պրակտիկան՝ մշակվել են ընկերության առևտրային գաղտնիքների չարտոնված բացահայտման ապահովագրական պոլիսներ։ Ապահովագրական պոլիսների այս տեսակը փոխհատուցում է ընկերության դեմ պահանջվող իրավական ծախսերը և/կամ վնասները, որոնք առաջանում են երրորդ կողմի կողմից գաղտնի տեղեկատվության չարտոնված/կանխանաժամված բացահայտման կամ ընկերության աշխատակիցի, նախկին աշխատակցի կամ գործընկերոջ կողմից գաղտնի տեղեկատվության չարտոնված բացահայտման համար⁵⁹։

ՄՄ ապահովագրության կազմակերպման այլ տարբերակներ

Բացի ապահովագրական ընկերության միջոցով ՄՄ ապահովագրության ավանդական տեսակից, կան նաև ՄՄ ապահովագրության այլ տեսակներ։ Դիտարկենք դրանցից ամենատարածվածները։

Համատեղ ապահովագրություն

Ապահովագրողը ծածկում է իրավական պահանջների ծախսերի միայն որոշակի տոկոսը, իսկ մնացած ֆինանսավորումը կրում է ապահովագրված ընկերությունը։ Այս տեսակի ապահովագրությունը կիրառվում է Մեծ Բրիտանիայում և Ճապոնիայում։ Ապահովագրողները դա համարում են երաշխիք, որ ապահովագրվածն այնուհետև ավելի ուշադիր կմտածի իր գործողությունների մասին հայց ներկայացնելիս և/կամ դատական վեճի ժամանակ^{60, 61, 62, 63}։

Փոխադարձ ապահովագրական ասոցիացիա

2004թ. Մեծ Բրիտանիայի արտոնագրային գերատեսչությունը մշակել է փոխադարձ ապահովագրական ասոցիացիա (MIA) ստեղծելու սխեմա՝ որպես դատական գործերի պաշտպանության հիմնադրամ զումար հայթայթելու նպատակով։ Ասոցիացիայի անդամներն ընտրում են վճարման ենթակա ապահովագրավճարների չափը՝ իրենց արտոնագրային ռիսկի չափին համապատասխան [20]։ Ապահովագրական դեպքի դեպքում, ֆինանսավորումն իրականացվում է հավաքագրված ապահովագրական հիմնադրամից։

Մտավոր սեփականության ապահովագրության ամենաարդյունավետ մոդելը կգործի երրորդ կողմի գնահատողների ապահովագրական ընկերության հետ սերտ համագործակցությամբ, որոնք իրենց անձնակազմում ունեն կամ ներգրավում են որակյալ մասնագետներ տարբեր ռիսկերի գնահատման (իրավական, տնտեսական, բնապահպանական, քաղաքական, սոցիալական, տեխնոլոգիական), ինչպես նաև արտոնագրային գերատեսչության ՄՄ ռիսկերի գնահատման համար։

⁶⁰ Intellectual property insurance // Մեծ Բրիտանիայի պետական ծառայությունների պաշտոնական կայք։

⁶¹ Co-insurance IP // Ճապոնիայի էկոնոմիկայի, առևտրի և արդյունաբերության նախարարության պաշտոնական կայք՝ կայք։ URL: http://www.meti.go.jp/english/press/2016/0608_03.html (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024)։

⁶² Subsidized IP Litigation Insurance in Japan and Increased Enforcement in China // IP fi nance: կայք։ URL: <http://www.ip.fi/nance/2016/08/subsidized-ip-litigation-insurance-in.html> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024)։

⁶³ Bloomberg Law. Patent Litigation Report, 2023 // Bloomberg Law: կայք։ URL: <https://pro.bloomberglaw.com/insights/litigation/2023-patent-litigation-report/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024)։

Արտոնագրերի ապահովագրական կոոպերատիվ

Անհատը կամ ընկերությունը, որը միանում է արտոնագրերի ապահովագրական կոոպերատիվին, ամեն տարի որոշակի գումար է վճարում ապահովագրական ընկերությանը։ Կոոպերատիվի անդամների համար համապատասխան որակավորված արտոնագրային գործակալությունը տրամադրում է արտոնագրային ապահովագրության մի շարք ծառայություններ։ Երբ կոոպերատիվի անդամները ներքաշվում են ՄՄ վեճերի մեջ, ապահովագրական ընկերությունն ինքն է պահանջում իրավական ծախսերի փոխհատուցում [13]։

ՄՄ ապահովագրության այլ տեսակներ

Բացի ավանդական ՄՄ ապահովագրության տեսակից դրա խախտման դեպքում, կան նաև ՄՄ պաշտպանության այլ տեսակներ։

Արտոնագրային հայտերի ապահովագրություն

Մեծ Բրիտանիայում ապահովագրական ընկերությունը, կնքելով համապատասխան ապահովագրական պոլիս, կարող է ապահովագրական պատասխանատվություն կրել արտոնագրային հայտի ներկայացման ընթացքում ծագած ռիսկերի համար (արտոնագիր տրամադրելուց հրաժարվելու և արտոնագրման հայտատուի օրինական իրավունքների խախտման վտանգը հայտ ներկայացնելու ընթացքում)[13]։

Ինքնարժեքի երաշխավորված պահպանման ապահովագրություն (GAP⁶⁴)

Ապահովագրություն ՄՄ իրավունքների արժեքի կորստից՝ տարբերակիչության թուլացման, ապրանքի այլ կատեգորիային վնաս պատճառելու և անբարեխիղճ մրցակցության պատճառով։.

Արտասահմանյան արտոնագրերի լիցենզավորման/ծեռքբերման ապահովագրություն

Ապահովագրության այս տեսակն իրականացվում է ԱՄՆ-ում, Մեծ Բրիտանիայում, Չինաստանում և Ճապոնիայում և կոչված է նվազեցնելու միջազգային ՄՄ առևտրի ընկերությունների ռիսկերը, ինչպես նաև խրախուսելու ընկերություններին ակտիվորեն մուտք գործել արտաքին շուկաներ և արտասահմանյան տեխնոլոգիաները փոխանցել սեփական շուկա^{65, 66, 67}։

Մտավոր սեփականության ապահովագրության խնդիրները Ռուսաստանի Դաշնությունում

Ռուսաստանում ՄՄ ոլորտում մինչև վերջերս հատուկ ապահովագրական ստանդարտներ չկային։ Ապահովագրության նորմատիվ-իրավական բազայի անբավարար մշակումը

⁶⁴ GAP – Guaranteed Asset Protection (անգլ.՝ արժեքի երաշխավորված պահպանում)։

⁶⁵ Intellectual property insurance // Մեծ Բրիտանիայի պետական ծառայությունների պաշտոնական կայք

⁶⁶ Ծանուցում 2022 թվականին Պեկինում արտասահմանյան մտավոր սեփականության վեճերի ապահովագրության վերաբերյալ փորձնական աշխատանքի մասին // Beijing Municipal Intellectual Property Office: կայք։

⁶⁷ Intellectual Property Insurance // Ճապոնիայի էկոնոմիկայի, առևտրի և արդյունաբերության նախարարության պաշտոնական կայք՝ կայք։ URL: <https://www.meti.go.jp/english/index.html> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024)։

Ռուսաստանի Դաշնությունում ՄՄ ապահովագրական ինստիտուտի հաջող գործունեության համար անհրաժեշտ է ապահովագրական կազմակերպության կողմից իրականացվող ապահովագրական մոդելի մեջ ներառել այնպիսի սուբյեկտներ, ինչպիսիք են արտոնագրային գրասենյակը, գնահատող ընկերությունը և երաշխիքային կազմակերպությունը։

կանխորոշել է Ռուսաստանում ապահովագրական շուկայի արդյունավետ գործունեության մեջ առկա օտարերկրյա փորձի կիրառելիության խնդիրները։ Այնուամենայնիվ, վերջերս ընդունվեց «Մտավոր սեփականություն» ազգային ստանդարտը։ Ռիսկերի ապահովագրություն»⁶⁸ (այսուհետ՝ Ազգային ստանդարտ)։ Ազգային ստանդարտը ուժի մեջ է մտել 2023 թվականի հունվարի 1-ից։

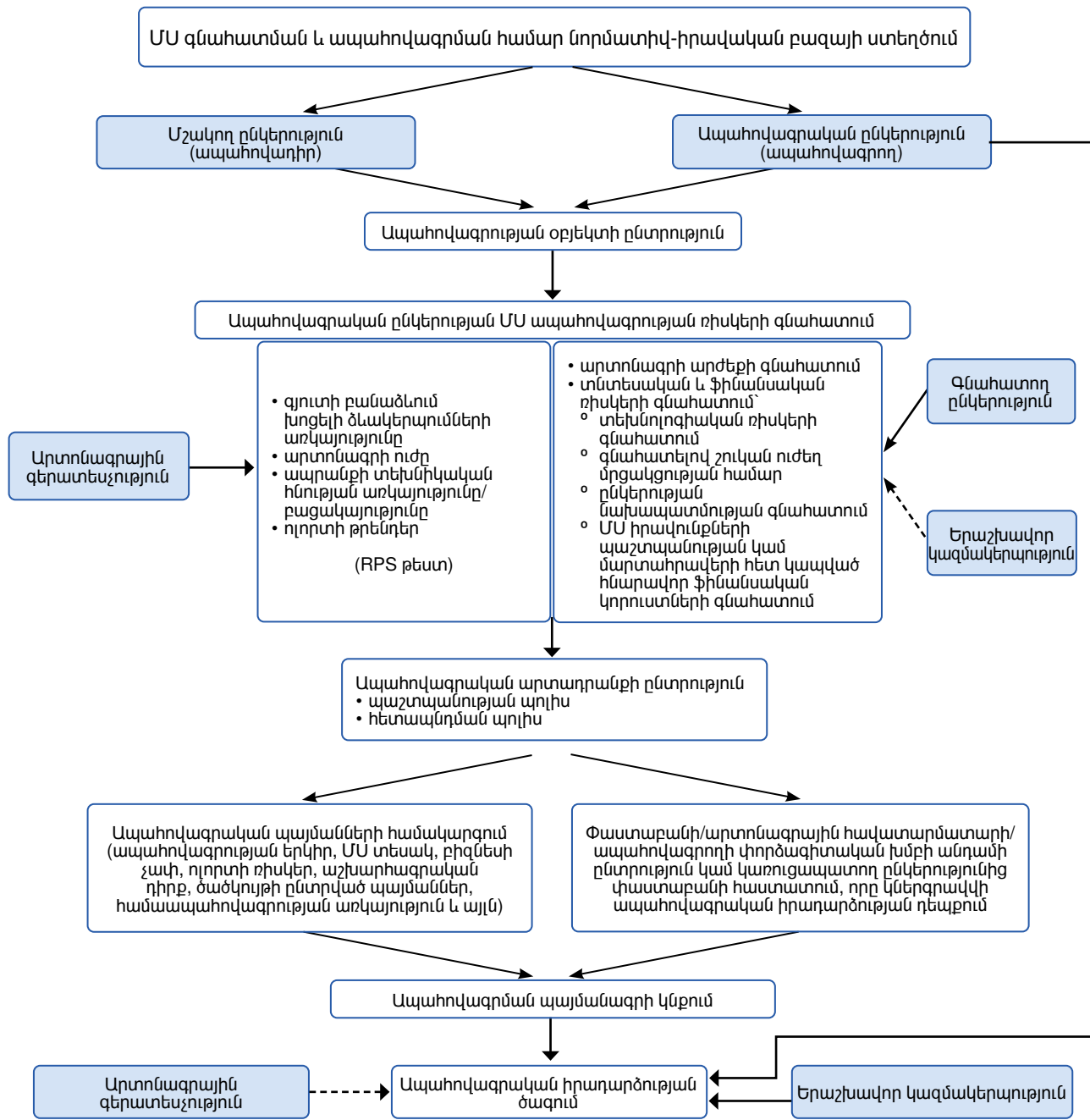
Նշված ազգային ստանդարտը նախատեսում է ռիսկի ապահովագրություն հետևյալ առավել համապատասխան ոլորտներում. գույքի ապահովագրություն (ներառյալ ՄՄ օբյեկտների և փաստաթղթերի շոշափելի լրատվամիջոցները) ՄՄ օբյեկտների կրիչների կորստի/վնասման ռիսկերից, խախտում, սեփականության իրավունքի սահմանափակում ՄՄ նկատմամբ. ՄՄ նկատմամբ բացառիկ իրավունքների կորստի/սահմանափակման ռիսկի ապահովագրություն (տիտղոսային ապահովագրություն). ՄՄ պետական գրանցման և նրանց նկատմամբ սեփականության իրավունքով գործարքների ընթացքում վարկառուի համար առաջացող ռիսկերի ապահովագրում. ապահովագրություն չնախատեսված ծախսերից կեղծ ապրանքների արտադրության և շրջանառության մեջ ՄՄ օգտագործման հաստատման կամ նմանատիպ ապրանքների շուկայում հայտնվելու հետ կապված ծախսերի դեպքում, որոնց արտադրությունը հիմնված է ՄՄ այլ օբյեկտների վրա. իրավական ծախսի (ծախսերի) ռիսկերի ապահովագրություն՝ կապված ՄՄ նկատմամբ սեփականության իրավունքի պաշտպանության հետ որպես գրավի առարկա. պատասխանատվության ապահովագրություն ՄՄ ոչ միտումնավոր չարաշահման համար. քաղաքացիական պատասխանատվության ապահովագրություն (ապահովադրի նկատմամբ պահանջների ներկայացման ռիսկ), ինչպես նաև ապահովադրի փաստաթղթերի (մտավոր սեփականության իրավունքների պետական գրանցման դիմումներ, արտոնագրեր, վկայագրեր և այլն) վերաքննության ծախսերի ապահովագրում արտոնագրային գրասենյակում

⁶⁸ ԳՕՍՏ Ռ 70484–2022: Ռուսաստանի Դաշնության ազգային ստանդարտ: Մտավոր սեփականություն: Ռիսկերի ապահովագրություն (հաստատված և ուժի մեջ է մտել Ռուսաստանարտի 21.11.2022 № 1322-րդ հրամանով): Մոսկվա, Ստանդարտացման ինստիտուտ, 2022: 38 էջ։

⁵⁷ Unauthorized disclosure of confi dential information insurance // Intellectual Property Insurance Services Corporation: կայք։ URL: <https://ipisc.com/solutions/unauthorized-disclosure-of-confi-dential-information-insurance/> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024)։

⁵⁸ Neutral Citation Number: [2020] EWCA Civ 1293 Case No: A3/2020/1412 in the court of appeal (Between Shenzhen Senior Technology Material CO LTD and Celgard, LLC) // Bird & Bird: կայք։ URL: <https://www.twobirds.com/-/media/pdfs/celgard-v-senior-2020-ewca-civ-1293doc.pdf?la=en&hash=A9E53EE49B044331BC93BA032A867972AE0A6741> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024)։

⁵⁹ Unauthorized disclosure of confi dential information insurance // Intellectual Property Insurance Services Corporation: կայք։

Նկար 1:

ՄՍ ապահովագրության մոդել (տեխնիկական լուծումների իրավունքների տնօրինման հետ կապված ռիսկեր): Սխեման կազմվել է հեղինակների կողմից

և ապահովագրի պահանջի հետ կապված լրացուցիչ արտոնագրման ընթացակարգերի հետ կապված ծախսեր:

Հարկ է նշել, որ այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են ապահովագրական վճարների չափի փաստացի որոշումը, ապահովագրավճարները (ապահովագրության դրույթաչափերը), որոշակի ռիսկի ընդունելիության հավանականության և սահմանների գնահատումը, ռիսկի գնահատող(ներ)ի ընտրության մեխանիզմը և դրանց նկատմամբ պահանջները մնացել են սույն փաստաթղթի շրջանակից դուրս:

Միևնույն ժամանակ, Ազգային ստանդարտի ստեղծումն ու ներդրումը վկայում է Ռուսաստանում ՄՍ ապահովագրության նախնական իրավական հիմքի առաջացման մասին: Կարելի է ենթադրել, որ ներքին ՄՍ ապահովագրությունը կզարգանա և կօգնի ռուսաստանյան բիզնեսին լուծել այն խնդիրները, որոնց նրանք բախվում են իրենց զարգացումների առևտրայնացման ժամանակ, այդ թվում՝ ապրանքը արտաքին շուկա ներմուծելու հարցում:

Հաշվի առնելով ՄՍ ապահովագրության միջազգային փորձը և վերը նշված ազգային ստանդարտը, հոդվածի

հեղինակները մշակել են տեխնիկական լուծումների նկատմամբ իրավունքների տնօրինման ռիսկերի ապահովագրման մոդել, որը կարող է ներդրվել Ռուսաստանում (նկ. 1): Արտասահմանյան փորձը ցույց է տալիս, որ մտավոր սեփականության ապահովագրության ամենաարդյունավետ մոդելը կգործի երրորդ կողմի գնահատողների ապահովագրական ընկերության հետ սերտ համագործակցությամբ, որոնք իրենց անձնակազմում ունեն կամ ներգրավում են որակյալ մասնագետներ տարբեր ռիսկերի գնահատման համար (իրավական, տնտեսական, բնապահպանական, քաղաքական, սոցիալական, տեխնոլոգիական), ինչպես նաև ներգրավելով արտոնագրային գերատեսչությունը ՄՍ ռիսկերի գնահատման մեջ: Որոշ ռիսկերի գնահատման մեջ արտոնագրային գերատեսչության ներգրավման նպատակահարմարությունը հաստատվում է միջազգային լայն պրակտիկայի միջոցով, որը ցույց է տալիս արտոնագրային պաշտպանության խոցելիության ժամանակին հայտնաբերման⁶⁹ արտոնագրի ուժի որակյալ գնահատման և ապահովագրական պայմանագրի մշակմանը նախորդող փուլում ոլորտի զարգացման միտումների բացահայտման անհրաժեշտությունը: Հենց արտոնագրային գերատեսչության փորձագետներն են, ելնելով իրենց մասնագիտացված գործունեության ոլորտից, առավել ընդունակ են նման գնահատում իրականացնելու:

Ստացված ռիսկերի գնահատումների հիման վրա ապահովագրական ընկերությունը կազմում է ապահովագրական պայմանագիր, որը հաշվի է առնում ինչպես կառուցապատող ընկերության (ապահովագրողի), այնպես էլ հենց ապահովագրական ընկերության շահերը:

Ապահովագրված դեպքի դեպքում ապահովագրական ընկերությունը, անհրաժեշտության դեպքում, կարող է ներգրավել նաև արտոնագրային գերատեսչություն՝ երկու կամ ավելի վիճելի արտոնագրերի գյուտի բանաձևերը համեմատելու համար որակյալ փորձագիտական եզրակացություն կազմելու համար:

Հարկ է նշել, որ երբ ապահովագրական դեպք է տեղի ունենում, նպատակահարմար է թվում ներգրավել նաև երաշխավորող կազմակերպություններին (երաշխավորող կազմակերպություններին), որոնք կարող են ստանձնել երաշխիքային պարտավորություններ՝ փոխհատուցելու ծախսերի մի մասը: Միևնույն ժամանակ, նման երաշխիքային կազմակերպությունները կարող են նաև ստանձնել ապահովագրական ռիսկերի գնահատման գնահատող ընկերության որոշ գործառնություններ ապահովագրության պայմանագրի կազմմանը նախորդող փուլում: Բացի այդ, ապահովագրական սխեմայում պետական հավատարմագրված երաշխիքային կազմակերպության առկայությունը հնարավորություն է տալիս այն օգտագործել ապահովագրական իրադարձության դեպքում ապահովագրական ծախսերի պետական սուբսիդավորման հնարավորությունը մշակելու համար: Ապահովագրական սխեմայում պետական հավատարմագրված երաշխիքային կազմակերպության առկայությունը հնարավորություն է տալիս այն օգտագործել ապահովագրական իրադարձության դեպքում ապահովագրական ծախսերի պետական սուբսիդավորման հնարավորությունը մշակելու համար: Ապահովագրական սխեմայում պետական հավատարմագրված երաշխիքային կազմակերպության առկայությունը

ապահովագրությունն ավելի գրավիչ է դարձնում ինչպես ապահովագրական ընկերության, այնպես էլ ապահովագրի համար և հաշվի է առնում ՄՍ ապահովագրական շուկայի ժամանակակից զարգացման միտումները:

Եզրահանգում

Ռուսական ընկերությունների ակտիվությունն իրենց բարձր տեխնոլոգիական արտադրանքի արտահանման հարցում անշեղորեն աճում է: Միևնույն ժամանակ, ռուս արտահանողները մշտապես բախվում են ինտենսիվ մրցակցության արտաքին շուկաներում, ինչը կարող է նաև հանգեցնել ՄՍ ոլորտում դատական գործընթացների [2]: Դատական գործերի վարման հսկայական ֆինանսական բեռը շատ դեպքերում դառնում է անտանելի ռուս արտադրողների համար՝ հաջողությամբ պաշտպանելու իրենց շահերը արտաքին շուկայում:

Վերոնշյալից ակնհայտ է, որ շուկայի արդյունավետ զարգացման և, մասնավորապես, արտահանման գործառնությունների հուսալիության բարձրացման համար կարևոր է մշակել ֆինանսական ռիսկերի համահարթեցման համակարգ, որը թույլ կտա նորարար արտադրանքի ռուս արտադրողներին ակտիվորեն և օպերատիվ արձագանքել ՄՍ իրավունքների խախտման վերաբերյալ վեճերին՝ նվազեցնելով դրանց բացասական ազդեցությունը ընկերությունների ֆինանսական կայունության վրա:

Արտադրանքի առևտրայնացման սկզբնական փուլում ռիսկերի համապարփակ գնահատման առկայության պատճառով ՄՍ ապահովագրական ինստիտուտը, որը գործում է այս կերպ, նաև անուղղակիորեն կնպաստի միջոցների անհաջող ծախսման ռիսկերի նվազեցմանը դրամաշնորհներ ստանալիս կամ ներդրումներ ներգրավել ռուսական և միջազգային շուկաներում ներքին բարձր տեխնոլոգիական արտադրանքի արտադրության և թողարկման նախագծերի իրականացման համար:

Ռիսկերի կառավարման այս շրջանակում ՄՍ ապահովագրությունը, անկասկած, օպտիմալ պատասխանն է՝ նվազեցնելու ՄՍ դատավարության մեջ ներգրավված ընկերությունների ռիսկը:

Նկարագրված ուսումնասիրության շրջանակներում

- իրականացվել է նոր տեխնոլոգիական արտադրանքի հիմքում ընկած մտավոր սեփականության ապահովագրման օտարերկրյա փորձի վերլուծություն:
- համակարգված է մտավոր սեփականության ապահովագրության, մասնավորապես՝ տեխնոլոգիական

⁶⁹ Արտոնագրային ուժը՝ համալիր ցուցիչ է, որը ձևավորվում է մի շարք ցուցանիշների հիման վրա (գյուտի բանաձևում հայտարարված իրավունքների ծավալը, գյուտի բանաձևում կախված և անկախ կետերի քանակը, արտոնագրի ժամկետը, արտոնագրային ընտանիքի աշխարհագրական ծածկույթը, արտոնագրում նշված ՄԱԴ դասերի քանակը, արտոնագրի մեջբերումը, լիցենզիաների կամ վեճերի առկայությունը և այլն): Արտոնագրի ուժը, ըստ էության, դրա օգտագործման հնարավոր արդյունավետության ցուցանիշն է [21]:

զարգացումների, ինչպես պետական մակարդակով, այնպես էլ արտասահմանում ապահովագրական ընկերությունների մակարդակով ապահովագրության կազմակերպման վերաբերյալ տեղեկատվությունը.

- բացահայտվել և համակարգվել են արտերկրում ՄՄ ապահովագրության հիմնական հոդվածները (ներառյալ նոու-հաու ապահովագրությունը).
- սահմանվել են ՄՄ ապահովագրության արժեքի վրա ազդող գործոններ.
- սահմանվել են ՄՄ ապահովագրական ռիսկերի խմբեր և կազմակերպություններ, որոնք իրականացնում են ՄՄ ապահովագրության ռիսկերի գնահատում արտասահմանում.
- սահմանվել են արտասահմանում ՄՄ ապահովագրության կազմակերպման ուղղությունները, տարբերակները և տեսակները.
- մշակվել է Ռուսաստանի Դաշնությունում ՄՄ ռիսկերի ապահովագրության կազմակերպման մոդել՝ հաշվի առնելով արտասահմանյան լավագույն փորձը:

Ռուսաստանի Դաշնությունում ՄՄ ապահովագրական ինստիտուտի հաջող գործունեության համար անհրաժեշտ է ապահովագրական կազմակերպության կողմից իրականացվող ապահովագրական մոդելի մեջ ներառել այնպիսի սուբյեկտներ, ինչպիսիք են արտոնագրային գերատեսչությունը, գնահատող ընկերությունը և երաշխիքային կազմակերպությունը: Արտասահմանյան փորձը ցույց է տալիս տարբեր ռիսկերի (իրավական, տնտեսական, բնապահպանական, քաղաքական, սոցիալական, տեխնոլոգիական) գնահատման համար որակավորված մասնագետներ ունեցող երրորդ կողմի գնահատող ընկերությունների ներգրավման արդյունավետությունը, ինչպես նաև ռիսկերի գնահատման մեջ արտոնագրային գերատեսչության փորձագետների ներգրավման անհրաժեշտությունը, որոնք ի վիճակի են բացահայտել արտոնագրային պաշտպանության խոցելիությունը, իրավասու գնահատել արտոնագրի ուժը և բացահայտել արդյունաբերության զարգացման նախագիծը: Պետական կողմից հավատարմագրված երաշխիքային կազմակերպության ներգրավումը ապահովագրական սխեմային թույլ է տալիս նրան մի կողմից աջակցել ապահովագրության պայմանագրի կնքմանը նախորդող փուլում ռիսկերի գնահատմանը, իսկ մյուս կողմից՝ իրականացնել պետական սուբսիդիաներ ՄՄ ոլորտում ռիսկերի ապահովագրման ծախսերի համար:

Արտադրանքի առևտրայնացման սկզբնական փուլում ռիսկերի համապարփակ գնահատման առկայության պատճառով ՄՄ ապահովագրական ինստիտուտը, որը գործում է այս կերպ, նաև անուղղակիորեն կնպաստի միջոցների անհաջող ծախսման ռիսկերի նվազեցմանը դրամաշնորհներ ստանալիս կամ ներդրումներ ներգրավել ռուսական և միջազգային շուկաներում ներքին բարձր տեխնոլոգիական արտադրանքի արտադրության և թողարկման նախագծերի իրականացման համար:

Այսպիսով, ՄՄ ապահովագրությունը շուկայական տնտեսության մեջ գտնվող ընկերությունների համար ռիսկերը դիվերսիֆիկացնելու և կորուստները նվազեցնելու արդյունավետ գործիք է: Ներկայումս ՄՄ ապահովագրությունը կիրառվում է աշխարհի շատ երկրներում, և դրա իրականացումը Ռուսաստանի Դաշնությունում, անկասկած, դրական ազդեցություն կունենա ամենանորարար ընկերությունների բարեկեցության և բարձր

տեխնոլոգիական արտադրանքի արտահանման թվի աճի վրա, ինչը, ի վերջո, կհանգեցնի երկրի ընդհանուր տնտեսական ցուցանիշների բարելավմանը:

Բարձր տեխնոլոգիական արտադրանքի արտահանման և ներմուծման արտասահմանյան կուտակված փորձի և Ռուսաստանի տնտեսության զարգացման վեկտորի հիման վրա կարելի է միանշանակ եզրակացություն անել, որ ռուսական ծրագրավորողներին անհրաժեշտ է ֆինանսական ռիսկերի ապահովագրման համակարգ՝ իրենց նորարարական արտադրանքը Ռուսաստանի և արտաքին շուկաներ ներմուծելու համար:

Վերջին ժամանակներում միջազգային կյանքում քաղաքական գործընթացների դինամիկան ցույց է տալիս, որ չափազանց լավատեսական կլիմի հոսսալ, որ համաշխարհային հանրությունը, հանդես գալով որպես մեկ ամբողջություն, պատրաստ է խթանել միջազգային շուկայում ՄՄ ոլորտում ծրագրավորողներին աջակցելու ռուսական ինստիտուտի զարգացումը: Այս առումով, խնդրի միջանկյալ լուծում կարող է լինել Ռուսաստանի Դաշնության որոշ աշխարհագրական միավորի հիման վրա նման աջակցության միջոցի ստեղծումն ու իրականացումը և որոշակի ժամանակահատվածում միջազգային շուկայում նման աջակցության մեխանիզմի արդյունավետության փորձարկումը:

Հարկ է հատկապես ընդգծել, որ այս աջակցության միջոցառման անհրաժեշտության գիտակցումն ինքնին չի լուծում խնդիրը, այլ քննարկում է բացում դրա գործողության իրական մեխանիզմի մասին: Ակնհայտ է, որ նման քննարկումը պետք է իրականացվի՝ հաշվի առնելով անվիճելի ճշմարտությունը. ՄՄ ոլորտում օրենսդրության ցանկացած մշակում և կատարելագործում պետք է հիմնված լինի տնտեսական նպատակահարմարության և, առաջին հերթին, պետության վերջնական տնտեսական օգուտների վրա, բայց ամեն կերպ հաշվի առնելով ծրագրավորողների շահերը: Ամփոփելով վերը նշվածը, ակնհայտ է, որ ՄՄ ապահովագրության աջակցման պետական միջոցի ներդրումը ոչ միայն կօգնի ռուսական ծրագրավորողներին ներքին բարձր տեխնոլոգիական արտադրանքը շուկա դուրս բերելու հարցում, այլև ի վերջո կհանգեցնի պետական բյուջեի եկամուտների ավելացմանը և ռուսական տնտեսությունը կոարձնի ավելի մրցունակ: Այսպիսով, մտավոր սեփականության ապահովագրության ոլորտում օրենսդրության կատարելագործումը պետք է դառնա պետական իշխանությունների առաջնահերթ խնդիր՝ բարձր տեխնոլոգիական ռուսական արտադրանքի ներմուծման աճ ապահովելու գործում:

Գրականության ցանկ

1. *Բլիզնեց, Ի. Ա. Մտավոր ինքնիշխանության մեթոդիկա՝ նորությունը մտավոր սեփականության տեսության մեջ / Ի. Ա. Բլիզնեց // ԱՄԴԻ Տեղեկագիր: – 2022. – Հ. 1. № 2. – Էջ 58–59:*
2. *Գորիշինա, Օ.Ա. Մտավոր սեփականությունը պատժամիջոցների սահմանափակումների ներքո արտահանման զարգացման համատեքստում / Օ. Ա. Գորիշինա, Ե. Վ. Երմակովա // Մտավոր սեփականություն: Հեղինակային իրավունք և հարակից իրավունքներ: – 2023. – № 6. – Էջ 5–12:*
3. *Ջուրբով, Յու. Ս. Ռուսաստանի տեխնոլոգիական ինքնիշխանության ձևավորման խթանումը Ռոսպատենտի*

առանցքային խնդիրն է / Յու. Ս. Ջուրբով // ԱՄԴԻ տեղեկագիր: – 2022. – Հ. 1, № 1. – Էջ 10–15:

4. *Սալնիկովա, Ա. Վ. Նորարական տնտեսության զարգացման ինտենսիվացման և արդյունաբերական մտավոր սեփականության ստեղծման ուղղությունների մասին / Ա. Վ. Սալնիկովա, Ա. Վ. Մոլոտկով // Մտավոր սեփականություն: Արդյունաբերական սեփականություն – 2023. – № 3. – Էջ 66–76:*
5. *Գվոզդեցկայա, Ի. Վ. Մտավոր սեփականությունը՝ տեխնոլոգիական ինքնիշխանության և տնտեսական անվտանգության ապահովման գործոն / Ի. Վ. Գվոզդեցկայա, Ս. Է. Մայկովա // Մտավոր սեփականություն: Արդյունաբերական սեփականություն: – 2024. – № 1. – Էջ 32–43:*
6. *Կոլեսնիկովա, Յու. Ս. Ընկերությունների ոչ նյութական սեփականության օբյեկտներ / Յու. Ս. Կոլեսնիկովա, Ս. Ե. Իվանով // Տնտեսագիտության, իրավունքի և սոցիոլոգիայի տեղեկագիր. – 2023. – № 3. – Էջ 25–28:*
7. *Դյաչենկո, Օ. Արտոնագրային գործունեության աջակցության միջոցառումներ. արտասահմանյան փորձ / Օ. Դյաչենկո, Ս. Տուզովա, Ա. Իշենկո // Մտավոր սեփականություն: Արդյունաբերական սեփականություն – 2022. – № 5. – Էջ 3–20:*
8. *Ֆեդորովա, Յու. Ա. Մեդիացիայի օգտագործումը մտավոր սեփականության ոլորտում վեճերի լուծման գործում / Յու. Ա. Ֆեդորովա // Մտավոր սեփականություն: Արդյունաբերական սեփականություն: – 2023. – № 5. – Էջ 160–168:*
9. *Kyazim, P. Consideration of intellectual property insurance essence / P. Kyazim // Technology Audit and Production Reserves. – 2022. № 1/4 (63) – P. 12-15. – DOI:10.15587/2706-5448.2022.253587.*
10. *Green, Ph. How to Obtain IP insurance for Clients or How to Watch Your Client's Back // American Intellectual Property Law Association (ALPLA): կայք: URL: <https://www.aipla.org/list/innovate-articles/how-to-obtain-ip-insurance-for-clients-or-how-to-watch-your-client's-back> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):*
11. *Gao, Z. Z. Enlightenment of American Intellectual Property Insurance System to China / Z. Z. Gao // Special Economic Zone. – 2016. – № 2. – P. 297-299*
12. *Qi, C. Patent infringement liability insurance: the application of professional liability // English Portal Site of China Intellectual Property: կայք: URL: <http://www.chinaiptoday.com/post.html?id=1596> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):*
13. *Li, A. Research and Enlightenment of Intellectual Property Insurance / A. Li // Open Journal of Social Sciences. – 2018. – Vol. 6. № 11. November 8. – P. 15-27. – DOI: 10.4236/jss.2018.611002.*
14. *Ազաջանովա, Մ. Վ. Մտավոր սեփականության շուկայի սուբյեկտների ռիսկերի ապահովագրման իրավական մեխանիզմներ / Մ. Վ. Ազաջանովա, Մ. Վ. Կլյաշնյա // Մտավոր սեփականության իրավունք. – 2017. – № 4. – Էջ 29–34:*
15. *Մեսյաց, Մ. Ա. Ապահովագրություն մտավոր սեփականության շուկայում՝ ի շահ տարածաշրջանի նորարարական զարգացման / Մ. Ա. Մեսյաց, Մ. Ս. Նիկիտենկո, Ե. Վ. Կորոբայնիկովա // Նորարարությունների էկոնոմիկա և կառավարում. – 2023. – № 3 (26). – Էջ 32–43: DOI: 10.26730/2587-5574-2023-3-32-43.*

16. *Lakdawalla, D. Social Insurance and the Design of Innovation / D. Lakdawalla, N. Sood // Economies Letters. – 2004. – № 85. – P. 57-61. – <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2004.03.021> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):*
17. *Ցիզանով, Ա. Ա. Ռուսաստանում մտավոր սեփականության իրավունքների ապահովագրական ծածկույթի զարգացման ժամանակակից միտումները և համաշխարհային ապահովագրական պրակտիկան / Ա. Ա. Ցիզանով // Ֆինանսներ և վարկ: – 2014. – № 13 (589). – Էջ 27-37. – ISSN 2071-4688:*
18. *Sun H. T. Review of the US Intellectual Property Insurance System / H. T. Sun // Intellectual Property. 2015. № 4. P. 84-87.*
19. *Smith W. Court of Appeal upholds interim injunction in trade secrets case // ManagingIP: կայք – URL: <https://www.managingip.com/article/2a5cxt3jlqj6c6ik0j1ts/court-of-appeal-upholds-interim-injunction-in-trade-secrets-case> (հարցման ամսաթիվ՝ 21.06.2024):*
20. *Shadlen, K. U. Intellectual Property, Trade, and Development: Can Foes Be Friends? / K. U. Shadlen // Global Governance. – 2007. – № 13. – P. 171-177. – DOI:10.2307/27800652.*
21. *Park, W. International patent protection: 1960-2005 / W. Park // Research Policy. – 2008. – № 37. – P. 761-766.*

Տեղեկատվություն հեղինակների մասին

Սվետլանա Յուրիի Տուզովա, քիմիական գիտությունների թեկնածու, «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ» ԴՊԲՀ առաջադեմ տեխնոլոգիաների աջակցության կենտրոնի ղեկավարի տեղակալ (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., շ. 30, մ. 1); ORCID ID՝ 0000-0001-5988-4726, ReasearcherID՝ 0-7590-2015, SPIN-կոդ՝ 6038-3767; svetlana.tuzova@rupto.ru
Մարինա Իվանի Սկուդրո, «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ» ԴՊԲՀ առաջադեմ տեխնոլոգիաների աջակցության կենտրոնի ղեկավար (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., շ. 30, մ. 1); mskudro@rupto.ru

References

1. *Bliznets, I.A. (2022), “Methodology of intellectual sovereignty – new in the theory of intellectual property”, Bulletin of Federal Institute of Industrial Property, vol.1, no. 2, pp. 58–59.*
2. *Goryshina O. A. and Ermakova E. V. (2023), Intellectual property in the context of the export development under sanctions restrictions, Intellectualnaja Sobstvennost. Avtor-skoje Pravo, no. 6, pp. 5–12.*
3. *Zubov, Yu.S. (2022), “Assistance to the formation of technological sovereignty of Russia – the key task of Rospatent”// Bulletin of Federal Institute of Industrial Property, vol. 1, no. 1, pp. 10–15.*
4. *Salnikova, A.V. and Molotkov, A.V. (2023), “On the directions of intensification of innovative economy development and creation of industrial intellectual property”, Intellectualnaja Sobstvennost. Promishlennaja Sobstvennost, no. 3, pp. 66–76.*
5. *Gvozdetskaya, I.V. and Maikova, S.E. (2024), “Intellectual property – a factor in ensuring technological sovereignty and economic security”, Intellectualnaja Sobstvennost. Promishlennaja Sobstvennost, no. 1, pp. 32–43.*

6. Kolesnikova, Yu.S. and Ivanov, S.E. (2023), "Objects of intangible property of companies", *The Review of Economy, the Law and Sociology*, no. 3, pp. 25–28.
7. Dyachenko, O. and Tuzova, S. and Ischenko, A. (2022), "Measures to support patent activity: foreign experience", *Intellectualnaja Sobstvennost. Promishlennaja Sobstvennost*, no. 5, pp. 3–20.
8. Fedorova, Yu.A. (2023), "Application of mediation in resolving disputes in the field of intellectual property", *Intellectualnaja Sobstvennost. Promishlennaja Sobstvennost*, no. 5, pp. 160–168.
9. Kyazim, P. (2022), "Consideration of intellectual property insurance essence", *Technology Audit and Production Reserves*, no. 1/4 (63), pp. 12–15. DOI:10.15587/2706–5448.2022.253587
10. Green, Ph. (2014), "How to Obtain IP insurance for Clients or How to Watch Your Client's Back" (American Intellectual Property Law Association (ALPLA)), [Online], available at: <https://www.aipla.org/list/innovate-articles/how-to-obtain-ip-insurance-for-clients-or-how-to-watch-your-client's-back> (Accessed 21 June 2024).
11. Gao, Z.Z. (2016), "Enlightenment of American Intellectual Property Insurance System to China", *Special Economic Zone*, no. 2, pp. 297–299
12. Qi, C. (2021), "Patent infringement liability insurance: the application of professional liability", [Online], available at: <http://www.chinaiptoday.com/post.html?id=1596> (Accessed June 06 2024).
13. Li, A. (2018), "Research and Enlightenment of Intellectual Property Insurance". *Open Journal of Social Sciences*, vol. 6, no. 11, pp. 15–27, DOI: 10.4236/jss.2018.611002
14. Agadzhanova M. V. and Klyashnya M. V. (2017) "Legal mechanisms for insuring risks of subjects of the intellectual property market", *Intellectual Property Law*, vol. 4, pp. 29–34.
15. Nikitenko, S.M. and Mesyats M. A. and Korobeynikova E. V. (2023), *Insurance in the intellectual property market for innovative development of the region. Economics and Innovation Management*, no. 3 (26), pp. 32–43, DOI: 10.26730/2587–5574–2023–3–32–43
16. Lakdawalla, D. and Sood, N. (2004), "Social Insurance and the Design of Innovation", *Economies Letters*, no. 85, pp. 57–61. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2004.03.021> (Accessed 21 June 2024).
17. Cyganov A. A. (2014) "Modern trends in the development of insurance coverage of intellectual property rights in Russia and global insurance practice", *Finance and Credit*, vol. 13 (589), pp. 27–37, ISSN 2071–4688
18. Sun, H.T. (2015), "Review of the US Intellectual Property Insurance System", *Intellectual Property*, no. 4, pp. 84–87.
19. Smith, W. (2020), "Court of Appeal upholds interim injunction in trade secrets case", [Online], available at: <https://www.managingip.com/article/2a5cxt3jlqj6c6ik0j1ts/court-of-appeal-upholds-interim-injunction-in-trade-secrets-case> (Accessed 21 June 2024).
20. Shadlen, K.C. (2007), "Intellectual Property, Trade, and Development: Can Foes Be Friends?", *Global Governance*, no. 13, pp. 171–177.
21. Park, W. (2008), "International patent protection: 1960–2005", *Research Policy*, no. 37, pp. 761–766.

Information about the authors

Svetlana Yu. Tuzova, Cand. Sci. (Chemistry), Deputy Head of the Centre for Promotion of Advanced Technologies of the Federal Institute of Industrial Property (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30, bld. 1); ORCID ID: 0000–0001–5988–4726, ReasearcherID: O-7590–2015, SPIN code: 6038–3767; svetlana.tuzova@rupto.ru

Marina I. Skudro, Head of the Centre for Promotion of Advanced Technologies of the Federal Institute of Industrial Property (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30, bld. 1); miskudro@rupto.ru

Հեղինակները հայտարարում են շահերի բախման բացակայության մասին:

The authors declare no conflict of interests.

Ստացվել է խմբագրություն 09.07.2024

Վերանայվել է գրախոսությունից հետո 15.11.2024

Ընդունված է հրապարակման 18.11.2024

Роспатент
Федеральная служба
по интеллектуальной
собственности

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

ՅՐԱ Լ
ԻՐ

ԶԱՐԳԱՑՆՈՒՄ ԵՆՔ ՄՏԱԿՈՐ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՇՈՒԿԱՆ

→ 24 ԱՊՐԻԼԻ 2025 Թ.

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ԼՍԱՐԱՆ

- Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների, դաշնային կառավարման մարմինների ղեկավարներ և ներկայացուցիչներ
- Ազգային արտոնագրային գերատեսչությունների և տարածաշրջանային արտոնագրային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ
- Պետական կորպորացիաներ, արդյունաբերական ձեռնարկություններ, հոլդինգներ
- Կրթական և գիտահետազոտական կազմակերպություններ
- Վենչուրային ներդրողներ և տեխնոլոգիական ձեռնարկատերեր
- Զարգացման ինստիտուտներ գիտության, տեխնոլոգիաների և նորարարությունների ոլորտում
- Ինժեներներ, մշակողներ, գյուտարարներ, արտոնագրային հավատարմատար
- Գիտատեխնոլոգիական և ինովացիոն ենթակառուցվածքների, գիտակրթական կենտրոնների, տեխնոլոգիաների փոխանցման կենտրոնների, տեխնոպարկերի, տեխնոլոգիաների և ինովացիոն աջակցության կենտրոնների սուբյեկտներ

Գիտաժողովին գրանցվելու և մասնակցության հետ կապված հարցերի համար՝

ԻՆՉՊԵՍ ԷՐ ԴԱ
2024-ԻՆ

Ռուսպատենտ

ԱՍԴԻ

Ռուսպատենտ

Գիտական հոդված

Original article

ՌԻՏԴ 347.772

EDN <https://elibrary.ru/jejebj>

Ռուսաստանի Դաշնությունում ապրանքանիշերի ինստիտուտի հետազոտության և կարգավորման հեռանկարային ուղղություններ

Յուրի Սերգեյի Զուբով, Սերգեյ Ալեքսանդրի Ռենժին, Մայա Իգորի Եվդոկիմովա[®][®]mievdokimova@rupto.ru

Անոտացիա՝ թեմայի արդիականությունը պայմանավորված է հայտատուների բարձր ակտիվությամբ, ինչպես նաև գիտական, մասնագիտական և գործարար համայնքի պահանջով՝ բարելավելու ապրանքանիշերի իրավական կարգավորման համակարգը ՌԴ: Նորույթը պայմանավորված է օրենսդրական նորամուծությունների վերլուծությամբ՝ Ռուսաստանի տնտեսության մեջ ապրանքային նշանների դերի աճի և, որպես հետևանք, տարեկան ներկայացված հայտերի զգալի աճի համատեքստում: Նպատակը Ռուսաստանում ապրանքանիշերի ինստիտուտի իրավահարաբերությունների զարգացման և կարգավորման հեռանկարային ոլորտների բացահայտումն է: Այս նպատակին հասնելու համար հետազոտության մեթոդ է ընտրվել ընդհանուր գիտահետազոտական մեթոդների կիրառումը, ինչպես նաև նորմատիվ և այլ ակտերի բովանդակության վերլուծության մեթոդը: Բացի այդ, հոդվածը ուսումնասիրում է ապրանքանիշերի փորձաքննության հիմնական մոտեցումները և բացահայտում մտավոր սեփականության այլ օբյեկտների և օրենսդրության հարակից ճյուղերի հետ հարաբերակցության խնդրահարույց հարցերը: Հոդվածում կարևորվում են տարբեր ասպեկտներով իրավական կարգավորումը փոխելու անհրաժեշտության վերաբերյալ տեղեկատվության ուսումնասիրության արդյունքները, որոնք կապահովեն ռուսական սպառողների իրավունքների պաշտպանությունը: Հոդվածում ներկայացված են Ռուսաստանի Դաշնությունում ապրանքանիշերի օրենսդրության զարգացման հիմնական միտումների վերլուծության արդյունքները, որոնց համաձայն եզրակացություն է արվում ապրանքանիշերի փորձաքննության ոլորտում կարգավորող դաշտի հետագա կատարելագործման անհրաժեշտության մասին: Տվյալ հոդվածը կարող է օգտակար լինել մտավոր սեփականության ոլորտի մասնագետների լայն շրջանակի, ինչպես նաև պետական պաշտոնյաների համար՝ Ռուսաստանում ապրանքանիշերի ինստիտուտի նորմատիվ դաշտի փոփոխությունների ձևավորման և քննարկման համար:

Բանալի բառեր՝ ապրանքանիշ, հեղինակային իրավունք, ստեղծագործություն, օրգանական, աշխարհագրական նշում, ծագման վայրի անվանում, մտավոր սեփականություն, ապրանքանիշի փորձաքննություն:

Շնորհակալագրեր՝ հոդվածը պատրաստվել է «Ռուսաստանում ապրանքանիշերի ինստիտուտի իրավահարաբերությունների զարգացման և կարգավորման խոստումնալից ուղղություններ» ԱՍԴԻ ԳՀԱ 5-ՓՕ-2022 շրջանակներում:

Մեջբերման համար՝ Զուբով Յու. Ս. Ռուսաստանի Դաշնությունում ապրանքանիշերի ինստիտուտի հետազոտության և կարգավորման հեռանկարային ուղղություններ / Յու. Ս. Զուբով, Ս. Ա. Ռենժին, Մ. Ի. Եվդոկիմովա // ԱՍԴԻ Տեղեկագիր. – 2024. – Հ. 3, № 4. – Էջ 364-372:

Trends in the development and regulation of trademarks in the Russian Federation

Yu. S. Zubov, S. A. Renzhin, M. I. Evdokimova[®][®]mievdokimova@rupto.ru

Abstract: the relevance of the topic is due to the high activity of applicants, as well as the request of scientific, professional and business community to improve the system of legal regulation of trademarks in the Russian Federation. The novelty is due to the analysis of new legislation in the context of the increasing role of trademarks in the Russian economy and as a consequence of a significant increase in the number of applications submitted annually. The aim is to identify promising directions of development and regulation of legal relations of the institute of trademarks in Russia. To achieve this goal as methods of research was chosen the use of general scientific methods of research, as well as the method of content analysis of normative and other acts. the article presents the results of the analysis of the main trends in the development of legislation on trademarks in the Russian Federation. The article also highlights the results of the study of information about the need to change the legal regulation in various aspects that will ensure the protection of the rights of Russian consumers. The article presents the results of the analysis of the main trends in the development of trademark legislation in the Russian Federation, according to which it is concluded that there is a need for further improvement of normative regulation in the field of trademark examination. This article may be useful for a wide range of specialists in the field of intellectual property, as well as representatives of the authorities in the formation and discussion of changes in the normative regulation of the institution of trademarks in Russia.

Keywords: trademark, copyright, composition, organic, geographical indication, appellation of origin, intellectual property, trademark examination.

Acknowledgements: the article was prepared within the framework of the Research Project of FIPS “Promising directions for the development and regulation of legal relations of the trademark Institute in Russia”.

For citation: Zubov Yu. S. Trends in the development and regulation of trademarks in the Russian Federation / Yu. S. Zubov, S. A. Renzhin, M. I. Evdokimova // Bulletin of Federal institute of industrial property. – 2024. – Vol. 3, № 4. – P. 364–372.

Ներածություն

Ապրանքանիշը՝ մտավոր սեփականության ամենահայտնի օբյեկտներից մեկն է՝ իր իրավական բնույթով, տնտեսական գրավչությամբ և վավերականության ժամկետով, որը թույլ է տալիս ձեռնարկատերերին ապահովել իրենց բիզնես շահերի պաշտպանության և պաշտպանության բարձր մակարդակ, ինչպես նաև բարձրացնել ընկերության կապիտալիզացիան:

Ապրանքանիշերի գրանցման հայտերի տարեկան աճը պահանջում է ապրանքանիշերի գրանցման և իրավական պաշտպանության գիտականորեն հիմնավորված առաջարկությունների ներդրման և մշակման պրակտիկայի վերլուծություն, ինչպես նաև ապրանքանիշերի գրանցման և իրավական պաշտպանության հավասարակշռված մոտեցումներ

Հետազոտության նյութեր և մեթոդներ

Ռուսաստանում ապրանքանիշերի ինստիտուտի իրավահարաբերությունների զարգացման և նորմատիվ հեռանկարային ուղղությունների որոշման նպատակին հասնելու համար որպես հետազոտության մեթոդներ ընտրվել են ընդհանուր գիտական հետազոտական մեթոդների կիրառումը, ինչպես նաև նորմատիվ և այլ ակտերի և տեղեկատվության աղբյուրների բովանդակության վերլուծության մեթոդը:

Ըստ Ռոսպատենտի տարեկան հաշվետվության՝ 2023 թվականին «ներկայացվել է ապրանքանիշի հայտերի ռեկորդային քանակ՝ 143 192» (ներկայացված հայտերի թիվն աճել է 27,8%-ով)¹:

Ապրանքանիշը՝ ձեռնարկատիրության ոլորտում ամենաարժեքավոր և պահանջված ոչ նյութական ակտիվներից մեկն է: Ապրանքանիշի ինստիտուտի զարգացումը

Օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք անմիջականորեն կապված չեն մտավոր սեփականության հետ, կարող են էական փոփոխություններ առաջացնել ապրանքային նշանների փորձաքննություն անցկացնելու մոտեցումներում:

Երկարաժամկետ հեռանկարում դրական ազդեցություն կունենա տնտեսության վրա, ներառյալ՝

- կընդլայնի սպառողների համար իրենց անհրաժեշտ ապրանքներն ու ծառայություններն ընտրելու հնարավորությունները.
- կուժեղացնի մրցակցությունը շուկայում.
- խրախուսում է արտադրողներին բարելավել արտադրանքի որակը, բարելավել արտադրական գործընթացները, նվազեցնել ռիսկերը և այլն:

Հաշվի առնելով հայտերի քանակի աճը և, համապատասխանաբար, անվանումները որպես ապրանքանիշ գրանցելու պատճառով, կանխատեսվում է, որ և հայտերի թվի աճի միտումը կշարունակվի, և ապրանքանիշերի վերաբերյալ սուբյեկտների միջև վեճերը կավելանան, ինչպես նաև պետությունը կխստացնի նշանների գրանցման պահանջները (առանց ապրանքանիշեր գրանցելու շուկաներ, գովազդ և այլն մուտքի սահմանափակում, հեղինակային իրավունքների գրանցման և պահպանման նպատակով հայտարարված անվանումների փորձաքննության համակարգի կատարելագործում, ինչպես նաև այլ հիմքեր՝ հաշվի առնելով ապրանքանիշերի գրանցման իրավունքի տրամադրումը ֆիզիկական անձանց) [1]:

¹ Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայության 2023 թվականի տարեկան հաշվետվություն. Մտավոր սեփականությունը երկրի տեխնոլոգիական ղեկավարության հիմքն է / խմբ. Յու. Ս. Զուբովա, Օ. Պ. Ներետինա. – Մոսկվա: ԱՍԴԻ, 2023. – 180 էջ – Ռոսպատենտ՝ կայք: URL: <https://rospatent.gov.ru/content/upload/files/otchet-2023-ru.pdf> (հարցման ամսաթիվ 16.08.2024):

«Արտոնագրային տրոլինգի» դեմ պայքարը գործարար համայնքի կարևոր խնդրանքն է և բազմիցս քննարկվել է փորձագիտական տարբեր հարթակներում, ինչպիսիք են Ռուսաստանի Դաշնության Առևտրաարդյունաբերական պալատը և Հանրային պալատը:

Օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք անմիջականորեն կապված չեն մտավոր սեփականության հետ, կարող են էական փոփոխություններ առաջացնել ապրանքային նշանների փորձաքննություն անցկացնելու մոտեցումներում: Օրինակ՝ Ռուսաստանում օրգանական արտադրանքի պարտադիր մակնշման մասին օրենսդրության փոփոխությունները:

«Արտոնագրային տրոլինգի» դեմ պայքարը գործարար համայնքի կարևոր խնդրանքն է և բազմիցս քննարկվել է փորձագիտական տարբեր հարթակներում, ինչպիսիք են Ռուսաստանի Դաշնության Առևտրաարդյունաբերական պալատը և Հանրային պալատը: Մինչ օրս այս խնդրի օպտիմալ լուծումներ չեն գտնվել, բայց դա չափազանց կարևոր է արտադրողների համար, հատկապես հաշվի առնելով առցանց առևտրի զարգացումը:

Ապրանքանիշերի վերաբերյալ օրենսդրության կատարելագործման խնդիր բազմիցս դրվել է թե հասարակության, թե պետության կողմից: Այսպիսով, տարածաշրջանային բրենդերի առաջնդման խնդիրը լուծելու անհրաժեշտությունը, որը սահմանել է Ռուսաստանի Դաշնության Դաշնային ժողովի Դաշնության խորհրդի նախագահ Վ. Ի. Մատվիենկոն, 2017 թվականի դեկտեմբերի 19-ին Դաշնային խորհրդին կից Մտավոր սեփականության հարցերով խորհրդի նիստի ժամանակ, պահանջում է զգույշ աշխատանք իրավապահ պրակտիկայի հետ այնպիսի մտավոր սեփականության տարբեր օբյեկտների միջև շահերի հավասարակշռությունը ապահովելու համար, ինչպիսիք են աշխարհագրական նշումը, ապրանքների ծագման անվանումը և ապրանքանիշը:

Միևնույն ժամանակ, հաշվի առնելով ձեռնարկատիրական համայնքի աճող հետաքրքրությունը՝ որպես ապրանքային նշաններ գրանցելու նկատմամբ, փորձաքննության և հետագա իրավունքների պաշտպանության հարցերը լուսաբանվում են առաջատար փորձագետների կողմից:

Որպես օրինակ կարող ենք բերել Օ. Պ. Ներետինի հոդվածները, Ա. Ա. Չեկանովա, Ի. Ա. Ռուսակովա «Սոցիոլոգիական հետազոտության հուսալիությունը անհատականացման միջոցների նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության պրակտիկայում» [2] կամ Վ. Ի. Երենենկո «Ռուսաստանում ապրանքանիշի գրանցման թույլատրելիության մասին հեղինակային իրավունքի սեփականատիրոջ համաձայնությամբ» [3]:

Միևնույն ժամանակ, փորձագիտական հիմնախնդիրների հետազոտության համատեքստում այս ոլորտի իրապարկումները հատուկ ուշադրության են արժանի:

Այսպես, օրինակ Օ. Լ Ալեքսեևայի և Մ. Գ. Կարաբանովայի հոդվածում «Ապրանքանիշերի շփոթության կանխարգելումը

Ռուսաստանում և արտերկրում. համեմատական ուսումնասիրությունների արդյունքները» ուսումնասիրվում են ապրանքանիշերի գրանցման խնդիրները, որոնց տարրերը նախկինում այլ անձանց գրանցված ապրանքանիշերն են:

Եզրակացվում է, որ կարիք չկա փոփոխել Քաղաքացիական օրենսգրքի 1483-րդ հոդվածի 7-րդ կետը (այսուհետ՝ ՌԴ ՔՕ), քանի որ, ինչպես փոփոխվել է 28.05.2022 № 143-ՂՕ դաշնային օրենքով, այս կետն արդեն պարունակում է դրույթ, որը կանխում է այն անվանումների գրանցումը, որոնք ներառում են, վերարտադրում կամ ընդօրինակում են աշխարհագրական նշումները կամ ապրանքների ծագման վայրերի անվանումները, որոնք պահպանվում են սույն օրենսգրքի համաձայն [4]: Տվյալ դիրքորոշումը հակասական է թվում

2. «Արտոնագրային տրոլների» դեմ պայքարի միջոցառումների մասին, որոնք ապրանքային նշանների հայտ են ներկայացնում առանց վճարներ վճարելու՝ բարեխիղճ արտադրողների ապրանքային նշանների գրանցումը կանխելու համար

Ձեռնարկատիրական համայնքի համար հետագայում խնդիր դառնալու իրատապ խնդիրներից է ապրանքանիշերի գրանցման համար առանձին հայտատուների կողմից ապրանքների և ծառայությունների միջազգային դասակարգման (այսուհետ՝ ԱԾՄԴ) դասերի հնարավորինս լայն քանակի առնչությամբ ապրանքային նշանների գրանցման հայտեր ներկայացնելն առանց պետական տուրքի միաժամանակյա վճարման:

Վճարովի վճարի բացակայության պատճառով հայտը չի քննվում, սակայն հայտն ինքնին չի չեղարկվում և համարվում է վավեր:

ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 6-րդ կետի 1-ին ենթակետի պահանջների համաձայն, արգելվում է գրանցել այնպիսի անվանումներ, որոնք նույնական են կամ նման են շփոթության կետին այլ անձանց ապրանքանիշերի հետ, որոնք նախկինում ներկայացված են նմանատիպ ապրանքների նկատմամբ գրանցման համար, ինչի հետ կապված նախկինում առանց վճարների ներկայացված հայտերը, նույնականության կամ նմանության հաստատման դեպքում, որոնց համար վճար է վճարվել, գրանցման խոչընդոտ են հանդիսանում նշված պարբերության համաձայն:

Հարկ է նշել, որ հայտատուները, ստանալով փորձագիտական ծանուցում նմանատիպ անվանման առկայության մասին, հնարավորություն ունեն դիմելու ավելի վաղ իրավունքի սեփականատիրոջը գրանցման խոչընդոտները հաղթահարելու համաձայնության նամակի համար, որն օգտագործվում է «արտոնագրային տրոլների» կողմից՝ այդպիսի համաձայնություններ տալով վճարովի հիմունքներով:

Հաշվի առնելով վերը նշվածը, կարելի է եզրակացնել, որ անբարեխիղճ հայտատուների նման ռազմավարության նպատակն է թույլ չտալ հարստացման նպատակով առավելագույն թվով բարեխիղճ հայտատուների ձեռք բերել իրենց ապրանքային նշանների պետական գրանցումը:

Ապրանքանիշանի նկատմամբ իրավունքներ ձեռք բերելու վերաբերյալ նման իրավատերերի գործողությունների զնահատականը տրվել է Ռուսաստանի Դաշնության Քերագույն դատարանի կողմից⁶:

Նման հայտերի թիվը ցույց տալու համար խորհուրդ է տրվում պաշտոնական քննություն չանցած⁷ հայտերի տարեկան հաշվետվության մեջ հրապարակված տեղեկատվությունը լրացնել վճարները չվճարելու պատճառով հետ կանչված համարվող հայտերի թվով՝

2021 թ.՝ 8629,	2023 թ.՝ 7624,
2022 թ.՝ 8330,	2024 թ.՝ 3849:

⁶ Ապրանքանիշի սեփականատերերի գործողությունների զնահատման հետ կապված դատական պրակտիկայի վերանայումը հաստատվել է Ռուսաստանի Դաշնության Քերագույն դատարանի նախագահության կողմից 15.11.2023 // Ռուսաստանի Դաշնության Քերագույն դատարան՝ կայք: URL: <https://vsrf.ru/documents/thematics/33140/> (հարցման ամսաթիվ՝ 19.07.2024):

⁷ Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայության 2023 թվականի տարեկան հաշվետվություն. Մտավոր սեփականությունը երկրի տեխնոլոգիական ղեկավարության հիմքն է:

Ձեռնարկատիրական համայնքի համար հետագայում խնդիր դառնալու իրատապ խնդիրներից է ապրանքանիշերի գրանցման համար առանձին հայտատուների կողմից ապրանքների և ծառայությունների միջազգային դասակարգման (այսուհետ՝ ԱԾՄԴ) դասերի հնարավորինս լայն քանակի առնչությամբ ապրանքային նշանների գրանցման հայտեր ներկայացնելն առանց պետական տուրքի միաժամանակյա վճարման:

Առանց պետական տուրք վճարելու ապրանքանիշի գրանցման համար հայտի ներկայացումը նույնպես բացասաբար է անդրադառնում փորձաքննության ժամկետների վրա, քանի որ նման հայտերը խոչընդոտում են նմանատիպ ապրանքների և/կամ ծառայությունների վերաբերյալ նույնական և շփոթեցնող ապրանքանիշերի հետագա հայտերի վերաբերյալ որոշումների կայացմանը՝ պահանջելով ծանուցում ուղարկել հայտարարված անվանման օրենքի պահանջներին համապատասխանության ստուգման արդյունքների մասին:

«Արտոնագրային տրոլների» խնդիրը լուծելու համար փոփոխություններ են կատարվել վճարների վճարման ժամկետներում. այս ժամկետը զգալիորեն կրճատվել է՝ վճարման հիմնական ժամկետը երկու ամսից մինչև մեկ ամիս է՝ Ռուսպատենտի կողմից համապատասխան վճարի հաշվարկման մասին ծանուցման փաստաթուղթ ուղարկելու օրվանից, և լրացուցիչ՝ հիմնական ժամկետը լրանալու օրվանից վեց ամսից մինչև մեկ ամիս՝ 100 տոկոսով ավելացված չափով տուրքի վճարման պայմանով:

Միևնույն ժամանակ, առաջարկվող միջոցառումն ամբողջությամբ չի վերացնում «տրոլինգի» երևույթը: Խնդիրը կարող է արմատապես լուծվել, եթե ՌԴ ՔՕ 1492-րդ հոդվածի 8-րդ կետում ներմուծվի նոր կանոն՝ հայտի ներկայացման վճարի վճարման ամսաթվի հիման վրա հայտ ներկայացնելու ամսաթիվը սահմանելու մասին, որը որոշում է ապրանքային նշանի առաջնահերթությունը և ազդում փորձաքննության արդյունքների վրա:

Այս մոտեցումը կիրառվում է համաշխարհային պրակտիկայում: Մասնավորապես՝ համաձայն ԱՄՆ Դաշնային կանոնակարգերի «Արտոնագրեր, ապրանքանիշեր և հեղինակային իրավունքներ» 01.07.2023 № 37 օրենսգրքի 2.21 կետի, ԱՄՆ արտոնագրային և ապրանքային նշանների գերատեսչության համար հայտի ներկայացման ամսաթիվը սահմանելու պարտադիր պայման է ներկայացման վճարի վճարումը⁸:

⁸ ԱՄՆ Դաշնային կանոնակարգերի օրենսգիրք «Արտոնագրեր, ապրանքային նշաններ և հեղինակային իրավունքներ» 2023 թվականի հուլիսի 1, № 37 // ՄՄՀԿ՝ կայք: URL: <https://www.wipo.int/wipolex/ru/legislation/details/22545> (հարցման ամսաթիվ՝ 19.07.2024):

Այս առումով, ՌԴ ՔՕ 1492-րդ հոդվածի 8-րդ կետը կարող է սահմանվել հետևյալ խմբագրությամբ՝

«Ապրանքանիշի համար հայտ ներկայացնելու ամսաթիվը, հայտը ներկայացնելու համար տուրքի վճարման պայմանով, համարվում է սույն հոդվածի 3-րդ կետի 1-3-րդ ենթակետերում նշված փաստաթղթերը մտավոր սեփականության դաշնային գործադիր մարմնի կողմից ստանալու ամսաթիվը, իսկ եթե նշված փաստաթղթերը միաժամանակ չեն ներկայացվում, ապա վերջին փաստաթղթի ստացման օրը կամ հայտի վճարի վճարման օրը՝ կախված նրանից, թե որ դեպքն է ավելի ուշ տեղի ունեցել:»:

Միաժամանակ, հարկ է նշել, որ առաջարկվող փոփոխությունը ՌԴ ՔՕ 1492-րդ հոդվածի 8-րդ կետում հակասում է Սինգապուրի պայմանագրին: Այսպիսով, Սինգապուրի պայմանագրի 5(2)(ա) և 5(2)(բ) հոդվածը, Սինգապուրի պայմանագրի կանոնակարգի 5(1) կանոնը նախատեսում է պայմանագրային կողմի համար տուրք վճարելու լրացուցիչ պահանջ սահմանելու հնարավորությունը, որի համապատասխանությունը սահմանում է հայտի ներկայացման ամսաթիվը միայն այն դեպքում, եթե Պայմանավորվող կողմում նման լրացուցիչ պահանջը կիրառելի է եղել Սինգապուրի պայմանագրին միանալու օրը:

Հաշվի առնելով Ռուսաստանի Դաշնության պարտավորությունները, որոնք ծագել են Սինգապուրի պայմանագրին միանալուց հետո, ինչպես նաև օրենսդրության մեջ նշված լրացուցիչ պահանջի բացակայությունը, կա միջազգային պարտավորությունների չկատարման հավանականություն:

Սակայն, հաշվի առնելով գործող կանոնակարգի նկատմամբ հանրության լայնածավալ դժգոհությունը, հնարավոր է թվում նախաձեռնել նման փոփոխություններ մտցնել ՌԴ ՔՕ 1492-րդ հոդվածի 8-րդ կետում՝ պնդելով, որ նման առաջարկը էապես ուտահարում է ռուսական բիզնեսի շահերը գործող օրենսդրությամբ:

3. Աշխարհագրական օբյեկտների անվանումներ, ինչպես նաև ածանցյալ անվանումներ ներառող ապրանքային նշանների փորձաքննության պրակտիկայի խնդրահարույց հարցեր

Ինչպես հայտնի է, ապրանքանիշի (սպասարկման նշանի) հիմնական գործառնություն ու խնդիրը կոնկրետ անձի ապրանքների և ծառայությունների անհատականացումն է: «Անհատականացում» տերմինը պրակտիկայում նշանակում է, թե որքանով կարող է սպառողների կողմից նշանակվել որպես որոշակի արտադրողների ապրանքների (ծառայությունների) մակնշում, և որոշվում է այն պահին, երբ սպառողը առաջին անգամ ծանոթանում է ապրանքանիշով նշված ապրանքի հետ: Այս առաջին ծանոթությունը, հաշվի առնելով մակնշման անհատականացնող կարողությունը, սպառողների մտքերում սերմանում է որոշակի իմաստային պատկեր կամ ասոցիատիվ կապ արտադրողների հետ:

Միևնույն ժամանակ, ապրանքները պիտակավորելիս հաճախ օգտագործվում են նշանակումներ, որոնք պարունակում են տարրեր, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն նշում են աշխարհագրական օբյեկտները և ի վիճակի են սպառողների մտքում որոշակի պատկերացում ստեղծել ապրանքների արտադրության վայրի, բաղադրատոմսերի և այլնի վերաբերյալ: Ելնելով ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 1-ին կետի դրույթներից,

ակնհայտ է թվում, որ նման նշանակումները կամ տարրերը ենթակա չեն իրավական պաշտպանության, քանի որ դրանք նկարագրական են

Սակայն, որպես ապրանքանիշը գրանցման համար ներկայացված նշանակումների փորձաքննություն անցկացնելիս զնահատվում է դրանց մշակման մեջ ռճական տեխնիկայի կիրառումը, որից կախված կլինեն նման նշանակման փորձաքննության իրավական հետևանքները: Ռճական միջոցների տակ հասկացվում է.

- աշխարհագրական օբյեկտների պաշտոնական անվանումների օգտագործումը.
- նոր իմաստային պատկեր ստեղծող լրացուցիչ բառերի օգտագործումը «աշխարհագրական» տարրերի հետ համատեղ.
- գրաֆիկական առանձնահատկությունների օգտագործում, ինչպիսիք են բնօրինակ հեղինակային տառատեսակների օգտագործումը, տարբեր տողերի վրա տեղադրումը, տեսողական գերակայությունը և այլն:

Ամփոփելով քննության ներկայիս պրակտիկան և կիրառվող մոտեցումները՝ մենք կարող ենք առանձնացնել անվանումների հետևյալ խմբերը, որոնք ներառում են կամ բաղկացած են աշխարհագրական տեղանունները կամ դրանց ածանցյալները ներկայացնող տարրերից:

1. Նշումներ, որոնցում «աշխարհագրական» տարրերը առանձնացված են ինչպես գրաֆիկական, այնպես էլ իմաստային առումով նշման մեջ ներառված այլ տարրերից:

Այս դեպքում նման «աշխարհագրական» տարրը կատարում է բացառապես տեղեկատվական գործառնությ: Որպես ընդհանուր կանոն, նշանակման բոլոր նկարագրական տարրերին չեն կարող տրամադրվել անկախ իրավական պաշտպանություն (ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 1-ին կետ): Տվյալ կանոնը հիմնականում ուղղված է արգելելու նման բառերի/պատկերների մենաշնորհը շուկայի այլ մասնակիցների նկատմամբ, քանի որ նշված տարրերը պետք է ազատ մնան քաղաքացիական շրջանառության մեջ:

Այս առումով «հերքում» (իրավական պաշտպանությունից բացառում) մեխանիզմը նպատակ ունի պահպանել նկարագրական տարրերի մենաշնորհման արգելքի և ապրանքային նշանի գրանցման հնարավորության միջև հավասարակշռությունը այն ձևով, որով այն հետագայում կօգտագործվի:

Պետական գրանցումը որպես «աշխարհագրական» տարրեր պարունակող անվանումների ապրանքային նշան մերժելու մեկ այլ հիմք ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 3-րդ կետի 1-ին ենթակետի դրույթներն են: Բոլոր նման նշանակումներում, հայտարկվող նշանակման քննության փուլում, նշված տարրերը կապված են հայտատուի գտնվելու վայրի հետ:

Եթե որպես ապրանքանիշի գրանցման համար կիրառվում է նշում, որը ներկայացնում կամ պարունակում է որոշակի աշխարհագրական օբյեկտի անվանում կամ տարր, որն այս կամ այն կերպ առնչվում է որոշակի աշխարհագրական օբյեկտի սահմաններին, ապա փորձաքննությունը սահմանում է, արդյոք նման նշումը կամ դրանում ընդգրկված տարրը ընկալվում է որպես ապրանքի արտադրության վայրի նշում, թե չի ընկալվում աշխարհագրական օբյեկտի հետ դրանց կապի անհրապանության պատճառով, այսինքն՝ իմաստային առումով չեզոք է կամ այլ կերպ ասած՝ «ֆանտաստիկ»:

Փորձաքննության ընթացքում հաշվի են առնվում ինչպես բուն նշանակման բնութագրերը, այն է՝ ներառված բոլոր բանավոր և պատկերային տարրերի վերլուծությունը, այնպես էլ այն ապրանքներն ու ծառայությունները, որոնց համար պահանջվում է նման նշման գրանցում:

2. Նշումներ, որոնցում «աշխարհագրական» տարրերը համակցված են լրացուցիչ նկարագրական բառով:

Այս առումով «աշխարհագրական» տարրերը վերլուծվում են լրացուցիչ բառի հետ միասին, որը կարող է լինել կամ գոյական, ածական կամ մակդիր: Այնուամենայնիվ, եթե լրացուցիչ բառը կարող է գնահատվել որպես ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 3-րդ կետի դրույթներին համապատասխան ապրանքների և (կամ) ծառայությունների և (կամ) հայտատուի նկատմամբ, ապա այդպիսի արտահայտության իրավական հետևանքները («աշխարհագրություն» + լրացուցիչ բառ) կկիրառվեն ամբողջ արտահայտության վրա:

3. Նշումներ, որոնցում «աշխարհագրական» տարրերը համակցված են լրացուցիչ «ֆանտաստիկ» բառի հետ:

Նշանակումների այս կատեգորիան տարբերվում է առաջին երկուսից նրանով, որ լրացուցիչ «ֆանտաստիկ» բառը «աշխարհագրական» տարրի հետ համակցված ամբողջ կառույցը դարձնում է պաշտպանելի:

Միևնույն ժամանակ, հաշվի առնելով անվանումներում աշխարհագրական անվանումներից ածանցյալների առկայությունը, ենթադրվում է, որ բոլոր պատկերները ինչ-որ կերպ կապված են նշանակման մեջ նշված աշխարհագրական կոնկրետ օբյեկտի հետ: Այլ կերպ ասած, չնայած նման նշումների ինքնատիպությանը, աշխարհագրական օբյեկտի հետ ասոցիատիվ կապի ի հայտ գալու պատճառով անհրաժեշտ է ստուգել հայտատուի գտնվելու վայրի համապատասխանությունը ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 3-րդ կետի 1-ին ենթակետի դրույթների շրջանակներում՝ արտադրողի հնարավոր ապակողմնորոշման տեսանկյունից [5]:

Եթե հայտատուի գտնվելու վայրի հասցեն համընկնում է նշման մեջ նշված աշխարհագրական օբյեկտի հետ, կամ առկա է անհամապատասխանություն, սակայն փաստաթղթերի տրամադրմամբ, որոնց հիման վրա կարելի է եզրակացնել, որ սպառողներին մոլորության մեջ չեն գցել, նշումը ենթակա է իրավական պաշտպանության:

4. «Վշխարհագրական» տարրի առկայությունը խմելու և հանքային ջրերի առնչությամբ ապրանքային նշանների գրանցման համար կիրառվող նշումներում:

«Բնական» ջուրն այն ջուրն է, որը արդյունահանվում է որոշակի աղբյուրից, ջրհորից և մշակվում/մաքրվում է այնպիսի եղանակներով, որոնք չեն փոխում ջրի մեջ կատիոնների, անիոնների և կենսաբանական ակտիվ բաղադրիչների պարունակությունն ու հարաբերակցությունը (սովորաբար դրանք մեխանիկական գոիչներ են): Զրի բաղադրությունը մնում է անփոփոխ:

Բնական ջրի հակառակը ջուրն է, որը մասնագետներն անվանում են վերամշակված ջուր, որը ստացվում է տարբեր ջրառներից, որոնք կապված չեն աշխարհագրական օբյեկտի հետ: Զրառը կարող է լինել ցանկացած տեսակի՝ աղբյուրից կամ կենտրոնական ջրամատակարարման համակարգից: Նման ջուրը կարելի է մաքրել ցանկացած եղանակով, ներառյալ նրանց, որոնք փոխում են միկրոֆլորան, ջրի բաղադրությունը և դրանում առկա կատիոնների, անիոնների և կենսաբանորեն

ակտիվ բաղադրիչների հարաբերակցությունը: Մաքրումը կարող է իրականացվել ճառագայթման կամ ռեագենտների⁹ միջոցով:

Հարկ է նշել, որ հայտատուի հասցեի պաշտոնական գտնվելու վայրը աշխարհագրական օբյեկտի սահմաններում, որի անվանումը ներառված է հայցվող նշման մեջ, չի հաստատում ջրի բնական ծագումը, և, համապատասխանաբար, սպառողներին ջրի բնական ծագման հետ կապված մոլորության մեջ գցելու սպառնալիքը պահպանվում է:

Լրացուցիչ իրավական կարգավորման բացակայության պատճառով փաստաթղթերի ցանկը, որոնք պետք է ներկայացնի հայտատուն ջրի իրական բնական ծագումն ապացուցելու համար, որոշում է ինքը՝ հայտատուն: Հեղինակների կարծիքով, ապացույցները կարող են ներառել, օրինակ, ջրի արդյունահանման լիցենզիաները, ջրամատակարարման պայմանագրերը, ջրի համապատասխանության հայտարարագրերն ու հավաստագրերը և այլն:

Ներկայում, հաշվի առնելով մշակված պրակտիկան, այդ թվում՝ Արտոնագրային վեճերի պալատի (այսուհետ՝ ԱՎՊ) մասնակցությամբ, հնարավոր է դառնում առաջարկել հայտատուներին՝ ջրի բնական ծագման հետ կապված սպառողներին մոլորեցնելու հնարավորության հետ կապված մերժման հիմքերը հաղթահարելու համար, փորձաքննությանը ներկայացնել փաստաթղթեր կապված ջրի արդյունահանման և արտադրության մեջ նրանց գործունեության հետ, ներառյալ՝ հորատանցքերի իրավունքները, եթե գործունեությունն արդեն իսկ իրականացվում է, կամ դրա նախապատրաստման փաստաթղթերը, եթե հայտատուն նախատեսում է այն թողարկել ապրանքանիշի նկատմամբ իրավունքները ստանալուց հետո:

5. «Աշխարհագրական» տարրի առկայություն, որը նույնական է կամ նման է ապրանքների ծագման վայրի անվանման (այսուհետ՝ ԱԾՎԱ) և/կամ աշխարհագրական նշումով (այսուհետ՝ ԱՆ) շփոթության կետին:

ՌԴ ՔՕ 1516-րդ հոդվածի համաձայն, ԱՆ աշխարհագրական օբյեկտի տարածքից ծագող ապրանքի նույնականացման անվանումն է, որի որոշակի որակը, հեղինակությունը կամ այլ բնութագրերը մեծապես կապված են դրա աշխարհագրական ծագման (արտադրանքի բնութագրերի) հետ. ԱԾՎԱ՝ նշանակում է, որը ներկայացնում է երկրի, քաղաքային կամ գյուղական բնակավայրի, տեղանքի կամ այլ աշխարհագրական օբյեկտի ժամանակակից կամ պատմական, պաշտոնական կամ ոչ պաշտոնական, լրիվ կամ կրճատ անվանումը, ներառյալ այդպիսի անվանումը կամ նման անվան ածանցյալը, ներառյալ այդպիսի անվանումը կամ նման անվան ածանցյալը և որը հայտնի է դարձել արտադրանքի նկատմամբ դրա օգտագործման արդյունքում, որի հատուկ հատկությունները որոշվում են բացառապես տվյալ աշխարհագրական օբյեկտին բնորոշ բնական պայմաններով և (կամ) մարդկային գործոններով¹⁰:

ԱԾՎԱ՝ եզակի օբյեկտ է, անհատականացման միջոց, որը թույլ է տալիս օրենքով սահմանված կարգով ապահովել այս անվանման իրավունքները մարզի արտադրողների համար:

⁹ Խմելու ջրի տեսակները և պիտակավորման պահանջները / Ռոսկաչեստվո՝ կայք: URL: <https://rskrf.ru/tips/obzory-i-topy/vidy-pitevoy-vody-i-trebovaniya-k-markirovke/> (հարցման ամսաթիվ՝ 24.07.2024):

¹⁰ Ռուսաստանի Ղաշնության Քաղաքացիական օրենսգիրք (մաս չորրորդ) / ՏԻՀ Կոնսուլտանտ Պլյուս՝ կայք: URL: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_64629/?ysclid=m4cmq0uz6f149682539 (հարցման ամսաթիվ՝ 19.07.2024):

ԱԾՎԱ և ԱՆ նպաստում են ավանդական արտադրության մեթոդների, արհեստների և մշակութային պրակտիկաների պահպանմանն ու վերածննդին, որոնք կարող են եզակի լինել որոշակի տարածաշրջանի համար:

ԱՆ՝ նշանակում է, որը նույնականացնում է աշխարհագրական օբյեկտի տարածքից ծագող ապրանքը, որի հատուկ որակը, հեղինակությունը կամ այլ բնութագրերը մեծապես կապված են դրա աշխարհագրական ծագման հետ (արտադրանքի բնութագրերը):

ԱՆ նպատակը նման է ԱԾՎԱ. այս օբյեկտները մի շարք բնութագրերի բաղադրիչներ են, որոնք լայն հանրությանը պատկերացում են տալիս արտադրողի և արտադրանքի բարձր որակի, տարածաշրջանային ավանդույթների բազմազանության և այս ապրանքի կապը որոշակի տարածքի հետ, այսինքն՝ համապատասխան տարածաշրջանի բրենդի հետ:

Չնայած այս տարբերություններին, այս օբյեկտները, որոնք լրատվամիջոցներում կոչվում են «տարածաշրջանային բրենդներ», կատարում են մի շարք կարևոր խնդիրներ, քանի որ սպառողներին վստահություն են տալիս, որ նրանք գնում են հատուկ որակներով և բնութագրերով ապրանքներ, որոնք կապված են իրենց աշխարհագրական ծագման հետ: Բացի այդ, ԱԾՎԱ և ԱՆ նպաստում են ավանդական արտադրության մեթոդների, արհեստների և մշակութային պրակտիկաների պահպանմանն ու վերածննդին, որոնք կարող են եզակի լինել որոշակի տարածաշրջանի համար:

Միևնույն ժամանակ, ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 7-րդ կետի նոր տարբերակը կիրառելիս, երբ գրանցում են այն նշանակումները, որոնք նույնական կամ նման են ԱԾՎԱ և ԱՆ հետ շփոթության կետին, առաջանում են հետևյալ հարցերը, որոնք լուծում են պահանջում:

ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 7-րդ կետի 1-ին ենթակետի դրույթների համաձայն, հետևյալ անվանումները չեն կարող գրանցվել որպես ապրանքային նշաններ՝

- ներառում, վերարտադրում կամ ընդօրինակում ՌԴ ՔՕ կողմից պաշտպանվող ԱՆ կամ ԱԾՎԱ, ինչպես նաև գրանցման համար կիրառված անվանումները մինչև ապրանքային նշանի առաջնահերթության ամսաթիվը նմանատիպ ապրանքների հետ կապված, բացառությամբ այն դեպքի, երբ այդպիսի նշումը ներառված է որպես անպաշտպան տարր ապրանքանիշի մեջ, որը գրանցված է ապրանքանիշի օգտագործման իրավունք ունեցող անձի անունով:

Այսպիսով, նոր օրենսդրական նորմը չի պարունակում ԱՆ կամ ԱԾՎԱ նույնական կամ համանման անվանումների գրանցման արգելք: Խամանման ապրանքների հետ կապված, եթե հայտատուներն ունեն ԱՆ կամ ԱԾՎԱ իրավունք:

Արդյունքներ, եզրահանգումներ

Նոր մոտեցումը լուծել է վաղեմի խնդիրը՝ կապված ապրանքային նշանների գրանցման մերժումների հետ, որոնք

նույնական են կամ նման են ԱՆ և/կամ ԱԾՎԱ հետ շփոթության կետին՝ գրանցման ներկայացված ցանկացած ապրանքի և ծառայության հետ կապված:

Բայց միևնույն ժամանակ, ՌԴ ՔՕ 1483-րդ հոդվածի 7-րդ կետի 1-ին ենթակետի դրույթներով նախատեսված նոր մոտեցումները պարունակում են ռիսկեր ԱՆ կամ ԱԾՎԱ հնարավոր «նոսրացման» համար, որպես տարածաշրջանային բրենդեր:

Տվյալ հոդվածը կարող է օգտակար լինել մտավոր սեփականության ոլորտի մասնագետների լայն շրջանակի, ինչպես նաև պետական պաշտոնյաների համար՝ Ռուսաստանում ապրանքանիշերի ինստիտուտի նորմատիվ դաշտի փոփոխությունների ձևավորման և քննարկման համար:

Եզրահանգում

Այսպիսով, ռուսական տնտեսության և բիզնեսի առջև ծառացած ժամանակակից իրողություններն ու մարտահրավերները, որոնցում ապրանքանիշերն ավելի ու ավելի կարևոր դեր են խաղում, պահանջում են մտավոր սեփականության ոլորտի օրենսդրական կարգավորման ճշգրտումներ: Փոփոխությունների ժամանակին ներդրումը թույլ կտա համակարգել մոտեցումները և ապահովել սպառողների, ապրանքանիշի հայտատուների և պետության շահերի հավասարակշռությունը:

Բացի այդ, կարևոր ասպեկտ է պետական մոտեցումների մշակումը՝ ուղղված հայտատուների որոշակի կատեգորիայի անարդար պրակտիկայի դեմ պայքարին՝ քաղաքացիներին շուկայում անորակ ապրանքների հայտնվելուց պաշտպանելու նպատակով:

Գրականության ցանկ

1. Գերաևա, Մ. Ա. Աշխարհագրական անվանումներից կազմված կամ ներառող ապրանքային նշանների գրանցման առանձնահատկությունները / Մ. Ա. Գերաևա // Բոփիռայթ: Մտավոր սեփականության ակադեմիայի տեղեկագիր. – 2023. – № 2. – Էջ 113–128: – EDN UTKAEU:
2. Ներետին, Օ. Պ. Սոցիոլոգիական հետազոտությունների հուսալիությունը անհատականացման միջոցների նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության պրակտիկայում / Օ. Պ. Ներետին, Ա. Ա. Զեկանով, Ի. Ա. Ռուսակով // Մտավոր սեփականություն: Արդյունաբերական սեփականություն: – 2024. – № 6. – Էջ 10–14:
3. Երեմենկո, Վ. Ի. Ռուսաստանում ապրանքանիշի գրանցման թույլատրելիության մասին հեղինակային իրավունքի սեփականատիրոջ համաձայնությամբ / Վ. Ի. Երեմենկո // Մտավոր սեփականություն: Արդյունաբերական սեփականություն: – 2024. – № 4. – Էջ 4–14:
4. Ալեքսեևա Օ. Լ. Ապրանքանիշերի շփոթության կանխարգելում Ռուսաստանում և արտերկրում. համեմատական ուսումնասիրությունների արդյունքներ / Օ. Լ. Ալեքսեևա, Մ. Գ. Կարաբանովա // ԱՄԴԻ տեղեկագիր. – 2023. – Հ. 2, № 2 (4). – Էջ 12–21. – EDN CRGNWS:
5. Ալեքսեևա Օ. Լ. Ապրանքանիշերի պաշտպանունակության գնահատման խնդիրների քննարկում՝ շփոթություն և

ծավալուն նշաններ / Օ. Լ. Ալեքսեևա // Մտավոր սեփականություն պետության և անհատի համար. Ռուսաստանի XXVII միջազգային գիտական և գործնական համաժողովի զեկույցների ժողովածու, Մոսկվա, սեպտեմբերի 28-29, 2023 թ. – Մոսկվա: Դաշնային պետական բյուջետային հաստատություն «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ», 2023: – էջ 8–18: – EDN LSBJRJ:

Տեղեկատվություն հեղինակների մասին

Յուրի Սերգեյի Զուբով, մանկավարժական գիտությունների թեկնածու, Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայության ղեկավար (Մոսկվա, Բերեժկովսկայայի ափ., շ. 24, շին. 12); rospatent@rospatent.gov.ru

Սերգեյ Ալեքսանդրի Ռենժին, Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտի ապրանքային նշանների և արդյունաբերական նմուշների կենտրոնի ղեկավար, «ԲԿ ՄՍՈՊԱ» ԴՊԲՈՒՀ ասպիրանտ (Մոսկվա, Բերեժկովսկայայի ափ, 30, գրասենյակ 1); renzhin@rupto.ru
Մայա Իգորի Եվդոկիմովա, փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու, Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտի կառավարական մարմինների հետ փոխգործակցության կենտրոնի ղեկավար (Մոսկվա, Բերեժկովսկայայի ափ., շ. 30, մ. 1); mievdokimova@rupto.ru

Համահեղինակների հայտարարված ներդրումը

Յու. Ս.Զուբով՝ խնդրի ձևակերպում, հետազոտությունների կառավարում:

Ս. Ա. Ռենժին՝ մեթոդաբանություն, ֆորմալ վերլուծություն, ուսումնասիրության անցկացում, ձեռագրի գրում և խմբագրում:

Մ. Ի. Եվդոկիմովա՝ մեթոդաբանություն, ֆորմալ վերլուծություն, ուսումնասիրության անցկացում, ձեռագրի գրում և խմբագրում:

References

1. Geraeva, M. A. (2023), “Features of registration of trademarks consisting of geographical names or including them”, *Copyright (Bulletin of the Academy of Intellectual Property)*, no 2, pp. 113–128.
2. Neretin, O. P., Chekanov, A. A. and Rusakov, I. A. (2024), “The reliability of sociological research in the practice of protecting the rights to means of individualization”, *Intellectual property. Industrial property*, no. 6, pp. 10–14.
3. Eremenko, V. I. (2024), “On the admissibility of registration of a trademark in Russia with the consent of the copyright

holder”, *Intellectual property. Industrial property*, no 4, pp. 4–14

4. Alekseeva, O. L. and Karabanova, M. G. (2023), “Preventing trademarks confusion in Russia and abroad: the results of a comparative research”, *Bulletin of Federal Institute of Industrial Property*, Vol. 2, no 2 (4), pp.12–21.
5. Alekseeva, O. L. (2023), “Discussion of the problems of assessing the protectability of trademarks: mixing and volumetric marks”, *Intellektualnaya sobstvennost dlya gosudarstva i cheloveka: sbornik dokladov XXVII Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii Rospatenta* [Intellectual property for the state and man: collection of reports of the XXVII International Scientific and Practical Conference of Rospatent], *Intellectual property for the state and man: XXVII International Scientific and Practical Conference of Rospatent*, Moscow, Russia, 28–29 Sept 2023, pp. 8–18.

Information about the authors

Yury S. Zubov, Cand. Sci. (Pedagogy), Head of the Federal Service for Intellectual Property (Moscow. Berezhkovskaya emb. 24–12); rospatent@rospatent.gov.ru

Sergei A. Renzhin, Head of the Center for Trademarks and Industrial Designs, Federal Institute of Industrial Property, postgraduate student of the Russian State Academy of Intellectual Property (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30, bld. 1); renzhin@rupto.ru

Maya I. Evdokimova, Ph.D., Head of Government Relations Department, Federal Institute of Industrial Property, (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30, bld. 1); mievdokimova@rupto.ru

Contribution of the authors

S. Yu. Zubov – problem statement, research management.

S. A. Renzhin – methodology, formal analysis, investigation, writing and editing.

M. I. Evdokimova – methodology, formal analysis, investigation, writing and editing.

Հեղինակները հայտարարում են շահերի բախման բացակայության մասին:

The authors declare no conflict of interests.

Ստացվել է խմբագրություն 29.10.2024

Վերանայվել է գրախոսությունից հետո 05.12.2024

Ընդունված է հրապարակման 09.12.2024

ՈՐՈՍՊԱՏԵՆՏ
Մտավոր սեփականության
դաշնային ծառայություն

ԻՆՉՊԵՍ ՍՏԱՆԵԼ ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ, ԵԹԵ ԱՋԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՆՎԱԾ Է ԴՐԱՆԻՑ

ԱՐԱՆՑ ԻՐԱՎԱՏԻՐՈՋ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅԱՆ
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԱՐՏՈՆԱԳԻՐՆԵՐ
ՍՏԱՆԱԼՈՒ ԵՆԹԱՄԱՆՋՆԱԺՈՂՈՎԻ ՀԵՏ
ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

Որոսական կանոնադրական կապիտալի
75%-ից ավելի մասնաբաժին ունեցող
ընկերությունների համար

ԻՐԱՎԱՏԻՐՈՋԻՑ ՀԱՅՏԵԼ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՅԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԹՈՒՅՆՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԵԹԵ

Մերժում կամ պատասխան
չկա 30 օր

ՈՒՂԱՐԿԵՔ ՀԱՅՏԸ

Տնտեսական զարգացման նախարարության
արտոնագրերի օգտագործման
ենթահանձնաժողովին հատուկ ձևաթղթի վրա

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՏՈՒԳՈՒՄ Է ՀԱՅՏԸ 5 ԱՇԽԱՍԱՆՔԱՅԻՆ ՕՐ

Տեղեկությունները թերի են,
փաստաթղթերը պակասում են

✗ ՄԵՐԺՈՒՄ

ՄԵՐԺՈՒՄ

Պատվերը ներկայացվում է դիտարկման
Ղաշնային գործադիր մարմիններին
(Արդյունաբերության և առևտրի
նախարարություն, ՂՀԾ, Որոսպատենտ և ոլորտի
համապատասխան պետական մարմին):

ՅՈՒՐԱՔԱՆՋՈՒՐ ԳԻՐՄ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ Է ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ 20 ԱՇԽԱՍԱՆՔԱՅԻՆ ՕՐ

ՀԱՅՏԸ ՎԵՐԱԴՐՆՈՒՄ Է ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ: ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ Է ԻՐ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴՐԱ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

10 ԱՇԽԱՍԱՆՔԱՅԻՆ ՕՐ

ԵԹԵ ՀԱՅՏՈՒՄ
ԱՐԱԶՈՐԿՈՒԹՅԱՆ
ԱՋԱԿՑՎՈՒՄ Է

< 3 ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՐՑԸ ԵՆԹԱՄԱՆՋՆԱԺՈՂՈՎԻՆ
ՉԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՒՄ

≥ 3 ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՆՅՈՒԹԵՐ Է ՈՒՂԱՐԿՈՒՄ
ԵՆԹԱՀԱՆՋՆԱԺՈՂՈՎ

ԱՐՏՈՆԱԳՐԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՆԹԱՀԱՆՋՆԱԺՈՂՈՎԸ ՈՐՈՇՈՒՄ Է ԿԱՅԱՑՈՒՄ

- Հայտում ներկայացված
առաջարկին աջակցելուց
հրաժարվելու մասին

- Արտոնագրի
օգտագործման մասին

Նյութերն ուղարկվում են Տնտեսական
զարգացման և ինտեգրման կառավարական
հանձնաժողով՝ հաստատելու և ՈՂ
Կառավարության կարգադրությունը
պատրաստելու համար:

ԿԱՐԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՀԵՏՈ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԱՐՏՈՆԱԳԻՐԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԵԼ ԱՐԱՆՑ ԻՐԱՎԱՏԻՐՈՋ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅԱՆ

Գիտական հոդված

Original article

ՌԻՏԴ: 347.77.043.2
EDN: <https://elibrary.ru/mxibtld>

Գյուտերի պարտադիր լիցենզավորման իրավական կարգավորումը և դեղագործության ոլորտում օրենքի կիրառման որոշ ասպեկտներ

Նատալյա Կոնստանտինի Նիկոլաենկո

Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ
otd1816@rupto.ru

Անոտացիա՝ հոդվածում քննարկվում են գյուտերի պարտադիր լիցենզավորման իրավական կարգավորման հարցերը միջազգային, տարածաշրջանային և ռուսական օրենսդրություններով: Բացառիկ իրավունքներ շնորհելով պետությունը, արտոնագրող հաստատության օպտիմալ գործունեությունը ապահովելու նպատակով, միաժամանակ սահմանում է ինչպես դրանց իրականացման սահմանները, այնպես էլ դրանց սահմանափակման հնարավորությունները: Ընդ որում, բացառիկ իրավունքների սահմանափակումն այն դեպքում, երբ արտոնագրային իրավունքների օգտագործումը թույլատրվում է առանց հեղինակային իրաւտերերի համաձայնության սահմանված են Քաղաքացիական օրենսգրքի 1239, 1360 և 1362 հոդվածներով: Պարտադիր լիցենզավորման մեխանիզմի կիրառման օրինակները ցույց են տալիս, թե ինչպես է պետությունը արտակարգ իրավիճակներում իրականացնում բացառիկ իրավունքները սահմանափակելու իրավասությունը այն դեպքերում, երբ արտոնագրային իրավունքների օգտագործումը թույլատրվում է առանց իրավատերերի համաձայնության: Ընդ որում, հիմքեր չկան ենթադրելու, որ Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360 և 1362 հոդվածներով նախատեսված պարտադիր լիցենզավորման ընթացակարգերը կարող են հանգեցնել արտոնագրող հաստատության ոչնչացմանը: Գործող կանոնակարգերի կիրարկման արդյունքում վերացվել է արտոնագրատերերի մենաշնորհային դիրքը, և երկրի ողջ բնակչությանը, ինչպես նաև հիվանդների առանձին խմբերին տրամադրվում են կենսական նշանակություն ունեցող դեղամիջոցներ: Ընդ որում, արտոնագրատերերն ավելի են շահագրգռված գների իջեցման և դեղերի մատակարարումների վերականգնման շուրջ բանակցությունների ակտիվացմամբ:

Բանալի բառեր՝ պարտադիր լիցենզավորում, գյուտ, բացառիկ իրավունք, դեղամիջոցներ, արտակարգ իրավիճակներ, մենաշնորհային դիրք:

Մեջբերման համար՝ Նիկոլաենկո, Ն.Կ. Գյուտերի պարտադիր լիցենզավորման իրավական կարգավորումը և դեղագործության ոլորտում օրենքի կիրառման որոշ ասպեկտներ / Ն.Կ. Նիկոլաենկո // ԱՍԴԻ Տեղեկագիր. – 2024. – Հ. 3, № 4. – Էջ 374–383:

Legal regulation of compulsory licensing of inventions and some aspects of enforcement in the field of pharmaceuticals

Natalia K. Nikolaenko

Federal Institute of industrial property
otd1816@rupto.ru

Abstract: the article considers the issues of legal regulation of compulsory licensing of inventions in international, regional and Russian legislation. Granting exclusive rights, the state, in order to optimise the functioning of the

institution of patenting, simultaneously establishes both the limits of their exercise and the possibilities of their restriction. At the same time, Articles 1239, 1360 and 1362 of the Civil Code define the limitations of exclusive rights when the use of objects of patent rights is allowed without the consent of the right holders. The examples of the implementation of the mechanism of compulsory licensing show how, in emergency situations, the state exercises the power to restrict exclusive rights in cases where the use of objects of patent rights is allowed without the consent of the right holders. There is no reason to believe that compulsory licensing procedures provided for by Articles 1360 and 1362 of the Civil Code may lead to the destruction of the institution of patenting. As a result of the enforcement of the current rules, the monopoly position of patent holders has been eliminated and the population of the country as a whole, as well as certain groups of patients, are provided with vital essential medicines. At the same time, the interest of patent holders in intensifying negotiations on price reductions and resumption of supplies of medicines has increased.

Keywords: compulsory licensing, invention, exclusive right, medicines, extraordinary circumstances, monopoly position.

For citation: Nikolaenko, N. K. Legal regulation of compulsory licensing of inventions and some aspects of enforcement in the field of pharmaceuticals / N. K. Nikolaenko // Bulletin of Federal institute of industrial property. – 2024. – Vol. 3, № 4. – P. 374–383.

Ներածություն

Հարկադիր լիցենզիաների տրամադրման առանձին դեպքերի պատճառով հարկադիր լիցենզավորման կիրառման հարցերն առ այսօր մնում են անբավարար ուսումնասիրված: Հարկադիր լիցենզավորման թեմայով հրապարակումների հեղինակները տարբեր տեսակետներ են հայտնում: Այս առումով արդիական է պարտադիր լիցենզավորման մասին ՌԴ օրենսդրության նորմերի և դրանց կիրառման առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունը արտակարգ իրավիճակներում բնակչությանը՝ մատչելի դեղամիջոցներով ապահովելու պարտադիր լիցենզավորման մեխանիզմը որքանով է օրենսդրորեն կանոնակարգված և արդյունավետ հարցի պարզաբանման նպատակով:

Գրականության ակնարկ

Պարտադիր լիցենզավորման թեմային շոշափող սահմանափակ թվով հրապարակումներից առավել նշանակալից են «Արտոնագրեր և լիցենզիաներ», «Մտավոր իրավունքների դատարանի ամսագիր», «Մտավոր սեփականություն» Արդյունաբերական սեփականություն» և այլն մասնագիտացված ամսագրերի հոդվածները:

Ա. Վ. Լատինցևի կարծիքով պարտադիր լիցենզավորումը դեղամիջոցների հետ կապված գյուտերի համար արտոնագրատերերի բացառիկ իրավունքները սահմանափակելու արդյունավետ միջոց է, որը պահանջում է օրենսդրական կարգավորման արդիականացում՝ առողջապահության ոլորտում պարտադիր լիցենզավորման ներդրման պիտակի օգտագործման ընդլայնման համար [1]: Միևնույն ժամանակ, հեղինակը գտնում է տարբերություններ իրավահարաբերությունների իրավական բնույթի մեջ, երբ օգտագործում է մտավոր գործունեության արդյունքները հեղինակային իրաւատիրոջ կողմից կամ նրա թույլտվությամբ բացառություններից, որոնք նախատեսում են մտավոր գործունեության արդյունքների օգտագործումը առանց իրավատերերի համաձայնության [2]:

Սակայն Վորոժնիչ Ա. Ս. բացասական կարծիք է հայտնում դեղամիջոցների հետ կապված գյուտերի օգտագործման պարտադիր լիցենզավորման հնարավորությանը, քանի որ «պարտադիր լիցենզավորման համատարած օգտագործումը թուլություններ կստեղծի դեղագործական արտադրանքի մտավոր

Պետության անունից պարտադիր լիցենզիա տրամադրելու որոշման արդյունքում շահագրգիռ կողմին իրավունք է տրվում օգտագործել արտոնագրված գյուտը առանց հեղինակային իրավունքի սեփականատիրոջ համաձայնության:

սեփականության իրավունքում, ինչը կնվազեցնի ռուսական իրավասության ներդրումային գրավչությունը օտարերկրյա դեղագործական ընկերությունների աչքում» [3]:

Ըստ Մ.Ջավալովայի, պարտադիր լիցենզավորումը չափազանց բարդ գործիք է, և այսօր չի կարելի միանշանակ ասել, որ դրա կիրառումը ցանկացած պայմաններում կարող է ապահովել դեղամիջոցների հասանելիությունը բնակչության համար [4]:

Մի շարք հրապարակումներում նշվում է քաղաքացիական օրենսդրությամբ նախատեսված արտոնագրային մենաշնորհից բացառությունների դրական ազդեցությունը մրցակցային և մենաշնորհային երկուսից միջև հավասարակշռության ապահովման վրա [5, 6]: Նման բացառությունները կարող են օգտագործվել պետության կողմից պաշտպանության և անվտանգության, քաղաքացիների կյանքի և առողջության պաշտպանության, ինչպես նաև ներմուծմանը փոխարինող ապրանքների արտադրության մեջ ներգրավված հայրենական արտադրողներին աջակցելու համար, ինչն իր հերթին կպահանջի օրենսդրության փոփոխություններ:

Այսպիսով, այսօր հարցն այն մասին, թե որքանով է իրավաբանորեն կանոնակարգված և արդյունավետ արտակարգ իրավիճակներում բնակչությանը մատչելի դեղերով ապահովելու պարտադիր լիցենզավորման մեխանիզմը, մնում է հակասական:

Պարտադիր լիցենզավորումը միջազգային իրավունքում

Միջազգային օրենսդրության պարտադիր լիցենզավորման ժամանակակից հիմքերը դրված են Փարիզի կոնվենցիայի

5Ա հոդվածի դրույթներում¹, որը սահմանում է յուրաքանչյուր մասնակից երկրի իրավունքը՝ ընդունելու օրենսդրական միջոցներ պարտադիր լիցենզիաներ տրամադրելու վերաբերյալ, կանխելու հեղինակային իրավունքի սեփականատիրոջ կողմից գյուտի չօգտագործման և շահագրգիռ անձի կողմից գյուտի օգտագործման արգելքի հետ կապված չարաշահումները: Նշված հոդվածը նախատեսում է նաև անդամ պետության իրավունքը՝ ընդունելու օրենսդրական միջոցներ, արտոնագրատիրոջը զրկելու բացառիկ իրավունքից այն դեպքում, երբ հարկադիր լիցենզիայի տրամադրումը բավարար չէ արտոնագրատիրոջ կողմից չարաշահումները կանխելու համար: Սակայն, եթե արտոնագիրն ապացուցում է, որ գյուտի չշահագործումը պայմանավորված է օբյեկտիվ պատճառներով, ապա հարկադիր լիցենզիայի տրամադրումը պետք է մերժվի: Նման պատճառները կարող են ներառել իրավական, տնտեսական կամ տեխնիկական խոչընդոտներ, որոնք թույլ չեն տալիս արտոնագրատիրոջը օգտագործել գյուտը:

Միջազգային օրենսդրության մեջ պարտադիր լիցենզավորման ժամանակակից հիմքը ամրագրված է Փարիզի կոնվենցիայի 5Ա հոդվածի դրույթներում:

Փարիզի կոնվենցիայի 5Ա հոդվածի դրույթները կարգավորում են ոչ միայն իրավունքների սեփականատերերի կողմից չարաշահումները կանխելու համար պարտադիր լիցենզիաների տրամադրումը, այլ նաև այն դեպքերում, երբ պարտադիր լիցենզավորումն անհրաժեշտ է ազգային անվտանգության շահերից ելնելով, ինչպես նաև բնակչության կյանքի և առողջության պաշտպանության համար: Այդ պատճառով Գ. Բոդենհուզենն իր «Արդյունաբերական սեփականության պաշտպանության մասին Փարիզի կոնվենցիայի մեկնաբանության» մեջ [7] գրում է, որ «Կոնվենցիայի մասնակից երկրներն իրավունք ունեն իրենց օրենսդրությամբ նախատեսել նմանատիպ կամ այլ միջոցներ, երբ համարում են, որ նման միջոցներն անհրաժեշտ են հանրային շահն ապահովելու համար»: Մեկնաբանության հեղինակը նշում է, որ Փարիզի կոնվենցիայի 5-րդ հոդվածի Ա (3) և Ա (4) կետերի դրույթները չեն կիրառվում, եթե արտոնագրերը վերաբերում են պաշտպանության, հանրային առողջության պաշտպանության ոլորտում երկրի շահերին կամ «կախված արտոնագրերի» դեպքում:

Նշենք, որ եզրակացությամբ 1994թ. Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) Մտավոր սեփականության իրավունքների առևտրին առնչվող ասպեկտների մասին համաձայնագրի ստորագրմամբ² (այսուհետ՝ ՄՍԻԱԱ

Համապատասխան կանոնները սահմանելիս և կիրառելիս անհրաժեշտ է պահպանել օրենքով երաշխավորված արտոնագրատիրոջ շահերի և հասարակության հանրային շահերի միջև հավասարակշռությունը:

համաձայնագիր) և 2001 թվականին Դոհայում ՄՍԻԱԱ համաձայնագրի և հանրային առողջության մասին նախարարական հռչակագրի ընդունմամբ (այսուհետ՝ Դոհայի հռչակագիր), որը ստացել է միջազգային օրենսդրության նոր ներդաշնակություն համագործակցության ոլորտում և սեփականության ոլորտում:

ՄՍԻԱԱ համաձայնագրի 31-րդ հոդվածի դրույթները սահմանում են պարտադիր լիցենզիաներ և սահմանելու պահանջներ տրամադրելու անդամ երկրների իրավունքը, որոնք պետք է բավարարվեն պարտադիր լիցենզիա տրամադրելու հարցը որոշելու համար: Ավելին, Դոհայի հռչակագրի 4-րդ կետում ասվում է, որ ց համաձայնագիրը պետք է դյուրացնի ԱՀԿ անդամ երկրների իրավունքի իրականացումը՝ հանրային առողջության պաշտպանությունը և խթանելու դեղերի անարգել հասանելիությունը ապահովելու համար:

Դոհայի հռչակագրի 5-րդ կետում ասվում է. «բ) Յուրաքանչյուր անդամ պետություն իրավունք ունի որոշում կայացնել պարտադիր լիցենզիաների վերաբերյալ և ազատ է որոշել դրանց տրամադրման հիմքերը. (գ) Յուրաքանչյուր անդամ պետություն իրավունք ունի որոշել, թե ինչ է իրենից ներկայացնում ազգային արտակարգ կամ այլ հանրային արտակարգ իրավիճակ՝ ընդունելով, որ առողջական ճգնաժամը, ներառյալ ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ, տուբերկուլոզի, մալարիայի և այլ համաճարակների հետ կապված, կարող է ազգային արտակարգ կամ հանրային այլ արտակարգ իրավիճակ լինել»:

ՄՍԻԱԱ համաձայնագրի 31-րդ հոդվածի դրույթները լրացվել են 31bis հոդվածով 2005թ. Փոփոխությունները վերաբերում են արտոնագրված դեղամիջոցների նկատմամբ պարտադիր լիցենզավորման կիրառմանը: Ռուսաստանի Դաշնության համար այս փոփոխություններն ուժի մեջ են մտել 2017 թվականի սեպտեմբերի 22-ից:

Այսպիսով, և Փարիզի կոնվենցիան, և ՄՍԻԱԱ համաձայնագիրը նախատեսում են անդամ երկրների ազգային օրենսդրության նորմերը ինքնուրույն սահմանելու իրավունքը, որոնք կարգավորում են պարտադիր լիցենզավորման պայմաններն ու ընթացակարգերը և հաշվի են առնում դեղերի պարտադիր լիցենզավորման առանձնահատկությունները՝ որոշված հանրային առողջության ապահովման նպատակներով: Միևնույն ժամանակ, երկու փաստաթղթերում էլ նշվել է համապատասխան կանոններ սահմանելիս և կիրառելիս արտոնագրատիրոջ՝ օրենքով երաշխավորված շահերի և հասարակության հանրային շահերի միջև հավասարակշռություն պահպանելու անհրաժեշտությունը:

Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության (այսուհետ՝ ՄԱՀԿ) անդամ պետությունների կողմից ազգային օրենսդրության շրջանակներում պարտադիր

Նորարարական ակտիվության խթանումը, թեև կարևոր սոցիալական նպատակ է, երբեմն հակասում է այլ սոցիալական նպատակների կամ մասնավոր շահերի, և վերջիններս համարվում են ավելի առաջնահերթություն կամ կարևորություն:

լիցենզավորման կիրառման հարցերը գտնվում են Արտոնագրային իրավունքի մշտական հանձնաժողովի (այսուհետ՝ ԱԻՄՀ) ուշադրության ներքո: Ելնելով ՄԱՀԿ անդամ երկրների կողմից ՄԱՀԿ Միջազգային բյուրոյին ներկայացված նյութերի և մեկնաբանությունների ուսումնասիրության արդյունքներից՝ ԱԻՄՀ քարտուղարությունը պատրաստել է փաստաթուղթ [8], որը մանրամասն վերլուծում է տարբեր երկրների օրենսդրությամբ ամրագրված պարտադիր լիցենզիաների նպատակներն ու խնդիրները, որոնց կիրառումը պետք է ապահովի ամբողջ հասարակության շահերը: Այս կապակցությամբ փաստաթուղթը [8] տալիս է պրոֆեսոր Լ. Բենուլիի բացատրությունը, որը նշում է անհատների (հեղինակային իրավատերերի) և հասարակության միջև հակադիր շահերի առկայությունը: Այս պարզաբանումը, մասնավորապես, մատնանշում է, որ «նորարարության խթանումը, լինելով կարևոր սոցիալական նպատակ, երբեմն հակասության մեջ է մտնում այլ սոցիալական նպատակների կամ անհատների շահերի հետ, և վերջիններս համարվում են ավելի բարձր առաջնահերթություն կամ կարևորություն»: Օրինակները ներառում են պարտադիր լիցենզավորման օգտագործումը՝ ազգային անվտանգությունն ապահովելու և հանրային առողջությունը արտակարգ իրավիճակներում պաշտպանելու համար

Պարտադիր լիցենզավորումը խորհրդային և ռուսական օրենսդրությամբ

ԽՍՀՄ-ում գործող օրենսդրության համաձայն³ «այն դեպքերում, երբ գյուտը առանձնահատուկ նշանակություն է ունեցել պետության համար, բայց արտոնագրատիրոջ հետ համաձայնություն ձեռք չի բերվել լիցենզիա տրամադրելու կամ արտոնագիր տալու մասին, ԽՍՀՄ Նախարարների խորհրդի որոշմամբ արտոնագիրը կարող էր հարկադրաբար գնել պետության կողմից կամ թույլտվություն տրվել ստեղծող կազմակերպությանը գյուտը վերաօգտագործելու համար»: Այս դրույթը հետագայում լրացվել է դրամական փոխհատուցման չափի հստակեցմամբ, որը պետք է համեմատելի լինի լիցենզիայի շուկայական գնի հետ: Եթե իրավատերը համաձայն չէր վճարված փոխհատուցման չափի հետ, նա իրավունք ուներ հայց ներկայացնել դատարան:

³ Գտածոների, գյուտերի և ռացիոնալացման առաջարկների կանոնակարգ (հաստատված է ԽՍՀՄ Նախարարների խորհրդի 1973 թվականի օգոստոսի 21 № 584 որոշմամբ) // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ. – URL <https://docs.cntd.ru/document/9004990> (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024):

Համաձայն սովետական օրենսդրության, որը նախատեսում⁴ էր միայն գյուտերի պաշտպանության արտոնագրային ձևը, գյուտի գրանցման օրվանից հինգ տարվա ընթացքում գյուտը չօգտագործելու կամ անբավարար օգտագործելու և գյուտը օգտագործելու ցանկություն և պատրաստակամություն հայտնաձևած անձի հետ լիցենզային պայմանագիր կնքելուց հրաժարվելու դեպքում, նշված ժամկետը լրանալուց հետո այդ անձին տրվել է լիցենզիայի պահանջի իրավունք գյուտի օգտագործման սահմանները, ինչպես նաև լիցենզիայի վճարների վճարման չափը, ժամկետը և կարգը: Հարկադիր լիցենզիա չի կարող տրամադրվել, եթե արտոնագրատերը դատարան է ներկայացրել ապացույցներ, որոնք ապացուցում են, որ գյուտի չօգտագործումը կամ անբավարար օգտագործումը պայմանավորված է հիմնավոր պատճառներով:

Ռուսաստանի Դաշնության առաջին արտոնագրային օրենսդրության դրույթները նախատեսում էին⁵ պարտադիր լիցենզավորման մեխանիզմի կիրառում երկու դեպքում: Առաջին դեպքում, թույլտվություն է տրվել Ռուսաստանի Դաշնության Կառավարությունից՝ ազգային անվտանգության շահերից ելնելով առանց արտոնագրատիրոջ համաձայնության և դրա մասին հնարավորինս շուտ ծանուցելու և համաչափ փոխհատուցման վճարման գյուտն օգտագործման համար: Երկրորդ դեպքում արտոնագրատիրոջ կողմից չօգտագործված կամ անբավարար օգտագործված գյուտի օգտագործման պարտադիր ոչ բացառիկ լիցենզիա տալու մասին որոշումը՝ արտոնագրի տրման օրվանից չորս տարվա ընթացքում, գյուտը օգտագործելու ցանկություն և պատրաստակամություն հայտնաձևած անձի հետ լիցենզային պայմանագիր կնքելուց՝ սահմանված պրակտիկային համապատասխան պայմաններով, որոշումը կայացվել է դատարանի կողմից շահագրգիռ անձի հայցադիմումը քննարկելու արդյունքներով: Այս դեպքում հայցում պետք է նշվեն նման լիցենզիա տրամադրելու համար հայցվորի առաջարկած պայմանները: Եթե արտոնագրատերը չի ապացուցում, որ գյուտի չօգտագործումը կամ անբավարար օգտագործումը պայմանավորված է հարգելի պատճառներով, դատարանը որոշում է կայացնում պարտադիր լիցենզիայի տրամադրման պայմանների մասին, ներառյալ վճարման չափը, որը համադրելի հանգամանքներում չպետք է ցածր լինի լիցենզիայի գնից: Այն նաև նախատեսում էր պարտադիր ոչ բացառիկ լիցենզիայի գործողությունը դատարանի որոշմամբ՝ արտոնագրատիրոջ պահանջով, եթե դադարել են գոյություն ունենալ հարկադիր լիցենզիայի տրամադրմանը հանգեցրած հանգամանքները:

Ներկայումս Ռուսաստանի գործող օրենսդրության մեջ պարտադիր լիցենզավորման հայեցակարգն ամրագրված է Քաղաքացիական օրենսգրքի 1239, 1360 և 1362 հոդվածների դրույթներում⁶: Քաղաքացիական օրենսգրքի 1239-րդ հոդվածի համաձայն՝ Քաղաքացիական օրենսգրքով նախատեսված

¹ Արդյունաբերական սեփականության պաշտպանության մասին կոնվենցիա (Փարիզ, մարտի 20, 1883 թ.) (փոփոխություններով և լրացումներով) // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ: URL: <https://docs.cntd.ru/document/1900359> (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024):

² Մտավոր սեփականության իրավունքների առևտրի հետ կապված ասպեկտների մասին Համաձայնագիր (ՄՍԻԱԱ) (ԱՀԿ, Բազմակողմ առևտրային բանակցությունների Ուրուգվայի փուլ, 1994 թ. ապրիլի 15) // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ: – URL՝ <https://docs.cntd.ru/document/902340087> (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024):

⁴ ԽՍՀՄ 1991 թվականի մայիսի 31 № 2213-Ն օրենքը «ԽՍՀՄ-ում գյուտերի մասին» // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ. – URL՝ <https://docs.cntd.ru/document/900579> (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024):

⁵ Ռուսաստանի Դաշնության 1992 թվականի սեպտեմբերի 23 արտոնագրային օրենք № 3517-Ն // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ: – URL՝ <https://docs.cntd.ru/document/900477> (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024)

⁶ Ռուսաստանի Դաշնության Քաղաքացիական օրենսգիրք (մաս չորրորդ) 18.12.2006 № 230-ԴՕ (փոփոխություններով և լրացումներով) // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ. – URL՝ <https://docs.cntd.ru/document/902019731> (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024):

Ներկայումս Ռուսաստանի գործող օրենսդրության մեջ պարտադիր լիցենզավորման հայեցակարգն ամրագրված է Քաղաքացիական օրենսգրքի 1239, 1360 և 1362 հոդվածների դրույթներում:

դեպքերում, այն է՝ արտոնագրատիրոջ կողմից արտոնագրային իրավունքի օբյեկտի երկարատև չօգտագործումը կամ անբավարար օգտագործումը, ինչպես նաև արտոնագրատիրոջ մերժումը լիցենզային պայմանագիր կնքելուց շահագրգիռ կողմի հետ, ով ցանկություն և պատրաստակամություն է հայտնել օգտագործել արտոնագրված իրավունքը օգտագործել արտոնագրային իրավունքի արտոնագրված օբյեկտը դատարանի որոշման մեջ նշված պայմաններով: Պարտադիր լիցենզավորման հայեցակարգի էությունը շահագրգիռ կողմին պետության անունից կամ դատարանի որոշմամբ արտոնագրային իրավունքի պահպանվող օբյեկտի օգտագործման իրավունքի շնորհումն է, որն իրականացվում է արտոնագրատիրոջ կամքին հակառակ:

Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ հոդվածի նորմի համաձայն՝ Ռուսաստանի Դաշնության Կառավարությունը իրավասու է որոշում կայացնել արտոնագրային իրավունքի արտոնագրված օբյեկտի առանց արտոնագրատիրոջ համաձայնության օգտագործման թույլտվություն տալու մասին՝ ելնելով ազգային անվտանգության շահերից կամ ծայրահեղ անհրաժեշտության դեպքում՝ հանրային առողջության պաշտպանության նպատակով: Ընդ որում Կառավարությունից թույլտվություն ստանալու համար անհրաժեշտ չէ նախ կապվել հեղինակային իրավատիրոջ հետ նրա համաձայնության համար: Բավարար պայմաններ են իրավատիրոջը Կառավարության որոշման մասին հնարավորինս արագ ծանուցումը և իրավատիրոջը համաչափ փոխհատուցման վճարումը:

ԻՌուսաստանի Դաշնության տարածքում արտոնագրային իրավունքի օբյեկտի օգտագործման պարտադիր լիցենզիայի տրամադրման հետ կապված հարցերը, արտոնագրային իրավունքի օբյեկտի չօգտագործման կամ անբավարար օգտագործման դեպքում, կարգավորվում են Քաղաքացիական օրենսգրքի 1362-րդ հոդվածի 1-ին կետով, որի դրույթները նման են արտոնագրի 10-րդ հոդվածի 3-ին կետի դրույթներին: Միևնույն ժամանակ, Քաղաքացիական օրենսգրքի 1362-րդ հոդվածի 1-ին կետը լրացուցիչ պարզաբանումներ է պարունակում դատարանի կողմից վճարումների ընդհանուր գումարի սահմանման վերաբերյալ, որը չպետք է ցածր լինի համադրելի պայմաններով որոշված լիցենզիայի գնից:

Ռուսաստանի օրենսդրության միջազգային և տարածաշրջանային օրենսդրության ներդաշնակեցման կարևոր իրադարձություններից էին 2011թ. «Ռուսաստանի Դաշնության 1994 թվականի ապրիլի 15-ի ԱՀԿ ստեղծող Մարաքեշի համաձայնագրին միանալու մասին» արձանագրությունը և 2014թ. Եվրասիական տնտեսական միության մասին պայմանագիր⁷

(այսուհետ՝ ԵԱՏՄ մասին պայմանագիր): Ստորագրելով նշված համաձայնագրերը, ինչպես նաև լինելով Եվրասիական արտոնագրային կոնվենցիայի⁸ (այսուհետ՝ ԵԱԱԿ) անդամ՝ Ռուսաստանի Դաշնությունը միացավ ԱՀԿ-ին, ԵԱՏՄ-ին և ԵԱԱԿ-ին և ստանձնել է մտավոր սեփականության պաշտպանության ընդհանուր սկզբունքները պահպանելու պարտավորությունը: Ընդունված պայմանագրային պարտավորություններին համապատասխան՝ համաձայնագրերը ստորագրած պետություններն ապահովում են իրենց տարածքներում մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանությունն ու պահպանությունը, ինչպես նախատեսված է միջազգային իրավունքի նորմերով, միջազգային պայմանագրերով և ազգային օրենսդրությամբ:

Միևնույն ժամանակ, ազգային օրենսդրությունը կարող է նախատեսել արտոնագրի հիման վրա տրված իրավունքների սահմանափակում՝ այն պայմանով, որ այդպիսի սահմանափակումն անհիմն կերպով չխախտի արտոնագրատիրոջ օրինական շահերը և ապահովի օրինական հանրային շահերի պահպանումը արտակարգ իրավիճակների դեպքում: Նշենք, որ ԵԱՊԿ 12-րդ հոդվածը նախատեսում է հարկադիր լիցենզիա տալու մասին որոշման բողոքարկումը այն պետության դատարանում կամ իրավասու պետական այլ մարմնում, որի անունից տրվել է սույն հարկադիր լիցենզիան:

Այսպիսով, միջազգային, տարածաշրջանային և ազգային Ռուսաստանի օրենսդրության նորմերի համակարգված ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա, որոնք կարգավորում են պարտադիր լիցենզավորումը, կարելի է եզրակացնել, որ Ռուսաստանի օրենսդրությունը ներդաշնակեցված է միջազգային և տարածաշրջանային օրենսդրության հետ: Ընդ որում, միջազգային և տարածաշրջանային օրենսդրությունը թույլատրում է ազգային օրենսդրությամբ սահմանված նորմերի և կանոնների շեղումները միջազգային և տարածաշրջանային պայմանագրերի հիմնական դրույթներից միայն այնքանով, որքանով այդպիսի շեղումը ձանաչվում է թույլատրելի սույն պայմանագրերին համաձայն:

Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ հոդվածի իրավակիրառում

Ինչպես վերը նշվեց, դեղերի հետ կապված գյուտերի պարտադիր լիցենզավորման մեխանիզմն առաջին անգամ կիրառվել է 2020 թվականին, իսկ 2021 թվականին Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ հոդվածում նշված պարտադիր լիցենզիայի տրամադրման հիմքերը լրացվել են բնակչության կյանքի և առողջության պաշտպանության նպատակներով:

1. Առաջին անգամ, հաշվի առնելով Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ հոդվածի նորմը, Ռուսաստանի Դաշնության Կառավարության 2020 թվականի դեկտեմբերի 31 № 3718-ք հրամանի հիման վրա հայտենական «Ֆարմսինթեզին» տրվել է թույլտվություն՝ օգտագործելու գյուտեր, որոնց համար տրվել են եվրասիական արտոնագրեր EA025252, EA025311 և EA029712 (իրավատեր՝ ԳԱՅԼԻԴ ՍԱՅԷՆՍԻԶ, ԻՆԿ. (US), եվրասիական արտոնագրեր EA020659 և EA032239 (իրավատեր՝ ՋԻԼԻԴ

ՍԱՅԷՆՍ, ԻՆԿ. (US) և եվրասիականարտոնագիր EA028742 (իրավատեր՝ ՋԻԼԻԴ ՖԱՐՄԱՍՍԵՏ, ԼԼՍ (US) մեկ տարի ժամկետով առանց վերը նշված մեկ տարվա ընկերությունների թույլտվության: № 3718-ք թույլտվությունը տրվել է միջազգային ոչ գույքային անվանումով (այսուհետ՝ ՍՈԱ) «ռեմդեսիվիր» դեղամիջոցի թողարկման համար, որն անհրաժեշտ էր արտակարգ իրավիճակներում՝ COVID-19-ի բուժման համար: Այս որոշումը պայմանավորված էր նրանով, որ համաճարակի համատեքստում անհրաժեշտ էր երկրի քաղաքացիներին ՍՈԱ «ռեմդեսիվիր» դեղամիջոց տրամադրել, մինչդեռ իրավատերերը մտադիր չէին այդ դեղը վաճառել ռուսական շուկայում:

Մեկ տարի անց, կորոնավիրուսի նոր շտամների ի հայտ գալու պատճառով, ռուսական «Ֆարմսինթեզ» ընկերությանը կրկին թույլատրվեց օգտագործել վերը նշված գյուտերը մեկ տարի ժամկետով՝ առանց իրավատերերի համաձայնության՝ Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացիներին ՍՈԱ «ռեմդեսիվիր» դեղամիջոց տրամադրելու համար (Ռուսաստանի Դաշնության Կառավարության 28 դեկտեմբերի 2021 թ. № 3915-ք կարգադրություն):

2021 թ. № 3718-ք հրամանը նշված արտոնագրերի հեղինակային իրավունքի սեփականատերերի կողմից վիճարկվել է Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարանում (այսուհետ՝ Գերագույն դատարան): Գերագույն դատարանը մերժել է վարչական հայցը (2021 թվականի մայիսի 27 որոշում № ԱԿՊԻ21-303 գործով⁹):

Արտակարգ իրավիճակներում հանրային առողջության պաշտպանության նպատակով գյուտի օգտագործումը օրինական բացառություն է արտոնագրային մենաշնորհից:

Գերագույն դատարանի իրավական դիրքորոշման համաձայն, ինչպես սահմանված է վերոհիշյալ դատական ակտում, արտակարգ իրավիճակներում հանրային առողջության պաշտպանության նպատակով գյուտի օգտագործումը օրինական բացառություն է արտոնագրային մենաշնորհից: Այս առումով գյուտը Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ հոդվածի համաձայն՝ առանց արտոնագրատիրոջ հետ համաձայնության օգտագործելու մասին պետության կողմից ընդունված որոշումն իրավաչափ է, քանի որ որոշումն ընդունվել է երկրում անհրաժեշտ դեղամիջոցների բացակայության և իրավատերերի կողմից դրանց մատակարարման հետևանքով առաջացած արտակարգ հանգամանքները հաղթահարելու նպատակով:

2. Հաջորդ դեղամիջոցտ, որը ներկայումս արտադրվում է «Գերոֆարմ» ՍՊԸ և «Պրոմոմեդ» ՓԲԸ կողմից պարտադիր լիցենզիայով, ՍՈԱ «սեմազլուտիդ» ունեցող դեղամիջոցն է: Սա երկրորդ դեպքն է, երբ Կառավարությունը հարկադիր լիցենզիա է տալիս, որը թույլ է տալիս ՍՈԱ «սեմազլուտիդով» դեղեր

արտադրել՝ համաձայն Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ հոդվածի: Սեմազլուտիդը (ապրանքանիշ «Օգեմպիլը») մշակվել է 2012 թ. դանիական Novo Nordisk A/S դեղագործական ընկերության կողմից, որը հանդիսանում է ՍՈԱ «սեմազլուտիդով» դեղամիջոցի ակտիվ նյութի հետ կապված գյուտերի իրավանատերը, որը պաշտպանված է ռուսական№ № 2401276, 2421238, 2434019, 2643515, 2657573, 2768283, 2777600, արտոնագրերով, որոնց մի մասը գործում է մինչև 2031–2033 թթ. 2021 թվականի դեկտեմբերին սեմազլուտիդը ներառվել է կենսական անհրաժեշտ և կարևորագույն դեղերի ցանկում (այսուհետ՝ Ցանկ)՝ որպես սրտամոթային հիվանդությունների բարձր ռիսկ ունեցող հիվանդների քաշի կորստի հակադիաբետիկ միջոց: 2023 թվականի մարտին Novo Nordisk A/S-ը տեղեկացրեց, որ այս դեղամիջոցի մատակարարումները Ռուսաստանի Դաշնություն կդադարեցվեն: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Novo Nordisk A/S-ն, որը նշված արտոնագրերով գյուտերի իրավունքների միակ սեփականատերն է, հրաժարվել է դեղին մատակարարել ՍՈԱ «սեմազլուտիդ», 2023 թվականի հոկտեմբերին «Օգեմպիլ» դեղամիջոցի անալոգները Ռուսաստանում գրանցվել են «Սեմապիլ», «Կվինսենտա», «Վելգիյա» անուններով:

3. Հարկ է նշել նաև այն իրավիճակը, որը ստեղծվել է ՄԻԱՎ բուժման համար նախատեսված դեղերի մատակարարման հետ կապված: Դեղամիջոցը, որը պարունակում է ակտիվ բաղադրիչ դոլուտեգրավիր և արտադրվում է «Տիվիկայ» անվամբ, ռուսական շուկա է մատակարարվում բրիտանական GlaxoSmithKline (GSK) դեղագործական ընկերության դիստրիբյուտորիայի կողմից: Դոլուտեգրավիր ակտիվ նյութը, ինչպես նաև այն պարունակող դեղագործական բաղադրությունը ցանկացած համակցությամբ, և դրա արտադրության եղանակը պաշտպանված են եվրասիական EA014162 արտոնագրով, որի իրավատերերն են «Վայվ Խելտկեր Կո. » (US) և «Շիոնոգի էնդ Կո. Լտդ.» (JP) Նշված արտոնագրի ժամկետը լրանում է 2029 թվականին:

Կառավարության ընդունած որոշումների կատարման արդյունքում լուծվել են բնակչությանը կոնկրետ դեղերի բացակայության կամ անբավարար մատակարարման դեպքում հանրային առողջության պահպանման հարցերը:

2024 թ. հուլիսին: Ռուսաստանի Դաշնության Դաշնային հակամենաշնորհային ծառայությունը կասեցրել է այս դեղամիջոցի գնումը ՌԴ առողջապահության նախարարության կողմից՝ GSK-ի բաշխման բաժնի կողմից անցկացված աճուրդի վերաբերյալ բողոքի պատճառով: Գնման սկզբնական գինը 1,86 միլիարդ ռուբլի էր, իսկ սակարկության հաղթողը ոչ թե GSK էր, այլ ռուսական «ԲՍՍ» ՍՊԸ ընկերությունը (դոլուտեգրավիրի անալոգը արտադրող ռուսական «Պրոմոմեդ Ռուս» ՍՊԸ ընկերության դիստրիբյուտորը), որն առաջարկեց գնման նախնական գինը 20 միլիոն ռուբլուց քիչ: Բողոքի պատճառով կասեցվել է «ԲՍՍ» ՍՊԸ և քաղաքացիներին դեղերի տրամադրման պլանավորման և կազմակերպման դաշնային կենտրոնի միջև պայմանագրի կնքումը:

⁷ Եվրասիական տնտեսական միության մասին պայմանագիր // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ. – URL՝ <https://docs.cntd.ru/document/42020596> (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024)

⁸ Եվրասիական արտոնագրային կոնվենցիա 1994 թ. // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ. – URL՝ <https://docs.cntd.ru/document/1901192> (հարցման ամսաթիվ՝ 18/11/2024):

⁹ Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարանի 2021 թվականի մայիսի 27 որոշումը № АКП121-303 գործով // Դատական որոշումների բանկ՝ կայք: – URL՝ https://vsrf.ru/lk/practice/stor_pdf/2002020 (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024):

Բողոքում նշվում էր նաև, որ պայմանագրի սկզբնական արժեքը սխալ է ձևավորվել: Պայմանագրում նշված գնով ընկերությունը դեղամիջոցը պետք է մատակարարեր միայն երկարաժամկետ պայմանագրով (1,5 տարով), սակայն գնումը կատարվել է առաքման համար մինչև 2024 թվականի դեկտեմբերի 1-ը: Ընկերության տվյալներով՝ հենց պայմանագրի ցածր արժեքն է հանգեցրել, որ աճուրդին մասնակցեն Զեներիկայի մատակարարները: Ընդ որում ընկերությունն առաջարկել է 30%-ով նվազեցնել դեղամիջոցի գինը՝ միաժամանակ ավելացնելով մատակարարումների ծավալը: 2024 թվականի օգոստոսին անցկացվել է ևս մեկ մրցույթ, որից հետո սեպտեմբերի 2-ին պայմանագիր է կնքվել GSK հետ: Արդյունքում 2024 թվականի հուլիս-սեպտեմբեր ամիսներին Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության մասնակցությամբ կարգավորվել է «Տիվիկայ» դեղամիջոցի մատակարարումների հարցը:

Հարկ է նշել, որ Կառավարության ընդունած որոշումների կատարման արդյունքում (կետեր 5.1–5.3) լուծվել են Ցանկից բնակչությանը կոնկրետ դեղամիջոցների բացակայության կամ անբավարար մատակարարման, արտոնագրատերերի մենաշնորհային դիրքի վերացման և դեղերի արժեքի նվազեցման դեպքում հանրային առողջության պահպանման հարցերը:

4. Ինչպես ցույց է տալիս Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ հոդվածի իրավապահ պրակտիկան, այս նորմը սկսել է կիրառվել համաճարակի հետևանքով առաջացած արտակարգ իրավիճակների և Ցանկից դեղամիջոցների մատակարարումների ծավալների կրճատման հետ կապված, որոնց բացակայությունը վտանգ է ներկայացնում հանրային առողջության համար: Եվ չնայած թույլտվությունների տրամադրման վերը նշված դեպքերը վկայում են Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ հոդվածի նորմը կիրառելու պետական մարմինների գործողությունների ձկունության մասին, իրավապահները բացահայտել են պարտադիր լիցենզավորման մեխանիզմի ներդրման ընթացակարգային խնդիրները կարգավորող կանոնների մշակման անհրաժեշտությունը:

Ի կատարումն Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի 2024 թվականի փետրվարի 15 № 122 «Գյուտերի, օգտակար մոդելների և արդյունաբերական նմուշների օգտագործման վերաբերյալ որոշումների բարելավման մասին»՝ Ռուսաստանի Դաշնության Կառավարությունը 2024 թվականի մարտի 27 № 380 որոշման հիման վրա ստեղծեց Ռուսաստանի Դաշնության տնտեսական անվտանգության ապահովման նպատակով գյուտերի, օգտակար մոդելների և արդյունաբերական նմուշների կիրառման ենթահանձնաժողով՝ Տնտեսական զարգացման և ինտեգրման կառավարական հանձնաժողովին կից (այսուհետ՝ Ենթահանձնաժողով), ինչպես նաև հաստատել են ենթահանձնաժողովի կանոնակարգը և ենթահանձնաժողովի կողմից գյուտերի, օգտակար մոդելների և արդյունաբերական նմուշների օգտագործման վերաբերյալ որոշումներ պատրաստելու կանոնները՝ առանց արտոնագրատերերի համաձայնության՝ այդ մասին նրանց հնարավորինս շուտ ծանուցելով և նրանց համաչափ փոխհատուցում վճարելով:

Ենթահանձնաժողովը գործում է մեկ պատուհանի սկզբունքով ռուսական ընկերությունների համար, որոնց օտարերկրյա արտոնագրատերերը անհիմն մերժել են լիցենզիայի տրամադրումը: Առանց արտոնագրային իրավունքի օբյեկտի օգտագործման հայտի ձևը, որը հաստատվել է 2024 թվականի օգոստոսի 1-ին տեղի ունեցած ենթահանձնաժողովի առաջին

Իրավապահ մարմինները բացահայտել են պարտադիր լիցենզավորման մեխանիզմի իրականացման ընթացակարգային խնդիրները կարգավորող կանոնների մշակման անհրաժեշտությունը:

նիստում, հրապարակված է հանրային սեփականությունում՝ Ռուսաստանի տնտեսական զարգացման նախարարության կայքում: Այս ձևի օգտագործումը թույլ կտա հայտատուներին ավելի լավ կառուցվածքավորել Ենթահանձնաժողովին ներկայացված տեղեկատվությունը և տրամադրել բոլոր պահանջվող տեղեկությունները: Եթե հայտը չի պարունակում նման տեղեկատվություն և օժանդակ նյութեր, ապա հայտը չի կարող դիտարկվել պաշտոնական պատճառներով:

Ներկայումս Ենթահանձնաժողովին հայտնի երկու հայտ կա: Ու թեև շահագրգիռ կողմերի կողմից ներկայացված գյուտերի օգտագործման թույլտվության հայտերի վերանայման և Տնտեսական զարգացման և ինտեգրման կառավարական հանձնաժողովի նախագահի հաստատման համար փաստաթղթեր պատրաստելու իրավապահ պրակտիկան դեռ ձևավորված չէ, հիմքեր կան ենթադրելու, որ Կառավարության ձեռնարկած միջոցառումները դրական արդյունքներ կտան:

Քաղաքացիական օրենսգրքի

1362-րդ հոդվածի իրավակիրառում

Քաղաքացիական օրենսգրքի 1362-րդ հոդվածի 1-ին կետի դրույթներից բխում է, որ հայտատուն հարկադիր լիցենզիա ստանալու համար դատարան դիմելիս պետք է ներկայացնի ապացույցներ, որոնք հաստատում են գյուտը օգտագործելու իր ցանկությունն ու պատրաստակամությունը, ինչպես նաև նշում արտոնագրատիրոջը նման լիցենզիա տրամադրելու պայմանները, ներառյալ գյուտի օգտագործման շրջանակը, լիցենզիայի վճարման չափը, վճարման կարգը և պայմանները:

Նաև հարկադիր լիցենզիա տալու հիմք է հանդիսանում Քաղաքացիական օրենսգրքի 1358.1-րդ հոդվածի 2-րդ կետի նորմը, որը կիրառվում է այն դեպքում, երբ բարելավված գյուտի արտոնագրի սեփականատերը չի կարող այն օգտագործել առանց այլ գյուտի օգտագործման, որի իրավատերն այլ անձ է:

Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարանի 2019 թվականի ապրիլի 23 № 10 «Ռուսաստանի Դաշնության Քաղաքացիական օրենսգրքի 4-րդ մասի կիրառման մասին»¹⁰ որոշման 43-րդ կետը սահմանում է պարզ (ոչ բացառիկ) լիցենզիա տրամադրելու պայմանների ցանկը, որը պետք է ներառվի հայցադիմումում: Այս պահանջը չկատարելու դեպքում հայցը կմնա առանց գործողությունների: Գերագույն դատարանն իր որոշման մեջ նաև նշել է, որ հարկադիր լիցենզավորման դեպքերը քննարկելիս պետք է կիրառվեն Քաղաքացիական օրենսգրքի 445-րդ հոդվածի 1-ին կետի դրույթները, որոնք

¹⁰ Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարանի պլենումի 2019 թվականի ապրիլի 23 № 10 որոշումը «Ռուսաստանի Դաշնության Քաղաքացիական օրենսգրքի չորրորդ մասի կիրառման մասին» // Օրենսգիրք՝ պաշտոնական պորտալ: – URL՝ <https://sudrf.cntd.ru/document/554351687> (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024):

նախատեսում են համաձայնագրի կնքման ընթացակարգի առանձնահատկությունները օրենքի պարտադիր դրույթների հիման վրա, այլ ոչ թե լիցենզային պայմանագրի կնքելիս կողմերի կամքով:

Արտոնագրված գյուտի օգտագործման պարտադիր լիցենզիայի տրամադրման շուրջ վեճը կապված է քաղաքացիական իրավահարաբերություններում տնտեսական վեճերի հետ, իսկ որոշակի ապրանքի շուկայում դեֆիցիտ ստեղծելու հետ կապված հարցերի պարզաբանումն է վեճի կողմերի կողմից ներկայացված ապացույցները, որոնց նրանք վկայակոչում են որպես իրենց պահանջների և առարկությունների հիմք (Քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 56, 67, Արբիտրաժային դատավարության օրենսգրքի 65, 71 հոդվածներ): Վերոնշյալը լիովին վերաբերում է որոշակի դեղամիջոցի շուկայում դեֆիցիտ հաստատելուն, որում մարմնավորված է դեղամիջոցի հետ կապված գյուտը:

Դատարանը քննել է № Ա40-185112/2022 գործը ռուսական «Միկ» ՍՊԸ ընկերության ընդդեմ Vertex դեղագործական ընկերության՝ լիցենզային պայմանագիր կնքելուն պարտադրելու հայցի վերաբերյալ: Առաջին ատյանի դատարանի որոշմամբ հայցն ամբողջությամբ մերժվել է: Վերաքննիչ դատարանը պարտավորեցրել է Vertex դեղագործական ընկերությանը, որը հանդիսանում է «Տրիկաֆտա» դեղամիջոցի համար մի քանի արտոնագրերի իրավատեր, պարզ (ոչ բացառիկ) լիցենզիա տրամադրել «Միկ» ՍՊԸ մի քանի արտոնագրերով գյուտերի անբավարար օգտագործման պատճառով: Վերաքննիչ դատարանը, ուսումնասիրելով գործով ներկայացված ապացույցները, պարզեց, որ Vertex ընկերությունը ռուսական շուկա է մատակարարել «Տրիկաֆտա» դեղամիջոցն այն քանակությամբ, որը կարող է ապահովել որոշակի տարիքային խմբի հիվանդների 8%-ից պակաս դեղի տարեկան կարիքը, որոնց համար կարող է նշված լինել այս դեղը: Դատարանը նաև ուսումնասիրել է ապացույցներ, որոնք վերաբերում էին հայցվորի կողմից իրավատիրոջը արտոնագրային պայմանագիր կնքելու առաջարկին և արտոնագրված գյուտերն օգտագործելու հայցվորի պատրաստակամությանը:

Բացառիկ իրավունքների ներկայիս սահմանափակումները արտացոլում են Փարիզի կոնվենցիայի 5Ա հոդվածի դրույթները, ՄՄԻԱԱ համաձայնագրի 31-րդ և 31bis-րդ հոդվածները և Եվրասիական կոնվենցիայի 12-րդ հոդվածը:

Վճռաբեկ դատարանը (Մտավոր սեփականության իրավունքների դատարանի նախագահությունը), քննելով Vertex և «Սանոֆի Ռոսիա» ԲԸ վճռաբեկ բողոքները, որոշում է կայացրել անփոփոխ թողնել վերաքննիչ դատարանի 2023 թվականի սեպտեմբերի 25 № Ա40-185112/2022 վճիռը և թողնել օտարերկրյա Vertex ընկերության և «Սանոֆի

Ռոսիա» ԲԸ վճռաբեկ բողոքները առանց բավարարման: Գերագույն դատարանի դատավորների կոլեգիան մերժել է արտասահմանյան Vertex ընկերության և «Սանոֆի Ռոսիա» ԲԸ վճռաբեկ բողոքները:

Հարկ է նշել, որ Մտավոր սեփականության դատարանի նախագահությունը 2024 թվականի հունվարի 16 որոշմամբ հստակ սահմանել է, թե հարկադիր լիցենզիայի տրամադրման դեպքում որ հանգամանքներն են ներառված ապացուցման առարկայի մեջ: Դրանք են՝ 1) գյուտի ոչ բավարար օգտագործումը, որի համար պահանջվում է պարտադիր լիցենզիա. 2) հարկադիր լիցենզիա հայցողն ունի գյուտը օգտագործելու պատրաստակամություն և կարողություն. 3) արդյոք հայցվորը դիմել է հեղինակային իրավատիրոջը լիցենզային պայմանագիր կնքելու առաջարկով, և արդյոք նման պայմանագիրը համապատասխանում է սահմանված պրակտիկային:

Ամփոփելու համար կարելի է նշել, որ ընդունված դատական ակտի հիմնական արդյունքը եղել է արտոնագրատիրոջ մենաշնորհային դիրքի վերացումը: Քանի որ դատաքննությունը կրում է մրցակցային բնույթ, կողմերը պետք է հաշվի առնեն, որ դատաքննության ընթացքում դատարանը կքննի և կգնահատի գործով կողմերի ներկայացրած ապացույցները:

Եզրակացություններ

Ռուսական օրենսդրության նորմերի վերլուծությունը, որը կարգավորում է բացառիկ իրավունքի սահմանափակումը գյուտերի չօգտագործման կամ անբավարար օգտագործման, ինչպես նաև ծայրահեղ անհրաժեշտության դեպքում, թույլ է տալիս եզրակացնել, որ դրանք հիմնված են Քաղաքացիական օրենսգրքի և Ռուսաստանի Դաշնության միջազգային պայմանագրերի վրա և հավասարակշռված են: Բացառիկ իրավունքների ներկայիս սահմանափակումները արտացոլում են Փարիզի կոնվենցիայի 5Ա հոդվածի դրույթները, ՄՄԻԱԱ համաձայնագրի 31-րդ և 31bis-րդ հոդվածները և Եվրասիական կոնվենցիայի 12-րդ հոդվածը:

Պարտադիր լիցենզավորման մեխանիզմը կարգավորող նորմերը բավականաչափ հավասարակշռված են և ձկուն: Բացառիկ իրավունքներ շնորհելով պետությունը, արտոնագրող հաստատության օպտիմալ գործունեությունը ապահովելու նպատակով, միաժամանակ սահմանում է ինչպես դրանց իրականացման սահմանները, այնպես էլ դրանց սահմանափակման հնարավորությունները: Ընդ որում, բացառիկ իրավունքների սահմանափակումն այն դեպքում, երբ արտոնագրային իրավունքների օբյեկտների օգտագործումը թույլատրվում է առանց հեղինակային իրաւատերերի համաձայնության սահմանված են Քաղաքացիական օրենսգրքի 1239, 1360 և 1362 հոդվածներով: Հաշվի առնելով վերը նշվածը, որ Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360 և 1362 հոդվածներով նախատեսված պարտադիր լիցենզավորման ընթացակարգերը կարող են հանգեցնել արտոնագրող հաստատության ոչնչացմանը:

Հարկ է նշել, որ Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ և 1362-րդ հոդվածների կիրառումը հնարավորություն է տվել վերացնել արտոնագրատերերի մենաշնորհային դիրքը, և երկրի բնակչությանն ամբողջությամբ, ինչպես նաև հիվանդների առանձին խմբերին տրամադրվում են կենսական նշանակություն ունեցող դեղամիջոցներ: Ընդ

որում, արտոնագրատերերն ավելի են շահագրգռված գների իջեցման և դեղերի մատակարարումների վերականգնման շուրջ բանակցությունների ակտիվացմամբ:

Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ և 1362-րդ հոդվածների կիրառումը հնարավորություն է տվել վերացնել արտոնագրատերերի մենաշնորհային դիրքը, և երկրի բնակչությանն ամբողջությամբ, ինչպես նաև հիվանդների առանձին խմբերին տրամադրվում են կենսական նշանակություն ունեցող դեղամիջոցներ: Ընդ որում, արտոնագրատերերն ավելի են շահագրգռված գների իջեցման և դեղերի մատակարարումների վերականգնման շուրջ բանակցությունների ակտիվացմամբ:

Ինչ վերաբերում է գյուտի անբավարար օգտագործման չափանիշների անորոշության մասին բավականին տարածված կարծիքին, ապա նպատակահարմար է դիտարկել դեղամիջոցների հետ կապված գյուտերի անբավարար կիրառման հետ կապված խնդիրները՝ որոշակի դեղամիջոցների թերության կամ թերության ռիսկի որոշման պրիզմայով, որոնցում մարմնավորված են արտոնագրված գյուտերը: Ինչպես ցույց է տվել Քաղաքացիական օրենսգրքի 1360-րդ և 1362-րդ հոդվածների կիրառումը, դեղամիջոցների հետ կապված գյուտի անբավարար կիրառման օբյեկտիվ չափանիշը որոշակի հիվանդությունների բուժման համար դեղերի անհրաժեշտ քանակի բավարարությունն է կամ անբավարարությունը, երբ այդպիսի դեղերի բացակայությունը կամ անբավարար քանակը վտանգ է ներկայացնում հանրության առողջությանը:

Միևնույն ժամանակ, դեղամիջոցների հետ կապված գյուտերի պարտադիր լիցենզավորման ընթացակարգի վրա ձեռնարկված միջոցառումների ազդեցությունը գնահատելու համար նպատակահարմար է իրականացնել իրավապահ պրակտիկայի հետագա ուսումնասիրություններ, որոնք թույլ կտան բացահայտել գործող կանոնակարգի իրականացման խոցելիությունը և ավելի ամբողջական պատկերացում կազմել՝ հաշվի առնելով տնտեսական և սոցիալական ասպեկտները:

Գրականության ցանկ

1. Լատինցև, Ա. Վ. Առողջապահության ոլորտում պարտադիր լիցենզավորման քաղաքացիական իրավունքի մեխանիզմների կիրառում / Ա. Վ. Լատինցև // Արտոնագրեր և լիցենզիաներ: – 2024. – № 4. – էջ 43–51:

2. Լատինցև, Ա. Վ. Արտոնագրային պաշտպանության օբյեկտների պարտադիր լիցենզավորման և վճարովի չլիցենզավորված օգտագործման իրավական բնույթի միջև տարբերությունը / Ա. Վ. Լատինցև // Ռուսական իրավունքի ամսագիր. – 2023. – № 3. – էջ 56–68:

3. Զավյալովա, Մ. Հարկադիր լիցենզավորումը որպես դեղագործության ոլորտում բացառման մեխանիզմ / Մ. Զավյալովա // Ռեմեդիում: – 2016. – № 12. – էջ 6–14:

4. Վորոժեվիչ, Ա. Ս. Արտոնագրատիրոջ բացառիկ իրավունքի իրականացման և պաշտպանության սահմանները: – Մ.: Ստատուտ. – 2018. – 320 էջ:

5. Գուլբասարովա, Ե. Վ. Բացառություններ արտոնագրային մենաշնորհից / Ե. Վ. Գուլբասարովա // Մտավոր սեփականության իրավունքների դատարանի ամսագիր. – 2023. – № 41 – էջ 23–32:

6. Մալիզինա, Ա. Ն. ՌԴ արտոնագրային օրենքում պարտադիր լիցենզավորման ինստիտուտ / Ա. Ն. Մալիզինա // Մտավոր սեփականության իրավունքների դատարանի ամսագիր: – 2021. – № 31. – էջ 56–68:

7. Բոդենհաուզեն, Գ. Արդյունաբերական սեփականության պաշտպանության Փարիզի կոնվենցիա. Մեկնաբանություն / Գ. Բոդենհաուզեն, Թարգ. ֆրանսերենից Տումանովա Ն. Լ., խմբ. պրոֆ. Բոգուսլավսկի Մ. Մ.: Ներած. հոդված Պիտովրանովի Ե. Պ. – Մ.: Պրոգրես: – 1977. – 310 էջ:

8. Հարկադիր լիցենզիաների տրամադրման բացառությունների վերաբերյալ տեղեկանք փաստաթուղթ SCP/30/3, 21 մայիսի, 2019թ. Արտոնագրային իրավունքի հարցերի մշտական հանձնաժողով, Երեսուներորդ նստաշրջան, Ժնև, 24–27 հունիսի 2019թ. / ՄՍՀԿ՝ կայք: – URL՝ էլեկտրոնային ռեսուրս՝ https://www.wipo.int/edocs/mdocs/scp/ru/scp_30/scp_30_3.pdf (հարցման ամսաթիվ՝ 18.11.2024):

Տեղեկատվություն հեղինակի մասին

Նատալյա Կոնստանտինի Նիկոլաենկո, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, առաջատար գիտաշխատող, «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ» ՊԴԲՀ (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., 30, մ. 1), ORCID՝ <https://orcid.org/0009-0004-8299-1887>; otd1816@rupto.ru

References

1. Latynthev, A.V. (2024), “Application of civil law mechanisms of compulsory licensing in healthcare”, *Patents and licenses*, no 4, pp. 43–51.

2. Latynthev, A.V. (2023), “The difference between the legal nature of compulsory licensing and paid unlicensed use of patent protection objects”, *Russian Law Journal*, no 3, pp. 56–68.

3. Zavyalova, M. (2016) “Compulsory licensing as an exception mechanism in the pharmaceutical sector”, *Remedium*, no 12, pp. 6–14.

4. Vorozhevich, A. S. ”Limits of the exercise and protection of the exclusive right of the patent holder”. Moscow: Statut. 2018, 320 pp.

5. Gulbassarova, E. V. (2023) “Exceptions from the patent monopoly”, *Journal of the Intellectual Property Court*, no 41, pp. 23–32.

6. Malygina, A. N. (2021) “Institute of Compulsory Licensing in the Patent Law of the Russian Federation”, *Journal of the Intellectual Property Court*, no 31, pp. 56–687.

7. Bodenhausen, G. (1977), *Parizhskaia konvencia ob intelektualnoy sobstvennosti: Kommentarii* [Paris Convention for the Protection of Industrial Property: Commentary]. Translated by Tumanova N. L., in prof. Boguslavsky M. M. (ed.); Introductory article by Pitovranov E. P., Progress, Moscow, Russia.

8. Reference document on the exception regarding compulsory licensing SCP/30/3, May 21, 2019. Standing Committee on the Law of Patents, Thirtieth Session Geneva, June 24 to 27, 2019, available at: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/scp/en/scp_30/scp_30_3-main1.pdf (Accessed 18 Nov 2024).

Information about the author

Natalia K. Nikolaenko, Cand. Sci. (Technical Sciences), Leading Researcher of the Federal Institute of Industrial Property (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30, bld. 1), ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8299-1887>; otd1816@rupto.ru.

Հեղինակը հայտարարում են շահերի բախման բացակայության մասին:
The author declares no conflict of interests.

Ստացվել է խմբագրություն 15.11.2024
Վերանայվել է գրախոսությունից հետո 04.12.2024
Ընդունված է հրապարակման 06.12.2024

2 ՄՏԱՎՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Գիտական հոդված

Original article

ՌԻՏԴ 347.77:658.5
EDN: <https://elibrary.ru/nijrjf>

Գիտակրթական կազմակերպություններում մտավոր սեփականության և գիտելիքների կապիտալիզացման կառավարման ռազմավարական մոտեցումները

Մարինա Ալեքսանդրի Բորովսկայա[✉], Անտոն Անատոլիի Աֆանասև, Անաստասիա Յուրիի Նիկիտանա,
Տատյանա Վիկտորի Ֆեդոսովա, Ալեքսանդր Վլադիմիրի Կոնոնենկո

Հարավային դաշնային համալսարան

[✉]bma@sfnedu.ru

Անոտացիա՝ մտավոր սեփականության կառավարման արդյունավետ մեխանիզմների որոնումը առանձնահատուկ նշանակություն ունի գիտական և տեխնոլոգիական ինքնիշխանության ապահովման և երկրի տնտեսության զարգացման համար, ինչը կարևոր է նաև նորարարության շարժիչ ուժ հանդիսացող գիտակրթական կազմակերպությունների համար: Աշխատանքի նպատակն է՝ բացահայտել մտավոր սեփականության կառավարման համակարգի հետազոտության ներկա վիճակը և այս ոլորտում համալսարանական գործունեության ռազմավարական զարգացումը, ինչպես նաև Ռուսաստանի գիտակրթական կազմակերպություններում մտավոր սեփականության կառավարման բարելավման նոր մոտեցումների որոնումը: Այս ոլորտում համաշխարհային փորձն ուսումնասիրելու համար իրականացվել է Lens.org միջազգային գիտաչափական համակարգում ինդեքսավորված գիտական հրապարակումների մատենաչափական և գիտաչափական վերլուծություն: Համալսարաններում մտավոր սեփականության ռազմավարական կառավարման տեմինների մշակված քարտեզը հնարավորություն է տվել բացահայտել հետազոտական կենտրոնի անցումը պաշտոնական համաձայնագրերից, լիցենզիաներից և համատեղ ձեռնարկություններից դեպի բաց նորարարական մոդելներ, սկզբունքներ, պայմաններ, փոխակերպումներ, նորարարական գործունեություն, նախագծեր և թվային հարթակներ: Մտավոր սեփականության արդյունավետ կառավարման առանցքային տարրերից է պայմանների ստեղծումը գիտական հետազոտությունների արդյունքների գործնական գործունեությանը ակտիվ ներգրավելու համար: Մտավոր սեփականության կառավարման ռազմավարական մոտեցումների մշակումը պետք է լինի համակարգային և կառուցված ինչպես մտավոր սեփականության աջակցության և զարգացման համակարգի, այնպես էլ ստեղծված մտավոր սեփականության օբյեկտի վրա հիմնված արտադրանքի հետ կապված: Մտավոր սեփականության կառավարման առաջարկվող մոտեցման կիրառումը համալսարանական մակարդակում՝ հաշվի առնելով ռազմավարական պլանավորման զարգացման ուղղությունները և մտավոր սեփականության ոլորտում կառավարման ռազմավարության երեք չափերը (կազմակերպություն, հեղինակ, արտադրանք) գործնական նշանակություն ունի Ռուսաստանի բուհերի համար, ընդ որում, մտավոր սեփականության և գիտելիքի կառավարման ռազմավարական մոտեցումը պետք է հիմնված լինի ձկունության, համագործակցության և արագ փոփոխվող շուկայի և տեխնոլոգիական պայմաններին հարմարվելու վրա, ինչը կարևոր գործոն է գիտակրթական կազմակերպությունների մրցունակության բարձրացման համար:

Բանալի բառեր՝ մտավոր սեփականության կառավարման ռազմավարություններ, գիտելիքի կապիտալացում, գիտական նախագծերի կառավարում, գիտելիքի տնտեսություն, գիտահետազոտական արդյունավետություն, մատենագիտական վերլուծություն, գիտաչափություն:

Մեջբերման համար՝ Բորովսկայա, Մ. Ա. Գիտակրթական կազմակերպություններում մտավոր սեփականության և գիտելիքների կապիտալիզացման կառավարման ռազմավարական մոտեցումները / Մ. Ա. Բորովսկայա, Ա. Ա. Աֆանասև, Ա. Յու. Նիկիտանա, Տ. Վ. Ֆեդոսովա, Ա. Վ. Կոնոնենկո // ԱՄԴԻ Տեղեկագիր. – 2024. – Հ. 3, № 4. – Էջ 384–393:

Strategic approaches to intellectual property management and knowledge capitalization in scientific and educational organizations

Marina A. Borovskaya[✉], Anton A. Afanasyev, Anastasia Yu. Nikitaeva, Tatyana V. Fedosova,
Alexander V. Kononenko

Southern Federal University

[✉]bma@sfnedu.ru

Abstract: efficient mechanisms for managing intellectual property are critical for ensuring scientific and technological sovereignty and economic growth, related to scientific and educational organizations that are drivers of innovation. This study aims to identify the current state of research on the intellectual property management systems and the strategic development of universities, while also exploring new approaches to enhance intellectual property management in scientific and educational organizations in Russia. To incorporate global best practices, we performed a bibliometric and scientometric analysis of scholarly publications indexed in the international database Lens.org. The term map generated for strategic intellectual property management in universities reveals a notable shift in research emphasis – from traditional agreements, licensing, and joint ventures toward open innovation models, principles, conditions, transformations, innovation activities, projects, and digital platforms. A pivotal aspect of a successful intellectual property management involves fostering an environment where research outcomes can seamlessly be transferred to practical application. Strategic approaches to intellectual property management should be systemic and designed with consideration of both the infrastructure supporting intellectual property development and the products derived from these assets. Implementing such an approach at the university level, aligned with strategic planning objectives and encompassing three core dimensions of intellectual property strategy (organization, author, product), holds significant practical implications for Russian universities. Ultimately, flexible, collaborative, and adaptable strategies are essential for navigating dynamic market and technological landscapes, thereby bolstering the competitiveness of scientific and academic institutions.

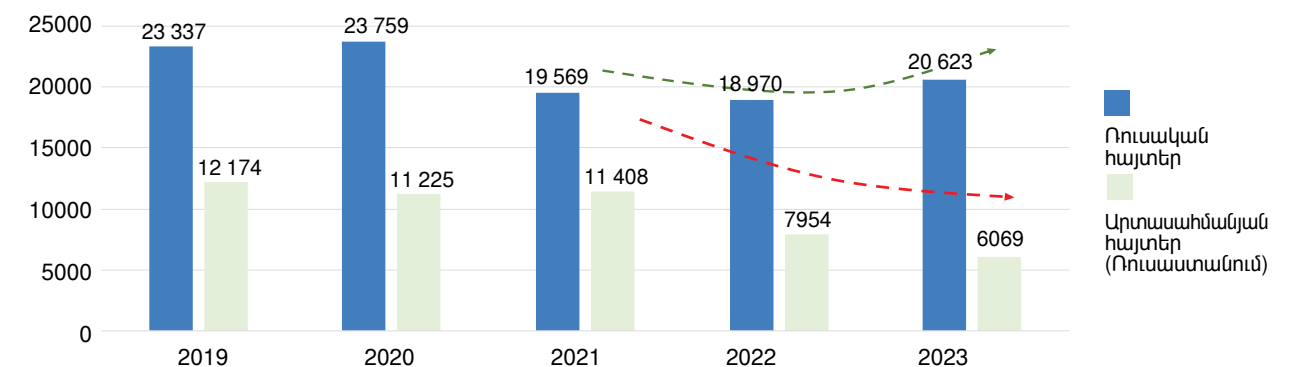
Keywords: intellectual property management strategies, knowledge capitalization, research management, knowledge economy, research efficiency, bibliometric analysis, scientometrics

For citation: Borovskaya M. A. Strategic approaches to intellectual property management and knowledge capitalization in scientific and educational organizations / M. A. Borovskaya, A. A. Afanasyev, A. Yu. Nikitaeva, T. V. Fedosova, A. V. Kononenko // Bulletin of Federal institute of industrial property. 2024. Vol. 3, № 4. P. 384–393.

Ներածություն

Ժամանակակից տնտեսությունը մեծապես պայմանավորված է գիտատեխնոլոգիական ներուժով և բարձր տեխնոլոգիական արտադրանքի արտադրությամբ, սակայն նոր գիտելիքների օգտագործումը և մտավոր գործունեության արդյունքների (ՄՊԱ) կառավարումը բոլոր ոլորտներում և ոլորտներում գնալով ավելի կարևոր է դառնում: Վերջին տարիներին Ռուսաստանը դրական դինամիկա է տեսել գյուտարարական գործունեության

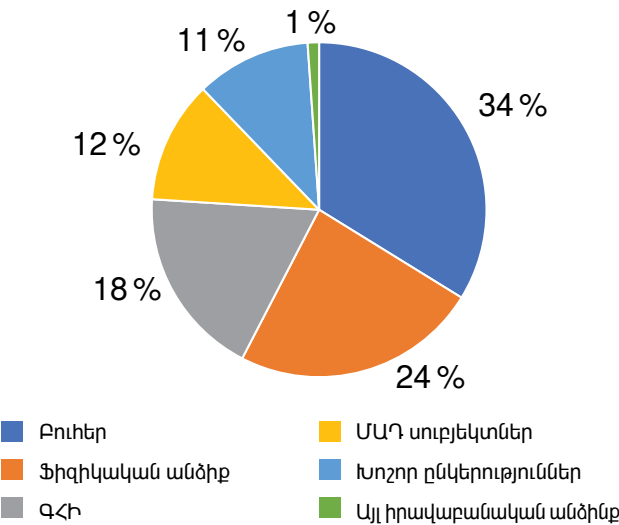
մեջ, այդ թվում՝ մտավոր սեփականության (ՄՍ) օբյեկտների գրանցման համար դիմումներ ներկայացնելու առումով: 2021 թվականից ի վեր ռուսական հեղինակների մասնաբաժինը հայտերի ընդհանուր ծավալում անշեղորեն աճում է, ինչը արտասահմանյան հայտերի անկման ֆոնին, հիմնականում աշխարհաքաղաքական իրավիճակի պատճառով, ցույց է տալիս ներքին մշակողների հետաքրքրության աճը մտավոր սեփականության պաշտպանության և առևտրայնացման նկատմամբ (նկար 1): 2023 թվականի վերջին

Նկար 1:

Ռուսաստանի Դաշնության արտոնագրերի (գյուտերի) հայտերի ներկայացման դինամիկան 2019–2023 թթ.

Հեղինակների կողմից կազմվել է Ռոսպատենտի 2023 թվականի հաշվետվության հիման վրա:

Նկար 2:

Գյուտերի ռուսական հայտերի կառուցվածքը (ռուսական հայտերի ընդհանուր թվի %):
Հեղինակների կողմից կազմվել է Ռոսպատենտի 2023 թվականի հաշվետվության հիման վրա:

վաճել արտոնագրերի ընդհանուր թիվը կազմել է ավելի քան 250 հազար, որոնցից 67% պատկանում է Ռուսաստանի քաղաքացիներին, ասվում է Ռոսպատենտի 2023 թվականի տարեկան հաշվետվության մեջ¹:

Հարկ է նշել, որ բուհերից և ԳՀԻ հայտերի տեսակարար կշիռը կազմում է ավելի քան 52% (համապատասխանաբար 33,8% և 18,4%), ինչը որոշակիորեն որոշում է գիտական և կրթական կազմակերպությունների նշանակալի դերը Ռուսաստանում ՄՍ կառավարման համակարգում (նկար 2):

Ռուսական գիտակրթական կազմակերպությունների արտոնագրային գործունեության աճի տեմպերի պահպանման խնդիրը մնում է երկրի համար արդիական, ինչպես նաև համալսարաններում ստեղծված մտավոր սեփականության (ՄՍՕ) օբյեկտների առևտրայնացման մակարդակի բարձրացումը, որի ցածր մակարդակը այս ուսումնասիրության մեջ դիտարկվող հիմնական խնդիրներից մեկն է: ՄՍ կառավարում ասելով հասկանում ենք գիտակրթական կազմակերպության ղեկավարության և աշխատակիցների նպատակային գործունեությունը ՄԳԱ կյանքի ցիկլի բոլոր փուլերում՝ հետազոտության թեմայի որոշումից մինչև ՄՍ նկատմամբ բացառիկ և այլ սեփականության իրավունքների առևտրայնացումն ու կառավարումը և դրանց օգտագործումը տնտեսական գործունեության մեջ՝ առավելագույն հնարավոր արդյունքի հասնելու համար հաճախորդների և գործընկերների ներգրավմամբ: Տնտեսության զարգացման և գիտատեխնիկական ինքնիշխանության ապահովման համար առանձնահատուկ նշանակություն ունի մտավոր սեփականության կառավարման արդյունավետ մեխանիզմների որոնումը գիտակրթական կազմակերպություններում, մասնավորապես՝

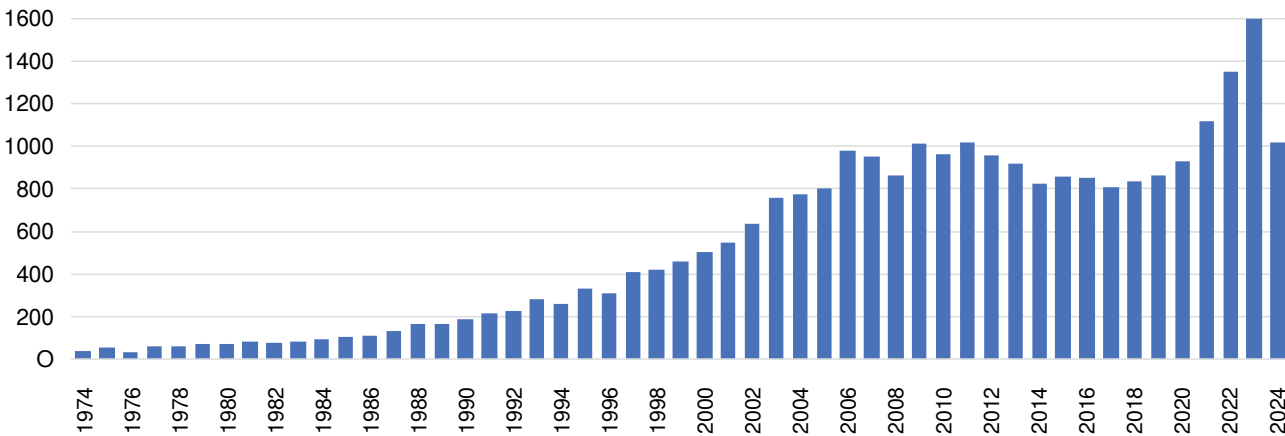
բուհերում, որոնք նորարարության շարժիչ ուժ են: Ընդ որում, գիտակրթական կազմակերպություններում ՄՍ կառավարման ռազմավարական մոտեցումների մշակումը պետք է լինի համակարգային և կառուցված ինչպես ՄՍ աջակցության և զարգացման համակարգի, այնպես էլ ստեղծված ՄՍ վրա հիմնված արտադրանքի հետ կապված: Այս առումով, տեղին է թվում բացահայտել ՄՍ կառավարման համակարգի և համալսարանական գործունեության ռազմավարական զարգացման ներկայիս վիճակը, ինչպես նաև Ռուսաստանի գիտակրթական կազմակերպություններում ՄՍ կառավարման բարելավման նոր մոտեցումներ որոնել:

Հետազոտության նյութեր և մեթոդներ

Գիտակրթական կազմակերպություններում ՄՍ կառավարման հիմնախնդիրների հետազոտությունները վերջին տարիներին ավելի ու ավելի են տարածվում: ՄՍ կառավարման գլոբալ փորձը դիտարկելու համար իրականացվել է հրապարակումների դիմամիկայի, պահանջարկի, աշխարհագրական և առարկայական բաշխվածության վերլուծություն՝ Lens.org միջազգային գիտաչափական համակարգի հիման վրա: Հրապարակման տվյալների բազան ձևավորելու համար սկզբում ձևակերպվել է որոնման հարցում՝ «կառավարում», «մտավոր սեփականություն», «համալսարաններ» հիմնաբառերով: Այս դեպքում համալսարաններն ընտրվել են որպես միջազգային համատեքստում ամենատիպիկ գիտակրթական կազմակերպություններ, որոնք կառավարում են մտավոր սեփականությունը: Նշված որոնման հարցումը վերադարձրեց 27 387 գիտական հրապարակում (2024 թվականի հուլիսի դրությամբ): Հրապարակումների դիմամիկան ըստ տարիների ներկայացված է նկար 3-ում:

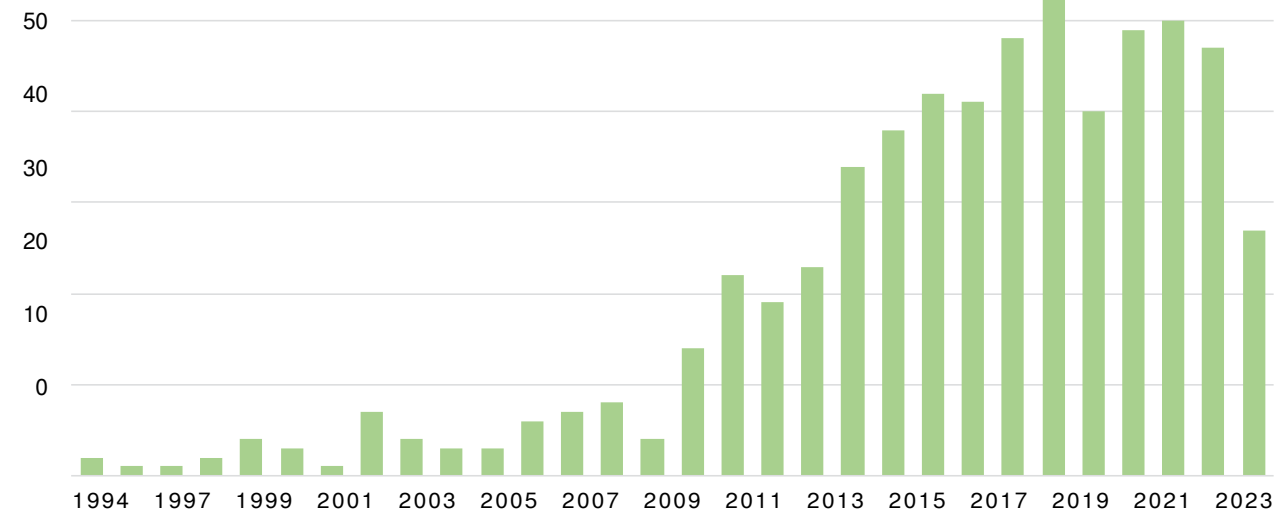
Որոնման հարցումն այնուհետև ճշգրտվեց՝ բանալի բառերին «ռազմավարական» համատեքստի ավելացմամբ շնորհիվ: Հրապարակումների թիվն այս դեպքում կրճատվել է ավելի քան չորս անգամ՝ կազմելով 6607 տպագրված աշխատանք: Փոխվում է ոչ միայն հրապարակումների քանակը, այլև միտումները, առաջատար կազմակերպությունները և առարկայական ոլորտները: Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիան առաջին տեղն է զբաղեցնում կազմակերպությունների մեջ (այն կիսում է Հարվարդի համալսարանի հետ), իսկ բիզնեսն ու տնտեսագիտությունը դառնում են առաջատար առարկայական ոլորտներում: Միևնույն ժամանակ, նշված հիմնաբառերի համար հրապարակումների տվյալների բազայում ամենաշատ մեջբերվող աշխատությունների թվում են արդյունաբերություն 4.0 հոդվածները: 2010 թվականից ի վեր նկատվում է ռուսական կազմակերպությունների ուշադրությունը բուհերում ՄՍ ռազմավարական կառավարման թեմայով հետազոտությունների նկատմամբ (նկար 4): Ազգային մակարդակով, այս ոլորտում հրապարակումների քանակի վերաբերյալ ՌԳԱ ցուցանիշները գրեթե յոթ անգամ գերազանցում են այլ կազմակերպությունների ցուցանիշները, որոնք գիտական հետազոտություններ են իրականացնում այս թեմայով (նկար 5): Հրապարակումների քանակի առումով դիմամիկայի վերլուծությունը թույլ է տալիս ենթադրել, որ այս առարկայական ոլորտում աճի միտումները կշարունակվեն:

Հետազոտության ընթացքում կառուցվել է ցանցային քարտեզ VOSviewer ծրագրային արտադրանքի օգտագործմամբ՝ հիմնված հրապարակումների տվյալների վրա (կլաստերավորման

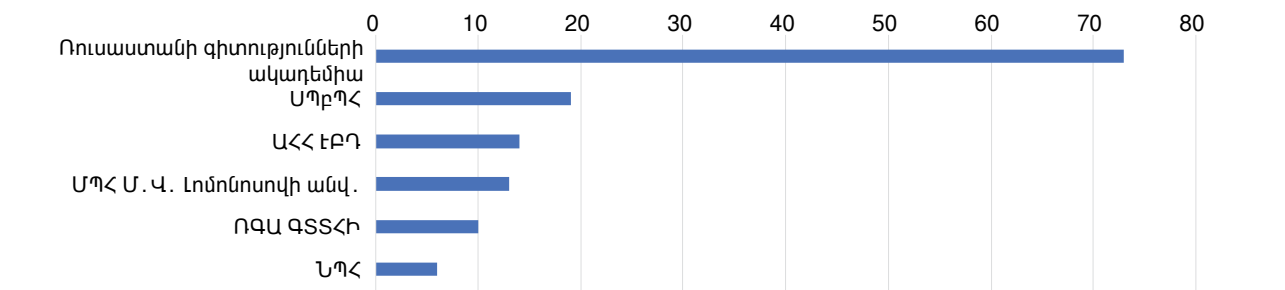
Նկար 3:

Մտավոր սեփականության կառավարման թեմայով հրապարակումների քանակի դիմամիկան համալսարաններում 1974 թ. -ից 2024 թ. Կազմվել է հեղինակների կողմից՝ Lens.org տվյալների հիման վրա

Նկար 4:

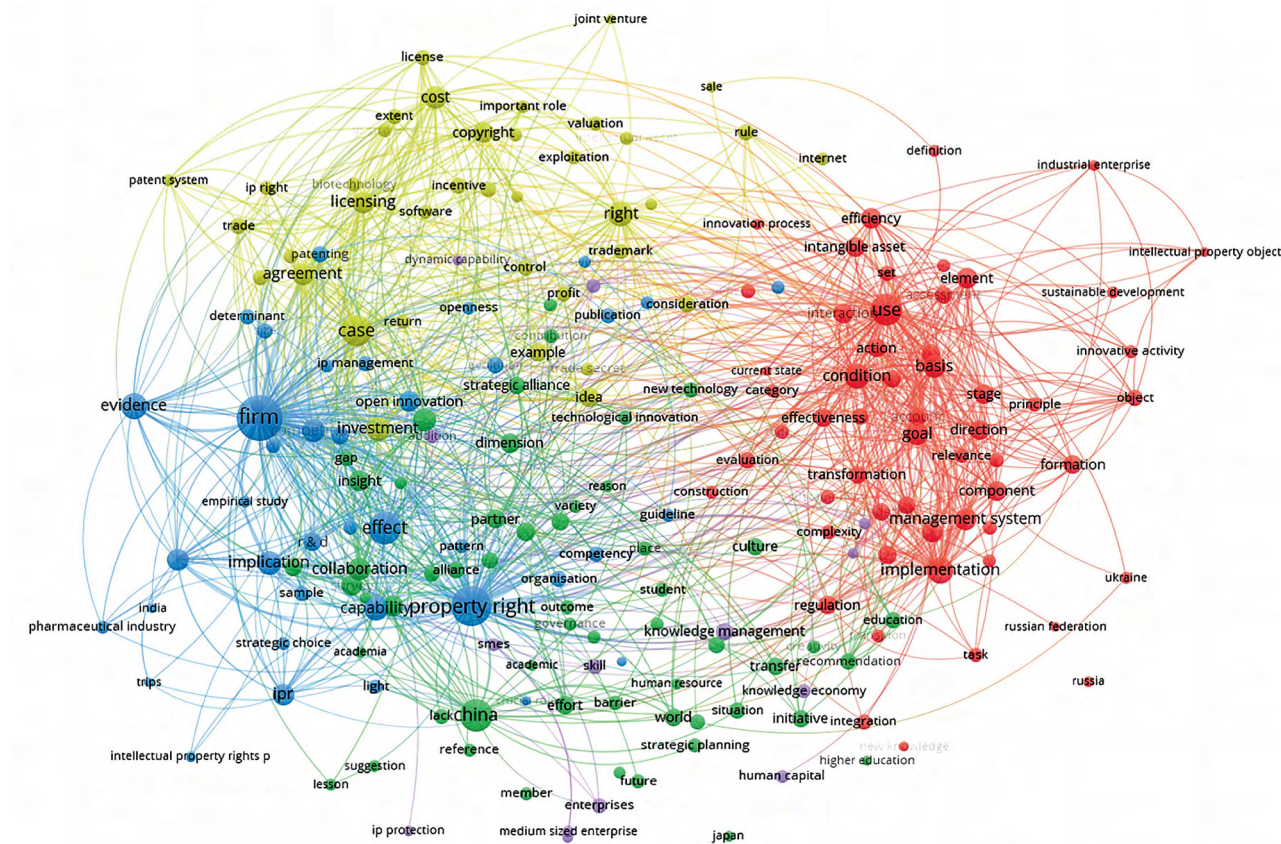
Մտավոր սեփականության ռազմավարական կառավարման թեմայով ռուսական կազմակերպություններին կից հրապարակումների բաշխում բուհերում ըստ տարիների: Կազմվել է հեղինակների կողմից՝ Lens.org տվյալների հիման վրա

Նկար 5:

Բուհերում մտավոր սեփականության ռազմավարական կառավարման թեմայով հետազոտություններ իրականացնող ռուսական թոփ-5 կազմակերպությունները (ըստ հրապարակումների քանակի): Կազմվել է հեղինակների կողմից՝ Lens.org տվյալների հիման վրա

¹ Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայության 2023 թվականի տարեկան հաշվետվություն: Մտավոր սեփականությունը երկրի տեխնոլոգիական ղեկավարության հիմքն է / խմբ. Յու. Ս. Ջուբովա, Օ. Պ. Ներետինա. – Մոսկվա: ԱՄԴԻ, 2023. – 180 էջ:

Նկար 6:

Համալսարաններում մտավոր սեփականության ռազմավարական կառավարման տերմինների ցանցային քարտեզ: Ստեղծվել է հեղինակների կողմից VOSviewer օգտագործմամբ` Lens.org տվյալների հիման վրա

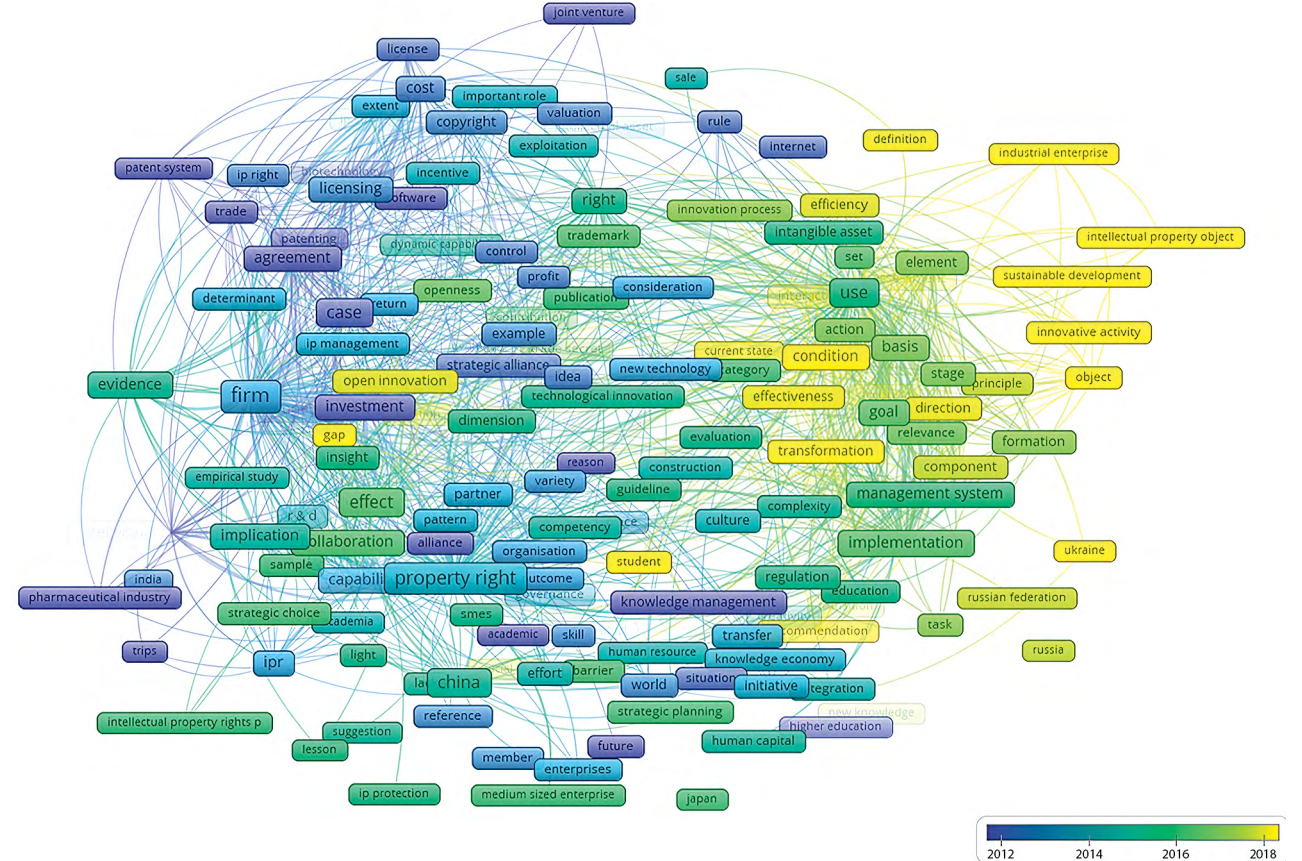
իրականացվել է 1000 հոդվածների վրա` դասակարգված ըստ համապատասխանության 2000 թվականից սկսած): Օգտագործվել են հոդվածներ` առանց երկրի սահմանափակումների:

Արդյունքում կառուցվել է ցանցային քարտեզ, որը ներկայացված է նկար 6-ում (203 տերմիններ արտացոլված են հինգ կլաստերներում): Ինչպես երևում է հետազոտության հայեցակարգերի ներկայացված պատկերացումից, կլաստերների կենտրոնական տերմինները էապես տարբերվում են` արտացոլելով իրականացվող հետազոտության որոշակի հեռանկարը: Կապույտ կլաստերում սրանք են ֆիրման, սեփականության իրավունքը, հնարավորություններն ու ազդեցությունները: Կարմիրում` օգտագործում, կիրառում, կառավարման համակարգ, կարգավորում, պայմաններ, արդյունավետություն, ոչ նյութական ակտիվներ, կայուն զարգացում և նորարարական գործունեություն: Դեղին կլաստերում առավել նշանակալից են քեյսը, ներդրումները, համաձայնագրերը, լիցենզավորումը, ծախսերը և արտոնագրային համակարգը: Կանաչում` Զինաստան, ռազմավարական պլանավորում, տեխնոլոգիաների փոխանցում, տեխնոլոգիական նորարարություն, ջանքեր և խոչընդոտներ: Մանուշակագույնով են` բիզնես մոդելը, գիտելիքների կառավարումը, դիմամիկ հնարավորությունները, մարդկային կապիտալը և հմտությունները:

Մեկ այլ իմաստային պատկեր է ի հայտ գալիս համալսարաններում ՄՍ ռազմավարական կառավարման

տերմինների բաշխման ցանցային քարտեզը վերլուծելիս ըստ հրապարակման ժամանակի (նկար 7): Տերմինների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս ժամանակի ընթացքում հետազոտական կենտրոնի փոփոխություն` պաշտոնական համաձայնագրերի, լիցենզիաների, ներդրումների և համատեղ ձեռնարկությունների նկատմամբ ուշադրության աստիճանական նվազում (մանուշակագույն և կապույտ ցուցիչներ` նկար 7-ում) և ուշադրության ավելացում բաց նորարարական մոդելների, սկզբունքների, պայմանների, ինովացիոն գործունեության, փոխակերպումների և թվային հարթակների նկատմամբ (դեղին և բաց կանաչ գույնի տերմինների սխեման):

Ինչպես ցույց է տվել հետագա բովանդակության վերլուծությունը, դիտարկվող բլոկի հրապարակումները թեմատիկորեն ընդգրկում են հարցերի բավականին լայն շրջանակ, որտեղ ռազմավարությունը կապված է ՄՍ կառավարման վերաբերյալ համալսարանի քաղաքականության և դրա կարգավորող աջակցության [1, 2], նորարարության քաղաքականության և արտոնագրային քաղաքականության հետ` որպես դրա անբաժանելի մաս [3, 4]: Չգալի թվով գիտական աշխատություններ ուշադրություն են դարձնում խնդիրներին [5] և տարբեր հայեցակարգային և կիրառական ապրելակներին ռազմավարական ուղղվածություն ունեցող ՄՍ կառավարման մեխանիզմի կառուցման, այդ թվում` համալսարաններում որպես նորարարական գործունեության հիմնական առարկաներ

Նկար 7:

Համալսարաններում մտավոր սեփականության ռազմավարական կառավարման տերմինների բաշխման ցանցային քարտեզ` ըստ հրապարակման ժամանակի:

Ստեղծվել է հեղինակների կողմից VOSviewer օգտագործմամբ` Lens.org տվյալների հիման վրա

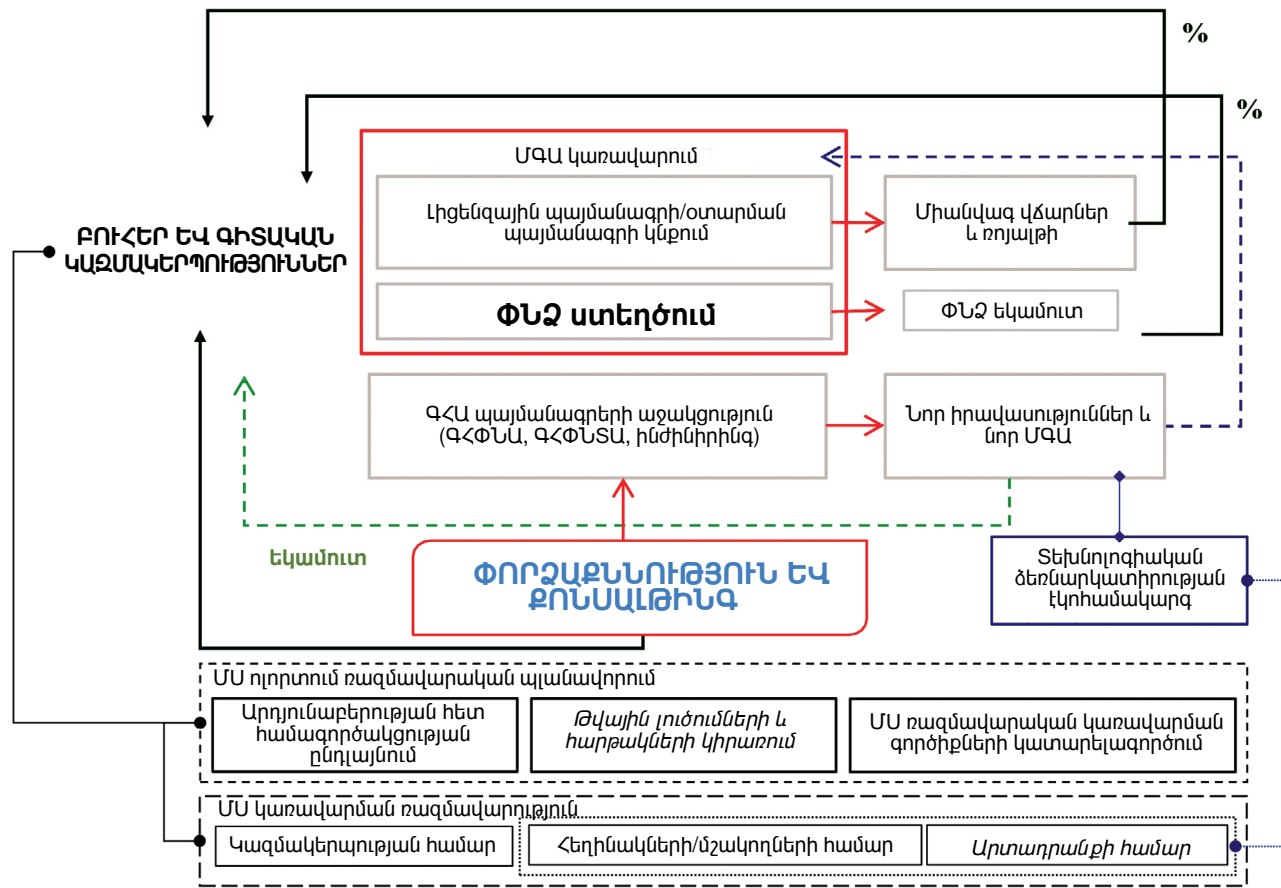
[6]: Խոսքը բաց ինովացիոն էկոհամակարգերի զարգացման մասին է [7-9], թվային հարթակների և էկոհամակարգերի [10] ստեղծման, այս գործընթացում պետության համար նշանակալի դերակատարում ունեցող ձեռնարկատիրական բուհերի ձևավորման մասին [11], տարածքների գիտատեխնիկական զարգացման ապահովում «Գիտություն և համալսարաններ» ազգային նախագծի միջոցով [12]: Ընդհանուր առմամբ, գրականության կատարած վերլուծությունը թույլ տվեց բացահայտել ոչ միայն հետազոտության արդի ոլորտները, այլև այս առարկայական ոլորտում առկա բացերը:

Ուսումնասիրության արդյունքներ

Համալսարաններում ՄՍ կառավարմանը նվիրված գիտաչափական տվյալների բազաներում ներկայացված աշխատանքների էական բաղադրիչի ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ հայտարարված ռազմավարական մոտեցումները սահմանափակվում են գործունեության սկզբունքների ձևակերպմամբ, առևտրայինացման խնդիրներով [13], կազմակերպչական կառուցվածքի փոխակերպում [14] և շուկայավարման խթանման մեթոդների կիրառում [15], ինչը ցույց է տալիս ինչպես համալսարաններում ՄՍ կառավարման ռազմավարությունների իրականացման մեթոդաբանական զարգացումների անբավարարությունը, այնպես էլ գիտական և կրթական կազմակերպություններում ՄԳԱ փոխանցման

տնտեսական էֆեկտի անբավարարությունը: Դաշնային մակարդակում նախաձեռնություններ են իրականացվում ուսանողների և համալսարանի անձնակազմի լայն զանգվածների ներգրավման աքսելերացիոն ծրագրերում, ձեռնարկատիրական հմտությունների վերապատրաստման, սկսնակ ստուդիաների զարգացման և ինժեներական կրթության վերաֆորմատավորման մեջ: Ներառյալ «Առաջադեմ ինժեներական դպրոցներ» դաշնային նախագծի իրականացումը, որն արդիականացնում է համալսարանական միջավայրում ՄՍ կառավարման ռազմավարական մոտեցումների ձևավորումը:

ՄՍ կառավարման ոլորտում ամենակարևոր առաջարկները, որոնք ներդրման ներուժ ունեն, հետևյալն են` աշխատակիցների կողմից ՄՍ կառավարման ոլորտում իրավասությունների ձեռքբերում (ներառյալ արտոնագրում, լիցենզավորում) և աջակցող ՄՍ ենթակառուցվածքի զարգացում, ներառյալ համալսարանական տեխնոլոգիական ձեռներեցության հարթակներ, որոնք ուղղված են զգալի ՄԳԱ համապարփակ նույնականացմանը վերապատրաստման և ծրագրերի մշակման միջոցով: 2023 թվականին «Համալսարանական տեխնոլոգիական ձեռներեցության հարթակ» դաշնային նախագծի շրջանակներում Հարավային դաշնային համալսարանում իրականացվել են հետևյալը` 3 աքսելերացիոն ծրագիր (ավելի քան 1500 մասնակից, 165 ստարտափ նախագիծ) . 76 ուսուցում ձեռնարկատիրական

Նկար 8:

Համալսարանի մակարդակով մտավոր սեփականության կառավարման սխեմա՝ հաշվի առնելով ռազմավարական պլանավորման զարգացման ուղղությունները և ՄՍ ոլորտում կառավարման ռազմավարության երեք չափերը (կազմակերպություն, հեղինակ, արտադրանք): Կազմվել է հեղինակների կողմից:

կարողությունների վերաբերյալ ութամյա ձևաչափով 4700 ուսանողների համար ՀՂԸ, ներառյալ 34 թեյնինգներ, որոնք անցկացվել են ՀՂՀ 19 դասընթացավարների կողմից. «Ձեռնարկատիրական եռման կետ» (ավելի քան 150 ստարտափ միջոցառում 2000 մասնակիցների համար), որը ցույց է տալիս համալսարանում կառուցված նախագծերի արագացման համակարգի առկայությունը և դրա մասշտաբը:

Թվում է, թե նպատակահարմար է իրականացնել ՄՍ կառավարում համալսարանի մակարդակում՝ հաշվի առնելով ՄՍ կառավարման ռազմավարության երեք չափերը (կազմակերպություն, հեղինակ, արտադրանք), որը ենթադրում է առանձին, բայց համաժամանակացված ռազմավարությունների մշակման հնարավորություն հենց կազմակերպության, հեղինակի/մշակողի և ստեղծվող արտադրանքի համար: ՄՍ կառավարման ռազմավարությունները պետք է նախ և առաջ կառուցվեն՝ հաշվի առնելով պետության, բիզնեսի և հասարակության պահանջները մուսիցիպալ, տարածաշրջանային և ազգային մակարդակներում, ինչպես նաև ներառում են գիտահետազոտական գործունեությունը և անձնակազմի վերապատրաստումը, ներառյալ՝ ապահովելով ստացված արդյունքների փոխանցումը ոչ միայն արդյունաբերական գործընկերներին, այլ նաև ուղղակիորեն կրթական գործընթացին,

այդ թվում՝ տեխնոլոգիական ձեռնարկատիրության էկոհամակարգի միջոցով, ներառյալ ինկուբատորներ, ակսելերատորներ և ստարտափ-ստուգիաներ (նկար 8):

Միևնույն ժամանակ, ՄՍ կառավարման բարելավմանը կարելի է հասնել կազմակերպությունում ՄՍ կառավարման մշակույթի և ՄՍ կառավարման ռազմավարությունների մշակման միջոցով, ներառյալ մտավոր սեփականության հետ աշխատելու թվային համակարգերի վրա հիմնվածները: ՄՍ կառավարման ռազմավարությունների երկարաժամկետ պլանավորման և մշակման առումով անհրաժեշտ է հաշվի առնել ոչ միայն կազմակերպության մակարդակը որպես ամբողջություն, այլ նաև կազմակերպության աշխատակիցների համար ՄՍ կառավարման անհատական ռազմավարությունների նախագծման հնարավորությունը, ինչպես նաև ՄԳԱ և կրթական բովանդակության մշակումը արտադրանքի մոտեցման տրամաբանությամբ (ըստ որի ներգրավված մասնագետների գործունեությունը ամբողջությամբ կենտրոնացած է արտադրանքի ձեռքբերման վրա):

Հարավային դաշնային համալսարանում ՄՍ կառավարման ռազմավարության մշակման ժամանակ «կազմակերպություն, հեղինակ, արտադրանք» մոտեցման փորձարկումը հնարավորություն տվեց թարմացնել վերափոխել և ակտիվացնել

ՄՍ կառավարման համակարգը, ինչը հանգեցրել է 2023-ին ՄՍ ցուցանիշների աճին 2021-ի համեմատ : Մասնավորապես, ստեղծված ՄԳԱ թիվն աճել է 55,9%-ով (795 միավոր), իսկ մեկ ԳՆԱ բաժին ընկնող ԳՀՓՆԱ ծավալն աճել է 15,9%-ով (մինչև 1,4 մլն ռուբլի)²:

Վերլուծությունը ցույց է տվել, որ գիտական և կրթական կազմակերպություններում ՄՍ կառավարումը, մասնավորապես համալսարանական մակարդակում, վերջին տարիներին ավելի ու ավելի մեծ ուշադրություն է դարձվում ակադեմիական գրականության մեջ և մի շարք միջոցառումներ են ձեռնարկվել բուհերում հիմնված տեխնոլոգիաների փոխանցման կենտրոնների զարգացման ուղղությամբ: Միևնույն ժամանակ, անբավարար ուշադրություն է դարձվում առանձին աշխատողների և արտադրանքի մակարդակով ՄԳԱ կառավարման ռազմավարությունների մշակմանը: Թվում է, որ բուհերի ռազմավարական կառավարման մոտեցումը պետք է հաշվի առնի տեղական (կազմակերպական մակարդակով), տարածաշրջանային (առարկայական մակարդակով), ազգային (երկրի մակարդակով) և միջազգային համատեքստը, որոնցից յուրաքանչյուրը որոշում է ՄՍ հետ աշխատելու առանձնահատկությունները: Տեղական ռազմավարությունը պետք է ոչ միայն համաժամանակացվի այլ մակարդակների հետ, այլ նաև ներառի դրույթներ, որոնք վերաբերում են ՄԳԱ կառավարման ռազմավարության մշակմանը արտադրանքի մոտեցման տրամաբանության մեջ և դրանց առևտրայնացումը որպես շուկայի պահանջարկ ունեցող ապրանքներ: Գիտական և կրթական կազմակերպությունների աշխատակիցները պետք է նաև հնարավորություն ունենան մշակել ՄՍ կառավարման իրենց ռազմավարությունը (իրենց ՄԳԱ)՝ հիմնվելով նոր տեխնոլոգիաների և թվային հարթակների վրա, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ ՄՍ կառավարում: Այս առումով կարևոր է, որ մասնագիտացված ստորաբաժանումները, ներառյալ տեխնոլոգիաների փոխանցման կենտրոնները, ավելի ակտիվ դիրք զբաղեցնեն ՄԳԱ առևտրայնացման վերաբերյալ աշխատակիցների տեղեկացվածության և հետաքրքրության բարձրացման առումով, մի կողմից, և ընդլայնելով համագործակցությունը արդյունաբերության և բիզնեսի հետ, մյուս կողմից:

Եզրահանգում

Հոդվածում վերլուծվում են գիտակրթական կազմակերպություններում ՄՍ կառավարման և գիտելիքի կապիտալիզացիայի ռազմավարական մոտեցումները: Հիմնական ուշադրությունը կենտրոնացված է այս ոլորտում հետազոտությունների ներկա վիճակի վրա, ինչը հնարավորություն է տվել բացահայտել հիմնական խնդիրները և զարգացման հեռանկարները:

ՄՍ արդյունավետ կառավարման հիմնական խնդիրներից է պայմանների ստեղծումը գիտական հետազոտությունների արդյունքների գործնական գործունեության մեջ ակտիվ ներգրավելու համար: Սա պահանջում է երկարաժամկետ ռազմավարությունների մշակում՝ հիմնված կրթական և

հետազոտական գործընթացների ինտեգրման վրա բիզնեսի և հասարակության կարիքների հետ:

Գործնական առաջարկությունները ներառում են նորարարությունը խթանելու մեխանիզմների մշակում, իրավական աջակցության բարելավում և հետազոտողների և ուսուցիչների մոտիվացիայի համակարգի բարելավում: Առաջարկվում են նաև միջոցներ արտաքին գործընկերների, այդ թվում՝ արդյունաբերության և պետական կառույցների հետ փոխգործակցության ամրապնդման համար, ինչը կնպաստի գիտելիքի առավել արդյունավետ կապիտալիզացիային և առևտրային առումով հաջող մշակումների վերածմանը:

Այսպիսով, ՄՍ և գիտելիքների կառավարման ռազմավարական մոտեցումը պետք է հիմնված լինի ճկունության, համագործակցության և արագ փոփոխվող շուկայի և տեխնոլոգիական պայմաններին հարմարվելու վրա, ինչը կարևոր գործոն է գիտակրթական կազմակերպությունների մրցունակության բարձրացման համար:

Գրականության ցանկ

1. Suglobov, A. E., Orlova, K. S., Zharov, A. N., Katys, P., & Novikov, A. V. (2021). Intellectual property policy of universities: specific regulation. Revista Tempos e Espaços em Educação, 14 (33), e16155. <http://dx.doi.org/10.20952/revtee.v14i33.16155>
2. Մտավոր սեփականության կառավարումը գիտելիքի տնտեսության մեջ. իրավական կարգավորում և առևտրայնացում. մենագրություն / գիտ. խմբ.՝ Ա. Ա. Աֆանասիև, Մ. Ա. Բորովսկայա, Յու. Ա. Կոնոնենկով, Տ. Վ. Ֆեդոսովա, Հարավային դաշնային համալսարան. – Դոնի Ռոստով; Տազանրոգ: Հարավային դաշնային համալսարանի հրատարակչություն, 2023. – 348 էջ. DOI 10.18522/801300100.
3. Kortov S. V., Terlyga N. G., Shulgin D. B., Unegova I. E. Patent Strategy as a Key Component of Innovation Development in Universities. University Management: Practice and Analysis. 2019; 23 (5): 85-96. DOI: 10.15826/umpa.2019.05.044.
4. Արտոնագրային լոգավազանների օգտագործումը որպես արտոնագրային ռազմավարության գործիքներից մեկը՝ հեշտացնելով արտոնագրված տեխնոլոգիաների հասանելիությունը / Գ. Պ. Իվլին, Յու. Ս. Չուբով, Տ. Ն. Երիվանցևա, Վ. Օ. Կալյախին // Օրենք և թվային տնտեսություն. – 2023. – № 1 (19). – էջ 7-27. – DOI 10.17803/2618-8198.2023.19.1.007-027:
5. Ռուդայա, Ի. Լ. Ռուսական նորարարական կազմակերպությունների մտավոր սեփականության ռազմավարական կառավարման հիմնախնդիրները / Ի. Լ. Ռուդայա // Կառավարում. -2019. – № 1. – էջ 50-59:
6. Novikov, S. V., Kullikov, S. P. Development of a Toolkit for an Intellectual Property Management System for Higher Education Institutions. Russ. Engin. Res. 44, 584-589 (2024). <https://doi.org/10.3103/S1068798X2470045X>
7. Carayannis, E.G., Meissner, D. & Edelkina, A. Targeted innovation policy and practice intelligence (TIP2E): concepts and implications for theory, policy and practice. J Technol Transf 42, 460-484 (2017). <https://doi.org/10.1007/s10961-015-9433-8>

² Ռեկտոր Ի. Կ. Շևչենկոյի զեկույցը 2023 թվականին համալսարանի գործունեության մասին / Հարավային դաշնային համալսարան. – Դոնի Ռոստով, Տազանրոգ: Հարավային դաշնային համալսարանի հրատարակչություն, 2024. – 260 էջ: URL՝ https://sfedu.ru/docs/ufudoc/otechet_rectora_2023.pdf

8. Carayannis, E.G., Meissner, D. Glocal targeted open innovation: challenges, opportunities and implications for theory, policy and practice. J Technol Transf 42, 236-252 (2017). <https://doi.org/10.1007/s10961-016-9497-0>

9. Dubina, I.N., Campbell, D.F.J., Carayannis, E.G. et al. The Balanced Development of the Spatial Innovation and Entrepreneurial Ecosystem Based on Principles of the Systems Compromise: A Conceptual Framework. J Knowl Econ 8, 438-455 (2017). <https://doi.org/10.1007/s13132-016-0426-0>

10. Ներետին, Օ. Պ. Մտավոր սեփականության թվային էկոհամակարգերի ձևավորման և զարգացման առանձնահատկությունները / Օ. Պ. Ներետին, Ա. Վ. Ալեքսանդրովա, Ս. Ն. Գորուշկինա // Թվային ինտելեկտուալ էկոհամակարգերը տնտեսագիտության և արդյունաբերության մեջ. – Սանկտ Պետերբուրգ: ՊՈԼԻՏԵԽՆ-ՊՐԵՍՍ, 2023. – էջ 68–89: – DOI 10.18720/IEP/2023.5/3:

11. Budyldina, N. Entrepreneurial universities and regional contribution. Int Entrep Manag J 14, 265-277 (2018). <https://doi.org/10.1007/s11365-018-0500-0>

12. Մեդվեդև, Վ. Վ. «Գիտությունը և համալսարանները» ազգային նախագիծը՝ որպես գիտատեխնիկական բարձր ներուժ ունեցող տարածքների զարգացման պետական աջակցության մեխանիզմ / Վ. Վ. Մեդվեդև // Գիտելիքի քաղաքակրթություն. ռուսական իրողություններ. XXII միջազգային գիտական կոնֆերանսի աշխատանքների ժողովածու, Մոսկվա, 15–24 ապրիլի, 2021 թ. – Կիրով: Կրթության նորարարական տեխնոլոգիաների միջտարածաշրջանային կենտրոն, 2021: – էջ 106–109:

13. Մակարով, Ա. Մ. Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում մտավոր սեփականության կառավարման արդի հիմնախնդիրները / Ա. Մ. Մակարով // Մտավոր սեփականության կառավարում Ուղմուրտական Հանրապետությունում. Համառուսաստանյան գիտագործնական կոնֆերանսի նյութեր, Իժմեսկ, 25 հոկտեմբերի, 2022 թ. – Իժմեսկ: Հրատարակչություն «Ուղմուրտի համալսարան», 2022. – էջ 4–5:

14. Կլետկինա, Յու. Ա. Համալսարանի մտավոր սեփականության կառավարում մտավոր սեփականության բաժնի միջոցով / Յու. Ա. Կլետկինա // Գիտության ծառուղի. – 2020. – Հ. 1, № 4 (43). – էջ 291–295:

15. Գվոզդեցկայա, Ի. Վ. Մտավոր սեփականությունը՝ տեխնոլոգիական ինքնիշխանության և տնտեսական անվտանգության ապահովման գործոն / Ի. Վ. Գվոզդեցկայա, Ս. Է. Մայկովա // Մտավոր սեփականություն: Արդյունաբերական սեփականություն: – 2024. – № 1. – էջ 32–43:

Տեղեկատվություն հեղինակների մասին
Մարինա Ալեքսանդրի Բորովսկայա, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, ՌԿԱ ակադեմիկոս, Հարավային դաշնային համալսարանի նախագահ (Դոնի Ռոստով, Բ. Սադովայա փող., 105/42), ORCID 0000-0002-8089-183X; bma@sfnedu.ru
Անտոն Անատոլիի Աֆանասև, տնտեսագիտության թեկնածու, Հարավային դաշնային համալսարանի

«Գործիքային, մաթեմատիկական և ինտելեկտուալ միջոցներ տնտեսագիտության մեջ» գիտական հետազոտությունների կենտրոնի առաջատար գիտաշխատող (Դոնի Ռոստով, Բ. Սադովայա փող. 105/42), ORCID 0000-0002-4297-2663; afanasyevanton@sfnedu.ru
Անաստասիա Յուրիի Նիկիտանա, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, Հարավային դաշնային համալսարանի տեղեկատվական տնտեսագիտության ամբիոնի վարիչ (Դոնի Ռոստով, Բ. Սադովայա փող. 105/42), ORCID 0000-0003-0406-7440; aunikitaeva@sfnedu.ru
Տատյանա Վիկտորի Ֆեդոսովա, տնտեսական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Հարավային դաշնային համալսարանի Չեռնարկությունների տնտեսագիտության ամբիոնի վարիչ (Դոնի Ռոստով, Բ. Սադովայա փող. 105/42), ORCID 0000-0003-1463-3346; tvfedosova@sfnedu.ru
Ալեքսանդր Վլադիմիրի Կոնոնենկո, Հարավային դաշնային համալսարանի երիտասարդական քաղաքականության ռեկտորատի խորհրդական (Դոնի Ռոստով, 105/42 Բ. Սադովայա փող.), ORCID 0000-0003-4084-0963; kav@sfnedu.ru

Համահեղինակների հայտարարված ներդրումը

Մ. Ա. Բորովսկայա՝ հայեցակարգում, մեթոդաբանություն, հետազոտական հսկողություն, ձեռագրի պատրաստում և խմբագրում:
Ա. Ա. Աֆանասև՝ մեթոդաբանություն, ֆորմալ վերլուծություն, ուսումնասիրության անցկացում, տվյալների ստուգում, ձեռագրերի ստեղծում և խմբագրում, վիզուալիզացիա:
Ա. Յու. Նիկիտանա՝ մեթոդաբանություն, պաշտոնական վերլուծություն, ուսումնասիրության անցկացում, տվյալների ստուգում, ծրագրային ապահովման հետ աշխատանք, ձեռագրի ստեղծում և խմբագրում:
Տ. Վ. Ֆեդոսովա՝ մեթոդաբանություն, պաշտոնական վերլուծություն, հետազոտության իրականացում, տվյալների ստուգում, տվյալների կառավարում, ձեռագրերի ստեղծում և խմբագրում:
Ա. Վ. Կոնոնենկո՝ տվյալների կառավարում, վիզուալիզացիա, ձեռագրերի ստեղծում:

References

1. Suglobov, A. E., Orlova, K. S., Zharov, A. N., Katys, P., & Novikov, A. V. (2021). Intellectual property policy of universities: specific regulation. Revista Tempos e Espaços em Educação, 14 (33), e16155. <http://dx.doi.org/10.20952/revtee.v14i33.16155>

2. Afanasyev, A. A., Borovskaya, M. A., Kolesnikov Yu. A. and Fedosova T. V. (ed.) (2023), Upravlenie intellektualnoj sobstvennostyu v ekonomike znaniy: pravovoe regulirovanie i kommercializaciya [Intellectual Property Management in the Knowledge Economy: legal regulation and commercialization], Izdatelstvo Yuzhnogo federalnogo universiteta, Rostov-na-Donu; Taganrog, Russia.

3. Kortov, S. V., Terlyga, N. G., Shulgin. D. B., Unegova, I. E. Patent Strategy as a Key Component of Innovation Development in Universities. University Management: Practice and Analysis. 2019; 23 (5): 85–96. DOI: 10.15826/ump.2019.05.044.

4. Ivliev, G. P., Zubov, Yu. S., Erivanceva, T. N. and Kalyatin, V. O. (2023), Foreign experience in using patent pools as one of the tools of a patent strategy that facilitates access to patented technologies, *Law and digital economy*, no 1 (19), pp. 7–27, DOI 10.17803/2618–8198.2023.19.1.007–027.

5. Rudaya, I. L. (2019), Problems of strategic management of intellectual property of Russian innovative organizations, *Upravlenie*, no 1, pp. 50–59.

6. Novikov, S.V., Kulikov, S. P. Development of a Toolkit for an Intellectual Property Management System for Higher Education Institutions. Russ. Engin. Res. 44, 584–589 (2024). <https://doi.org/10.3103/S1068798X2470045X>.

7. Carayannis, E.G., Meissner, D. & Edelkina, A. Targeted innovation policy and practice intelligence (TIP2E): concepts and implications for theory, policy and practice. J Technol Transf 42, 460–484 (2017). <https://doi.org/10.1007/s10961-015-9433-8>

8. Carayannis, E.G., Meissner, D. Glocal targeted open innovation: challenges, opportunities and implications for theory, policy and practice. J Technol Transf 42, 236–252 (2017). <https://doi.org/10.1007/s10961-016-9497-0>

9. Dubina, I.N., Campbell, D.F.J., Carayannis, E.G. et al. The Balanced Development of the Spatial Innovation and Entrepreneurial Ecosystem Based on Principles of the Systems Compromise: A Conceptual Framework. J Knowl Econ 8, 438–455 (2017). <https://doi.org/10.1007/s13132-016-0426-0>

10. Neretin, O. P., Aleksandrova, A. V. and Gorushkina, S. N. (2023), Features of the formation and development of digital ecosystems of intellectual property, *Cifrovye intellektual'nye ekosistemy v ekonomike i promyshlennosti* [Digital intelligent ecosystems in the economy and industry], POLITEKH-PRESS, Sankt-Peterburg, Russia, DOI 10.18720/IEP/2023.5/3.

11. Budyldina, N. (2018), Entrepreneurial universities and regional contribution. Int Entrep Manag J 14, 265–277, <https://doi.org/10.1007/s11365-018-0500-0/>

12. Medvedev, V. V. (2021), The National project «Science and Universities» as a mechanism of state support for the development of territories with high scientific and technological potential, *Civilizaciya znaniy: rossijskie realii: Sbornik trudov XXII Mezhdunarodnoj nauchnoj konferencii* [Civilization of Knowledge: Russian Realities: Proceedings of the XXII International Scientific Conference], *Civilizaciya znaniy: rossijskie realii* [Civilization of Knowledge: Russian Realities] Moscow, Russia, 15–24 April 2021, pp. 106–109.

13. Makarov, A. M. (2022), Topical issues of intellectual property management at the university, *Upravlenie intellektualnoj sobstvennostyu v Udmurtskoj Respublike: Materialy Vserossijskoj nauchno-prakticheskoy konferencii* [Intellectual property management in the Udmurt Republic: Materials of the All-Russian Scientific and Practical Conference], *Upravlenie intellektualnoj sobstvennostyu v Udmurtskoj*

Respublike [Intellectual property management in the Udmurt Republic], Izhevsk, Russia, 25 October 2022, pp. 4–5.

14. Kletkina, Yu. A. (2020), Management of intellectual property of the university through the Intellectual Property Department, *Alleya nauki*, vol. 1, no 4 (43), pp. 291–295.

15. Gvozdeckaya, I. V. and S. E. Majkova (2024), Intellectual property is a factor in ensuring technological sovereignty and economic security, *Intellectual property*. Industrial property, no 1, pp. 32–43.

Information about the authors

Marina A. Borovskaya, Dr. Sci. (Economics), Professor, Academician of RAE, President of Southern Federal University (Rostov-na-Donu, Bolshaya Sadovaya st., 105/42); ORCID 0000-0002-8089-183X; bma@sfnedu.ru
Anton A. Afanasyev, Cand. Sci. (Economics), Leading Researcher at the IMISE Research Center, Southern Federal University (Rostov-na-Donu, Bolshaya Sadovaya st., 105/42); ORCID 0000-0002-4297-2663. afanasyevanton@sfnedu.ru
Anastasia Yu. Nikitaeva, Dr. Sci. (Economics), Professor, Head of the Department of Information Economics, Southern Federal University (Rostov-na-Donu, Bolshaya Sadovaya st., 105/42); ORCID 0000-0003-0406-7440; aunikitaeva@sfnedu.ru
Tatyana V. Fedosova, Cand. Sci. (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Enterprise Economics, Southern Federal University (Rostov-na-Donu, Bolshaya Sadovaya st., 105/42); ORCID 0000-0003-1463-3346; tvfedosova@sfnedu.ru
Alexander V. Kononenko, Advisor to the Administration for Youth Policy of Southern Federal University (Rostov-na-Donu, Bolshaya Sadovaya st., 105/42); ORCID 0000-0003-4084-0963; kav@sfnedu.ru

Contribution of the authors

M. A. Borovskaya – conceptualization, Methodology, Formal Analysis, Supervision, Writing – Review & Editing.
A. A. Afanasyev – Methodology, Formal Analysis, Investigation, Validation, Visualization, Writing – Review & Editing.
A. Yu. Nikitaeva – Methodology, Formal Analysis, Investigation, Validation, Software, Writing – Review & Editing.
T. V. Fedosova – Methodology, Formal Analysis, Investigation, Validation, Data Curation, Writing – Review & Editing.
A. V. Kononenko – Data Curation, Visualization, Writing.

Հեղինակները հայտարարում են շահերի բախման բացակայության մասին:
The authors declare no conflict of interests.

Ստացվել է խմբագրություն 12. 11. 2024
Վերանայվել է գրախոսությունից հետո 02.12.2024
Ընդունված է հրապարակման 05. 12. 2024

3 ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄՏԱԿՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Գիտական հոդված

Original article

ՌԵՏԴ:347.77:330.101.8
EDN: <https://elibrary.ru/osblsu>

Տարածաշրջանային բրենդի արտադրանքը քաղաքացիական շրջանառության մեջ ներգրավելուն ուղղված աջակցության միջոցառումների համակարգման մոտեցումներ

Օլեգ Պյոտրի Ներետին*, Վլադիմիր Կիկտորի Կլիմանով**, Սվետլանա Նիկոլայի Գորուշկինա*

* Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ

** Ռուսաստանի նախագահական ազգային տնտեսության և պետական կառավարման ակադեմիա,

ՀԱՕ «Հանրային ֆինանսների բարեփոխման ինստիտուտ»

Անոտացիա՝ հոդվածում դիտարկվում է կառավարության աջակցության միջոցառումները, որոնք ուղղված են Ռուսաստանում տարածաշրջանային բրենդերի առաջխաղացմանը: Տվյալ հոդվածի ուշադրության կենտրոնում է աջակցության միջոցառումների ուսումնասիրությունը անհատականացման այնպիսի միջոցների հետ, ինչպիսիք են աշխարհագրական նշումները և ապրանքների ծագման տեղանունները: Տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության միջոցառումների համակարգման խնդիրը դիտարկվում է կայուն տնտեսական աճի վրա ազդող արդյունավետ մեխանիզմների բացահայտման և տարածաշրջանային ապրանքների և ծառայությունների մրցունակության բարձրացման նպատակով: Առանձնացվել են այն առավելությունները, որը տալիս է տեղական արտադրողներին արտադրանքը տարածաշրջանային շուկաներ խթանելու համար տարածաշրջանային բրենդի ներքո աշխատանքը: Տարածաշրջանային նորմատիվ-իրավական վերլուծության հիման վրա առաջարկներ են ձևակերպվել Ռուսաստանի Դաշնության հիմնադիր սուբյեկտների գործադիր իշխանություններին մի շարք միջոցառումների վերաբերյալ, որոնք պայմաններ են ապահովում տարածաշրջանային բրենդի արտադրանքի ներգրավումը քաղաքացիական շրջանառության մեջ: Ուսումնասիրությունում ներկայացված են տվյալներ բաց աղբյուրներից: Տեղեկությունը թարմացվել է 2024 թվականի հոկտեմբերի դրությամբ:

Բանալի բառեր՝ մտավոր սեփականություն, տնտեսական զարգացում, տարածաշրջանային բրենդեր, աջակցության ծրագիր, աշխարհագրական նշումներ, թուրմերի ծագման վայրերի անվանումը, տարածաշրջանային բրենդերի օգտագործման առավելությունները:

Մեջբերման համար՝ Ներետին, Օ. Պ. տարածաշրջանային բրենդի տակ գտնվող արտադրանքը քաղաքացիական շրջանառության մեջ ներգրավելուն ուղղված աջակցության միջոցառումների համակարգման մոտեցումներ / Օ. Պ. Ներետին, Վ. Վ. Կլիմանով, Ս. Ն. Գորուշկինա // ԱՍԴԻ տեղեկագիր. – 2024. – Հ. 3, № 4. – Էջ 394–405:

Հնորհակալագրեր՝ ուսումնասիրությունն իրականացվել է ԴՊԲՀ ԱՍԴԻ գիտահետազոտական աշխատանքի շրջանակներում «Աշխարհագրական նշումների և ապրանքների ծագման վայրերի անվանումների օգտագործման ազդեցության բացահայտում և գնահատում Ռուսաստանի Դաշնության քաղկացուցիչ սուբյեկտների սոցիալ-տնտեսական զարգացման վրա» (գր. № 124060300042-8):

Approaches to systematization of support measures aimed at involving products under a regional brand in the civil turnover

Oleg P. Neretin*, Vladimir V. Klimanov**, Svetlana N. Gorushkina*

* Federal institute of industrial property

** RANEP, NGO “Institute for Public Finance Reform”

Abstract: the article discusses government support measures aimed at promoting regional brands in Russia. The focus of this article is on the study of support measures in relation to such means of individualization as geographical indications and appellations of origin. The problem of systematization of measures to support regional brands in order to identify effective methods and tools that have an impact on ensuring sustainable economic growth and increasing the competitiveness of regional goods and services is considered. The advantages provided by the work under a regional brand to local manufacturers to promote products to territorial markets are highlighted. Based on the analysis of regional regulatory documents, proposals have been formulated for the executive authorities of the constituent entities of the Russian Federation on a set of measures to ensure conditions for stimulating the involvement of products under a regional brand in civil turnover. The study presents data from open sources. The information is updated as of October 2024.

Keywords: intellectual property, economic development, regional brands, support program, geographical indications, appellation of origin, advantages of using regional brands.

For citation: Neretin, O. P. Approaches to systematization of support measures aimed at involving products under a regional brand in the civil turnover / O. P. Neretin, V. V. Klimanov, S. N. Gorushkina // Bulletin of Federal institute of industrial property. – 2024. – Vol. 3, № 4. – P. 394–405.

Acknowledgements: research Project of the Federal State Budgetary Institution “Federal Institute of Industrial Property” “Identification and assessment of the impact of the use of geographical indications and appellations of origin on the socio-economic development of the subjects of the Russian Federation” (reg. No. 124060300042–8).

Ներածություն

Անկասկած, Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդյունավետ արդյունքների հասնելու հաջողությունը մեծապես կախված է մտավոր սեփականության ոլորտում տարածաշրջանային քաղաքականության կառուցումից, որը պետք է նախատեսի մի շարք միջոցառումներ՝ ուղղված ՄԳԱ (այսուհետ՝ ՄԳԱ) ստեղծման մեխանիզմների մշակմանը: Մտավոր սեփականությունը (ՄՍ), համաձայն Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրության, պաշտպանված է օրենքով, և մտավոր սեփականության իրավական կարգավորումը պատկանում է Ռուսաստանի Դաշնության իրավասությանը (հոդված 44 և հոդված 71): Միևնույն ժամանակ, այս հանգամանքը, հաշվի առնելով մտավոր սեփականության առանձնահատկությունները, խոչընդոտ չէ տարածաշրջանային մակարդակում մտավոր սեփականության էկոհամակարգերի ձևավորմանը, որոնք նախատեսում են միջոցներ՝ ձևավորելու և զարգացնելու տարածաշրջանային ենթակառուցվածքները և մտավոր սեփականության աջակցության գործիքները, ներառյալ հարկային խրախուսման մեխանիզմները, մտավոր սեփականության նկատմամբ իրավունքների կառավարման համակարգերը և անհատականացման միջոցները, ինչպես նաև մասնագիտացված կազմակերպություններ և ենթակառուցվածքներ, որոնք պայմաններ են ապահովում տեղական արտադրողներին ներդրումների և տեղեկատվական աջակցության համար:

Սույն հոդվածում հեղինակներն անդրադարձան տարածաշրջանային բրենդերին աջակցելու միջոցառումների համակարգման խնդիրն, որպեսզի բացահայտեն կայուն

տնտեսական աճի վրա ազդող ամենաարդյունավետ մեխանիզմները և բարձրացնեն տարածաշրջանային ապրանքների և ծառայությունների մրցունակությունը:

«Բրենդ» տերմինով միավորված հասկացությունների ամբողջ շարքից, որն օգտագործվում է մարքեթինգում որպես որոշակի ապրանքի կամ ծառայության հետ կապված տեղեկատվության մի շարքի խորհրդանշական մարմնացում [1, 2], հեղինակները սույն հոդվածի ուշադրությունը կենտրոնացրել են աջակցության միջոցների ուսումնասիրության վրա՝ կապված անհատականացման այնպիսի միջոցների հետ, ինչպիսիք են աշխարհագրական նշումները (այսուհետ՝ ԱՆ) և ապրանքների ծագման վայրերի անվանումները (այսուհետ՝ ԱԾՎԱ)¹: Հեղինակները կիսում են ՌԴ Առևտրաարդյունաբերական պալատի փոխնախագահ Վ. Վ. Զուբարովը, ով կարծում է, որ օրենսդրական տեսանկյունից տարածաշրջանային բրենդը կամ աշխարհագրական նշում է (ԱՆ) կամ ապրանքների ծագման վայրերի անվանումները (ԱԾՎԱ) [3]:

ԱՆ և ԱԾՎԱ ընտրությունը որպես հետազոտության առարկա հետաքրքրություն է ներկայացնում մի շարք պատճառներով՝

- կոլեկտիվ մշակութային ավանդույթների հիման վրա արտադրվող ապրանքների անհատականացման օպտիմալ գործիք է.
- ունի մարքեթինգային գործիքի հատկություններ՝ արտադրանքը խթանելու և ներքին արտադրողների

¹ Ռուսաստանի Դաշնության Քաղաքացիական օրենսգիրք (մաս չորրորդ) 18.12.2006 № 230-ՂՕ: հ. 1516

Ներեստին Օ. Պ., Կլիմանով Վ. Վ., Գորուշկինա Ս. Ն. Աջակցության միջոցառումների համակարգման մոտեցումներ, որոնք ուղղված են տարածաշրջանային բրենդի տակ գտնվող արտադրանքը բաղաբացիական շրջանառության մեջ ներգրավելուն

կողմից ապրանքների սպառողների պահանջարկը բավարարելու համար:

Գիտության, կրթության և մշակույթի հանձնաժողովի նախագահ Լ. Ս. Գումեռովայի կարծիքով, տարածաշրջանային բրենդը կարող է օգնել զբոսաշրջիկների աչքում ստեղծել տարածաշրջանի յուրահատուկ իմիջ, ինչը, իր հերթին, կհանգեցնի դրանց հոսքի ավելացմանը և անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների զարգացմանը: Տարածաշրջանային բրենդը կարող է նպաստել նաև տարածաշրջանի մշակութային և բնական ժառանգության պահպանմանն ու զարգացմանը, ինչը կարևոր խնդիր է վայրի յուրահատկության և ինքնատիպության պահպանման համար²:

ԱՆ և ԱԾՎԱ նշանակության վրա որպես տարածաշրջանային բրենդավորման շարժիչ ուժ ուշադրություն են դարձրում Ս.Յու. Ֆաբրիչնի և Օ. Ա. Ռուզակովա, ինչպես նաև Ե. Գ. Լեոնիդովան, որը, մասնավորապես, նշում է, որ Ռուսաստանի Դաշնության որոշ սուբյեկտներում կան ոչ թե մեկ, այլ երեքմն տասնյակ անվանումներ, որոնք կապված են բնակեցված տարածքների, տեղանքների հետ, որտեղ ստեղծվում են եզակի օբյեկտներ, որոնք ոչ միայն համբավ են բերում տարածաշրջանին և գրավում զբոսաշրջիկներին, այլև ապահովում են զգալի եկամուտ [4, 5]:

Ա. Ե. Սիչև և Մ. Մ. Ռոզոժինան նշում են արտադրողների համար ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման կարևորությունը, ցանկանալով տարբերակել իրենց արտադրանքը տարածաշրջանային բրենդի միջոցով, որպեսզի բարձրացնեն դրա ճանաչումը և գրավեն սպառողների ուշադրությունը: Տարածաշրջանային բրենդեր օգտագործող արտադրողի կողմից նման մակնշման նպատակահարմարությունը պայմանավորված է շուկայում եզակի արտադրանքի ընդգծման անհրաժեշտությամբ, որի ծագումը որոշվում է աշխարհագրական ծագմամբ[6]:

ԱՆ և ԱԾՎԱ արդիականության վրա մատնանշում է Լ. Վ. Շերբաչևան, քանի որ այս նշանակումները կապված են տարածաշրջանային արտադրողների աջակցության իրականացման և նրանց ապրանքների պաշտպանության հետ, ինչը հատկապես կարևոր է ՌԴ տնտեսության զարգացման այս փուլում, որն ուղղված է ներմուծման փոխարինմանը [7]:

Ռոսպատենտի ղեկավար Յու. Ս. Ջուբովա, ԱՆ և ԱԾՎԱ մակնշված ապրանքները դարձել են իրենց տարածքների իրական «այցեքարտեր»՝ տեղական արտադրանքի որակի ցուցանիշ³: Նշենք, որ մեթոդական օգնություն ցուցաբերելու նպատակով Ռոսպատենտը և Ռուսաստանի տնտեսական զարգացման նախարարությունը եռակողմ համաձայնագրերի շրջանակներում մշակել են «Ռուսաստանի Դաշնության մարզերում մտավոր գործունեության արդյունքների իրավունքների կառավարման և անհատականացման միջոցների վերաբերյալ առաջարկություններ»⁴.

² Ինչպես զարգացնել տարածաշրջանային բրենդերը, քննարկվեց պանելային քննարկման ժամանակ // Մտավոր իրավունքի տեղեկագիր՝ կայք: URL: <https://vestnikip.ru/news/6467/?ysclid=m31nqv471f446061867> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024)

³ Ինչպես զարգացնել տարածաշրջանային բրենդերը, քննարկել են պանելային քննարկման ժամանակ // Մտավոր իրավունքի տեղեկագիր՝ կայք: – URL՝ <https://vestnikip.ru/news/6467/?ysclid=m31nqv471f446061867> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024):

⁴ Ռոսպատենտ: Մարզերում մտավոր սեփականության կառավարման վերաբերյալ առաջարկություններ // Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայություն՝ պաշտոն . կայք: URL: <https://rospatent.gov.ru/ru/regions> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024):

Ամփոփելով փորձագիտական կարծիքները՝ մենք նշում ենք այն առավելությունները, որոնք ԱՆ և ԱԾՎԱ ապահովում են որպես տարածաշրջանային բրենդեր՝ արտադրանքը տարածք

Ներեսոն Օ. Պ., Կլիմանով Վ. Վ., Գորուշկինա Ս. Ն. Աջակցության միջոցառումների համակարգման մոտեցումներ, որոնք ուղղված են տարածաշրջանային բրենդի տակ գտնվող արտադրանքը քաղաքացիական շրջանառության մեջ ներգրավելուն

Աղյուսակ 3:

Ռուսաստանի Դաշնության հիմնադիր սուբյեկտներում ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցված օբյեկտների թիվը, որտեղ չկան ծրագրեր տարածաշրջանային բրենդերի համար աջակցության միջոցներ տրամադրելու համար

Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների խմբավորումը ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցված օբյեկտների քանակով	Ընդհանուր ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցված օբյեկտների քանակ	Ընդհանուր ՌԴ սուբյեկտներ
Կրասնոդարի երկրամաս	27	1
Ստավրոպոլի երկրամաս	15	1
Տուլայի մարզ, Բաշկորտոստանի Հանրապետություն	9	2
Նիժնի Նովգորոդի մարզ	8	1
Յարոսլավլի մարզ, Կուրգանի մարզ, Նովոսիբիրսկի մարզ, Հյուսիսային Օսիա-Ալանիա, Անդրբայկալյան երկրամաս	6	5
Բրյանսկի մարզ, Վլադիմիրի մարզ, Տվերի մարզ, Օրենբուրգի մարզ, Ուլմուրտյան Հանրապետություն, Մարի Էլ Հանրապետություն	5	6
Կիրովսկի մարզ, Իրկուտսկի մարզ	4	2
Սանկտ Պետերբուրգ, Վորոնեժի մարզ, Կալուգայի մարզ, Կոստրոմայի մարզ, Տամբովի մարզ, Արխանգելսկի մարզ, Տյումենի մարզ, Կարաչայ-Չերքեզական Հանրապետություն, Թաթարստանի Հանրապետություն, Ալթայի Հանրապետություն, Կամչատկայի երկրամաս, Պերմի երկրամաս, Կրասնոյարսկի երկրամաս, Ալթայի երկրամաս	3	14
Մոսկվա, Վոլգոգրադի մարզ, Ամուրի մարզ, Տամբովի մարզ, Սախայի Հանրապետություն (Յակուտիա), Ինգուշեթիայի Հանրապետություն, Կաբարդինո-Բալկարիայի Հանրապետություն	2	7
Մուրմանսկի մարզ, Ռոստովի մարզ, Սամարայի մարզ, Ուլյանովսկի մարզ, Օմսկի մարզ, Տոմսկի մարզ, Ջապորոժիեի մարզ, Սախալինի շրջան, Կալմիկիայի Հանրապետություն, Տիվայի Հանրապետություն, Բուրյաթիայի Հանրապետություն, Յամալ-Նենեցյան ԻՇ, Խանտի-Մանսիական ԻՇ-Յուգրա, Պրիմորսկի երկրամաս	1	14
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ՝	80	53

Կազմվել է հեղինակների կողմից՝ ԱՄԴԻ տվյալների հիման վրա

տարածաշրջաններ են՝ Օրյոլի, Սմոլենսկի, Սարատովի, Մագադանի շրջանները, Նենեցյան և Չուկոտկայի ԻՇ, Խաբարովսկի երկրամասը, նոր շրջանները, բացառությամբ Ջապորոժիեի մարզի:

Տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության ծրագրի ազդեցության մակարդակը ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման ծավալի վրա որոշելու համար մենք կրնորենք ցուցանիշներ Ռոսպատենտի կայքից⁵ (տե՛ս աղյուսակ 2):

Այսպիսով, տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության ծրագրեր ընդունած 26 մարզերում գրանցվել է 47 պաշտպանվող օբյեկտ: Ավելին, ԱԾՎԱ որոշ օբյեկտներ ստացել են պաշտպանվող կարգավիճակ նույնիսկ նախքան աջակցության ծրագրի ընդունումը, օրինակ՝ Մոսկվայի մարզում: Բնական և մշակութային եզակի ինքնություն ունեցող վեց սուբյեկտներում գրանցվել է մեկական պահպանվող օբյեկտ:

Ինչպես հետևում է Աղյուսակ 2-ում ներկայացված տեղեկատվությունից, տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության ծրագրի առկայությունը միշտ չէ, որ ի վիճակի է ապահովել ԱՆ և ԱԾՎԱ զարգացման պատշաճ մակարդակը:

Կարևոր է ուշադրություն դարձնել այնպիսի ասպեկտի վրա, ինչպիսիք են տեղական ծրագրերի արդյունավետությունը բնութագրող թիրախային ցուցանիշները: Ինչպես նշված է տարածաշրջանային բրենդերի առաջմղման վերաբերյալ իրենց

ուսումնասիրության մեջ, Ա. Վ. Մոլոդկին և Ի. Վ. Բիտկինա, թիրախային ցուցանիշների շարքում հիմնականում կան այնպիսիք, որոնք պետք է բնութագրեն տեղական արտադրանքի տեսակարար կշիռը, որոնք նշված են ԱՆ և ԱԾՎԱ նշումներով, և այլ ցուցանիշներ, որոնք վկայում են տնտեսական աճի մասին:

Կարևոր է ուշադրություն դարձնել այնպիսի ասպեկտի վրա, ինչպիսիք են տեղական ծրագրերի արդյունավետությունը բնութագրող թիրախային ցուցանիշները

Սակայն, ինչպես իրավացիորեն նշում են վերոհիշյալ հեղինակները, գերակշռող ցուցանիշներն այն ցուցանիշներն են, որոնք չեն արտացոլում տնտեսական արդյունքը, այդ թվում՝ իրականացված աջակցության միջոցառումների քանակը, աջակցություն ստացած ապրանքանիշի արտադրողների թիվը և գրանցված ապրանքանիշերի քանակը [8]:

Դիտարկենք ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման օրինակներ այն մարզերում, որտեղ չկան տարածաշրջանային ապրանքանիշերի աջակցման ծրագրեր (տե՛ս աղյուսակ 3):

Աղյուսակ 3-ում ներկայացված տեղեկատվությունը վկայում է, որ, չնայած տարածաշրջանային ապրանքանիշերի աջակցման

Neretin O. P., Klimanov V. V., Gorushkina S. N. Approaches to systematization of support measures aimed at involving products under a regional brand in the civil turnover

Աղյուսակ 4:

Տարածաշրջանում գրանցված ԱՆ և ԱԾՎԱ միջին քանակ

Տարածաշրջանային բրենդերին աջակցելու ծրագրի առկայություն	ՌԴ սուբյեկտների քանակը	ԱՆ և ԱԾՎԱ պահպանման օբյեկտների առկայություն	ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցված օբյեկտների միջին ծավալ
ԱՅՈ	26	47	1,8 տարածաշրջանի համար
ՈՉ	53	80	1,5 տարածաշրջանի համար

ծրագրի բացակայությանը, Կրասնոդարի երկրամասը բացարձակ առաջատարն է տարածաշրջանային ապրանքանիշերի ստեղծման հարցում՝ գրանցված լինելով 27 պահպանվող օբյեկտների համար: Ստավրոպոլի երկրամասում գրանցվել է ԱՆ և ԱԾՎԱ 15 օբյեկտ է գրանցվել: Առաջատարների եռյակում են Բաշկորտոստանի Հանրապետությունը և Տուլայի մարզը, որոնք ունեն 9-ական օբյեկտ, որոնք նշված են ԱՆ և ԱԾՎԱ նշումներով:

ԱՆ և ԱԾՎԱ 3-ական օբյեկտներ գրանցվել են Ռուսաստանի Դաշնության 14 սուբյեկտներում, որոնք չունեն տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության ծրագրեր, ինչպես նաև 3-ական օբյեկտ գրանցվել են այն տարածքներում, որտեղ ընդունվել են ծրագրեր:

տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության ծրագրի առկայությունը կամ բացակայությունը էապես չի փոխում ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման զսպված պատկերը:

Ինչպես երևում է ներկայացված վերլուծությունից, առկա է տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության մեխանիզմների անհավասարակշռություն, ինչը թույլ չի տալիս բավարար օբյեկտիվությամբ դատել ընդունված ծրագրերի ազդեցությունը տեղական արտադրողների կողմից ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման և օգտագործման խթանման վրա: Այսպիսով, ըստ Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտի (այսուհետ՝ ԱՄԴԻ)⁶, պետական և ազգային ապրանքանիշերի գրանցված օբյեկտների

Աղյուսակ 5:

ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման հայտերի ներկայացման օրինակներ «Ռուսաստանի տարածաշրջանային բրենդեր» աճի նոր կետեր» սեմինարի անցկացումից հետո

Սեմինարի անցկացման վայրը և ամսաթիվը	Գրանցված ԱՆ և ԱԾՎԱ քանակ / մինչև սեմինարի անցկացումը հայտերի քանակ	Սեմինարից հետո ներկայացված հայտերը
ք.Տամբով 31.01.2023	-	1) «Մորշանսկոե պիվո» ԱՆ համար 2) «Սիր Միչուրինսկի» ԱՆ համար 3) «Կոտովսկայա նևայաչկա» ԱՆ համար 4) «Տամբովսկի կարտոֆել» ԱՆ համար 5) 9 հատ «Ռասկազովսկի տրիկոտաժ» ԱՆ համար
ք. Պետրոգավոդսկ 14.07.2022	Գրանցվել է 1 ԱԾՎԱ	1) 3 հայտ «Կարելսկի մեդ» ԱՆ համար 2) «Կարելսկի մարմելադ» ԱՆ համար 3) 3 հայտ «Կարելսկայա կյուբնիկա» ԱՆ համար 4) «Կարելսկի գրանիտ» ԱՆ համար 5) «Կարելսկայա ֆորել» ԱՆ համար 6) «Կարելսկի շունգիտ» ԱՆ համար 7) «Կարելսկի Իվան-չայ» ԱՆ համար 8) «Կարելսկայա պաստիլա» ԱՆ համար 9) «Կարելսկիե ուզորի» ԱԾՎԱ համար 10) «RAIMALA» ԱՆ համար
ք. Սարանսկ 31.10.2023	Գրանցվել է 1 ԱՆ Ներկայացվել է 3 հայտ ԱՆ համար	1) «Մորդովյան ոսկերչական տոնածառի խաղալիք» ԱՆ համար 2) նախկինում գրանցված «Մորդովյան քարակարկառային կաղնի» ԱՆ իրավունքներ տալու համար 3) «Մորդովյան սիդր» ԱՆ համար 4) «Մորդովյան հաց» ԱՆ համար 5) 2 հայտ «Մորդովյան ասեղնագործություն» ԱՆ համար

Կազմվել է հեղինակների կողմից՝ ԱՄԴԻ տվյալների հիման վրա

Հատուկ ուշադրության են արժանի Տամբովի մարզը և Կամչատկայի երկրամասը: Այս մարզերում աջակցության ծրագրեր չկան, սակայն կան առանձին կանոնակարգեր, որոնք կարգավորում են տարածաշրջանային բրենդերի արտադրողներին ֆինանսական աջակցության տրամադրումը: Չնայած դրան, գրանցված ԱՆ և ԱԾՎԱ թիվը երկու մարզերում էլ մնում է ցածր՝ 2 օբյեկտ Տամբովի մարզում և Կամչատկայի երկրամասում, ինչը վկայում է տրամադրվող միջոցառումների ցածր արդյունավետության մասին (տես աղյուսակ 4):

Այսպիսով, 2-րդ և 3-րդ աղյուսակներում ներկայացված տեղեկատվության վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ

քանակով առաջատար շրջանները Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտներն են, որոնք չունեն տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության ծրագիր. դրանք են Կրասնոդարի երկրամասը (27 օբյեկտ), Ստավրոպոլի երկրամասը (15 Օբյեկտ), ինչպես նաև Բաշկորտոստանի Հանրապետությունը և Տուլայի մարզը: Միաժամանակ, Չեչնիայի Հանրապետությունում կա ծրագիր, սակայն չկա ԱՆ և ԱԾՎԱ ոչ մի գրանցում:

⁵ Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայություն՝ պաշտոն. կայք: URL: <https://rospatent.gov.ru/ru/sources/regional-brands/regional-brands> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024):

⁶ Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայություն՝ պաշտոն. կայք: URL: <https://rospatent.gov.ru/ru/sources/regional-brands/regional-brands> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024):

Աղյուսակ 6:

Ռուսաստանի Դաշնության հիմնադիր սուբյեկտներում տեղական բրենդերի արտադրողներին աջակցելու միջոցառումների ցանկ

Տեսակ ֆինանսական աջակցության միջոցառումներ	Շրջանների քանակ	Տեսակներ ոչ ֆինանսական աջակցության միջոցառումներ	Շրջանների քանակ
Սուբսիդիաներ	14	Տեղեկատվական աջակցություն	27
Միկրովարկերի տրամադրում	13	Մարքեթինգային ծառայությունների մատուցում/այլ գովազդային միջոցառումներ	25
Գրանտեր	5	Կրթական և խորհրդատվական միջոցառում	23
Երաշխավոր	4	Ցուցահանդեսային և տոնավաճառային միջոցառումներին տեղական բրենդերի մասնակցության խթանում	22
Հարկային արտոնություններ	2	Ապրանքի իրացման խթանում	17
Վարձակալության արտոնություններ	2	Տեղական բրենդերի ռեեստրի ձևավորում	15
Ֆինանսական (կրում են հայտատու բնույթ)	5	Մրցութային միջոցառումների անցկացում	11
Ֆինանսական աջակցության միջոցառումները բացակայում են	4	Տեղական բրենդերի աջակցություն մրցակցային միջոցառումներին մասնակցելու համար	8

Կազմվել է հեղինակների կողմից՝ ԱՄԴԻ տվյալների հիման վրա

Միևնույն ժամանակ, ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման համար հայտերի ներկայացման մոնիթորինգի ժամանակ ԱՄԴԻ փորձագետներն ուշադրություն դարձրին այն փաստի վրա, որ «Ռուսաստանի տարածաշրջանային բրենդեր»՝ նոր աճի կետեր» նախագծի շրջանակներում սեմինարներ անցկացնելուց հետո ավելացել է տեղական բրենդերի գրանցման հայտերի ներկայացումը (տես աղյուսակ 5): արտադրողներով: Գնահատելով ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման և օգտագործման հնարավոր տնտեսական օգուտները՝ հարցվածների 31% նշել է մրցունակության բարձրացում, 29% նշել է վաճառքի ծավալների աճ, 25% նշել է նոր շուկաներ մուտք գործելու և 15%՝ արտադրության ընդլայնման համար [9]:

Աջակցության միջոցառումների մասին

Տեղական բրենդերի աջակցության իրականացվող պրակտիկայի վերլուծությունը թույլ է տալիս բացահայտել աջակցության միջոցառումների երկու կատեգորիա՝ ֆինանսական և ոչ ֆինանսական (տես աղյուսակ 6):

Ներկայացված վերլուծությունից հետևում է, որ տարածաշրջանները միջինում տրամադրում են 2-ից 7 աջակցության միջոցառումներ, որոնց հիմնական մասը ոչ ֆինանսական աջակցության տեսակներն են:

Աջակցության միջոցների ամենամեծ քանակը՝ 12 տեսակ, նախատեսված է Լենինգրադի մարզի (6 ֆինանսական և 6 ոչ ֆինանսական) և Ադրդեայի Հանրապետության (5 ֆինանսական և 7 ոչ ֆինանսական) տարածաշրջանային նորմատիվ-իրավական ակտերով:

Աջակցության միջոցների նվազագույն չափը տրամադրվում է Տամբովի մարզում և Կամչատկայի երկրամասում՝ 1-ական տեսակի ֆինանսական օգնություն: Եվ նաև Խակասիայի Հանրապետությունում և Հրեական ինքնավար օկրուգում գործում են 3-ական ոչ ֆինանսական աջակցության միջոցառումներ:

Ֆինանսական աջակցության միջոցառումները ցույց են տալիս տարբեր ձևեր, որոնք ներկայացված են աղյուսակ 6-ում:

Ամենատարածված ձևը սուբսիդիաներն են, որոնք տրամադրվում են 14 մարզերում: Երկրորդ տեղում

արտոնյալ պայմաններով միկրովարկերն են՝ տրամադրված 13 տարածաշրջաններում: Գրանտերը տրամադրվում են Ռուսաստանի Դաշնության 5 սուբյեկտների կողմից (Բելգորոդի, Լենինգրադի, Չելյաբինսկի մարզերում, Չուվաշի Հանրապետությունում և Ադրդեայի Հանրապետությունում): Ֆինանսական օգնության հայտատու բնույթը սահմանված է Մոսկվայի, Նովգորոդի, Պսկովի, Սախալինի շրջանների և Խակասիայի Հանրապետության կարգավորող իրավական ակտերում, սակայն մնա օգնության տեսակները սահմանված չեն: Օգնության ամենաքիչ տարածված տեսակներն են հարկային արտոնությունները և վարձավճարների արտոնությունները, որոնք կիրառվում են միայն երկու շրջաններում՝ Լենինգրադի մարզում և Ադրդեայի Հանրապետությունում: Ռուսաստանի Դաշնության այս երկու սուբյեկտները տրամադրում են ֆինանսական աջակցության միջոցառումների հնարավորինս լայն շրջանակ՝ գրանտեր, սուբսիդիաներ, միկրովարկեր, հարկային արտոնություններ, վարձակալության ընդմիջումներ և երաշխիքներ:

Ֆինանսական աջակցության միջոցառումներ չեն իրականացվում Պենզայի և Վոլոգդայի շրջաններում, ինչպես նաև Կարելիայի Հանրապետությունում, Կոմի Հանրապետությունում և Հրեական ինքնավար մարզում:

Տարածաշրջանային բրենդերի ֆինանսական աջակցության վերլուծությունը դաշնային շրջանների կողմից ցույց է տալիս, որ Վոլգայի, Հեռավոր Արևելքի և Հյուսիսային Կովկասի դաշնային շրջանների շրջանները նվազագույն ֆինանսական աջակցություն են ցուցաբերում ԱՆ և ԱԾՎԱ մակնշված ապրանքների զարգացման և առաջնղման համար:

Ոչ ֆինանսական աջակցության միջոցառումների կատեգորիայում առավել տարածված են տեղեկատվական աջակցությունը, մարքեթինգային ծառայությունները և տեղական բրենդերի առաջխաղացման այլ ծառայություններ, ներառյալ կրթական և խորհրդատվական ծառայությունները, ինչպես նաև աջակցությունը տեղական բրենդերի մասնակցությամբ ցուցահանդեսներին և տոնավաճառներին:

Ոչ ֆինանսական աջակցության միջոցառումների ամենամեծ թվով տատանումները նշվում են Ռուսաստանի Դաշնության այնպիսի սուբյեկտներում, ինչպիսին է Չուվաշիայի Հանրապետությունը՝ 8 տեսակ: Իսկ 7 տեսակի ոչ ֆինանսական աջակցություն է տրամադրվում Ոյազանի և Ռոստովի մարզերում, ինչպես նաև Կարելիայի, Ադրդեայի, Դաղստանի և Չչենիայի Հանրապետություններում:

Այսպիսով, տարածաշրջանային բրենդերի առաջնղման ծրագրերում և պլաններում գերակշռում են ոչ ֆինանսական աջակցության միջոցառումները: Ակնհայտ է, որ օգնության այնպիսի տեսակներ, ինչպիսիք են հարկային արտոնությունները, վարձավճարների խթանները և գրանտերը, կարող են էական ազդեցություն ունենալ տարածաշրջանային բրենդերի գրանցման և տեղական արտադրողների արտադրանքը տարածաշրջանային շուկաներ բերելու գործընթացի խթանման վրա:

Աջակցության մեթոդների մասին

Ամենատարածված մեթոդները ներառում են «հովանոցային բրենդերի»՝ օգտագործումը, որն օգնում է որոշակի տարածաշրջանի արտադրանքի միասնական պատկեր ստեղծել և մեծացնել դրանց ճանաչումը:

Հովանոցային բրենդը՝ շուկայավարման ռազմավարություն է, որը միավորում է մի քանի ապրանքներ և ծառայություններ մեկ բրենդի ներքոԱյս մոտեցումը թույլ է տալիս օգտագործել հիմնական բրենդի ճանաչումն ու համբավը նոր ապրանքը խթանելու համար՝ նվազեցնելով շուկայավարման ծախսերը և բարձրացնելով սպառողների վստահությունը:

Ռուսաստանի տնտեսական զարգացման նախարարության տվյալներով՝ Ռուսաստանի շրջանների երկու երրորդն արդեն օգտագործում է հովանոցային բրենդեր, ինչպիսիք են «100% Պողմոսկովիե», «Պրոդուկտի Պրիանգարյա», «Նովոսիբիր», «Օրլովսկոե կաչեստով», «Տամբովսկայա մարկա», «Ջնայ Պենզու»: Երկրի տարածաշրջանի երկու երրորդը մշակում է սեփական հովանոցային բրենդերը. դրանք ստեղծվել են 56 սուբյեկտներում:

Հատկանշական է «Պատրաստված է Ռուսաստանում» երկրի ապրանքանիշի զարգացման ռազմավարությունը, որը ներկայացնում է շարքը՝ «Պատրաստված է Կուբանում», «Պատրաստված է Թաթարստանում», «Պատրաստված է ԴժՀ»: Տարածաշրջանային բրենդերի շարքը, որը նշում է արտադրանքի (ծառայությունների) արտադրությունը, օգտագործելով «պատրաստված» բառը կոնկրետ տարածաշրջանում, ըստ Ռոսպատենտի ԱՄԴԻ, ներկայացված է Ռուսաստանի Դաշնության 36 սուբյեկտներով:

Տարածաշրջանային հովանոցային բրենդերի ամենամեծ ընտանիքները ստեղծվել են Կարելիայի Հանրապետությունում, ինչպես նաև առաջատարներ Բաշկորտոստանի Հանրապետությունում, Չուվաշիայի Հանրապետությունում, Վոլոգդայի, Ուլյանովսկի և Լենինգրադի մարզերում, Կրասնոյարսկում և Պրիմորսկի երկրամասերում:

Տարածաշրջանային հովանոցային բրենդեր օգտագործող մասնակիցների թվով առաջատարներն են Մոսկվան,

Մոսկվայի մարզը, Սվերդլովսկի մարզը, Բաշկորտոստանի Հանրապետությունը և Կրասնոդարի մարզը:

Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների տեղեկատվական ռեսուրսների մոնիթորինգը ցույց է տվել, որ տարածաշրջանային հովանոցային բրենդերն առավել հաճախ օգտագործվում են զբոսաշրջության, արտադրության, բարձր տեխնոլոգիաների, ագրոարդյունաբերական համալիրի և ստեղծագործական արդյունաբերության ոլորտներում: Արտադրված արտադրանքը ներառում է հագուստ, կոսմետիկա, տեղական սննդամթերք, հուշանվերներ, խաղալիքներ, ինչպես նաև 1Տ ապրանքներ, տուրիստական ծառայություններ և տեխնոլոգիական զարգացումներ:

Հովանոցային բրենդի հայեցակարգը կարող է մի շարք նշանակալի առավելություններ բերել տարածաշրջանին:

Սպառողների ճանաչում և հավատարմություն՝

- Ապրանքների և ծառայությունների միավորումը մեկ բրենդի ներքո օգնում է տարածաշրջանի համար ավելի ուժեղ և ճանաչելի իմիջ ստեղծել: Սա օգնում է տարածաշրջանը ճանաչելի դարձնել սպառողներին, որն իր հերթին կարող է ավելի շատ զբոսաշրջիկների և ներդրողների ներգրավել:
- Տարբեր նախածեռնությունների և նախագծերի միավորումը մեկ բրենդի ներքո կարող է օգնել ստանդարտացնել մատուցվող ծառայությունների և ապրանքների որակը, ինչը թույլ է տալիս մեզ բավարարել տարբեր թիրախային լսարանների ակնկալիքները: Երբ սպառողները տեսնում են մի քանի որակյալ ապրանքներ և ծառայություններ՝ միավորված մեկ բրենդի ներքո, դա կարող է ավելի մեծ վստահություն և հավատարմություն ստեղծել ողջ տարածաշրջանի նկատմամբ:
- Հովանոցային բրենդը կարող է ընդգծել տարածաշրջանի եզակի բնական, մշակութային կամ տնտեսական առանձնահատկությունները՝ ստեղծելով մրցակցային առավելություն և տարբերելով այն այլ վայրերից:

Տնտեսական ազդեցություն

Լավ զարգացած հովանոցային բրենդով տարածաշրջանը կարող է ավելի գրավիչ լինել ներդրողների համար, քանի որ դա վկայում է երկարաժամկետ զարգացման և որակի պահպանման վրա կենտրոնացած ռազմավարության առկայության մասին: Բացի այդ, հովանոցային բրենդի օգտագործումը թույլ է տալիս տարածաշրջաններին խնայել շուկայավարման ծախսերը, քանի որ նրանք գովազդում են ոչ թե առանձին ապրանքներ կամ ծառայություններ, այլ ամբողջ բրենդը: Այս ամենը ստեղծում է սիներգիա՝ ընդլայնելով գովազդային արշավների հասանելիությունն ու արդյունավետությունը:

Այսպիսով, հովանոցային բրենդը կարող է մեծապես ամրապնդել տարածաշրջանի դիրքերը ներքին և միջազգային շուկաներում՝ օգնելով նրան դառնալ ավելի ճանաչելի և մրցունակ:

Այնուամենայնիվ, հովանոցային բրենդի ռազմավարություն օգտագործելիս կարևոր է ուշադրություն դարձնել հնարավոր բացասական կողմերին, որոնք կարող են կապված լինել «բրենդի նուրացման» հետ, երբ մեկ բրենդի տակ թողարկվում են շատ տարբեր ապրանքներ, ինչը կարող է թուլացնել ապրանքանիշի ընկալումը և նվազեցնել դրա յուրահատկությունը, կամ ապրանքներից մեկի հետ կապված խնդիրները կարող են

⁷ ՈՐ տնտեսական զարգացման նախարարություն՝ պաշտոնական կայք: Նորությունների բաժին: 15 հոկտեմբերի, 2024: URL: [https://www.economy.gov.ru/material/news/](https://www.economy.gov.ru/material/news/ (hարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024)) (hարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024)

վնասել բրենդի ընդհանուր հեղինակությանը: Հարկ է նաև ուշադրություն դարձնել, որ մեկ բրենդի ներքո մեծ թվով ապրանքների կառավարումը կարող է հանգեցնել զգալի գործառնական ծախսերի:

Տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության էկոհամակարգի ձևավորում

Տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության միջոցառումները և տեսակները, որոնք մենք դիտարկել ենք, որոնց նպատակն է աջակցել տեղական արտադրողների արտադրանքի առաջխաղացմանը, ցույց են տալիս էկոհամակարգի ձևավորումը, որը գործիքների և մեխանիզմների մի շարք է, որն ուղղված է Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների տնտեսական զարգացման համար բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը: Ձևավորվող էկոհամակարգը ներառում է այնպիսի տարրեր, ինչպիսիք են ֆինանսական, խորհրդատվական և տեղեկատվական աջակցությունը: Գոյություն ունի շուկայավարման աջակցության ակտիվ զարգացում, որը բաղկացած է շուկայում ապրանքների և ծառայությունների առաջնորման աջակցելուց՝ արտահանման ներուժը զարգացնելու համար ցուցահանդեսներին և միջոցառումներին մասնակցելու միջոցով :

Օրինակ, մի շարք տարածաշրջաններ բռնել են մրցութային միջոցառումներ անցկացնելու համար լիազորված ընկերությունների ներգրավման ճանապարհը: Այսպիսով, Տամբովի մարզը ԻՈԿ «Բիզնեսի աջակցության համակարգման կենտրոնին» տրամադրել է սուբսիդավորում՝ տեղական բրենդերի ստեղծման և առաջնորման ուղղված միջոցառումների իրականացման համար: Սուբսիդիան հատկացվում է Տամբովի մարզի «Տնտեսական զարգացում և նորարարական տնտեսություն» պետական ծրագրի շրջանակներում:

Բելգորոդի շրջանի բրենդային մրցույթի կազմակերպիչը «Փոքր և միջին» ձեռնարկատիրության աջակցության տարածաշրջանային հիմնադրամ» միկրովարկային ընկերությունն է Բելգորոդի մարզի տնտեսական զարգացման և արդյունաբերության նախարարության հետ համատեղ: Մրցույթի նպատակն է աջակցել և առաջ մղել բրենդերը, հանրահռչակել դրանք Ռուսաստանի Դաշնության ներքին և արտաքին շուկաներում:

«Գնել Կուրսկից» մրցույթի կազմակերպիչներն են ՄԲՀ՝ «Կուրսկնոնտրոլկաչեստվա» Կուրսկի մարզի վարչակազմի արդյունաբերության, առևտրի և ձեռնարկատիրության կոմիտեի հետ միասին: Մարզային ամենամյա մրցույթն անցկացվում է Կուրսկի արտադրողների արտադրանքը խթանելու ինչպես տարածաշրջանային, այնպես էլ դաշնային մանրածախ ցանցերում, ինչպես նաև շրջանի բնակչության ուշադրությունը Կուրսկի արտադրողների արտադրանքի վրա գրավելու համար:

Կոմի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական արտադրանքի բաշխման ուղիներն ընդլայնելու նպատակով

իրականացվում է «Ֆերմերների կղզի» նախագիծը, որը մշակվել և իրականացվում է փոքր և միջին ձեռներեցության կորպորացիայի կողմից, որի նպատակն է խթանել տեղական գյուղատնտեսական արտադրողների ապրանքները:

«Կուզբասի լավագույն ապրանքներն ու ծառայությունները»¹⁰ մրցույթն անցկացվում է Կեմերովոյի մարզի վարչության կողմից 1999 թվականից՝ «Կուզբասի ՍՄԿ» ԴԲՀ և «Կուզբասի առևտրաարդյունաբերական պալատի» միության աջակցությամբ:

Ստավրոպոլի երկրամասում գործում է Ձեռնարկատիրության աջակցության հիմնադրամ, որը ֆինանսավորվում է տարածաշրջանային բյուջեից, ինչը ցույց է տալիս տարածաշրջանի պատրաստակամությունը աջակցելու նախագծերին, որոնք կարող են դառնալ տարածաշրջանային բրենդներ:

Վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության էկոհամակարգը ներկայացված է ենթակառուցվածքային տարրերով, ինչպիսիք են հատուկ հիմնադրամները և լիազորված կազմակերպությունները, որոնք աջակցություն են ցուցաբերում տեղական բրենդերի առաջնորմանը ցուցահանդեսների և տոնավաճառների շրջանակներում:

Միևնույն ժամանակ, տեղին է թվում ուշադրություն դարձնել այնպիսի բաղադրիչներին, ինչպիսիք են ցանցային փոխգործակցությունը և տեխնոլոգիական աջակցությունը: Մասնավորապես, անհրաժեշտ է ակտիվացնել աշխատանքը համատեղ աշխատանքային տարածքների, այլ հարթակների և կրթական միջավայրի ստեղծման ուղղությամբ, որի շրջանակներում հնարավոր կլինի ապահովել անհրաժեշտ ռեսուրսների հասանելիություն և մտքերի ու փորձի բաց փոխանակում: Հատկապես կարևոր է նորարարությունների և նոր տեխնոլոգիաների ներդրման խթանումը, հետազոտությունների և զարգացման աջակցությունը՝ ուղղված տարածաշրջանի բնական, մշակութային և նորարարական առանձնահատկությունների ուսումնասիրմանը, ինչը կարող է ազդել տարածքի կայուն զարգացման համար պայմանների ստեղծման վրա՝ ԱՆ և ԱԾՎԱ նշումով ապրանքների և ծառայությունների տարածման միջոցով տարածաշրջանային շուկաներ:

Ինչպես ավելի վաղ նշել էինք [9], թվային հարթակը կարող է դառնալ կառավարության և բիզնեսի միջև համատեղ աշխատանքի մեխանիզմ, որը թույլ կտա ԱՆ և ԱԾՎԱ ներգրավել գեոբրենդի ձևավորմանը և մտավոր իրավունքների միջոցով այդ ոչ նյութական ակտիվը իրական տնտեսություն փոխանցել: Առկա թվային լուծումներից տարածաշրջանների ներդրումային պորտալները (ներդրումային քարտեզները) հարմար են նշված նպատակների համար: Իհարկե, նման լուծումների կիրառումը պահանջում է գործընթացների անմիջական մասնակիցների թվային հասունության բարձրացում:

Այսպիսով, բրենդի աջակցության տարածաշրջանային էկոհամակարգի զարգացումը կարող է զգալիորեն մեծացնել տարածաշրջանի տնտեսական և սոցիալական գրավչությունը, ինչպես նաև ուժեղացնել նրա մրցունակությունը ներքին և միջազգային շուկաներում՝ համատեղելով պետական կառույցների, կրթական և գիտական հաստատությունների,

¹⁰ ԴԴԲՀ «Կեմերովոյի մարզում ստանդարտացման, չափագիտության և փորձարկման պետական կենտրոն Կուզբասում»՝ պաշտ. կայք: URL: <https://kuzcsm.ru/konkursy/luchshie-tovary-i-uslugi-kuzbassa/> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024):

մասնավոր հատվածի և հասարակական կազմակերպությունների ջանքերը և համակողմանիորեն աշխատելով տարածաշրջանի համար կայուն բիզնես միջավայր ստեղծելու համար:

Եզրակացություններ և առաջարկություններ

Այս վերանայման մեջ ներկայացված միջոցառումների շարքը՝ աջակցելու տեղական արտադրողներին, ովքեր օգտագործում են ԱՆ և ԱԾՎԱ նշումները իրենց արտադրանքը գովազդելու համար, ցույց է տալիս տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության և զարգացման էկոհամակարգի ձևավորումը:

Մի կողմից, ակնհայտ է, որ տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության ծրագրի առկայությունը կամ բացակայությունը էապես չի ազդում Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտներում ԱՆ և ԱԾՎԱ բրենդերի ինստիտուտի զարգացման վրա: Մյուս կողմից, աջակցության միջոցառումների համակարգը, որը տրամադրում է ֆինանսական նախապատվություններ, կրթական, խորհրդատվական և մարքեթինգային ծառայություններ, խթանում է տարածաշրջանային բրենդով ապրանքների ներգրավումը քաղաքացիական շրջանառության մեջ:

Այսպիսով, հիմնվելով տարածաշրջանային պրակտիկայի վերլուծության վրա, հնարավոր է առաջ քաշել մի վարկած մի շարք առավելությունների մասին, որոնք ապահովում են ԱՆ և ԱԾՎԱ նշումներով նշված տարածաշրջանային բրենդերի զարգացումը՝

- Տեղական բրենդերի աջակցությունը նպաստում է տարածաշրջանի տնտեսական աճին և զարգացմանը՝ ավելացնելով արտադրությունը, ստեղծելով աշխատատեղեր և ավելացնելով հարկային եկամուտները, բարձրացնելով նրա մրցունակությունն ու հեղինակությունը ներքին և արտաքին շուկաներում.
- Տարածաշրջանային բրենդերի նկատմամբ հատուկ ուշադրությունը կարող է նպաստել փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանը, ինչը կարևոր գործոն է տնտեսական կայունության համար.

Առաջին հերթին անհրաժեշտ է մշակել տարածաշրջանային բրենդերի զարգացման հայեցակարգային մոտեցում, որի առանցքը պետք է լինի եզակի ԱՆ և ԱԾՎԱ՝ կապված կոնկրետ տարածքի (տեղանքի) հետ:

- Տարածաշրջանային բրենդերը սովորաբար կապված են տեղական ավանդույթների և մշակույթի հետ: Նրանց աջակցությունն օգնում է պահպանել և հանրահռչակել տարածաշրջանի մշակութային ժառանգությունը, ժողովրդական արհեստների ավանդական վայրերը: Տարածաշրջանային բրենդերի հանրահռչակումն ու աջակցությունը կարող են խթանել տրամսպորտի, զբոսաշրջության և առևտրի ենթակառուցվածքների զարգացումը:

Միևնույն ժամանակ, ստացված տվյալները ցույց են տալիս տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության և առաջնորման

ավելի համապարփակ մոտեցման անհրաժեշտությունը, որը պետք է հաշվի առնի տարածաշրջանային արտադրողների կարիքները, խթանի արտադրանքի զարգացումն ու առաջնորմը և պայմաններ ստեղծի աշխարհագրական նշումների և ապրանքների ծագման վայրերի անվանումների ավելի ակտիվ գրանցման համար:

Առաջին հերթին անհրաժեշտ է մշակել տարածաշրջանային բրենդերի զարգացման հայեցակարգային մոտեցում, որի առանցքը պետք է լինի եզակի ԱՆ և ԱԾՎԱ՝ կապված կոնկրետ տարածքի (տեղանքի) հետ: Նման հայեցակարգի հիմնական տարրերը կարող են ներառել՝

с конкретной территорией (местностью). Основные элементы такой концепции могут включать:

- Տարածաշրջանի եզակի առանձնահատկությունների նույնականացում, ինչպիսիք են պատմական ժառանգությունը, բնական ռեսուրսները, մշակութային առանձնահատկությունները կամ հատուկ ոլորտները (օրինակ՝ զաստրոնոմիա, արհեստներ).
- ներկա իրավիճակի վերլուծություն, որն արտացում է ԱՆ և ԱԾՎԱ նշումներ կրող ապրանքների և ծառայությունների տեսակարար կշիռը տարածաշրջանի ՀՆԱ, թիրախային լսարանի ընկալումը գոյություն ունեցող ապրանքանիշերի, ինչպես նաև ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման պոտենցիալ ունեցող ապրանքների ծավալի կանխատեսում և դրանց առաջնորման համար լոգիստիկ շղթաների սահմանում.
- մարքեթինգային արշավների պլանավորում և իրականացում, որոնք ուղղված են բրենդերի առաջնորմանը ինչպես տարածաշրջանային, այնպես էլ տարածքային մակարդակներում.
- տարածաշրջանի մրցունակության բարձրացման համար հաղորդակցման ուղիների, այդ թվում՝ սոցիալական ցանցերի, ավանդական լրատվամիջոցների, PR և ուսումնական միջոցառումների, ինչպես նաև տեղեկատվական հարթակների և այլ տեխնոլոգիական լուծումների ստեղծում.
- պայմանների ստեղծում սոցիալական գործընկերության համար՝ ուղղված տեղական համայնքին, բիզնեսին և իշխանություններին բրենդի ստեղծման և առաջնորման գործընթացում ներգրավելուն: Օրինակ, սա կարող է ներառել տեղական ձեռնարկությունների և տուրօպերատորների հետ համագործակցությունը, ինչպես նաև ապրանքների և ծառայությունների որակը բարելավելու ծրագրեր.
- Տնտեսական աճը բնութագրող թիրախային ցուցանիշների սահմանում՝ ապրանքների ընդհանուր տեսականու մեջ տեղական արտադրանքի մասնաբաժնի ավելացման և ԱՆ և ԱԾՎԱ նշումներ կրող ապրանքների քանակի ավելացման միջոցով. տեղական արտադրողների թվի աճ, որոնք իրենց արտադրանքը պիտակավորում են տարածաշրջանային բրենդերով.
- աջակցության միջոցառումների արդյունավետության մոնիթորինգ և գնահատում քանակական և որակական ցուցանիշների օգտագործմամբ:

Գործողությունների համակարգումն ապահովելու համար նպատակահարմար է ստեղծել աշխատանքային խումբ (համակարգող խորհուրդ) տարածաշրջանային բրենդի զարգացման հարցերի շուրջ՝ ներառելով տարածաշրջանային իշխանությունների ներկայացուցիչներ, արտադրողներ, փորձագետներ և գիտական կազմակերպություններ: Մշակել

⁸ Բելգորոդի մարզի բրենդերի մարզային մրցույթի անցկացման կանոնակարգ: Հաստատված է ՄԿԿ ԲՈՖՊՍՍՊ հիմնադրամի վերահսկիչ խորհրդի նիստի 2024 թվականի սեպտեմբերի 17 № 1806 արձանագրությամբ // Իվնյանսկի շրջանի վարչություն՝ կայք: URL: https://admnivnya.gosuslugi.ru/netcat_files/32/2892/Polozhenie_o_konkurse_brendov.pdf?ysclid=m42de1z0o5764128146 (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024):

⁹ Կուրսկի մարզի նախանգապետի և կառավարության պաշտոնական կայքը: URL: <https://kursk.ru/region/control/documents/document-96305/> <https://docs.cntd.ru/document> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024):

Ներեստին Օ. Պ., Կլիմանով Վ. Վ., Գորուշկինա Ս. Ն. Աջակցության միջոցառումների համակարգման մոտեցումներ, որոնք ուղղված են տարածաշրջանային բրենդի տակ գտնվող արտադրանքը քաղաքացիական շրջանառության մեջ ներգրավելուն

գործողությունների ծրագիր («Ճանապարհային քարտեզ») միջոցառումների փաթեթի իրականացման համար և հետևողականորեն հասնել արդյունքների, որոնք հստակորեն ցույց կտան տարածաշրջանային բրենդերի օգտագործման տնտեսական հետևանքները:

Տարածաշրջաններում, որտեղ չկան տարածաշրջանային բրենդերի աջակցության և առաջնղման ծրագրեր, անհրաժեշտ է մշակել միջոցառումների մի շարք, որոնք ներառում են տարբեր տեսակի ֆինանսական աջակցություն և ոչ ֆինանսական աջակցության ձևեր, որոնք ուղղված են ապրանքների և ծառայությունների խթանմանը: Տրամադրել գրանտեր ցուցահանդեսներին, մրցույթներին և գովազդային արշավներին մասնակցելու համար, ապահովել խորհրդատվական ծառայությունների հասանելիությունը ԱՆ և ԱԾՎԱ գրանցման համար առկա օժանդակ միջոցների և պահանջների վերաբերյալ, ինչպես նաև աջակցություն արտադրանքի որակի համակարգի մշակման և ներդրման գործում:

Ռուսաստանի Դաշնության հիմնադիր սուբյեկտներում, որտեղ գրանցված ԱՆ և ԱԾՎԱ թիվը մնում է ցածր, չնայած գոյություն ունեցող առանձին կանոնակարգերին, անհրաժեշտ է վերանայել առկա աջակցության միջոցները՝ դրանց արդյունավետությունը բարձրացնելու համար: Ինչպես արդեն նշել ենք նախկինում, տարածաշրջանային բրենդերի իրավական պաշտպանության գործիքների ցածր պահանջարկի հիմնական պատճառներն են՝ ձեռնարկատերերին խրախուսելու արդյունավետ մեխանիզմների բացակայությունը և ընդհանուր արժեքների խթանման գործընթացում սոցիալական փոխգործակցության դերակատարների միջև վստահության բացակայությունը [11]: Կարևոր է բացահայտել արտադրողների համար խոչընդոտները և մշակել դրանց հաղթահարման մեխանիզմներ, հիմնվելով հետադարձ կապի մեթոդների վրա՝ տարածաշրջանային ապրանքանիշերի աջակցման ոլորտում առկա խնդիրների և արտադրողների կարիքների մասին տեղեկատվություն ստանալու համար:

Հաշվի առնելով ներկայացված միջոցառումները, ինչպես նաև Ռուսաստանի Դաշնության սուբյեկտների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ապահովման գործում տարածաշրջանային բրենդների աճող կարևորությունը, մտավոր սեփականության պաշտպանության և պահպանության մեխանիզմների կիրառման արդիականությունը՝ որպես ապրանքների և ծառայությունների հավելյալ արժեքը ձևավորող հիմնական տարր, մշտապես կապվանա:

Գրականության ցանկ՝

- Զույկովա, Ն. Վ. «Բրենդի» հասկացողությունը / Ն. Վ. Զույկովա // ԿոնսուլտանտՊյուս՝ կայք. – URL՝ <http://www.consultant.ru> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024): – Մուտքի ռեժիմ. գրանցված օգտ. համար:
- Բեյլա, Մ. Ն. Աշխարհագրական նշման ազդեցությունը Ռուսաստանի Դաշնության մարզերի զարգացման վրա / Մ. Ն. Բեյլա // Արդյունաբերական տնտեսություն: – 2020. – № 3. – էջ. 45–52. – DOI 10.47576/2712-7559_2020_3_45. – EDN CHEZLU.
- Զուբարով, Վ. Վ. «Ժամանակակից աշխարհում մտավոր սեփականությունը՝ որպես համաշխարհային առևտրի քաղադրիչներից մեկը, առանցքային դեր է խաղում...» / Վ. Վ. Զուբարով // «Էժ-Բուխգալտեր»՝ ամսագիր. – 2024. – №

- 17 (10033). – URL՝ <https://www.eg-online.ru/article/483211/> (հարցման ամսաթիվ՝ 01.10.2024):
- Ֆաբրիչնի Ս. Յու. Վեպեր աշխարհագրական նշումների՝ որպես մտավոր սեփականության իրավունքի օբյեկտների մասին / Ս. Յու. Ֆաբրիչնի, Օ. Ա. Ռուզակովա // Գույքային հարաբերություններ ՌԴ – 2018. – № 12 (207). – էջ 53–61: Լեոնիդովա, Ե. Գ. Տարածաշրջանային զբոսաշրջային բրենդերի արդյունավետության բարձրացում / Ե. Գ. Լեոնիդովա // Սպասարկման և զբոսաշրջության ժամանակակից խնդիրները: – 2018. – № 4. – էջ 77–85: Սիչև, Ա. Ե. Աշխարհագրական նշումների, ապրանքների ծագման վայրերի անվանումների և ապրանքանիշերի օգտագործման առանձնահատկությունները ապրանքների ռուսական արտադրողների կողմից / Ա. Ե. Սիչև, Մ. Մ. Ռոզոժինա // ԱՍԴԻ Տեղեկագիր: – 2024. – Հ. 3, № 3 (9). – էջ 276–287. – EDN RRLDWF:
- Շերբաչևա, Լ. Վ. Աշխարհագրական նշման և ապրանքների ծագման տեղանվան հիմնական տարբերությունները / Լ. Վ. Շերբաչևա // Տնտեսական անվտանգության տեղեկագիր – 2023. – № 1. – էջ 205–211:
- Մոլոդկին, Ա. Վ. Տարածաշրջանային բրենդերի աջակցություն և առաջխաղացում՝ որպես Ռուսաստանի Դաշնության բաղկացուցիչ սուբյեկտների սոցիալ-տնտեսական զարգացման պայման / Ա. Վ. Մոլոդկին: Ի. Վ. Բիտկինա // Մտավոր սեփականություն: Արդյունաբերական սեփականություն: – 2024. – № 6. – էջ 26–32:
- Ցարյովա, Ե. Գ. Տարածաշրջանային բրենդերին արտադրողներին աջակցելու միջոցառումների պահանջարկի ուսումնասիրություն / Ե. Գ. Ցարյովա, Ս. Ն. Գորուշկինա // Մտավոր սեփականություն – նորարարական տնտեսության հիմք. գիտական և տեխնոլոգիական զարգացման առաջնահերթություններ և մեխանիզմներ. Ռոսպատենտի XXVIII միջազգային գիտական և գործնական կոնֆերանսի զեկույցների ժողովածու, Մոսկվա, հոկտեմբերի 8–9, 2024. Դաշնային պետական բյուջետային հաստատություն «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ», 2024:
- Բիտկինա, Ի. Վ. Անհատականացման գործիքների ներգրավում թվային հարթակների օգտագործմանը զեդբենդի ձևավորման մեջ / Ի. Վ. Բիտկինա, Ս. Ն. Գորուշկինա, Ե. Գ. Ցարյովա // Խելացի իմժենրական տնտեսություն և Արդյունաբերություն 5.0 (ԻՆՊՐՈՄ-2024): X միջազգային գիտական և գործնական կոնֆերանսի նյութեր: 2 հատորով, Սանկտ Պետերբուրգ, 25–28 ապրիլի, 2024. – Սանկտ Պետերբուրգ: ՊՈԼԻՏԵՆ-ՊՐԵՍՍ, 2024. – էջ 27–30: – DOI 10.18720/IEP/2024.2/3: – EDN ESSPTQ:
- Ալեքսանդրովա, Ա. Վ. Տարածաշրջանային բրենդինգ. զարգացման նոր գործիքների կիրառման գնահատում ժամանակակից իրողություններում / Ա. Վ. Ալեքսանդրովա, Ս. Ն. Գորուշկինա / n-Economy. – 2023. – Հ. 16, № 2. – էջ 37–51. – DOI 10.18721/JE.16203. – EDN GTBQUJ

Տեղեկատվություն հեղինակների մասին

Օլեգ Պյոտրի Ներեստին, տնտեսագիտության դոկտոր, ԱՍԴԻ տնօրեն (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., 30, մ. 1), ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-1370-6008>, neretin@rupto.ru.

Neretin O. P., Klimanov V. V., Gorushkina S. N. Approaches to systematization of support measures aimed at involving products under a regional brand in the civil turnover

Վլադիմիր Վիկտորի Կլիմանով, տնտեսագիտության դոկտոր, ՌՆԱՏՊԿԱ Տարածաշրջանային քաղաքականության կենտրոնի տնօրեն, «Հանրային ֆինանսների բարեփոխման» ԻՌԿ տնօրեն (Մոսկվա, Բոլշոյ Կիլովսկի նրբանցք, 1, շին. 2), ORCID՝ <https://orcid.org/0000-0001-9282-0812>, vvk@irof.ru
Սվետլանա Նիկոլայի Գորուշկինա, սոցիոլոգիական գիտությունների թեկնածու, ԱՍԴԻ գիտական քարտուղար (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., 30, մ. 1), ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2340-4345>, svetlana.gorushkina@rupto.ru

Համահեղինակների հայտարարված ներդրումը

Օ. Ն. Ներեստին՝ հայեցակարգում, մեթոդաբանություն, հետազոտական հսկողություն, ձեռագրի պատրաստում և խմբագրում:

Վ. Վ. Կլիմանով՝ մեթոդաբանություն, պաշտոնական վերլուծություն, հետազոտության իրականացում, տվյալների ստուգում, տվյալների կառավարում, ձեռագրերի ստեղծում և խմբագրում:

Ս. Ն. Գորուշկինա՝ մեթոդաբանություն, պաշտոնական վերլուծություն, հետազոտության իրականացում, տվյալների ստուգում, տվյալների կառավարում, ձեռագրերի ստեղծում և խմբագրում:

References

- Zuikova, N. V., (2024), “The concept of “brand”, available at: <http://www.consultant.ru> (Accessed 1 Oct 2024). Access foe registered users only.
- Beliaev, M. N., (2020) “The influence of geographical indication on the development of the regions of the Russian Federation”, *Industrial Economics*, no 3, pp. 45–52, DOI 10.47576/2712–7559_2020_3_45.
- Chubarov, V. V., (2024), “In the modern world, intellectual property, as one of the components of global commerce, plays a key role...”, *EZh-Buhgalter*, no 7 (10033), available at: <https://www.eg-online.ru/article/483211/> (Accessed 1 Oct 2024).
- Fabrichniy S. Yu. and Ruzakova O. A., (2018), “New law on geographical indications as objects of intellectual rights”, *Imushchestvennyye otnosheniya v RF*, no 12 (207), pp. 53–61.
- Leonidova, Ye. G., (2018), “Improving the effectiveness of regional travel brands”, *Service and Tourism: Current Challenges*, no 4, pp. 77–85.
- Sychev, A. E. and Rogozhina, M. M., (2024), “Features of use of geographical indications, appellations of origin and trademarks by Russian manufacturer of goods”, *Bulletin of Federal Institute of Industrial Property*, Vol. 3, no 3 (9), pp. 276–287.
- Shcherbacheva, L. V., (2023), “The main differences between a geographical indication and the name of the place of origin of the goods”, *Vestnik ekonomicheskoy bezopasnosti*, no 1, pp. 205–211.
- Molodkin, A. V. and Bitkina, I. V., (2024), “Support and promotion of regional brands as a condition for the socio-economic development of the subjects of the Russian Federation”, *Intellectual Property. Industrial property*, no 6, pp. 26–32.
- Tsareva, E. G. and Gorushkina, S. N. (2024), “Research on the relevance of measures to support producers of regional brands”, *Intellektualnaya sobstvennost – osnova innovacionnoj*

ekonomiki: priority i mekhanizmy nauchno-tekhnologicheskogo razvitiia: Sbornik dokladov XXVIII Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii Rospatenta [Intellectual property is the basis of the innovative economy: priorities and mechanisms of scientific and technological development: Collection of reports of the XXVIII International Scientific and Practical Conference of Rospatent], Intellektualnaya sobstvennost – osnova innovacionnoj ekonomiki: priority i mekhanizmy nauchno-tekhnologicheskogo razvitiia [Intellectual property is the basis of the innovative economy: priorities and mechanisms of scientific and technological development], Moscow, Russia, 8–9 Oct 2024, pp.

- Bitkina, I. V., Tsareva, E. G. and Gorushkina, S. N., (2024), “Involvement of means of individualization in the formation of a geobrand using digital platforms”, *Intellektualnaya inzheneremaya ekonomika i Industriya 5.0 (INPROM-2024): Sbornik trudov X Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii [Intelligent Engineering Economics and Industry 5.0 (INPROM-2024): Proceedings of the X International Scientific and Practical Conference], Intellektualnaya inzheneremaya ekonomika i Industriya 5.0 (INPROM-2024) [Intelligent Engineering Economics and Industry 5.0 (INPROM-2024)], Saint-Petersburg, Russia, 25–28 Apr 2024, pp. C. 27–30. DOI 10.18720/IEP/2024.2/3.*
- Aleksandrova, A. V. and Gorushkina, S. N. (2023), “Regional branding: assessment of the use of new development tools in modern conditions”, *ri-Economy*, vol. 16, no 2, pp. 37–51, DOI 10.18721/JE.16203.

Information about the authors

Oleg P. Neretin, Dr. Sci. (Economics), Director of the Federal Institute of Industrial Property (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30, bld. 1), ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-1370-6008>; neretin@rupto.ru.

Vladimir V. Klimanov, Dr. Sci. (Economics), Director of the Centre for Regional Policy of RANEPa, director of NGO “Institute for Public Finance Reform” (Moscow, Bolshoy Kislovsky lane, 1, bld. 2), ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9282-0812>, vvk@irof.ru
Svetlana N. Gorushkina, Cand. Sci. (Sociology), Scientific Secretary of FIPS (Moscow, Berezhkovskaya emb., 30, bld. 1), ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2340-4345>, svetlana.gorushkina@rupto.ru

Contribution of the authors

O. P. Neretin – Conceptualization, Methodology, Formal Analysis, Supervision, Writing – Review & Editing;
V. V. Klimanov – Methodology, Formal Analysis, Investigation, Validation, Data Curation, Writing – Review & Editing;
S. N. Gorushkina – Methodology, Formal Analysis, Investigation, Validation, Data Curation, Writing – Review & Editing.

Հեղինակները հայտարարում են շահերի բախման բացակայության մասին:
The authors declare no conflict of interests.

Ստացվել է խմբագրություն 01 . 10 . 2024
Վերանայվել է գրախոսությունից հետո 03.12.2024
Ընդունված է հրապարակման 05 . 12 . 2024

4 X-ՖԱՅԼԵՐ ՀԱՏԳ

EDN: <https://elibrary.ru/vdzete>

Ժամանակակից մարդը հայտնվում է գրադարանների Հիմալայների առջև՝ ոսկեխույզի դերում, ով պետք է ավագի զանգվածից ընտրի ոսկու հատիկներ: Սերգեյ Իվանի Վավիլով¹

Տասներորդ համարից մեր ամսագիրը կբացի նոր բաժին՝ «X-ֆայլեր ՀԱՏԳ»: Այստեղ դուք կգտնեք տեղեկատվություն Համառոտական արտոնագրային և տեխնիկական գրադարանի հավաքածուներից բացառիկ նյութերի մասին. նորմատիվ-իրավական ակտեր, մտավոր սեփականության ոլորտում դասական իրավաբանների աշխատություններ, գյուտի, գիտության և տեխնիկայի պատմության և շատ ավելին:

Այս բաժնում ներկայացված նյութերը օգտակար կլինեն ինչպես գիտական, այնպես էլ գործնական գործունեության մեջ: Աղբյուրի օգտագործման հեշտության համար յուրաքանչյուր հակիրճ ծանոթագրություն տրամադրվում է մատենագիտական հղումով և ծածկագրով:

Նյութերը պատրաստվել են «Հաջողված արտոնագիր» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվել է «Գիտության և տեխնոլոգիաների հանրահռչակում» դաշնային նախագծի շրջանակներում Ռուսաստանի կրթության և գիտության նախարարության գրանտի աջակցությամբ:

1883 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ ՓԱՐԻՋՈՒՄ

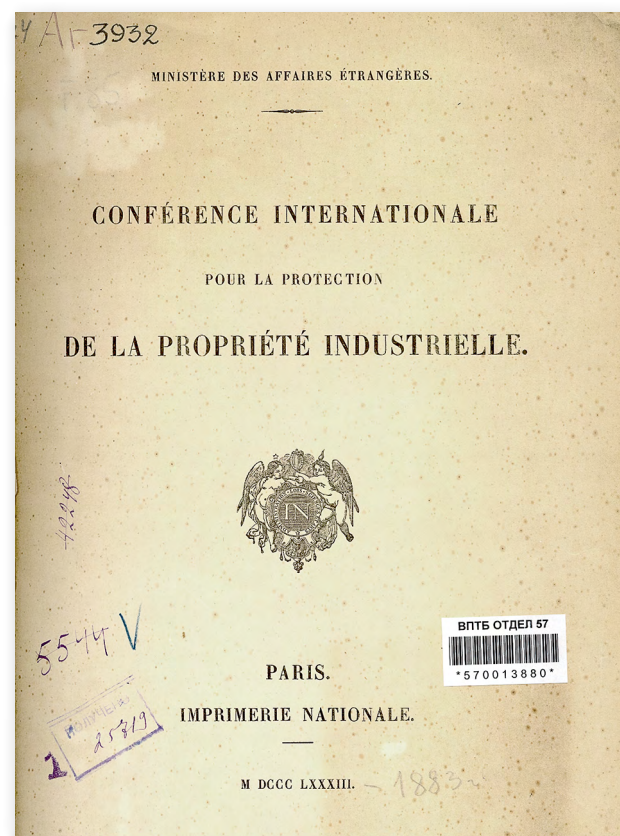
Արդյունաբերական սեփականության պաշտպանության Փարիզի կոնվենցիան ընդունվել է 1883 թվականի մարտին Փարիզում կայացած միջազգային գիտաժողովի ժամանակ: Բայց ինչի՞ մասին են խոսել այս գիտաժողովում: Ինչո՞ւ Ռուսաստանը չի ստորագրել փաստաթուղթը: Ի՞նչը դուր չեկավ Իսպանիային 6-րդ հոդվածում: Ի՞նչ հատուկ պայմաններ է իր համար խնդրել Նիդեռլանդները:

ՀԱՏԳ ԱՄԴԻ պահվում է 1883 թվականի «Արդյունաբերական սեփականության պաշտպանության միջազգային գիտաժողով» հրապարակումը, որը պարունակում է Արդյունաբերական սեփականության պաշտպանության կոնվենցիայի բնօրինակ տեքստը և գիտաժողովի վերջնական արձանագրությունը:

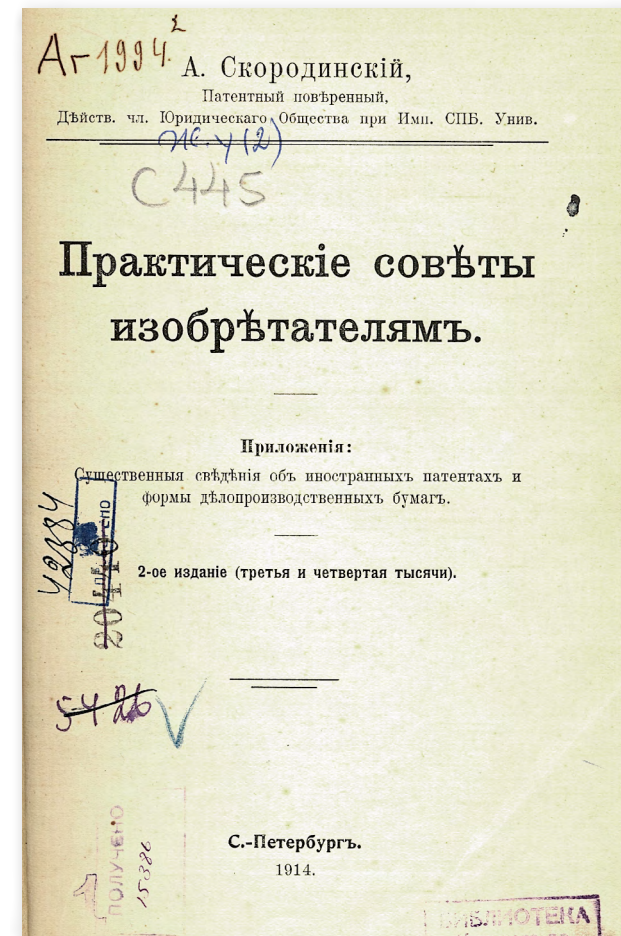
Conference Internationale pour la protection de la propriete industrielle / Ministere des affaires etrangeres. – Paris: Imprimerie nationale, 1883. – pag. var. – Ֆրանս:

Արդյունաբերական սեփականության պաշտպանության միջազգային գիտաժողով:

Ծածկագիր՝ 10.003; էջ 74

¹ Ս. Ի. Վավիլով (1891–1951)՝ խորհրդային ֆիզիկոս, ֆիզիկական օպտիկայի գիտական դպրոցի հիմնադիր, Ն. Ի. Վավիլովի կրտսեր եղբայրը, խորհրդային գիտնական-գեներտիկ

ՆՈՐՀՈՐԴՆԵՐ ԳՅՈՒՏԱՐԱՐՆԵՐԻՆ

Մարդիկ ստեղծագործել են բոլոր ժամանակներում՝ տարբեր, օգտակար, անհասկանալի, երևակայական: Բայց մտավոր սեփականության պետական պաշտպանության համակարգի առաջացման և զարգացման, ներկայացման և քննարկման որոշակի կանոնների հետ, անկախ նկարիչ-գյուտարարը իր մշակումը գրանցելու համար հանդիպեց խոչընդոտների:

ՀԱՏԳ հավաքածուն պարունակում է 1914 թ. հրատակարված «Գյուտարարներին գործնական խորհուրդներ» արտոնագրային հավատարմատար Ա. Սկորոդինսկու կողմից: Առաջին խորհուրդն է՝ «Նրանց համար, ովքեր տատանվում են՝ արտոնագրել, թե՞ ոչ, ավելի լավ է՝ ոչ: Գյուտը արժե արտոնագրել միայն այն ժամանակ, երբ համոզված ես, որ այն նորություն է ոչ միայն քո, այլ ուրիշի համար...»:

Հրապարակումը հետաքրքիր է կարդալ նույնիսկ ավելի քան 100 տարի անց, և հեղինակի խորհուրդները կարող են օգտակար լինել ժամանակակից գյուտարարներին:

Скородинский, А. П. Практические совѣты изобрѣтателямъ: приложения: Существенные свѣдѣнія об иностранных патентахъ и формы дѣлопроизводственныхъ бумагъ / А. Скородинский. – 2-е изд. – С. – Петербургъ, 1914. – 74 с.

Ծածկագիր՝ 1.002.4; էջ 44

ОТКРЫТИЯ И ИЗОБРЕТЕНИЯ

Գյուտերը կարևոր դեր են խաղում մարդկության զարգացման գործում: Դրանցից մի քանիսը դառնում են իրական բեկումնային հայտնագործություններ, որոնք արմատապես փոխում են աշխարհը և էական ազդեցություն են ունենում կյանքի տարբեր ոլորտների վրա:

ՀԱՏԳ հիմնադրամը պարունակում է ֆրանսիացի գրող և բնագետ Լուի Ֆիգյեի «Ամենակարևոր հայտնագործություններն ու գյուտերը գիտության և արդյունաբերության ոլորտում» 1861 թ., որտեղ հեղինակը «ոչ միայն մասնագետներին հասանելի հեշտ պատմվածքներում» ներկայացնում է գիտական բարդ խնդիրներ՝ տպագրության գյուտից մինչև կառուցուկի արտադրություն:

Фигье, Л., Важнѣйшія открытія и изобрѣтения, по части наукъ и промышленности / пер. и ред. Н. Сольскаго. С. – Петербургъ: Изданіе Товарищества «Общественная польза», 1861. – 431 с.: ил.

Ծածկագիր՝ 4.017; Հ 49

Մտավոր սեփականության տարբեր խնդիրներին վերաբերող գրքերի և հոդվածների մասին տեղեկություններ, ինչպես նաև հրապարակումների ամբողջական տեքստեր և այլ տեղեկատվական ռեսուրսներ կարելի է գտնել ՀԱՏԳ ԱՄԴԻ էլեկտրոնային գրադարանում՝ <https://irbis.fips.ru/web/index.php?LNG=&C21COM=F&I21DBN=FIPS&P21DBN=>

5 ԱՐՏՈՆԱԳՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՐՑԵՐ: ԳՅՈՒՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Գիտական հոդված

Original article

ՌԻՏԴ 001.894:392.3

EDN: <https://elibrary.ru/hsjoxxy>

Ընտանեկան գյուտի ավանդույթները Ռուսաստանում

Տառյանա Վիկտորի Կուզնեցովա, Օլգա Վալենտինի Ջեզինա[®]

Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ

[®]olga.zezina@rupto.ru

Անտաղիա՝ հոդվածի արդիականությունը պայմանավորված է ներքին արտոնագրային փաստաթղթերում պարունակվող մտավոր և պատմամշակութային արժեքների պահպանման անհրաժեշտությամբ: Ստեղծագործական գաղափարների կրողները հաճախ գյուտերի, օգտակար մոդելների, արդյունաբերական նմուշների և մտավոր սեփականության այլ օբյեկտների հեղինակներն են: Հոդվածի նպատակն է հիմնավորել ընտանիքի դերի կարևորությունը նոր տեխնիկական լուծումների ստեղծման և գյուտարարական գործունեության ստեղծագործական մոտեցումների ձևավորման գործում: Վերլուծվել են XIX–XX դարերի Պետական արտոնագրային ֆոնդի փաստաթղթերի զանգվածները, հաստատվել են գյուտերի հեղինակների ընտանեկան կապերը: Առանձին ընտանիքների անդամների մտավոր գործունեության արդյունքների հիման վրա համակարգվել են ստեղծագործական նվաճումներ՝ հայեր-գավակներ, եղբայրներ, ամուսիններ, հորեղբայր-եղբորդիներ, բացահայտվել են ամբողջ ընտանեկան տոհմեր: Սերունդների միջև շարունակականությունը մեծ նշանակություն ունի մեր մշակութային ժառանգության պահպանման համար և թույլ է տալիս հետևել տեխնիկական մտքի զարգացմանը ընտանեկան հորինվածքի պրիզմայով:

Բանալի բառեր՝ գյուտերի արտոնագրեր, պետական արտոնագրային հիմնադրամ, ստեղծագործական միություն, ընտանեկան ավանդույթներ, գյուտարարների դինաստիաներ, տեխնիկական լուծումներ, գիտատեխնիկական զարգացում, տեխնոլոգիական արահետ:

Մեջբերման համար՝ Կուզնեցովա, Տ. Վ. Ընտանեկան գյուտի ավանդույթները Ռուսաստանում / Տ. Վ. Կուզնեցովա, Օ. Վ. Ջեզինա // ԱՄԴԻ Տեղեկագիր – 2024. – Հ. 3, № 4 (10). – Էջ 408–417:

Շնորհակալագրեր՝ նյութերը պատրաստվել են «Հաջողված արտոնագիր» նախագծի շրջանակներում, որն իրականացվել է «Գիտության և տեխնոլոգիաների հանրահռչակում» դաշնային նախագծի շրջանակներում Ռուսաստանի կրթության և գիտության նախարարության գրանտի աջակցությամբ:

Family invention traditions in Russia

Tatyana V. Kuznetsova, Olga V. Zezina[®]

Federal Institute of Industrial Property

[®]olga.zezina@rupto.ru

Abstract: The article's relevance is determined by the need to preserve the intellectual, historical and cultural heritage contained in domestic patent documents. Creative ideas often belong to authors of inventions, utility models, designs and other intellectual property objects. The article is aimed to show the family's important role in creating new technical solutions and in forming creative approaches to inventive activity. Arrays of documents of the State Patent Collection of the XIX–XX centuries were analyzed, and inventions authors' family ties were

investigated. Based on the results of intellectual activities of members of selected families, creative achievements were systemized according to “fathers-children”, “brothers”, “spouses”, “uncles-nephews” patterns; whole “dynasties” were identified. Continuity between generations is important for cultural heritage preservation and allows us to trace the development of technical thought through the prism of family invention.

Keywords: patents for inventions, state patent collection, creative union, family traditions, dynasties of inventors, technical solutions, scientific and technical development, technological trail.

For citation: Kuznetsova T. V. Family invention traditions in Russia / T. V. Kuznetsova, O. V. Zezina // Bulletin of Federal institute of industrial property. – 2024. – Vol. 3, № 4 (10). – P. 408–417.

Acknowledgements: the materials were prepared within the framework of the Successful Patent project, implemented with the support of a grant from the Ministry of Education and Science of the Russian Federation within the framework of the federal project “Popularization of Science and Technology”.

Մտավոր սեփականությունը տնտեսության և ընդհանուր առմամբ ժամանակակից պետության զարգացման հիմնական շարժիչ ուժերից մեկն է. համաշխարհային մասշտաբով այն գնահատվում է ավելի քան 53 տրլն դոլար [1]:

Համաձայն Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի 25.04.2022 № 231¹ հրամանագրի, 2022–2031 թվականները Ռուսաստանի Դաշնությունում հայտարարվել են Գիտության և տեխնիկայի տասնամյակ, որի հիմնական նպատակներն են տաղանդավոր երիտասարդներին ներգրավել հետազոտության և զարգացման ոլորտ. աջակցություն հետազոտողների և մշակողների ներգրավվածությանը հասարակության և երկրի զարգացման կարևորագույն խնդիրների լուծման գործում. ՌԴ քաղաքացիների համար շուսական գիտության ծեռքերումների և հեռանկարների մասին տեղեկատվության հասանելիության բարձրացում:

Ընթացիկ 2024 թվականը Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի կողմից հայտարարվել է Ընտանիքի տարի (22.11.2023 № 875 հրամանագիր²): Ռուսաստանում պատմականորեն արժեքավոր են եղել ընտանեկան հարաբերությունները, որոնցում ավագ սերունդները դասավանդում, կրթում և փոխանցում են ավանդույթներ և գիտելիքներ, այդ թվում՝ մասնագիտական փորձ:

Ընտանեկան գյուտը դառնում է ավանդույթ, եթե գյուտարարի մտերիներից գոնե մեկը ներգրավված է սեփական գաղափարների հիման վրա նոր բան ստեղծելու մեջ: Ընտանեկան գյուտը, ըստ էության, ստեղծում է մշակութային և տեխնոլոգիական արահետներ [2]:

Մշակութային արահետը մասնագիտական և շարունակականության կարևոր ձև է, որը դրսևորվում է գյուտարարական փորձի նոր սերունդներին փոխանցելով և թույլ է տալիս պահպանել գյուտի պատմությունը:

Արտոնագրային փաստաթղթերում անալոգների և նախատիպերի տեսքով փաստագրված տեղեկատվության միջոցով ներկայացված տեխնոլոգիական հետքը հիմք է հանդիսանում նոր տեխնոլոգիաների կատարելագործման և ստեղծման, նոր տեխնոլոգիական խնդիրների լուծման համար:

Համառուսաստանյան արտոնագրային և տեխնիկական գրադարանում (ՀՍԳ) ներկայացված Պետական արտոնագրային հիմնադրամը (ՊԱՀ), որը կլանել է ներքին և համաշխարհային

2024 թվականը Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի կողմից հայտարարվել է Ընտանիքի տարի (22.11.2023 № 875 հրամանագիր): Ընտանեկան գյուտը դառնում է ավանդույթ, եթե գյուտարարի ընտանիքի առնվազն մեկ անդամ ներգրավված է սեփական գաղափարների հիման վրա նոր բան ստեղծելու մեջ:

առաջադեմ գիտական և տեխնիկական մտքի օրինակներ, գյուտարարների և նորարարների բազմաթիվ սերունդների աշխատանքի արդյունքները, գիտատեխնիկական գիտելիքների ամենահարուստ անսպառ աղբյուրն է, մեր երկրի մտավոր և մշակութային ներուժի պահպանումն ու զարգացումը [3]:

Ռուսաստանում այս գործընթացն այնքան հաջող ստացվեց, որ ավելի քան երկու հարյուր տարվա ընթացքում գործունեության տարբեր ոլորտներում ստեղծվեցին հարակից ստեղծագործական միություններ և նույնիսկ տոհմեր: Բացառություն չի նաև գյուտարարությունը:

Այսպիսով, XIX դարի սկզբից հայտնի է Դեմիդովներ ճորտ գործարանատերերի մեխանիկ Եֆիմ Ալեքսեևիչ Չերեպանովի (1774–1842) և նրա որդու՝ Միորոն Եֆիմովիչի (1803–1849) գործունեությունը, որոնց ձեռնարկություններում նրանք կատարելագործել են պայթուցիկ վառարանների, երկաթի գործարանների, ոսկու ծուլման, ֆրեզերային և սղոցման սարքավորումները: Չերեպանովները ստեղծել են Ռուսաստանում առաջին շոգեքարշը, սակայն այս նորամուծությունը չափակցվեց, և շոգեքարշերը փոխարինվեցին ձուլ ձողականությամբ³:

1812 թ. Կայսր Ալեքսանդր I-ի ստորագրությամբ «Արվեստների և արհեստների տարբեր գյուտերի արտոնությունների մասին» մանիֆեստով սկսվեց⁴ գյուտերի իրավական պաշտպանությունը: Այդ ժամանակվանից ի վեր ՊԱՀ կարելի է գտնել փաստաթղթեր,

¹ Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի 25.04.2022 թ. № 231 հրամանագիր «Ռուսաստանի Դաշնությունում գիտության և տեխնիկայի տասնամյակ հայտարարելու մասին» // Ռուսաստանի Նախագահ՝ կայք: URL: <http://www.kremlin.ru/acts/bank/47771> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):

² Ռուսաստանի Դաշնության Նախագահի 2023 թվականի նոյեմբերի 22 № 875 «Ռուսաստանի Դաշնությունում ընտանիքի տարին անցկացնելու մասին» հրամանագիր // Ռուսաստանի Նախագահ՝ կայք: URL: <http://www.kremlin.ru/acts/bank/49978> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):

³ Չերեպանովս // Ռուսական մեծ հանրագիտարան՝ կայք: URL: <https://bigenc.ru/c/cherepanovy-7cea13?ysclid=iz14sdcmmwf111956839> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):

⁴ Մանիֆեստ 17.06.1812 թ. «Արվեստների և արհեստների տարբեր գյուտերի և հայտնագործությունների արտոնությունների մասին» // Ռուսական կայսրության օրենքների ամբողջական հավաքածու: Տ. XXII (1812–1815): Սանկտ Պետերբուրգ, 1830. № 25143: Էջ 355–356 (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):

Արտոնագրային փաստաթղթերում անալոգների և նախատիպերի տեսքով փաստագրված տեղեկատվության միջոցով ներկայացված տեխնոլոգիական հետքը հիմք է հանդիսանում նոր տեխնոլոգիաների կատարելագործման և ստեղծման, նոր տեխնոլոգիական խնդիրների լուծման համար:

որոնց հեղինակները, համահեղինակները կամ իրավատերերը ազգակցական տարբեր աստիճանի փոխկապակցված անձինք են: Ռուսական կայսրության գյուտերի գրանցված արտոնությունների, ԽՍՀՄ գյուտերի հեղինակային վկայականների և դիպլոմների, Ռուսաստանի Դաշնության գյուտերի և օգտակար մոդելների արտոնագրերի մասին տեղեկատվությունը տրամադրվում է սույն հոդվածում` Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայության (Ռոսպատենտ) և Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտի (ԱՄԴԻ) արտոնագրային տեղեկատվական ռեսուրսներում կատարված որոնման արդյունքների համաձայն:

Հայրեր-որդիներ

Տարբեր ոլորտներում ստեղծագործական համագործակցության օրինակներ են բժիշկներ Պ. Պ. և Ե. Ս. Բոտկիններ, պարողներ և պարուսույցներ Լ. Մ. և Մ. Մ. Լավրովսկիե, թատրոնի դերասաններ Բ. Ա. և Ա. Բ. Ֆրեյնլիխ, Բ. Վ. և Վ. Բ. Լիվանովներ, կինոռեժիսորներ Պ. Ե. և Վ. Պ. Տոդորովսկիե, տիեզերագնացներ Ա. Ա. և Ս. Ա. Վոկովներ, Յու. Վ. և Ռ. Յու. Ռոմանենկո, սպորտային մարզիչներ Ա. Ի. և Տ. Ա. Տարասովներ:

Ինչ վերաբերում է գյուտարարներին, ստեղծագործական միություններից առաջիններից մեկը, որին կցանկանայի նշել, ինժեներ Նիկոլայ Գավրիլովիչ Սլավյանովն էր (1854–1897), էլեկտրական աղեղի եռակցման գյուտարարը: 1891 թ. օգոստոսի 13-ին նա ստացել է Ռուսական կայսրության երկու արտոնություններ (№ № 4693 և 4694) այս ոլորտում իր գյուտերի համար: Չիկագոյում տեղի ունեցած Համաշխարհային էլեկտրական ցուցահանդեսում Սլավյանովի աշխատանքը էլեկտրական եռակցման վերաբերյալ արժանացել է մեդալի և դիպլոմի` «Արտադրված տեխնիկական հեղափոխության համար» ձևակերպմամբ: Նրա որդին` Նիկոլայ Նիկոլաևիչ Սլավյանովը (1878-1958), դրեց ժամանակակից ջրաերկրաբանության և հանքային ջրերի երկրաքիմիայի հիմքերը, երկար տարիներ ուսումնասիրեց կովկասյան հանքային ջրերի աղբյուրները և հայտնաբերեց հանքային ջրի աղբյուրը, որը հետագայում ստացավ իր անունը: 2002 թվականին «Սլավյանովսկայա» № 50 գրանցումը «հանքային ջուր» ապրանքի համար մուտքագրվել է Ռուսաստանի Դաշնության ապրանքների ծագման տեղանվանումների պետական ռեգիստր:

1893 թ. Վլադիմիրից ինժեներ-մեխանիկ Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Միկոլինը (1862–1926) ստացավ № 7265

արտոնություն «Շարժման ժամանակ ճախարակների վրա գոտիներ դնելու սարք» գյուտի համար: Նրա որդին և լրիվ անվանակիցը (1895–1985), ով դարձել է օդանավերի շարժիչների ականավոր դիզայներ, Ստալինյան հինգ մրցանակների դափնեկիր և ԽՍՀՄ ԳԱ ակադեմիկոս, Հայրենական մեծ պատերազմի ժամանակ ավիացիայի հետ կապված գյուտերի համար ստացել է երկու գյուտարարի վկայական: Գրեթե միաժամանակ ստացել է հեղինակային իրավունքի վկայական № 65930 «Մարդու մարմնի մկանները մարզելու և զարգացնելու սարք»:, 1960-ականների սկզբին նա մշակեց օրգանիզմի առողջության բարելավման օրիգինալ մեթոդ, որը հետագայում հաստատվեց Առողջապահության նախարարության կողմից:

Հայր և որդի Կազանցները` Ֆլորենտի Պիմենովիչը (1877–1940) և Ֆլորենտի Ֆլորենտիևիչը (1905–1990), իրենց կյանքը նվիրեցին երկաթու

Ստեղծագործական գյուտարարական «հայր-դուստր» տանդեմը համեմատաբար հազվադեպ է, բայց ռուսական բժշկության մեջ կան այդպիսի օրինակներ՝ Չազով, Բոկերիա և Բարբարաշ ընտանիքները:

աշխատում է Սրտանոթային վիրաբուժության ԳՀԻ (1993 թ. Սրտանոթային վիրաբուժության կենտրոն Ա. Ն. Նակուլկի անվան), իսկ 1994 թ. գլխավորում է այն: Լինելով սրտի առիթմիաների վիրաբուժական բուժման հիմնադիրներից մեկը՝ նա կատարել է մոտ 2,5 հազար բաց սրտի վիրահատություն տախիկառիթմիայի դեպքում: Լ. Ա. Բոկերիան հեղինակային թիմերի անդամ է, որը նշված է ՌԴ գյուտերի և օգտակար մոդելների 135 արտոնագրերում, ինչպես նաև ԷՀՄ ծրագրերի 8 վկայագրերում, որոնցից 7-ը համահեղինակ են նրա դստեր և գործընկերոջ Օլգա Լեոնիդովնա Բոկերիայի հետ (1973 թ.): Օ. Լ. Բոկերիա, ՌԳԱ թղթակից անդամ, սրտանոթային վիրաբուժության գիտաբժշկական գիտահետազոտական կենտրոնի գլխավոր գիտաշխատող Ա. Ն. Բակուլկի անվան, ֆունդամենտալ էլեկտրաֆիզիոլոգիայի, սրտաբանության և առիթմոլոգիայի բնագավառի մասնագետ, գյուտերի և օգտակար մոդելների 23 արտոնագրերի, ինչպես նաև ԷՀՄ ծրագրերի 28 վկայագրերի համահեղինակ է:

ՌԳԱ ակադեմիկոս Լեոնիդ Սեմենովիչ Բարբարաշը (1940–2023) իրավամբ կոչվել է Կուզբասում սրտաբանության հիմնադիր հայրը: Նա ավելի քան 30 տարի նվիրել է տարածաշրջանում տրանսպլանտոլոգիայի, վիրաբուժության և սրտաբանական ծառայությունների զարգացմանը: Նրա ղեկավարությամբ ստեղծվել է երկրում սրտի և արյան անոթների համար կենսապրոթեզների արտադրության առաջին ձեռնարկությունը, և տարածաշրջանում կատարվել է սրտի փականի փոխարինման առաջին վիրահատությունը կենսապրոթեզի միջոցով: Նա եղել է Ռուսաստանի Դաշնության արտոնագրերով պաշտպանված 87 գյուտերի և օգտակար մոդելների հեղինակ/համահեղինակ: 2016 թվականից Կեմերովոյի սրտաբանական դիսպանսերը կրում է իր հիմնադրի ակադեմիկոս Լ. Ս. Բարբարաշի անունը [5]: Նրա դուստրը՝ ՌԴ ԳԱ ակադեմիկոս, ղեկավարում է Սրտանոթային հիվանդությունների համալիր խնդիրների ԳՀԻ: Օլգա Լեոնիդովնա Բարբարաշ (1961)՝ Ռուսաստանի Դաշնության 43 գյուտերի և օգտակար մոդելների արտոնագրերի հեղինակ/համահեղինակ սրտաբանության, սրտանոթային հիվանդությունների ախտորոշման և բուժման ոլորտում, 14 վկայական ԷՀՄ ծրագրերի և 5 տվյալների բազաների համար:

Եղբայրներ

Երաժիշտներ Ա. Գ. և Ն. Գ. Ռուբինշտեյներ, նկարներ Վ. Մ. և Ա. Մ. Վասնեցովներ, ճարտարապետներ Ա. Ա., Վ. Ա. և Լ. Ա. Վեսիններ, գրողներ Ա. Ա. և Գ. Ա. Վայներներ, Բ. Ն. և Ա. Ն. Ստրուգացկիե: Նման ստեղծագործական միավորումներ կան նաև գյուտարարության մեջ:

1863 թ. հիմնադրված Կոլոմնայի մեքենաշինական գործարանը XIX դարի երկրորդ կեսին դարձավ Ռուսաստանում երկաթուղային

տրանսպորտի զարգացման խորհրդանիշներից մեկը: Գործարանը Ռուսաստանում առաջինն էր, որը կազմակերպեց երկաթուղային և քաղաքային տրանսպորտի կամուրջների համար կառույցների արտադրություն: Գործարանի հիմնադիր, ռազմական ինժեներ և ձեռնարկատեր Ամանդ Եզորովիչ Ստրուվեն (1835–1898) այն ղեկավարել է 1863–1866 թթ., այնուհետև կառավարումը հանձնել իր եղբորը՝ Գուստավ Եզորովիչ Ստրուվենին (1833–1882), այնուհետև, նրա մահից հետո, վերադարձել է կառավարման: Ստրուվե եղբայրները, ինչպես նաև որդեգրած որդին՝ Ա. Ե. Ստրուվե՝ Ռուս քաղաքական գործիչ և ձեռնարկատեր Ալեքսանդր Ամանդովիչ Կրուտեներ-Ստրուվեն (

Մոսկվայի տասնամյա
բնակչուհի Անաստասիա
Ռոդինինան և նրա պապը՝
Եվգենի Ռոդինինը,
արտոնագիր են ստացել
«Ֆրակտալ «էներգիա-
տեղեկատվական մոնոտիպի»
արտադրության մեթոդի
համար:

գրող Ա. Պ. Չեխովը և դերասան, թատերական դասախոս Մ. Ա. Չեխով, ծեռնարկատերեր Ի. Ս. Մալցով և Յու. Ս. Նեչաև-Մալցով, դերասաններ Ն. Պ. և Ա. Վ. Բատալովներ, ինչպես նաև Ա. Բ. Արդովա, զարմուհի Ա. Վ. Բատալովա: Հետաքրքիր է նաև Մարիինյան թատրոնի պրիմաբալերինայի ընտանեկան կապը Մ. Ֆ. Կշեսինսկայան և Մեծ թատրոնի պրիմա-բալերինա Է. Կ. Սևենարդ, պարող Ջոզեֆ Կշեսինսկու ծոռնուհին, բալերինայի եղբայրը:

Ականավոր գիտնական, «ռուսական ավիացիայի հայրը» Նիկոլայ Եգորովիչ Ժուկովսկին (1847–1921) հայտնի է հիմնականում հիդրո- և աներոդինամիկայի բնագավառում իր աշխատանքով: Սակայն, Պետական արտոնագրային հիմնադրամը պարունակում է Մոսկվայի «Փաստացի պետական խորհրդական Ն. Ժուկովսկու» գյուտերի նկարագրությունները «Արագ պտտվող մարմինների վերին աջակցության սարք» (№ 1283, 1898 թ.), «Արագաշարժ նորիա» (№ 8311, 1903 թ.) և «Օդափոխիչ» (№ 20806, 1912 թ.): Գյուտարարական գործունեության մասին Ա. Ա. Միկուլինա (Ն. Է. Ժուկովսկու զարմիկը մայրական կողմից, նրա քրոջ՝ Վերա Եգորովնայի որդին) արդեն նշվել է այս հոդվածում, բայց գյուտարարը եղել է նաև Բորիս Սերգեևիչ Ստեխկինը (1891–1969), Ն. Ե. Ժուկովսկու զարմիկը, նրա եղբոր՝ Սերգեյ Յակովլևիչի (1864–1913) որդին: Բ. Ս. Ստեխկինը՝ հեղինակ է ներքին այրման շարժիչների նախագծման հետ կապված 4 գյուտի, որոնց համար տրվել են հեղինակային վկայականներ (դրանցից մեկը՝ 1955 թ. № 74531, համահեղինակությամբ Ա. Ա. Միկուլինի): Ստեխկինների ընտանիքում է նաև հայտնի զենքի կոնստրուկտոր Իգոր Յակովլևիչ Ստեխկինը (1922–2001), Բ. Ս. Ստեխկինի եղբորորդին. նա ստացել է 5 գյուտերի արտոնագիր և 1 արտոնագիր՝ պիտանի մոդելի համար փոքր զենքի ոլորտում՝ ատրճանակներ և ռևոլվերներ¹⁰ [9, 10]:

Պապ – թոռներ

Այս խմբում ընդգրկված են գրողներ Ա. Ն. Տոլստոյ և Տ. Ն. Տոլստայա, պետական գործիչներ Վ. Մ. Մոլոտով և Ա. Ի. Միկոյան, ինչպես նաև նրանց թոռներ՝ քաղաքագետ Վ. Ա. Միկոնով և երաժիշտ և պրոդյուսեր Ա. Ա. Միկոյան (Ստաս Նամին), կինեմատոգրաֆիստներ Ս. Ֆ. Բոնդարչուկ և Կ. Վ. Կրյուկով:

2012 թ. Մոսկվայի տասնամյա բնակչուհի Անաստասիա Ռոդինինան ստացել է № 2443570 արտոնագիր՝ «Ֆրակտալ

«էներգիա-տեղեկատվական մոնոտիպի» արտադրության մեթոդի համար: Գյուտը վերաբերում է տպագիր գրաֆիկներին՝ եզակի պատկերներ ստեղծելու համար՝ նպատակ ունենալով բարձրացնել դրանց գեղարվեստական արժեքը և ուժեղացնել հուզական ազդեցությունը դիտողի վրա: Ժամանակին Անաստասիային սովորեցրել է աշխատել սովորական մոնոտիպով իր պապի կողմից, ով օգնել է նրան գյուտի հայտ ներկայացնել և նաև դարձել գյուտի համահեղինակ¹¹: Եվգենի Միխայլովիչ Ռոդինինը Ռուսաստանի Դաշնության 25 գյուտերի արտոնագրերի հեղինակային իրավունքի սեփականատերն է:

Տոհմեր

Ռուսաստանի պատմության մեջ առանձնահատուկ տեղ է գրավում Դեմիդովների արդյունաբերողների և հանքարդյունաբերողների տոհմը (7 սերունդ), ճարտարապետներ և նկարիչներ Բենու

տեղեկատվություն է տրամադրում ավելի քան 100 անհատների մասին, ովքեր ազգակցական և ստեղծագործական կապ ունեն:

Հետազոտության արդյունքում ներկայացնում է գյուտարարների ընտանիքների նշանակալի գիտական և գործնական ներդրումը նոր տեխնիկական լուծումների ստեղծման գործում: Հայտնաբերվել են ընտանեկան գյուտի տարբեր ձևեր՝ հաստատված Պետական արտոնագրային հիմնադրամի փաստաթղթերով:

Շարունակականության սկզբունքն իրականացվում է ինչպես գիտնականների մեկ սերնդի գիտական համագործակցության շրջանակներում, այնպես էլ հետազոտողների մի քանի սերունդների մասշտաբով: Ռուսաստանում ընտանեկան գյուտի ավանդույթների պահպանումը նպաստում է երկրի գիտատեխնիկական ներուժի զարգացմանը:

ՊԱՀ XIX–XX դդ. արտոնագրային փաստաթղթերի վերլուծության արդյունքում բացահայտվել են ընտանեկան կապերով կապված բազմաթիվ ստեղծագործական միություններ (հայրեր-երեխաներ, եղբայրներ, ամուսիններ, հորեղբայր-եղբորորդիներ, պապեր-թոռներ և տոհմերը ամբողջությամբ): Դրանք թվում կան բազմաթիվ անուններ, որոնք նշանակալի ավանդ են ներդրել ոչ միայն հայրենական, այլև համաշխարհային գիտության մեջ:

Ծանոթացումը գիտական ավանդույթներին, գիտական ուղղության հիմնադիրից փորձի փոխանցումն իր ուսանողներին՝ ընտանիքի անդամներին, «գիտական կապիտալի» կուտակումը, դրա հետագա զարգացումը ձևավորում են գիտության և տեխնիկայի բոլորովին նոր ուղղություններ:

Ռուսական ընտանեկան գյուտի պրիզմայով առաջին անգամ համակարգվել է ծեռքերումների մի զգալի զանգված, որոնք նման չեն գիտատեխնիկական գիտելիքների բազմաթիվ ոլորտներում:

Հետազոտության արդյունքները արտացոլեցին առանձին ընտանիքների ներկայացուցիչների դերը, որոնք ներառում են ԽՍՀՄ և Ռուսաստանի Դաշնության վաստակավոր գյուտարարներ, պետության ուղադրությունն ու աջակցությունը, գյուտի առաջնությունը և ճանաչումը որպես պետական քաղաքականության մաս:

Եզրափակելով, մենք կարող ենք եզրակացնել, որ ընտանիքը և նրա ավանդույթները ազդում են նրա անդամների գյուտի կարողությունների զարգացման վրա, իսկ տեխնիկական ստեղծագործությունը օգտակար հմտություն է անձնական ինքնաիրացման համար: Ռուսաստանում ընտանեկան գյուտի ավանդույթների պահպանումը նպաստում է երկրի գիտատեխնիկական ներուժի զարգացմանը:

Գրականության ցանկ

1. Իվլին, Գ. Պ. Արտոնագրման խորհրդանիշներն ու իմաստները / Գ. Պ. Իվլին; Եվրասիական արտոնագրային գրասենյակ, ԱՄԴԻ. – Մոսկվա: ՍՊԸ «Գորոդեց», 2023: – էջ 255:
2. Լոպատինա Ն. Վ., Ներետին Օ. Պ. Թվային մշակութային ժառանգության պահպանումը մեկ էլեկտրոնային գիտելիքի տարածքում / Ն. Վ. Լոպատինա, Օ. Պ. Ներետին // ՄՄՊՀ տեղեկագիր: 2018. – № 5 (85) Սեպտեմբեր – հոկտեմբեր. – էջ 74–80:
3. Կուզնեցովա, Տ. Վ. Նոր էջեր արտոնագրային գրադարանի պատմության մեջ / Տ. Վ. Կուզնեցովա, Ն. Օ. Նեկրասովա / Գրադարանի պատմություն. առկա վիճակ և ուսումնասիրության հեռանկարներ. – Մոսկվա: Մոսկվայի մշակույթի պետական ինստիտուտ, 2021. – էջ 223–237: – EDN SVLSJW:
4. Շկուրատով, Յու. Գ. Ուղի դեպի գիտություն / Յու. Գ. Շկուրատով: Ուկրաինայի կրթության և գիտության նախարարություն, Ուկրաինայի գիտությունների ազգ. ակադեմիա, Խարկովի ազգային համալսարան Վ. Ն. Կարագինի անվան, Ուկրաինայի ԳԱԱ ռադիոաստղագիտության ինստիտուտ. – Խարկով: ԽԱՀ Վ. Ն. Կարագինի անվան, 2013 – 275 էջ, նկար – URL: https://rusneb.ru/catalog/000199_000009_007531572/?ysclid=m0xwef2tyg561806788 (հարցման ամսաթիվ 11.09.2024):
5. Ակադեմիկոս Լեոնիդ Սեմենովիչ Բարբարաշի հիշատակին // Տրանսպլանտոլոգիայի և արհեստական օրգանների ԱԲՀԿ ակ. Վ. Ի. Շումակովի անվան, Ռուսաստանի առողջապահության նախարարություն՝ կայք: URL: <https://transpl.ru/about/press-center/pamyati-akademika-leonida-semyenovicha-barbarasha/?ysclid=lyzw0f43o971827830> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
6. Ջեզինա, Օ. Վ. Ռուսաստանի հայտնի արտոնագրատերեր. կենսամատենագիտական ինդեքս / Օ. Վ. Ջեզինա, Մտավոր սեփականության դաշնային ծառայություն (Ռոսպատենտ), Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ: – Մոսկվա: Դաշնային պետական բյուջետային հաստատություն «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ», 2019: – 82 էջ. – ISBN 978-5-9500988-1-9: – EDN MKOCRM:
7. Ռուսական դեղաբանության հիմնադիր, ակադեմիկոս Մ. Դ. Մաշկովսկու կյանքն ու գործը // Միջազգային ուսանողական գիտական տեղեկագիր. առցանց հրապարակում: – URL: <https://eduherald.ru/ru/article/view?id=18710&ysclid=lyzx1lt6tz341105822> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
8. Կին-կոնստրուկտորներ. հաջողակ «ոչ կանացի» գործում // Ռոստեխ՝ կայք: – 2020. – 7 մարտի: – URL: <https://rostec.ru/news/zhenshchiny-konstruktory/?ysclid=lyo75u2nmq841681013> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
9. Յակովլև, Վ. Ի. Նիկոլայ Եգորովիչ Ժուկովսկի (1847–1921) ծննդյան 120-ամյակի և մահվան 100-ամյակի առթիվ / Վ. Ի. Յակովլև // Պերմի համալսարանի տեղեկագիր՝ կայք: – 2022. – Թող. 1 (56). – URL: <file:///C:/Users/bibl1/Downloads/nikolay-egorovich-zhukovskiy-1847-1921-k-175-letiyu-so-dnya-rozhdeniya-i-100-letiyu-so-dnya-smerti.pdf> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
10. Ժուկովսկիների ընտանիք // Պրոֆեսոր Նիկոլայ Եգորովիչ Ժուկովսկու գիտական հուշահամալիր՝ կայք: – URL: <https://zhukovskymuseum.ru/nezh-semiya-a/?ysclid=lyog756415522194356> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
11. Տյումենևա, Տ. Սանկտ Պետերբուրգի գիտնականների երեք սերունդ որպես կյանքի գործ ընտրել է էլեկտրատեխնիկան / Տ. Տյումենևա // Ռոսիյսկայա գազետա: – 2022. – 13 ապրիլի: – URL: <https://rg.ru/2022/04/13/reg-szfo/tri-pokoleniia-peterburgskih-uchenyh-vybrali-delom-zhizni-elektrotehniku.html?ysclid=lyzypgusvmq767694993> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
12. Կոլեսնիկովա, Ա. Պ. Հայրենական գյուտարարներ (1917–1991 թթ.)՝ հանրագիտարանային կենսագրական բառարան 2 հատորով / Ա. Պ. Կոլեսնիկով, Ս. Ի. Նիկոլսկայա. – Մոսկվա. ՏՊՀԿ «ՊՍՏԵՆՏ», 2021. – Հ. 1: A-K. – 2021. – 689 էջ, նկար Հ. 2: L-Յ. – 2021. – 606 էջ:

- 1847–1921-k-175-letiyu-so-dnya-rozhdeniya-i-100-letiyu-so-dnya-smerti.pdf (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
10. Ժուկովսկիների ընտանիք // Պրոֆեսոր Նիկոլայ Եգորովիչ Ժուկովսկու գիտական հուշահամալիր՝ կայք: – URL: <https://zhukovskymuseum.ru/nezh-semiya-a/?ysclid=lyog756415522194356> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
11. Տյումենևա, Տ. Սանկտ Պետերբուրգի գիտնականների երեք սերունդ որպես կյանքի գործ ընտրել է էլեկտրատեխնիկան / Տ. Տյումենևա // Ռոսիյսկայա գազետա: – 2022. – 13 ապրիլի: – URL: <https://rg.ru/2022/04/13/reg-szfo/tri-pokoleniia-peterburgskih-uchenyh-vybrali-delom-zhizni-elektrotehniku.html?ysclid=lyzypgusvmq767694993> (հարցման ամսաթիվ՝ 11.09.2024):
12. Կոլեսնիկովա, Ա. Պ. Հայրենական գյուտարարներ (1917–1991 թթ.)՝ հանրագիտարանային կենսագրական բառարան 2 հատորով / Ա. Պ. Կոլեսնիկով, Ս. Ի. Նիկոլսկայա. – Մոսկվա. ՏՊՀԿ «ՊՍՏԵՆՏ», 2021. – Հ. 1: A-K. – 2021. – 689 էջ, նկար Հ. 2: L-Յ. – 2021. – 606 էջ:

Տեղեկատվություն հեղինակների մասին

Տատյանա Վիկտորի Կուզնեցովա, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտի «Համառուսական արտոնագրային և տեխնիկական գրադարան» (ՀՍԳ) կենտրոնի ղեկավար (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., 24); kuznetsova@rupto.ru

Օլգա Վալենտինի Ջեզինա, «Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտ» ԴՊԲՀ ՀՍԳ կենտրոնի գլխավոր մատենագետ (Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., 24); olga.zezina@rupto.ru

References

1. Ivliev, G. P. (2013) “Symbols and senses of patenting”, Eurasian Patent Office, FIPS, LLC ID “Gorodets”, Moscow, Russia.
2. Lopatina, N. V. and Neretin, O. P. (2018) “Digital cultural heritage preservation in a unified electronic knowledge space”, *MGUKI Bulletin*, no 5 (85) September – October, pp. 74–80.
3. Kuznetsova T. V. and Nekrasova N. O. (2021) “*New patent library history pages Library history: current state and prospects for studying: monograph*”, Moscow State Institute of Culture, MGIK Publishing House, Moscow, Russia, pp.223–237
4. Shkuratov, Yu. G. (2013) “Hozhdenie v nauku”, Ministry of Science and Education of Ukraine, National Academy of Sciences of Ukraine, Kharkov National University n. a. V. N. Karazin, Radio Astronomic Institute of National Academy of Sciences of Ukraine, Kharkov: KhNU n. a. V. N. Karazin, available at: https://rusneb.ru/catalog/000199_000009_007531572/?ysclid=m0xwef2tyg561806788 (Accessed 11 September 2024).
5. “In memoriam of Academician Leonid Semyonovich Barbarash”, *National Medical Research Center of Trans-*

plantology and Artificial Organs n. a. Ac. V. I. Shumakov of Ministry of Health of Russia available at: <https://transpl.ru/about/press-center/pamyati-akademika-leonida-semyenovicha-barbarasha/?ysclid=lyzwm0f43o971827830> (Accessed 11 September 2024).

6. Zezina, O. V. (2019) “Famous patenters of Russia”, Rospatent, FIPS, Moscow, Russia.
7. “Life and activity of the [Russian] domestic pharmacology founder Academician M. D. Mashkovsky”, *International Student Scientific Bulletin: web edition*, available at: <https://eduherald.ru/ru/article/view?id=18710&ysclid=lyzx1lt6tz341105822> (Accessed 11 September 2024).
8. “Women designers: the successful ones in a “not women’s” business” (2020), available at: <https://rostec.ru/news/zhenshchiny-konstruktory/?ysclid=lyo75u2nmq841681013> (Accessed 11 September 2024).
9. Yakovlev, V. I. (2022) “Nikolay Egorovich Zhukovsky (1847–1921): To the 120th anniversary of birth and the 100th anniversary of death”, *Perm University Bulletin*, Issue 1 (56) available at: <file:///C:/Users/bibl1/Downloads/nikolay-egorovich-zhukovskiy-1847-1921-k-175-letiyu-so-dnya-rozhdeniya-i-100-letiyu-so-dnya-smerti.pdf> (Accessed 11 September 2024).
10. “Zhukovsky’s family” available at: <https://zhukovskymuseum.ru/nezh-semiya-a/?ysclid=lyog756415522194356> (Accessed 11 September 2024).
11. Tyumeneva, T. (2022), Three generations of Saint Petersburg scientists dedicated their lives to electrical engineering”, *Rossiyskaya Gazeta*, April 13, available at: <https://rg.ru/2022/04/13/reg-szfo/tri-pokoleniia-peterburgskih-uchenyh-vybrali-delom-zhizni-elektrotehniku.html?ysclid=lyzypgusvmq767694993> (Accessed 11 September 2024).
12. Kolesnikov, A. P. and Nikolskaya S. I. (2021) “*Domestic inventors (1917–1991): encyclopedic biographical dictionary*”, INIC “PATENT”, Moscow, Russia.

Information about the authors

Tatyana V. Kuznetsova, Dr. Sci. (Pedagogy), Professor, Head of the Center “All-Russian Patent and Technical Library” (VPTB) of FBGU “Federal Institute of Industrial Property” (FIPS) (Moscow, Berezhkovskaya emb., 24); kuznetsova@rupto.ru

Olga V. Zezina, Chief Bibliographer of VPTB Center of FBGU “Federal Institute of Industrial Property” (FIPS) (Moscow, Berezhkovskaya emb., 24); olga.zezina@rupto.ru

Հեղինակները հայտարարում են շահերի բախման բացակայության մասին:
The authors declares no conflict of interests.

Ստացվել է խմբագրություն 17.09.2024

Վերանայվել է գրախոսությունից հետո 25.11.2024
Ընդունված է հրապարակման 27.11.2024

6 ԳՐԱԴԱՐԱԿ

Մեթոդական ձեռնարկի անոտացիա

Methodological manual abstract

EDN: <https://elibrary.ru/rcfirhm>

«Աշխարհագրական նշումներ հայտարարված տեղանունների փորձաքննության առանձնահատկությունները»

Հեղինակներ՝ Ա. Ե. Սիչև, Յու. Վ. Տուրչինա
Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտի հրատարակչություն

“Features of the examination of designations claimed as geographical indications”

Authors: A. E. Sychev, Yu. V. Turchina
Prepared by the Federal Institute of Industrial Property

Սույն մեթոդական ձեռնարկի նպատակն է օգնել տեղական արտադրողներին, արտոնագրային հավատարմատարներին և իրավաբաններին հայտերի ձևավորման և աշխարհագրական նշան պետական գրանցման համար փաստաթղթերի պատրաստման և (կամ) այդպիսի աշխարհագրական նշան բացառիկ իրավունքի տրամադրման հարցում:

Բացահայտվում են աշխարհագրական նշումի պետական գրանցման հայտերում հայտարարված անվանման փորձաքննության առանձնահատկությունները և աշխարհագրական նշումի բացառիկ իրավունք տալու հիմքերը:

Բացատրություններ են տրվում հայտ ներկայացնելու իրավունք ունեցող անձանց (հայտատու) ցուցակի ձևավորման մոտեցումների, ինչպես նաև ապրանքների արտադրության փուլերի և սահմանների համապատասխանությունը գործող օրենսդրությանը ստուգելու պահանջների վերաբերյալ: Բացահայտվում են արտադրության պայմաններին համապատասխանության մոնիթորինգի և արտադրանքի բնութագրերի պահպանման ընթացակարգի հրահանգները:

Թեզերը պատկերված են կիրառական փորձաքննության պրակտիկայի օրինակներով: Վերլուծվում են հայտատուների կողմից թույլ տրված բնորոշ սխալները:

Մեթոդական ձեռնարկը պատրաստվել է «Ժողովրդական արվեստի մշակույթի և ավանդական գիտելիքների ոլորտում մտավոր սեփականության ոլորտում ծառայությունների պահանջարկի գնահատում» հետազոտական աշխատանքի շրջանակներում:

Գրախոսություն

Review

EDN: <https://elibrary.ru/qkbwyo>

Մեթոդաբանական ձեռնարկի գրախոսություն Ա. Ե. Սիչև, Յու. Վ. Տուրչինա «Աշխարհագրական նշումներ հայտարարված տեղանունների փորձաքննության առանձնահատկությունները»

Տերեշենկո Օլգա Իվանի,
իրավագիտության թեկնածու, «Ռուսական մտավոր սեփականության պետական ակադեմիա» ԲԿ ԴՊԲԿՂ զարգացման և ռազմավարական հաղորդակցությունների գծով պրոռեկտոր

Review of the methodological manual by A. E. Sychev, Yu.V. Turchina “Features of the examination of designations claimed as geographical indications”

Olga I. Tereshchenko,
Cand. Sci. (Law), vice-rector for development and strategic communications of the Russian state academy of intellectual property

Ձեռնարկի արդիականությունը կասկածից վեր է, քանի որ դիտարկվող մտավոր սեփականության օբյեկտը ամենաերիտասարդն է Ռուսաստանի օրենսդրության մեջ, և դրա հետ կապված իրավապահ պրակտիկան նոր է ձևավորվում:

Հեղինակները լիովին և հստակ մեկնաբանում են իրավական նորմերը՝ դրանք ցույց տալով պրակտիկայի օրինակներով, ընթերցողի ուշադրությունը կենտրոնացնելով առանձին կարևորագույն ասպեկտների վրա, ինչը թույլ է տալիս մեզ եզրակացություն անել նշանակված խնդրի վերաբերյալ ճիշտ գիտական տեսակետի մասին, և աշխատանքի կառուցվածքն ինքնին գիտական արժեք ունի դիտարկվող հետազոտության օբյեկտի և առարկայի մասին ճիշտ պատկերացում կազմելու համար:

Աշխատանքն ունի բավականաչափ զարգացած էմպիրիկ հիմք ուսումնասիրության համար. այն ունի հստակ և տրամաբանորեն հիմնավորված կառուցվածք՝ թելադրված, ըստ երևույթին, հայտատուների ամենատարածված սխալներով և նրանց խնդրանքներով:

Հեղինակները լիովին օգտագործել են գիտական գիտելիքների հայտնի մեթոդները՝ ընդհանրացում, դասակարգում,

համակարգում: Մեթոդական ձեռնարկն ունի հստակ կառուցվածք, նյութը ներկայացված է հետևողական, եզրակացությունների փաստարկվածությունը համապատասխանում է բացահայտված խնդրահարույց կողմերին:

Ձեռնարկը գրելու համար հեղինակներն օգտագործել են բացառապես նորմատիվ իրավական ակտեր, դատական որոշումներ և նյութեր Արդյունաբերական սեփականության դաշնային ինստիտուտի և Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության պաշտոնական ինտերնետային ռեսուրսներից, ընդ որում չի բերվել իրավաբանների որևէ տեսակետ բացահայտված խնդիրների վերաբերյալ: Միևնույն ժամանակ, հաշվի առնելով աշխատանքի գործնական կենտրոնացումը և էմպիրիկ բազայի առատությունը, նման մոտեցումն ընդունելի է. աշխատանքը կարող է հիմք ծառայել ինչպես հեղինակների, այնպես էլ այս ոլորտի այլ մասնագետների և գիտնականների հետագա գիտական հետազոտությունների համար:

Մեթոդական ձեռնարկն ունի հակիրճ ներկայացում և պարունակում է բավարար թվով գործնական օրինակներ և վերլուծություն:

**Ամսագիր
«ԱՄՐԻ Տեղեկագիր»**

ISSN 2782-5086 (Print)
ISSN 2949-2432 (Online)

Թողարկող խմբագիր՝
Ցարյովա Ելենա Գեննադիի՝
ԱՄՐԻ ԴԴԲՀ (Մոսկվա, Ռուսաստան)
vestnik_fips@rupto.ru

Պատասխանատու քարտուղար՝
Լոմակինա Անաստասիա Ալեքսանդրի՝
ԱՄՐԻ ԴԴԲՀ (Մոսկվա, Ռուսաստան)
vestnik_fips@rupto.ru

Խմբագրում և համակարգչային էջատում՝

ՍՊԸ «գրուպա ՊՐԲ»՝
Մագոմեդովա Էմիրա Մագոմեդեմինովա,
Վոլվաչևա Օլգա Յուրիի,
Ելենա Ալեքսանդրի Գորշկովա,
Անաստասիա Սերգեյի Պոլոմարենկո,
Անաստասիա Բորիսի Դոլժենկո

ԱՄՐԻ թարգմանիչ՝
Անդրեյ Յուրիի Մոսկալենկո
(առաջատար թարգմանիչ)

Նկար՝

Օլեսյա Անատոլիի
և Դմիտրի Վլադիմիրի Բաշարովներ

Ստորագրված է տպագրության՝ 20.12.2024
Ձևաչափ՝ 205×290 մմ

Տպագրություն՝ գունավոր (օֆսետ, 4/4)
Խմբաքանակ՝ 500 օրինակ **Պատվեր՝** № 504

Տպագրություն՝

Ղաշնային պետական բյուջետային հաստատություն
«Արդյունաբերական սեփականության ղաշնային
ինստիտուտ»
125993, Մոսկվա, Բերեժկովսկայա ափ., շ. 30, մ. 1
Գ-59, ԳՍՊ-3

**“Bulletin of Federal Institute
of Industrial Property” journal**

ISSN 2782-5086 (Print)
ISSN 2949-2432 (Online)

Managing editor:
Elena Tsareva –
FGBU FIPS (Moscow, Russian Federation)
vestnik_fips@rupto.ru

Executive editor
Anastasia Lomakina –
FGBU FIPS (Moscow, Russian Federation)
vestnik_fips@rupto.ru

Editing and Desktop publishing:

PRCB Group LLC:
Elmira Magomedova,
Olga Volvacheva,
Elena Gorshkova,
Anastasiya Polomarenko,
Anastasiya Dolzhenko

FIPS translator:
Andrey Moscalenko
(Lead Translator)

Photo:

Olesya Basharova and Dmitry Basharov

Signed to print: 20.12.2024
Format: 205×290 mm
Printing: full-colour (offset ink, 4/4)
500 copies; **Order:** № 504

Printing house:

Federal State Budgetary
Institution “Federal Institute of Industrial Property”
Berezhkovskaya nab. 30–1, Moscow, G-59,
GSP-3, 125993, Russian Federation

ՀԱՐԳԵԼԻ՝ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐ, ԶՄՈՒԱՆԱՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԵԼ «ԱՄՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻՆ»

Բաժանորդագրվելով դուք մշտական
մուտք կստանաք մտավոր
սեփականության վերաբերյալ
արդի տեղեկատվության և եզակի
վերլուծական տվյալներին:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՐԵԼԻ
Է ԵՐԿԱՐԱՑՆԵԼ ԿԱՄ ԶԵՎԱԿԵՐՊԵԼ
ԱՅՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԴԻՄԵԼ «ՊՈԶՏԱ
ՌՈՍՍԻԻ» ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔՈՒՄ ԿԱՄ
ԱՌՑԱՆՑ ԸՍՏ ԿԱՏԱԼՈՒՑՆԵՐԻ՝

• «Պրեսա Ռոսսիի»
www.pressa-rf.ru կայքում
Բաժանորդագրման դասիչ՝ 85599

• «Կնիգա-Սերվիս»
գործակալություն
www.akc.ru կայքում
Բաժանորդագրման դասիչ՝ E 85599

**Բոլոր վերջին նորությունները
մտավոր սեփականության
աշխարհից՝**

VK **վկոնտակտե**
Ռոսպատենտ

VK **վկոնտակտե**
ԱՍԴԻ